

Vårt framtida Avesta

Översiktsplan 2040 för Avesta kommun

Granskningshandling

Innehåll

	Sidan
Inledning	
Välkommen till planförslaget.....	4
Om översiktsplanen.....	6
Kommunala mål.....	9
Kommunens bostadsförsörjning.....	10
Regionala mål, planer och program.....	12
Nationella mål, planer och program.....	14
Barnkonventionen.....	16
Globala mål.....	18
Korta fakta om Avesta kommun.....	19
Vanliga frågor och Ordförklaringar.....	21
Utvecklingsinriktning.....	22
Utvecklingsstrategier.....	24
Mark- och vattenanvändning.....	26
Mångfunktionell bebyggelse.....	28
Sammanhängande bostadsbebyggelse.....	42
Verksamheter och industri.....	50
Transportinfrastruktur.....	58
Tekniska anläggningar.....	64
Natur och Friluftsliv.....	71
Landsbygd.....	78
Kulturhistoriska miljöer.....	80
Vatten.....	93
Riksintressen, LIS och Andra värden.....	96
Riksintressen.....	98
LIS.....	116
Andra värden.....	142
Genomförande.....	160
Konsekvenser.....	161
Underlag och Dialog	
Underlag.....	162
Tidig dialog.....	164
Samråd.....	166
Tyck till om översiktsplanen.....	167

Välkommen till granskningsförslag för Avesta kommuns översiktsplan

Detta är granskningsversionen av översiktsplanen, vilket innebär att du har möjlighet att tycka till om planförslaget som har jobbat fram. Din åsikt är värdefull i planeringen för framtidens Avesta, så ta gärna chansen att tycka till. Översiktsplanen är inte ett juridiskt bindande dokument vilket innebär att de ställningstaganden och utpekanden som görs i översiktsplanen inte är tvingande för någon att följa. Trots detta så lägger översiktsplanen grunden för allt efterföljande arbete inom olika nivåer av samhällsplanering och prövning av olika tillstånd som rör hur mark- och vatten används.

Granskning pågår till och med den 17 augusti 2026. Din åsikt är värdefull för kommunen, så ta gärna chansen att tycka till!

Förord

Avesta kommun står inför en spännande och utmanande framtid, där vi tillsammans formar och utvecklar vår gemensamma boendemiljö. Översiktsplanen är ett viktigt verktyg för att vägleda och styra den framtida utvecklingen inom kommunen, och den utgör grunden för vårt arbete med att skapa en hållbar och trivsamt livsmiljö för alla.

I översiktsplanen har vi lagt vikt vid att sammanföra de olika hållbarhetsdimensionerna; ekonomisk, social och miljömässig. Vi är övertygade om att genomtänkta, balanserade och väl förankrade idéer för vår kommande utveckling är nyckeln till en stark och livskraftig kommun.

Vi är medvetna om de utmaningar som vi står inför i fråga om befolkningsutveckling, arbetstillfällen, klimatförändringar och ökad ojämlikhet. I översiktsplanen har vi försökt att formulera tydliga mål och strategier för att hantera dessa utmaningar och skapa förutsättningar för både en växande kommun och en mer hållbar kommun.

Vi vill betona vikten av att bevara och stärka vårt unika kulturhistoriska arv, våra höga naturvärden och vårt rika friluftsliv samtidigt som vi öppnar upp för utveckling genom nya idéer och breda möjligheter. Avesta kommun ska vara en plats där vi tar vara på våra resurser och ser framåt mot en mer hållbar framtid.

Vi ser att översiktsplanen ska vara ett levande dokument, som kontinuerligt utvecklas och anpassas i takt med förändringar och nya insikter, såväl inom kommunen som på nationell och regional nivå. Vi ser fram emot att arbeta tillsammans för att förverkliga våra gemensamma visioner om ett ännu bättre Avesta.

Tillsammans kan vi skapa en kommun där vi tillsammans bygger en framtid att vara stolta över, där alla har möjlighet att växa och trivas och hållbarhet genomsyrar allt vi gör.

Avesta kommun

Projektorganisation

Arbetsgrupp

Peter Granqvist, V-Dala, *projektledare*
Maryam Muhammed, Tillväxt
Maria Hellsten, Avesta Vatten
Aino Leijon, V-Dala
Anders Åkerström, Tillväxt
Philip Reinertz, Tillväxt
Peter Klintberg, V-Dala
Erica Hallgren, Kommunkansliet

Lina Malm, projektledare WSP
Ebba Älvgren, WSP
Filippa Andersson, WSP
Cecilia Eriksson, WSP
Charlotta Gustavson, WSP
Sofia Nou, WSP

Styrgrupp (kcl)

Vakant, kommundirektör
Björn Hansson, Bildningschef
Anna-Karin Stillfors, Omsorgschef
Josefine Lissbol, VD Avesta Vatten
Petter Isacson, Chef V-Dala
Fredrik Rooslien, Plan- och byggchef
Linda Nilsson, VD GBAB & AIAB
Sofie Jutner, Näringslivschef
Jessica Eriksson, HR-chef
Daniel Vikström, Ekonomischef

Politisk styrgrupp (SPU)

Blerta Krenzi (S)
Patrik Sundin (S)
Lars-Åke Carlsson (C)
Gunilla Berglund (C)
Johan Thomasson (M)
Johannes Kotschy (M)

Inledning

Om översiktsplanen

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan. En översiktsplan ska redovisa huvuddragen i mark- och vattenanvändningen inom kommunen, peka ut områden för vidare utveckling av bland annat bostäder, infrastruktur, verksamheter och grönområden samt uppmärksamma områden och platser där viktiga funktioner och värden ska bevaras och utvecklas.

Genom att översiktsplanen omfattar hela kommunen bidrar den till en skapa en samlad strategi för hur utvecklingen av kommunens framtida mark- och vattenanvändning ska se ut. Den beskriver både förutsättningar, ställningstaganden och konsekvenser av kommunens långsiktiga planering.

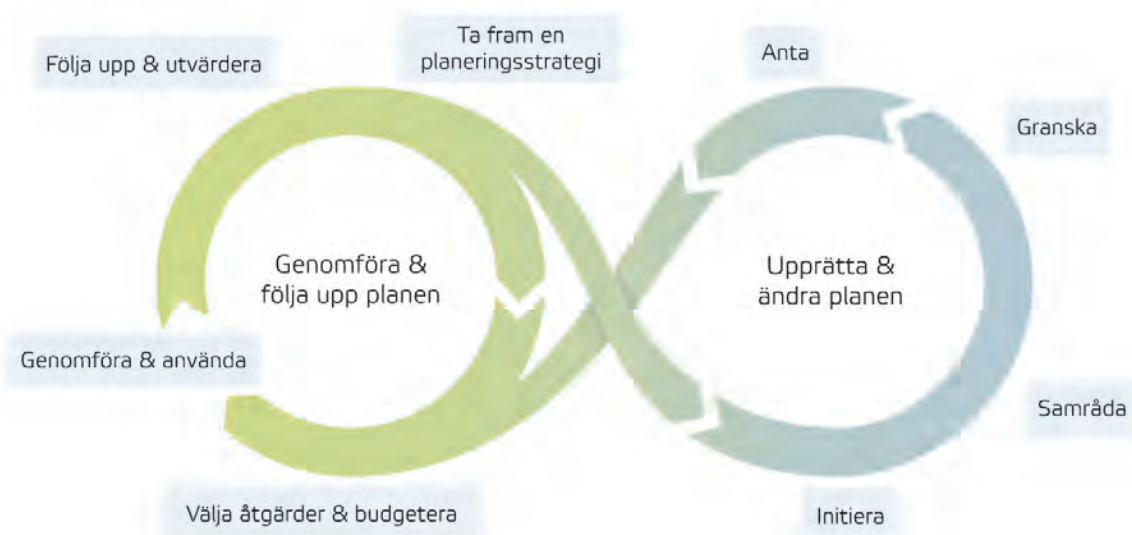
Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men ska ange inriktning för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och är vägledande vid detaljplanering och bygglov.

Mer ingående information om översiktsplaner, varför de görs, vad de ska innehålla mm, finns att hitta på Boverkets hemsida, www.boverket.se

Arbetet med att ta fram en översiktsplan

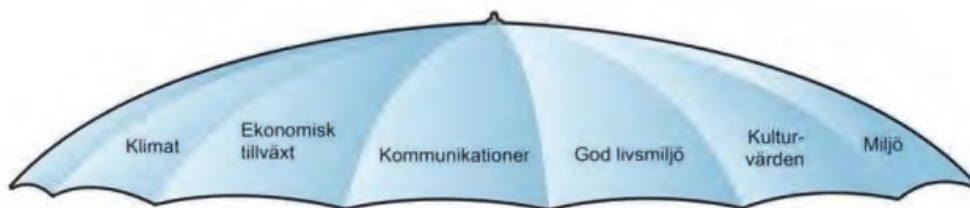
När en översiktsplan upprättas, eller ändras, ska kommunen samråda med bland andra länsstyrelsen, regionala organ och grannkommuner. Kommunens invånare ska också ges chansen att delta i samrådet. Det som framförs under samrådet ska dokumenteras i en samrådsredogörelse och därefter görs de ändringar kommunen anser befogade innan ett slutligt förslag tillgängliggörs för granskning.

Plan- och bygglagen anger också att översiktsplanen ska hållas aktuell. Senast två år efter ett ordinarie val, med början efter valet 2022, ska kommunen ha tagit fram en planeringsstrategi som bland annat redogör för planens aktualitet, men också hur kommunen tänker fortsätta arbeta med översiktsplaneringen. Om kommunen istället antar en ny översiktsplan under denna tidsperiod behöver ingen planeringsstrategi tas fram i den mandatperioden. Ett sätt att hålla översiktsplanen aktuell är att ändra den för ett delområde där planeringsbehoven är störst, eller göra ett tillägg för en fråga som saknas eller inte är tillräckligt behandlad. På så sätt hålls planen aktuell genom en rullande planeringsprocess, där uppföljning och utvärdering leder till successiva ändringar enligt beslutad planeringsstrategi.

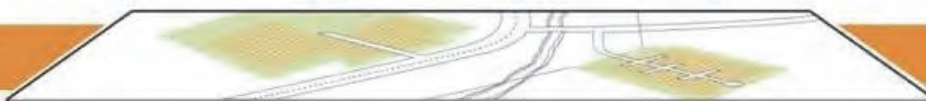

Bilden illustrerar ett arbetssätt för att kontinuerligt arbeta med översiktsplanen (Boverket)

Mer ingående information om planprocessen och en kontinuerlig översiktsplanering finns att hitta på Boverkets hemsida, www.boverket.se

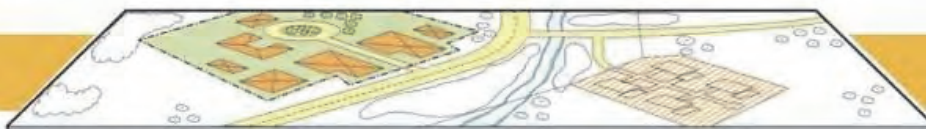

Kommunens avsikt om allmänna intressen

Översiktsplan

Allmänna och enskilda intressen

Detaljplan

Allmänna och enskilda intressen
Krav på byggnadsverk

Plangenomförande
Lov och förhandsbesked

Krav på tekniska egenskaper

Byggande

Läsanvisning

Översiktsplanen innehåller sju kapitel som behandlar olika typer av teman, frågeställningar och ställningstaganden. Det första kapitlet är själva inledningen på översiktsplanen, med information om översiktsplanering i stort, kommunala mål, regionala, nationella och globala mål, planer och program av betydelse för översiktsplanen samt kortfattade fakta om kommunen idag.

I det andra kapitlet behandlas kommunens utvecklingsinriktning för bebyggelseutveckling, kommunikationer samt natur och friluftsliv. I avsnittet finns även kommunens beslutade utvecklingsstrategier för översiktsplanen. Utvecklingsinriktning och utvecklingsstrategier har tillsammans varit vägledande i arbetet med översiktsplanens förslag till mark- och vattenanvändning.

I det tredje kapitlet behandlas förslag om kommunens mark- och vattenanvändning i nio olika avsnitt som utgörs av; Mångfunktionell bebyggelse, Sammanhängande bostadsbebyggelse, Verksamheter och industri, Transportinfrastruktur, Tekniska anläggningar, Natur och Friluftsliv, Landsbygd, Kulturhistoriska miljöer och Vatten. I kapitlets olika avsnitt finns även listat delar av kapitel fyra, Riksintressen, LIS och Andra värden, som berörs. Dessa har vägts in som förutsättningar i analyser av olika förslag till förändringar och ställningstaganden, men specifika ställningstaganden för listade Riksintressen, LIS och Andra värden finns att läsa i kapitel fyra.

Kapitel fyra redovisar Riksintressen, LIS och Andra värden som är av betydelse för kommunen, till exempel naturreservat, strandskydd, fornlämningar och byggnadsminnen. I kapitlet redovisas även andra faktorer och omständigheter som är av betydelse för kommunen. Exempel på detta kan vara saker som innebär risker såsom översvämningar, skyfall och transportleder för farligt gods.

I kapitel fem behandlas de arbete som ska ske efter översiktsplanen är klar och beslutad av kommunfullmäktige. Det handlar bland annat om att kommunen kommer att behöva planera och prioritera genomförandet av översiktsplanen.

I kapitel sex behandlas de konsekvenser som planförslaget kan innebära ur ett miljömässigt perspektiv som följer regelverket för en miljökonsekvensbeskrivning. Utöver det undersöks även planens eventuella konsekvenser ur ett socialt och ekonomiskt hållbarhetsperspektiv genom en så kallad hållbarhetsbedömning.

I det sjunde och sista kapitlet redovisas en listning av olika former av underlag som beaktats i arbetet, resultatet av den tidiga dialog som kommunen genomförde tidigt under år 2023 och av samrådet som pågick under våren 2025. Kapitlet kommer att fyllas på med sammanfattning av översiktsplanens granskningskede.

Översiktsplanens kartor

De kartor som finns till översiktsplanen kan dels ses för respektive ämne *Utvecklingsinriktning*, *Mark- och vattenanvändning* samt *Riksintressen, LIS och andra värden*. Sedan finns kartobjekt kopplat till de textavsnitt som hör till olika områden i översiktsplanen. I nedre högra delen av kartorna finns teckenförklaring, i den övre vänstra delen finns verktyg för att använda kartorna och i övre högra delen finns bland annat mer information om hur kartfunktionen fungerar.

Det går också att visa och tända lager till andra kapitel i varje karta, till exempel att tända riksintressen i kartan för mark- och vattenanvändning, genom att klicka på "Visa alla lager" nere till höger och välja vad som ska visas.

Hantering av tidigare tillägg och fördjupningar

Översiktsplanen från år 2007 har innehållit ett antal tillägg och fördjupningar. Dessa införlivas i den nya översiktsplanen, i den mån de fortfarande är aktuella, på ett sätt som är tydligt och lätt att förstå. Tidigare tillägg för vindkraft är ett informationsfyllt och genomarbetat material som kan utgöra underlag för prövning av olika större projekt, inklusive vindkraftsprojekt där inga särskilda områden nu pekats ut i översiktsplanen.

Relation till olika program och stadsplan

De av kommunfullmäktige antagna plandokumenterna *Avesta Stadsplan*, *Program för Koppardalen* och *Program för Krylbo - Utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel* ska ses som ett komplement till översiktsplanen då de, på en mer detaljerad nivå, visar vilken bebyggelseutveckling som kommunen vill se i dessa områden.

Innehållet i dessa dokument har tagits fram genom omfattande medborgardialog och beslutats med bred politisk förankring.

Kommunala mål

Nedan presenteras delar av kommunens vision och kommunala mål som är relevanta för översiktsplanen och dess sikte på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Vision och redovisade mål finns med som del i kommunens dokument "Mål och budget för 2024–2026", och kan läsas i sin helhet på kommunens webbplats.

Avesta kan ännu bättre

Avesta kommun ska vara en plats för alla, där vi både gör vår plikt och kräver vår rätt.

Hela den bygd som utgör Avesta kommun – Folkarebygden – ska erbjuda trygghet att bo och verka, att växa upp i och bli en del av. Starka band knyter samman stad, tätorter och landsbygd.

Alla vi som bor här delar både utmaningar och möjligheter. Tillsammans kan vi skapa jämlika och hållbara lösningar.

Alla människor har lika värde. Varje invånare i Avesta kommun är viktig för oss.

Vår målbild är att Avesta ska vara södra Dalarnas och norra Västmanlands regioncentra med starkt näringsliv, attraktiva boenden, brett fritids- och kulturutbud och goda möjligheter att pendla kollektivt.

Målområden 2024 – 2026 bygger på det 75-punktsprogram som visar vad den styrande majoriteten vill åstadkomma under mandatperioden. Till varje målområde finns mål och måluppfyllelse. Hållbarhet är en viktig fråga i Avesta och för att tydliggöra hur kommunens verksamheter bidrar till hållbarhet är de globala målen i Agenda 2030 kopplade till respektive målområde.

Kommunövergripande mål

Ett växande Avesta - Avesta kommun ska ha ett starkt näringsliv för lokal hållbar tillväxt.

Genom god samverkan mellan kommunen, lokala näringslivet och andra aktörer kan varje människa hitta sin väg till egen försörjning. Med välfungerande kollektivtrafik ger vi möjlighet till pendling och boende i såväl stad som landsbygd.

Ett hållbart Avesta - Avesta ska vara en klimatsmart kommun.

Vi ska underlätta för medborgare att minska sin klimatpåverkan. Det ska vara lätt att göra rätt.

Ett kulturellt levande Avesta - Avesta ska ha ett levande kultur- och fritidsliv.

I Avesta ges både barn och vuxna möjlighet till aktiva och hälsofrämjande liv och har möjlighet att ta del av Folkarebygdens stora och imponerande fritid- och kulturutbud.

Ett tryggt Avesta - Det ska vara tryggt och säkert i Avesta kommun.

I Avesta är människor trygga och behöver inte oroa sig för att utsättas för brott. I samverkan med samhällets andra aktörer arbetar Avesta kommun för att förebygga och bekämpa brottslighet.

Härutöver finns ett särskilt tydliggjort politiskt mål, med direkt koppling mot översiktsplanen, som anger att åkermark med god produktivitet inte ska bebyggas.

Jordbruksmark och livsmedelsberedskap

Jordbruksmark är en ändlig resurs av strategisk betydelse, både för den lokala näringen och för nationell säkerhet. Mot bakgrund av en föränderlig geopolitisk omvärld blir frågor om civil beredskap och en robust livsmedelsförsörjning allt viktigare. Att värna produktiv jordbruksmark är därför en central utgångspunkt för att stärka Sveriges självförsörjningsgrad och förmåga att hantera kriser.

Utöver beredskapsaspekten är bevarandet av odlingslandskapet viktigt för att stödja det småskaliga jordbruket och skapa förutsättningar för lokala producenter att verka och försörja sig. Genom att låta jordbruksmarkens värde väga tungt i den fysiska planeringen bidrar kommunen till en ansvarsfull hushållning med resurser, där målet är att så långt som möjligt trygga tillgången till lokalt producerade livsmedel för framtida generationer.

Beaktande av målen i översiktsplanen

Kommunens mål, liksom flera olika kommunala planer, policies och strategidokument, har vägts in i de analyser som föregått olika utpekande av bevarad, utvecklad eller ändrad markanvändning i avsnittet Mark- och vattenanvändning.

Kommunens bostadsförsörjning

Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse i plan- och bygglagen (PBL), och alla kommuner ska, enligt lag, ha antagna riktlinjer för bostadsförsörjningen. Dessa riktlinjer ska sedan vara vägledande, bland annat i arbetet med översiktsplanen, när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och av översiktsplanen ska då framgå hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Översiktsplaneringen är alltså ett viktigt instrument för kommunen när det gäller att förbereda och genomföra kommunens bostadspolitiska intentioner. Både översiktsplanen och riktlinjerna för bostadsförsörjningen behövs för att nå kommunens bostadspolitiska mål.

Avesta kommun har idag ett tidigare framtaget bostadsförsörjningsprogram som getts förläng giltighetstid vid ett par tillfällen de senaste åren. Arbeta med att ta fram handlingsplan för bostadsförsörjning enligt gällande lagkrav pågår.

Det arbete som pågår verkar peka mot att möjligheten att bygga nya bostäder av olika former är god i nuläget. Men om/när konjunkturen vänder uppåt finns troligen en risk för snar brist på tomter för enbostadshus. Främst då i centrala Avesta, inkluderat bostadsområdena Högbo och Skogsbo/Rutbo.

Utbudet av lägenheter är sannolikt i balans med efterfrågan i nuläget, det vill säga under år 2025. Tidigare brist på normalstora lägenheter kan dock sannolikt snabbt bli verklighet igen om kommunens befolkningsutveckling ändras och om/när konjunkturen vänder uppåt.

Sannolikt råder fortsatt en viss skevhet mellan efterfrågan och tillgång för extra stora lägenheter till en lägre boendekostnad. Med andra ord finns troligen en fortsatt trångboddhet i vissa områden.

Då många flerbostadshus i kommunen är äldre, ofta byggda i tre våningar, är utbudet av lägenheter med tillgång till hiss begränsat och i detta finns en stor sannolikhet att det råder brist på bostäder med erforderlig tillgänglighet i förhållande till såväl nuvarande som kommande efterfrågan. Inte minst då kommunen, precis som större delen av landet, har en demografisk utveckling som pekar mot en alltmer åldrande befolkning, vilket då ytterligare ökar behovet av tillgängliga bostäder.

Kanske finns även en mismatchning mellan efterfrågan och utbud av bostäder för särskilda boendelösningar, ofta kopplat till socialtjänstens arbete, då inte heller det är en ovanlig situation runt om i landet.

Regionala mål, planer och program

Nedan presenteras regionala mål som är relevanta för översiktsplanen.

Dalastrategin 2030

Dalastrategin är Dalarnas regionala utvecklingsstrategi och har sin grund i det uppdrag som Region Dalarna har från regering och riksdag att utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi för länet, samt samordna genomförandet och uppföljningen av strategin. Den ska vägleda kommuner, näringsliv, akademi, det civila samhället samt länsstyrelse och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling.

Strategin visar en gemensam vilja och inriktning för länets utveckling som lyder; *Med Dalastrategin som gemensam bas samhandlar vi mot 2030 och ett hållbart Dalarna med utvecklingskraft i alla delar av länet.*

Inom ramen för arbetet mot detta finns tre målområden:

- Ett klimatsmart Dalarna
- Ett konkurrenskraftigt Dalarna
- Ett sammanhållet Dalarna

Därutöver anges fyra vägledande principer som ska utgöra grunden för samhandling och ge kraft i förändringsarbetet:

- Vi utövar ett ledarskap som kännetecknas av tillit och möjliggörande
- Vi arbetar kunskapsbaserat, samtidigt som vi har ett utforskande angreppssätt
- Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter
- Vi tar tillvara människors drivkraft, kompetens och engagemang

Regional systemanalys Dalarna 2016 (med komplettering 2021)

Systemanalysen är en politiskt förankrad utvecklingsstrategi för regionens transportsystem som främst används som underlag för den långsiktiga planeringen och prioriteringen till Nationell plan och länsplan. I den framgår då både prioriteringarna för det regionala vägnätet och för det nationella vägnätet och järnvägar.

Länsplaner för regional transportinfrastruktur för perioden 2022-2033

Regeringen gav i juni 2021 regionerna i uppdrag att ta fram nya trafikslagsövergripande länsplaner för regional transportinfrastruktur för perioden 2022-2033. Planen visar, tillsammans med regeringens nationella transportplan, vilka investeringar som ska göras i Dalarna under åren fram till 2033.

Länsplanen tar sin utgångspunkt i tidigare gällande länsplan och i bland annat infrastrukturpropositionen, regeringens direktiv och den regionala utvecklingsstrategin "Dalastrategin 2030 – Tillsammans för ett hållbart Dalarna".

Länsplanen har genom ett antal namngivna objekt ett starkt fokus på att möta upp behov för besöksnäringen och exportnäringen/industrin i Dalarna, vilka båda bidrar på ett tydligt och mycket positivt sätt till länets utveckling.

Beaktande i översiktsplanen

Ovan redovisade regionala mål, planer och program är de som Avesta kommun anser vara relevanta för kommunens hållbara utveckling och fysiska planering.

I de analyser som föregått olika utpekande av bevarad, utvecklad eller ändrad markanvändning i avsnittet Mark- och vattenanvändning har därför utgångspunkten hela tiden varit att det som föreslås inte ska motverka intentionerna i något av dessa mål, planer och program.

Nationella mål, planer och program

Nedan presenteras nationella mål som är relevanta för översiktsplanen.

Riksdagens miljö kvalitetsmål

Sverige har 16 miljö kvalitetsmål. Miljö kvalitetsmålen utgör en del av grunden för den nationella miljöpolitiken. Målen ska vara vägledande för det tillstånd vi vill att vår svenska miljö ska uppnå. Vägledningen för detta arbete är gemensamt, ska appliceras i alla delar av vårt samhälle och är en central del i arbetet med kommunernas fysiska planering.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Friluftslivsmålen

Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att främja människors möjlighet till att vistas i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Inom målet finns det specificerade mål som direkt rör kommunens arbete med den fysiska planeringen, dessa är bland annat att naturen ska vara tillgänglig för alla, att kommunen ska värna den tätortsnära naturen, att friluftslivet ska bidra till landsbygdsutveckling, att skyddade naturområden ska ses som en resurs för friluftslivet och att friluftslivet ska bidra till att stärka folkhälsan.

Nationellt mål för arkitektur, form och design

Målet innebär att arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer. Inom målet finns det specificerade mål som direkt rör kommunens arbete med den fysiska planeringen, dessa är bland annat att kommunen ska agera föredömligt i frågor för arkitektur, form och design, att kulturhistoriska värden ska tas till vara och utvecklas, att miljöer ska formas till att vara tillgängliga för alla och att kunskap om arkitektur, form och design ska spridas och utvecklas.

Nationellt mål för transportpolitiken

Målet är uppdelat i ett funktionsmål och ett hänsynsmål. Funktionsmålet, som har sin utgångspunkt i tillgänglighet, innebär att transportsystemet ska utformas till att ge en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Hänsynsmålet som har sin grund i säkerhet, miljö och hälsa innebär att transportsystemet ska utformas så att ingen dödas eller skadas allvarligt.

Inom funktionsmålet och hänsynsmålet finns det specificerade mål som direkt rör kommunens arbete med den fysiska planeringen. Dessa är bland annat att medborgarnas resor ska förbättras sett till ökad tillförlitlighet, trygghet och bekvämlighet, att transportsystemet ska utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning, att förutsättningarna för att välja kollektivtrafik, gång och cykel ska förbättras och att växthusutsläppen från inrikestransporter, förutom luftfart, ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

Nationellt mål för folkhälsan

Målet avser att skapa samhällsenliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen samt att man inom en generation ska minska de hälsoklyftorna som går att påverka. Inom målet finns de målområden som direkt rör kommunens arbete med den fysiska planeringen. Dessa är att bostadsområden ska vara socialt hållbara, att de ska finnas tillgängliga till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad och att öka tillgängligheten till hälsofrämjande miljöer och aktiviteter.

Livsmedelsstrategin 2.0

Strategi som siktar på att, på ett mätbart sätt, kraftsamla inom de tre fokusområdena *Ökad robusthet i livsmedelskedjan*, *Exportfrämjande* och *Svensk kvalitet och gastronomi*. Då det inom Avesta kommun finns, i alla fall relativt sett, betydande areal av jordbruksmark har kommunen beslutat att ta fram en kommunal livsmedelsstrategi.

Beaktande i översiktsplanen

Ovan redovisade nationella mål, planer och program är de som Avesta kommun anser vara relevanta för kommunens hållbara utveckling och fysiska planering.

I de analyser som föregått olika utpekande av bevarad, utvecklad eller ändrad markanvändning i avsnittet Mark- och vattenanvändning har därför utgångspunkten hela tiden varit att det som föreslås inte ska motverka intentionerna i något av dessa mål, planer och program.

Miljö kvalitetsmålen, tillsammans med det globala Agenda 2030, utgör dessutom större delen av vad som beaktas i den miljökonsekvensbeskrivning och hållbarhetskonsekvensbeskrivning som tagits fram till översiktsplanen.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är sedan 2020-01-01 en del av den svenska lagstiftningen. Lagen innebär att barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

Barnkonventionen består av 54 artiklar men det finns fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som berör barn.

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.
- Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

Utöver dessa fyra grundläggande principer finns det tre av de 54 artiklarna i Barnkonventionen som har en direkt tillämpning i den fysiska planeringen. Dessa är:

- Barnet har rätt till yttrandefrihet oberoende av vilket uttrycksmedel det väljer.
- Varje barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till ett liv som möjliggör aktivt deltagande i samhället.
- Barnet har rätt till vila och fritid, lek och rekreation anpassat till dess ålder.

Beaktande i översiktsplanen

I arbetet med översiktsplanen har stor hänsyn tagits till barnperspektivet i dialog och val av ställningstaganden i mark- och vattenanvändningen.

Globala mål

Nedan presenteras globala mål som är relevanta för kommunens översiktsplan.

Agenda 2030

I september 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innehåller en politisk deklaration, 17 globala mål, 169 delmål och medel för genomförande. Agendan är en handlingsplan för omställningen till ett hållbart samhälle som ska främja fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen för människorna, planeten och välbefinnandet. För att detta ska kunna genomföras behöver alla världens länder bidra och arbetet måste ske från nationell nivå till lokal nivå. I Sverige har kommunerna ett stort ansvar för att arbetet med agenda 2030 ska uppnås. Flera av kommunens grunduppdrag för utbildning, omsorg och samhällsplanering har en direkt koppling till mål i agendan.

Översiktsplanen tas fram med utgångspunkt i hållbarhetsmålen i Agenda 2030. De hållbarhetsmål som anses relevanta för översiktsplanen och därmed har beaktats i kommunens ställningstaganden är:

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Korta fakta om Avesta kommun

Befolkning

Medelåldern i Avesta kommun är 44,7 år vilket ligger över snittet sett till medelåldern i Sverige. Kommunen har haft en nedgång i befolkningsantalet sedan 1970-talet, men vid år 2013 vände trenden och befolkningsantalet i kommunen ökade gradvis under ett antal år. De senaste åren har befolkningskurvan planat ut och pekar just nu svagt nedåt.

Enligt den senaste befolkningsprognosen för kommunen kommer befolkningsantalet minska i en mindre omfattning fram till år 2030.

Boende

Inom kommunen bor det i dagsläget cirka 22 500 personer, varav cirka 18 procent bor på landsbygden och cirka 82 procent bor i någon av kommunens tätorter.

Sysselsättning

Inom kommunen har 80 procent av befolkningen mellan 20–64 år ett arbete. Andelen bidragsförsörjda ligger på relativt höga 15 procent. De största arbetsgivarna inom kommunen, utöver Avesta kommun, är Outokumpu Stainless AB, AB Karl Hedin Sågverk Krylbo och Stora Enso Fors som alla tre är verksamma inom industrisektorn. Av de över 2100 företag som finns i kommunen utgörs en dominerande andel av enmansföretag, cirka 85 procent av totala antalet företag. Mindre företag, med 2 till 5 anställda, utgör cirka 8 procent av totala antalet företag medan mellanstora och stora företag, med över 20 anställda, enbart utgör cirka 1,5 procent.

Pendling

Avesta kommun har ett stort pendlingsutbyte med grannkommuner och då främst Norberg och Fagersta, där inpendlingen till Avesta dominerar, samt Hedemora kommun, där fler pendlar ut från Avesta kommun än in. Även med kommuner som Sala, Uppsala, Borlänge och Falun sker relativt stort pendlingsutbyte. Pendlingsutbyte genom kollektivtrafik med Västerås kommun, där Västerås stad ligger lika nära Avesta som Falun, begränsas av tågbyten som ofta inte är synkroniserade. Därför ska Avesta kommun, i dialog och samarbete med Sala kommun, verka för direktbuss mellan Avesta och Sala. Pendlingsutbyte med Sandvikens och Gävle kommuner begränsas idag av att persontrafik på järnvägen mellan Örebro och Gävle tyvärr prioriterats bort av berörda regionstyrelser, något både Avesta kommun och andra kommuner utmed stora delar av sträckan är mycket kritiska till.

Markanvändning i kommunen

Skogsmark	73,7 %
Jordbruksmark	15,6 %
Bebyggd/anlagd mark	5,7 %
Övrig mark	5,0 %

Mellankommunala frågor

Avesta kommun gränsar till Hofors, Sandviken, Heby, Sala, Norberg och Hedemora kommuner och ett flertal intressen är gemensamma mellan kommunerna, vilket då också påverkar översiktsplaneringen.

Infrastruktur

Transportinfrastruktur sträcker sig över flera kommun- och regiongränser vilket betyder att olika beslut om åtgärder och prioriteringar kan ha betydande effekt och konsekvenser på kommunikationsförbindelser i Avesta kommun. För Avesta kommun är det oerhört viktigt att både person- och godstrafik är väl fungerande på såväl de större vägar som passerar genom kommunen som på båda de järnvägsstråk som passerar genom kommunen så att både pendling, övrigt resande och godstransporter kan ske effektivt, med god tillgänglighet, till målpunkter i alla delar av landet.

Vindkraft

Påverkan från vindkraftsetableringar sträcker sig ofta över kommungränser. Beroende på var etableringarna hamnar kan olika former av påverkan ske även utanför kommunen där vindkraftverk uppförs. Exempelvis kan en etablering av vindkraft medföra förändringar i landskapsbilden som även kan synas på långa avstånd utanför den egna kommungränsen.

För Avesta kommun är det viktigt att det finns en samverkan med grannkommuner i remisshantering och eventuella utpekanden av vindkraftsområden.

Översvämningsrisker, vattenkvalitet och avrinningsområden

Klimatförändringar kommer medföra att flöden i vattendrag ökar tidvis, vilket påverkar översvämningsrisker inom olika avrinningsområden och kan påverka vattenkvaliteter. I princip hela Avesta kommun ligger inom Dalälvens avrinningsområde, undantaget är ett mindre område i kommunen norra del, som tillhör Gavleåns avrinningsområde, och ett område i kommunens södra del, som tillhör Kolbäcksåns avrinningsområde. Flödesreglering, utsläpp av dagvatten med mera har alltid en påverkan nedströms i vattensystemen. Till exempel kan en kommun som påverkats av skyfall släppa ut stora mängder dagvatten till ett vattendrag genom ledning av vatten via flera olika flödesvägar så att översvämningsrisker undviks inom den egna kommunen. Problemet kan då uppfattas vara löst inom den berörda kommunen, men för kommuner nedströms kan konsekvenserna bli stora.

För att motverka detta behöver större mängder dagvatten omhändertas och infiltreras lokalt. Sedan behöver alla kommuner och vattenreglerande aktörer inom ett avrinningsområde ha en bra samverkan om flödesreglering. En sådan samverkan bör även omfatta arbetet med att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten.

Naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård

Värdefullt odlingslandskap, Bysjön-Österviken-Näckenbäck, ligger i den östra delen av kommunen och samma värden finns i Sala kommun på södra sidan av Dalälven, även om de där ingår i inventeringar med andra namn.

Ett flertal riksintresseområden för naturvård och friluftsliv, samt riksintresse för skyddade vattendrag, går över kommunens gränser och berör då även grannkommuner.

Naturreservatet Bredmossen ligger inom Avesta och Norbergs kommuner.

Skogarna söder och väster om Avesta tätort knyter an till stora sammanhängande skogsområden i Norbergs kommun med höga natur- och friluftsvärden som är viktiga rekreativområden för båda kommunernas invånare. Här ligger bland annat Lillsjön med en badplats som många Avestabor nyttjar.

Det finns även viktiga stråk i odlingslandskapet knutet till vattenmiljöer med höga värden för fågellivet, till exempel det flyttstråk för fåglar som går via Svartådalen i Sala kommun och vidare norrut genom Avesta kommun.

Avesta kommun ingår i Biosfärområde Nedre Dalälven tillsammans med Säter, Hedemora, Sala, Heby, Tierp och Älvkarleby kommuner samt delar av Sandviken och Gävle kommuner.

Andra riksintressen

Riksintresse för vindbruk vid Högåsen, norr om sjön Åsgarn, ligger inom Avesta och Hedemora kommuner och riksintresse för värdefulla ämnen och material, Garpenbergsgruvorna, ligger inom Avesta och Hedemora kommuner.

VA-försörjning

Norbergs kommun får dricksvatten till sitt kommunala nät från vattentäkter i Avesta kommun. Samhället Bjursfors i Norbergs kommun är anslutet till det kommunala spillvattennätet (avloppsnätet) i Avesta kommun.

Definitioner

PBL	Plan- och bygglagen
MB	Miljöbalken
FÖP	Fördjupning av översiktsplan
TÖP	Tillägg till översiktsplan
Samråd	Den tid då ett första förslag samråds med allmänheten, myndigheter med flera
Granskning	Den tid då ett slutligt förslag stäms av med allmänheten, myndigheter med flera
KF	Kommunfullmäktige
KS	Kommunstyrelsen

Vanliga frågor

Hur lämnar jag synpunkter på översiktsplanen?

Synpunkter ska lämnas skriftligt via mejl eller brev till antingen miljö-bygg@avesta.se eller Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Plan- och byggenheten, 774 81 Avesta. Märk gärna e-post eller post med "Yttrande samråd ÖP Avesta." alternativt "Yttrande granskning ÖP Avesta."

Kan jag skriva ut översiktsplanen?

Du kan dels skriva ut textavsnitt och kartor var för sig här i den digitala plattformen. Sedan finns hela översiktsplanen i utskrivbart pdf-format på projektets webbplats.

Hur länge pågår samrådet/granskningen?

Under menyn längst till höger i den digitala plattformen, eller på sista sidan i dokumentet, finns information om pågående samråd eller granskning. Denna information finns även på projektets webbplats, både som text och i inbjudan/kungörelse.

Ordförklaringar

Ekosystemtjänster	Allt det människor får gratis från naturen kallas ekosystemtjänster. Vissa ekosystemtjänster är mer synliga än andra, som till exempel att vi kan elda med trä från skogen. Andra sker mer i det dolda, som att växter renar luften eller att musslor renar vatten.
Förhistorisk bosättning och boplatser	Den förhistoriska tiden utgörs av de första 9000 åren av de närmare 10 000 år som människor har bott i våra trakter. Förhistoriska boplatser är platser med spår efter människor som vistats där under förhistorisk tid, det vill säga med lämningar och fynd från stenålder, bronsålder eller järnålder. Gemensamt för många av dessa platser är att de är så diskreta att det behövs specialkunskap för att upptäcka dem.
Holby	En liten samling av bebyggelse på en kulle/höjd i odlingslandskapet. Ordet hol är gammalt språk för kulle, därav ordet holby.
Historiska Litorinahavet	När inlandsisen över norra Europa smälte höjdes omgivande hav och sjöar och så småningom trängde saltvatten in över Öresundsområdet till nuvarande Östersjön. Det nya saltvattenshav som då bildades kallas Littorinahavet.
Klungby	En klungby är ofta ett stort antal gårdar som ligger oregelbundet placerade, husen ligger samlat (i en form av klunga) men spridda utan någon egentlig ordning.
Mad	Lågt liggande, gräsbevuxen, mark/ängsmark som ofta ligger längs ett vattendrag eller vid en sjö och återkommande översvämmas av vattendraget eller sjön.
Mangårdsbyggnad	En gårds bostadshus, det vill säga det hus som människorna bor i, till skillnad från djurens ladugårdar och stall, eller andra ekonomibygnader, vagnslider och övriga lantbruksbyggnader.
Posthemman	Detta kallades de gårdar som historiskt skulle förse postryttare med utvilade hästar så att posten skulle kunna ha en snabb gång genom landet.
Randby	Samling av gårdar/bebyggelse som ligger glest och skapar en utsträckt by i landskapet.
Rutnätsstad	Stadsbebyggelse där gator och kvarter skapar ett rutnätsmönster med 90-gradiga vinklar i gatukorsningar/kvartershörn. Ett stadsnätsmönster som skiljer sig väsentligt från äldre, ofta medeltida, stadsmönster med slingrande gator och oregelbundna byggnadskvarter.
Stadsrum	De offentliga platser som bildas mellan stadens bebyggelse och oftast består av torg, parker, gågator eller gator.
Storbondegård	Stor bondgård med stora ägor där ägaren (bonden) oftast var betydligt mer välställd (rik) än övriga bönder i området.
Ålderdomligt boplatsläge	En plats med spår efter människor som vistats där efter förhistorisk tid, det vill säga med lämningar och fynd från efter järnålder. Många av dessa platser är så diskreta att det behövs specialkunskap för att upptäcka dem.

UTVECKLINGSINRIKTNING

Beskrivning

Utvecklingsinriktning är en av de tre aspekterna i Boverkets ÖP-modell och ska visa funktioner och funktionella samband för de tre kategorierna bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer.

Dessa tre kategorier är valda för att tydliggöra att det inte handlar om kartläggning av befintlig struktur utan snarare om att lyfta prioriteringar mellan de viktigaste strategiska sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling.

Utvecklingsinriktningen redovisar då kommunens långsiktiga intentioner i grova drag och lyfter fram utvecklingsinsatser som anses vara särskilt viktiga där fokus ligger på funktioner och funktionella samband snarare än markanvändning.

Utvecklingsinriktningen ska även visa hur de övergripande strukturerna bör utvecklas i ett mellankommunalt och regionalt sammanhang då olika funktioner och samband ofta kan sträcka sig över kommungränser och mellan regioner.

Ställningstagande

Natur och friluftsliv

Viktiga samband och funktioner för natur- och friluftsliv ska bevaras och stärkas.

Inom viktigt samband med värden för skog och våtmarksmiljöer nordväst om sjön Rossen ska åtgärder som påverkar våtmarker negativt minimeras.

Området kring sjön Rossen utgör viktig funktion för natur- och friluftsliv som har företräde framför bebyggelseutveckling och strandskyddets syfte ska säkerställas.

Det större området i kommunens nordöstra del utgör del av en regionalt viktig funktion för natur med värdetrakt för tall.

Området runt sjön Åsgarn utgör viktig funktion för natur- och friluftsliv med bland annat våtmarksmiljöer.

Området runt sjön Nävden utgör viktig funktion för natur- och friluftsliv med bland annat sjönära odlingslandskap och våtmarksmiljöer.

Dalälven och älvens omland är en viktig nationell och lokal funktion för natur- och friluftsliv, blåstruktur samt klimatanpassning. Det är även ett område med höga natur- och kulturvärden och inom vilket turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas. Natur-, kultur- och rekreationsvärden ska bevaras och förstärkas.

Dalälven vid Avesta och Krylbo utgör viktigt samband för natur- och tätortsnära friluftsliv och utvecklas som stråk med rekreativa värden utan att områdets naturvärden påverkas negativt.

Stråket söder och öster om Krylbo utgör viktigt samband för natur där barriäreffekter över järnvägsspår ska minskas för växter, djur och friluftsliv.

Kommunikationer

Såväl väg 68 och väg 70 som Dalabanan och Godsstråket genom Bergslagen utgör prioriterade regionala kommunikationsstråk.

Utveckla förbindelse för gång och cykel mellan Avesta och Fors.

Utveckla förbindelse för cykel mellan Avesta och Krylbo.

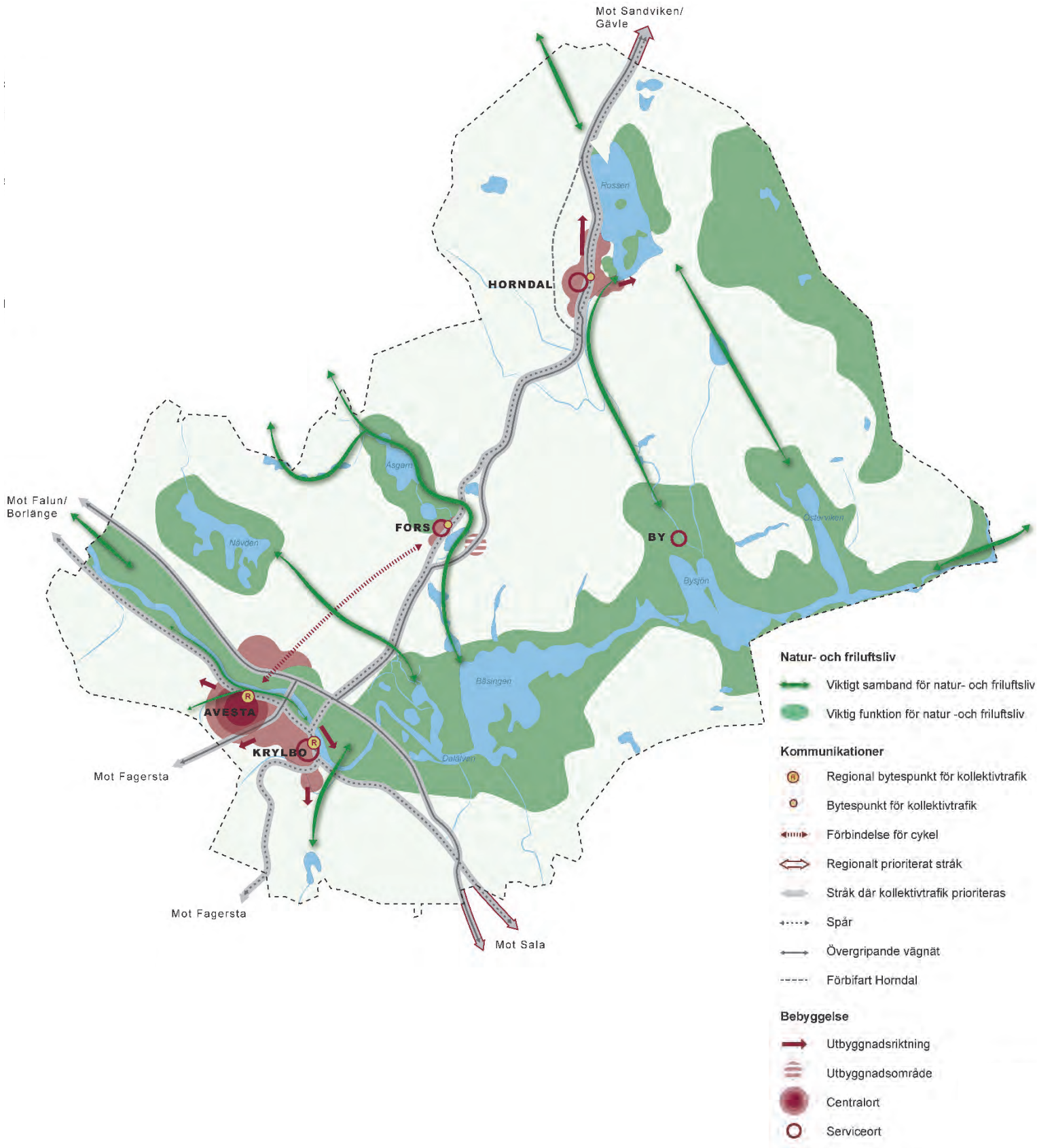
Bebyggelse

Horndal ska stärkas som serviceort till sitt omland och utvecklas med verksamheter norrut och bostäder i österut. Anläggandet av förbifart Horndal kan avlasta orten från tung trafik.

Fors ska stärkas som serviceort till sitt omland och utvecklas genom förtätning och med verksamheter österut.

By ska behålla och stärka sina förutsättningar att fungera som serviceort för sitt omland.

Tyngdpunkten i bebyggelseutvecklingen ligger i Avesta tätort och Krylbo som kompletterar varandra. Avesta tätort ska vara ett delregionalt centrum för handel. Krylbo ska fortsätta utvecklas mot en ekostadsdel och ortens koppling till Avesta centrum ska stärkas.

Utvecklingsstrategier för Avestas översiktsplan

För att nå en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning har fem utvecklingsstrategier tagits fram. De utgår från globala, nationella, regionala och kommunala mål. De är vägledande för att nå en ekologisk, social och ekonomiskt långsiktigt hållbar utveckling i kommunen. Utvecklingsstrategierna är vägledande för den framtida mark- och vattenanvändningen och de prioriteringar som behöver göras inom den.

- Vid planläggning av ny bebyggelse och infrastruktur ska stor hänsyn tas till minskade klimatutsläpp.
- Bevara, utveckla och förstärk natur och kulturmiljöer för att leverera ekosystemtjänster som bland annat klimatanpassning, biologisk mångfald och rekreativa upplevelsevärden.
- Förstärk de regionala sambanden och sammankoppla centralorten och serviceorterna längs prioriterade kommunikationsstråk. Prioritera hållbara trafikslag för kollektivt resande samt cykel och gång.
- Utveckling prioriteras där det finns kommunal och kommersiell service, kommunen ska utvecklas med en flerkärnig ortstruktur med goda förutsättningar för ett bra vardagsliv för alla. Bebyggelseutvecklingen sker främst i centralorten Avesta och serviceorterna Krylbo, Fors och Horndal i kollektivtrafikhöga lägen.
- Avesta ska vara en levande kommun där landsbygden möter innovation med goda möjligheter för såväl småskaligt företagande som näringslivet i stort.

Vid planläggning av ny bebyggelse och infrastruktur ska stor hänsyn tas till minskade klimatutsläpp.

Utvecklingsområden för bebyggelse lokaliseras i strategiska lägen för kollektivtrafik och infrastruktur för att möjliggöra hållbara transporter, energiförsörjning och fjärrvärme. Bebyggelsestrukturer som är goda ur klimatsynpunkt ska prioriteras. Utveckling av kommunen ska ske med god hushållning med mark, vatten och resurser.

Områden som är lämpliga för förnybar energi minskar klimatpåverkan och stärker det lokala näringslivet.

Bevara, utveckla och förstärk naturmiljöer och kulturmiljöer för att leverera ekosystemtjänster som bland annat biologisk mångfald och förmåga och rekreativa upplevelsevärden.

Bevara, förvalta och utveckla de funktioner som levererar ekosystemtjänster.

Utvecklingen av bebyggelse och infrastruktur ska anpassas till ett förändrat klimat där extremväder som översvämning, skyfall och värmeböljor blir vanligare. Ny bebyggelse lokaliseras där det inte är någon översvämningssrisk från skyfall eller från stora vattendrag. Detta är särskilt viktigt vad gäller samhällsviktiga funktioner och känslig verksamhet.

Bevara, utveckla och stärk sammanhängande strukturer av grön- och vattenområden med höga värden för natur. Naturligt förekommande växt- och djurarter ska kunna fortleva i livskraftiga bestånd. Säkerställ en god tillgänglighet till tätortsnära grönområden för olika grupper utifrån deras behov. Utveckla miljöer och stråk för att främja det rörliga friluftslivet. Vid utveckling av bebyggelse tas stor hänsyn till kulturmiljöer och landskapsbild vilket bidrar till attraktionskraft och identitet.

Förstärk de regionala sambanden och sammankoppla centralorten och serviceorterna. Prioritera hållbara trafikslag för kollektivt resande samt cykel och gång.

Regionförstoringen ska ske så att dess fördelar kan komma fler till del. Utveckla och bygg ut storregionala, regionala och kommunala stråk med kollektivtrafik. Särskilt prioriterat är kommunikationsstråken inom arbetsmarknad- och utbildningsregionen.

Smidiga byten inom och mellan transportslag både för människor och gods främjas genom lättillgängliga, trygga och strategiskt placerade bytespunkter för kollektivtrafik i Avesta, Krylbo, Fors och Horndal. Avesta och Krylbos bytespunkter har storregional funktion medan Fors och Horndal har lokal funktion. Goda möjligheter för parkering av bil och cykel vid pendling.

Gång- och cykelkopplingar behöver framför allt utvecklas och prioriteras mellan viktiga målpunkter i tätorter samt till kollektivtrafik på landsbygden. Gång- och cykelförbindelser mellan centralorten Avesta till Krylbo och Fors bör utvecklas. Barns målpunkter och skolvägar prioriteras.

Färdslagen prioriteras utifrån klimat-, tillgänglighets- och trygghetsperspektiv där den samlade effekten prioriteras före de enskilda trafikslagen.

Utveckling prioriteras där det finns kommunal och kommersiell service, kommunen ska utvecklas med en flerkärnig ortstruktur med goda förutsättningar för ett bra vardagsliv för alla. Bebyggelseutvecklingen sker främst i centralorten Avesta och serviceorterna Krylbo, Fors och Horndal i kollektivtrafiknära lägen.

Merparten av utvecklingen av bebyggelse och infrastruktur sker i centralorten Avesta och serviceorterna Krylbo, Fors och Horndal utifrån respektive läge och förutsättningar. Tyngdpunkten i utvecklingen ligger i Avesta tätort och Krylbo som kompletterar varandra. By är en viktig serviceort för sitt omland och det kan ske mindre komplettering av bebyggelse.

Förtäta, omvandla och utveckla bebyggelsen där det finns goda förutsättningar i form av service, vatten och avlopp, el, fjärrvärme och kollektivtrafik. Då kan befintlig struktur och investeringar tas tillvara är en god hushållning med mark och vatten. I utvecklingen av bebyggelsen integreras bostäder, handel, samhällsservice och icke störande verksamheter. Mindre grönområden, parker och allmänna mötesplatser ingår i den blandade bebyggelsen. Tillsammans med varierade bebyggelse typer, bostadsstorlekar och upplåtelseformer ökar tryggheten och möjligheten för människor att mötas.

Den nya bebyggelsen kan bidra med stärkt underlag för service och kollektivtrafik och ge bättre förutsättningar för hållbara transporter. Det lokala samhället är viktigt för service, trygghet och identitet. Närhet till kollektivtrafik, skola och service är viktigt för ett fungerande vardagsliv och en självständighet, särskilt för barn, äldre och funktionshindrade.

Avesta ska vara en levande kommun där landsbygden möter innovation med goda möjligheter för såväl småskaligt företagande som näringslivet i stort.

I kommande utveckling ska kommunens strategiska läge värnas och stärkas. Kopplingar inom regionen men även till angränsande regioner ska tas tillvara och Avesta ska bli ett delregionalt centrum för handel. Utvecklingen ska stärka goda kommunikationer vilket bidrar till att skapa goda möjligheter för företagande i kommunen. Öka markberedskapen och planberedskapen i strategiska lägen för utveckling av nya och befintliga verksamheter. Verksamheter ska förläggas så att de effektivt kan utnyttja infrastruktur och så att transporter kan ske med låg klimatpåverkan.

MARK OCH VATTENANVÄNDNING

Inledning

I avsnittet om mark- och vattenanvändning redogör kommunen för grunddragen i avsedd användning av mark- och vattenområden för hela kommunen.

För Avesta kommun innehåller detta avsnitt i översiktsplanen 9 kategorier av olika mark- och vattenanvändning som listas och definieras här.

- 1. Mångfunktionell bebyggelse** är områden som har stads- och tätortsmässig karaktär och innehåller många olika servicefunktioner tillsammans med bostäder.
- 2. Sammanhängande bostadsbebyggelse** är områden som huvudsakligen består av bostäder och har en tydlig beroenderelation till närliggande orter.
- 3. Verksamheter och industri** är områden för verksamheter som inte bör blandas med bostäder.
- 4. Transportinfrastruktur** är en kategori som visar det övergripande transportsystemet som är viktigt för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur.
- 5. Teknisk anläggning** används för områden som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och telekommunikation.
- 6. Natur och friluftsliv** innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet.
- 7. Landsbygd** är markområden som är möjliga för flera användningar men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. Användningen kombineras med riktlinjer.
- 8. Kulturhistoriska miljöer** är markområden på landsbygden som innehåller utpekade kulturhistoriska värden. Flera användningar är möjliga, men det är inte alltid nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. För användningen finns generella rekommendationer, både utifrån utpekade kulturhistoriska värden och för områdena som del i kommunens landsbygd. Dessutom finns några specifika rekommendationer för delområden med extra höga kulturhistoriska värden.
- 9. Vatten** avser såväl öppet hav som kustvatten, sjöar som vattendrag. Användningen Vatten anges för vattenområden som är lämpliga för olika användningar men där det inte är nödvändigt eller möjligt att avgöra den exakta platsen. Kombineras med riktlinjer.

I respektive avsnitt finns alltid beskrivning och ställningstagande. Vissa avsnitt innehåller även kommunens målbild, ändrad eller utvecklad markanvändning samt en listning av Riksintressen, LIS och andra värden som berörs på platsen.

Övergripande förutsättningar och ställningstaganden

I utpekade utvecklingsområden har förutsättningar som till exempel geoteknik, översvämning, risker med transporter av farligt gods beaktats på en översiktlig nivå. Även avvägningar mot andra allmänna intressen, till exempel bevarande av jordbruksmark, har gjorts på en översiktlig nivå. Flera olika förutsättningar kan, i normal ordning, behöva utredas mer detaljerat i kommande planarbete eller vid prövning av bygglov.

Alla fornlämningar är skyddade enligt lag oavsett om de är kända eller ej.

Byggnation bör i första hand ske med hållbara material för minskad klimatpåverkan av själva byggandet.

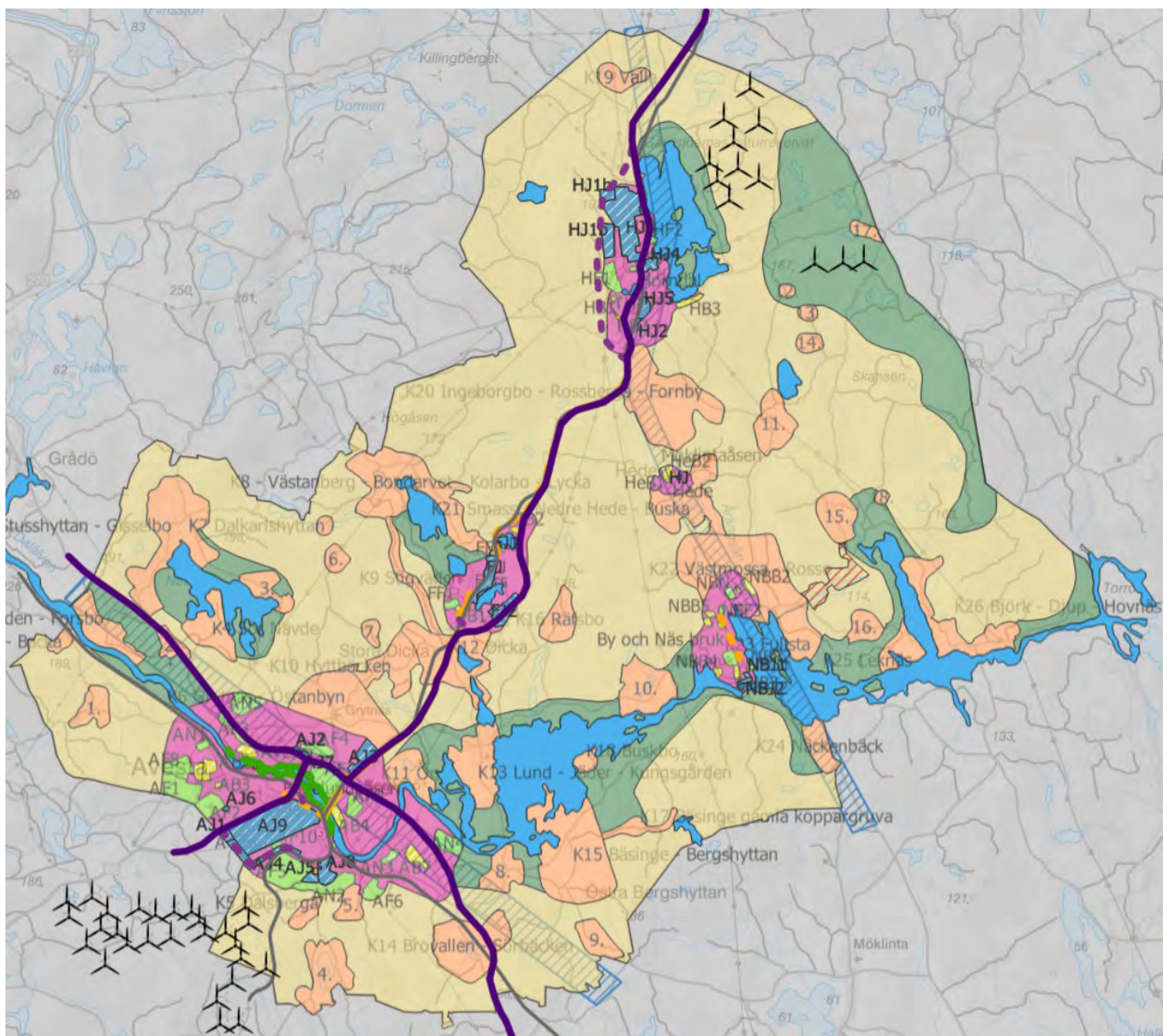
Risk för påverkan på grundvatten ska beaktas vid exploatering och andra åtgärder inom tillrinningsområde för grundvattenförekomster.

Dagvatten ska alltid renas innan det når kommunens dagvattennät. Dagvatten som inte leds till kommunens dagvattennät ska både renas och fördröjas innan det släpps vidare till recipient.

Vid byggnation av högre byggnadsverk kan både Försvarsmakten och Luftfartsverket behöva höras.

Vid planläggning och exploatering är det viktigt att beakta brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv.

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

☰ Transportinfrastruktur linjer	☑	☰ Tekniska anläggningar	☑	☰ Mångfunktionell bebyggelse	☑
— Väg, pågående — Väg, ändrad användning — Gång- och cykelväg, ändrad användning — Gång- och cykelväg, utvecklad — Järnväg, pågående		■ Vattenkraftverk ■ Energiproduktion ■ Materialåtervinning, utvecklad ■ Skydd mot energiproduktion		■ Tätort ■ Bostäder, utvecklad ■ Bostäder, ändrad användning ■ Stadsnära grönområde ■ Dagvattenhantering inom stadsnära grönområde	
☰ Natur och friluftliv linjer	☑	☰ Sammanhängande bostadsbebyggelse	☑	● Landsbygd	☑
■ 12 ■ 13		■ Tätort ■ Bostäder, utvecklad ■ Bostäder, ändrad användning ■ Stadsnära grönområde ■ Dagvattenhantering inom stadsnära grönområde		● Kulturhistoriska miljöer	☑
☰ Verksamheter och industri	☑			● Vatten	☑
■ Verksamhet, utvecklad ■ Verksamhet, ändrad användning					

MÅNGFUKTIONELL BEBYGGELSE

Definition: Områden som har stads- och tätortsmässig karaktär och innehåller många olika servicefunktioner tillsammans med bostäder.

Beskrivning

Avesta, Fors och Horndal pekas i översiktsplanen ut som områden med mångfunktionell bebyggelse.

Flera av de utvecklingsförslag eller ställningstaganden som finns för respektive ort knyter an mot översiktsplanens utvecklingsinriktning, bland annat genom att utveckling av bebyggelse och infrastruktur föreslås i linje med de grövre inriktningar som utvecklingsinriktning pekar på samtidigt som viktiga funktioner och samband för natur och friluftsliv beaktas eller föreslås förstärkas.

Utvecklingsförslag och ställningstaganden tar också stöd i punkt 2, 3 och 4 av översiktsplanens 5 utvecklingsstrategier. I punkt 1 anges dock att förslag för ny bebyggelse och infrastruktur ska ta stor hänsyn till minskade klimatutsläpp, till exempel genom att prioritera lägen med kollektivtrafik, och i något av avsnittets utvecklingsförslag har andra viktiga parametrar värderats högre. Punkt 5 rör utveckling av landsbygden och är då inte tillämplig i detta avsnitt.

Generella ställningstaganden

Mark- och planberedskap för bostäder ska finnas både centralt och naturnära i alternativa områden för att ge möjlighet att välja boende efter egna önskemål i olika delar av orterna.

Mark- och planberedskap ska finnas för handelsetableringar i redan etablerade områden för handel samt för etablering av olika verksamheter och industri där så är lämpligt.

Vid förtätning av bebyggelsen ska nya byggnader utformas med hänsyn till bebyggelsemiljön i området. Det är samtidigt viktigt att ambitionsnivån är hög när det gäller fastighetsunderhåll, skötsel av gator och parker, val av material till gångbanor och kantstenar, liksom utformning och avgränsning av busshållplatser, belysningsstolpar, återvinningsstationer med mera i orterna.

Vid planläggning av ny bebyggelse och infrastruktur ska stor hänsyn tas till minskade klimatutsläpp.

För byggnader, och bebyggelseområden, som pekats ut i olika kulturhistoriska inventeringar ska särskild hänsyn tas till identifierade kulturvärden vid eventuella förändringar och inventering ske med hjälp av kompetens inom kulturmiljö och arkitektur. För byggnader som pekats ut ska särskild hänsyn tas även vid såväl exteriöra som interiöra förändringar.

Inför tänkta förändringar i områden med utpekade höga naturvärden ska alltid en naturinventering ske med hjälp av ekologisk kompetens. Ofta kan det dessutom vara befogat att utföra en naturvärdesinventering enligt formaliserad standard.

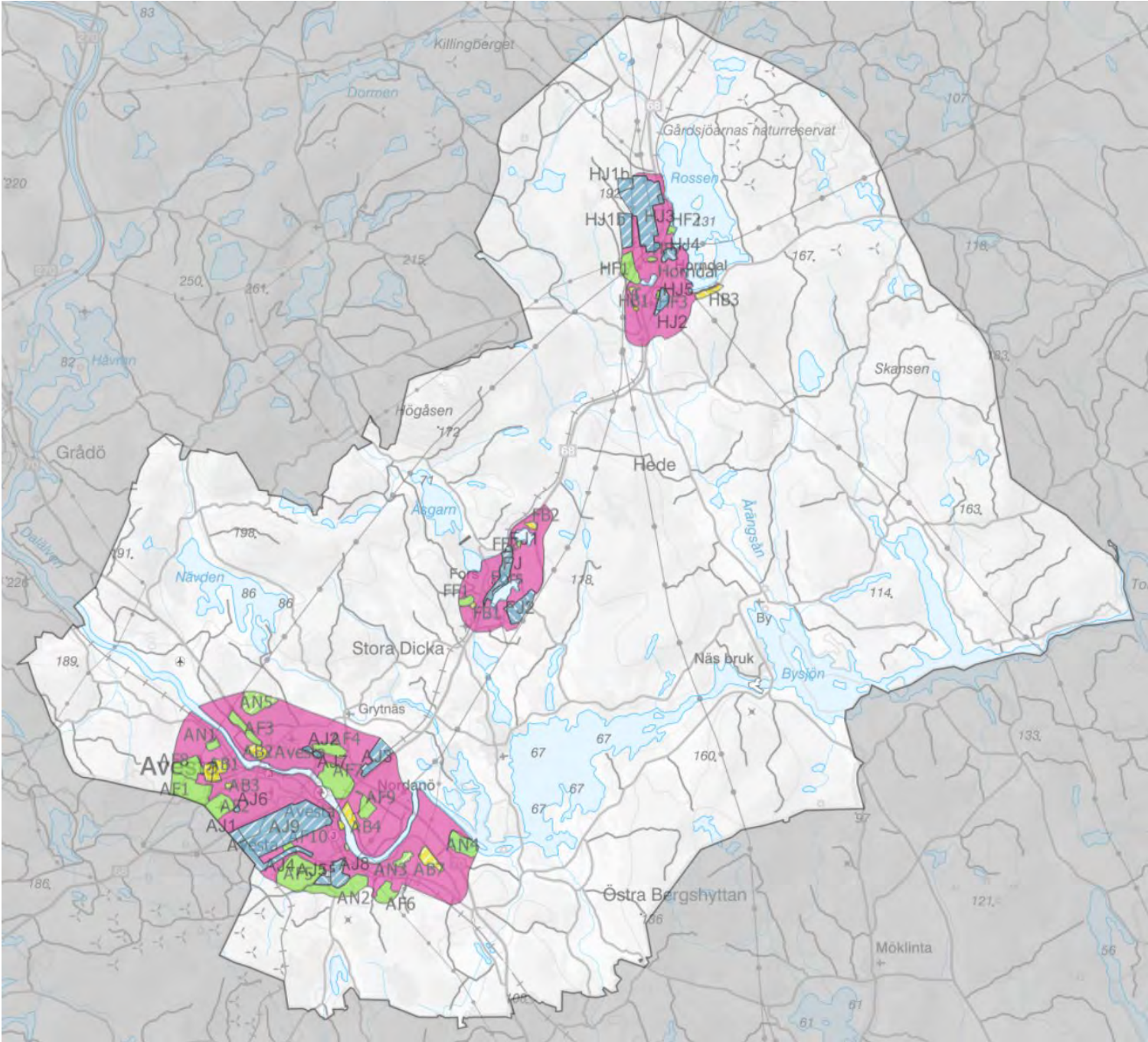
Bevara, utveckla och förstärk gröna luckor i bebyggelse samt natur och kulturmiljöer för att leverera ekosystemtjänster som bland annat klimatanpassning, biologisk mångfald och rekreativa upplevelsevärden. Ett strategiskt kommunalt markägande är av stor vikt för att underlätta och säkerställa att detta kan ske.

Vid såväl förtätning av bebyggelse som i befintlig miljö ska ambitionsnivån vara hög gällande omhändertagande av dagvatten och dagvattnet ska i första hand ses som en resurs till den lokala grönstrukturen där många olika lösningar finns att använda, till exempel gröna diken, olika former växtbäddar och dagvattendammar. Områden för hantering av dagvatten kan även, vid rätt utformning, göras tillgängliga för tätortsnära rekreation och andra ekosystemtjänster så som lärande, naturupplevelser med mera.

Förstärk de regionala sambanden och sammankoppla de tre orterna längs det prioriterade kommunikationsstråket i nord-sydlig riktning.

Prioritera hållbara trafikslag för kollektivt resande samt cykel och gång.

MÅNGFUNKTIONELL BYGGELSE

Avesta

Beskrivning

Centralorten ligger i kommunens södra del och området omfattar Avesta, Skogsbo, Krylbo, Karlbo, Korskrogen och Nordanö, samt vissa omgivande byar.

Både Avesta och Krylbo har i sina centrala delar en mer stadsmässig bebyggelse, medan Skogsbo och Karlbo liksom Avestas och Krylbos ytterområden mera har karaktären av villastadsdelar.

Järnvägarna Stockholm – Falun och Örebro – Gävle möts i Krylbo vid järnvägsstationen. Det finns även tågstopp i Avesta centrum, i Fors och i Horndal. Järnvägsstationen i Krylbo är även av stor vikt för resenärer från grannkommuner, till exempel från Norbergs kommun.

Även två vägar i det nationella vägnätet genomkorsar området, väg 68 i nord – sydlig riktning och väg 70 i öst – västlig riktning. Vägarna möts vid trafikplats Åsbo, intill handelsområdet Dalahästen, och vid trafikplats Mästerbo, direkt söder om bebyggelseområdet Nordanö.

Såväl den kommersiella som offentliga servicen är väl utbyggd inom centralorten. Den kommersiella servicen betjänar även besökare från närliggande kommuner och de som passerar Avesta. Handeln är huvudsakligen lokaliserad till Avesta centrum och Dalahästen/Åsbo, men finns även i Krylbo och till viss del i Skogsbo.

Flertalet av kommunens arbetstillfällen finns i centralorten, inom både industri, administration, vård och handel.

I området finns ett flertal kulturhistoriska byggnader och ett antal olika kulturmiljöer, där det mest framträdande är de delar av centrala Avesta som visar hur det ursprungliga Avesta växte fram när industriell verksamhet uppstod vid Dalälvens forsande vatten.

Hela den sträcka av Dalälven som passerar Avesta har höga naturvärden och utgör en tydlig grön- och blåstruktur av vikt för såväl tätorten som hela kommunen. Utmed älven har många olika naturområden pekats ut som särskilt värdefulla. Även i en del andra områden finns utpekade höga naturvärden, till exempel kring Svartån i områdets södra del.

Dalälven och dess omgivning har även mycket höga värden för friluftslivet, bland annat finns Älvpromenaden utmed stora delar av älvens båda sidor. I området finns också ett flertal friluftsområden med löparspår/skidspår samt det större området i Åsbo, med bland annat skidspår, skidbacke, golfbana, restaurang och ett stort system med skogsstigar direkt norr om väg 70.

Med stark koppling till både friluftsliv och naturmiljöer finns Visentparken i den västra delen av området. Parken är i första hand en avelsanläggning för bevarandet av visenten och fortsatt förstärkning av visentstammen i Europa. Samtidigt är området ett besöksmål för såväl kommunens invånare som turister. Området har därför både ett lokalt turistiskt värde och ett stort internationellt värde utifrån avelsverksamheten.

Målbild

Avesta ska stärkas som kommunens centralort och vara en livskraftig handels- och företagastad med attraktiva boendemiljöer och en tydlig koppling mot Dalälven. En positiv utveckling av Avesta är av värde för inte bara Avesta kommun utan för hela närregionen. Utveckling kan ske genom förtätning av staden och genom etablering av nya områden för såväl bostäder som verksamheter. Dessutom ska både befintliga verksamhetsområden och befintliga områden med handel kunna utvecklas positivt.

Genom ett fortsatt målmedvetet arbete ska en stärkt stadsmässighet i områdets centrumbebyggelse uppnås och såväl större som mindre öppna ytor som idag skapar glapp i stadskaraktären ska kunna bebyggas.

Handeln i centralorten utvecklas ytterligare med fler besökare och ett mer stabilt kundunderlag.

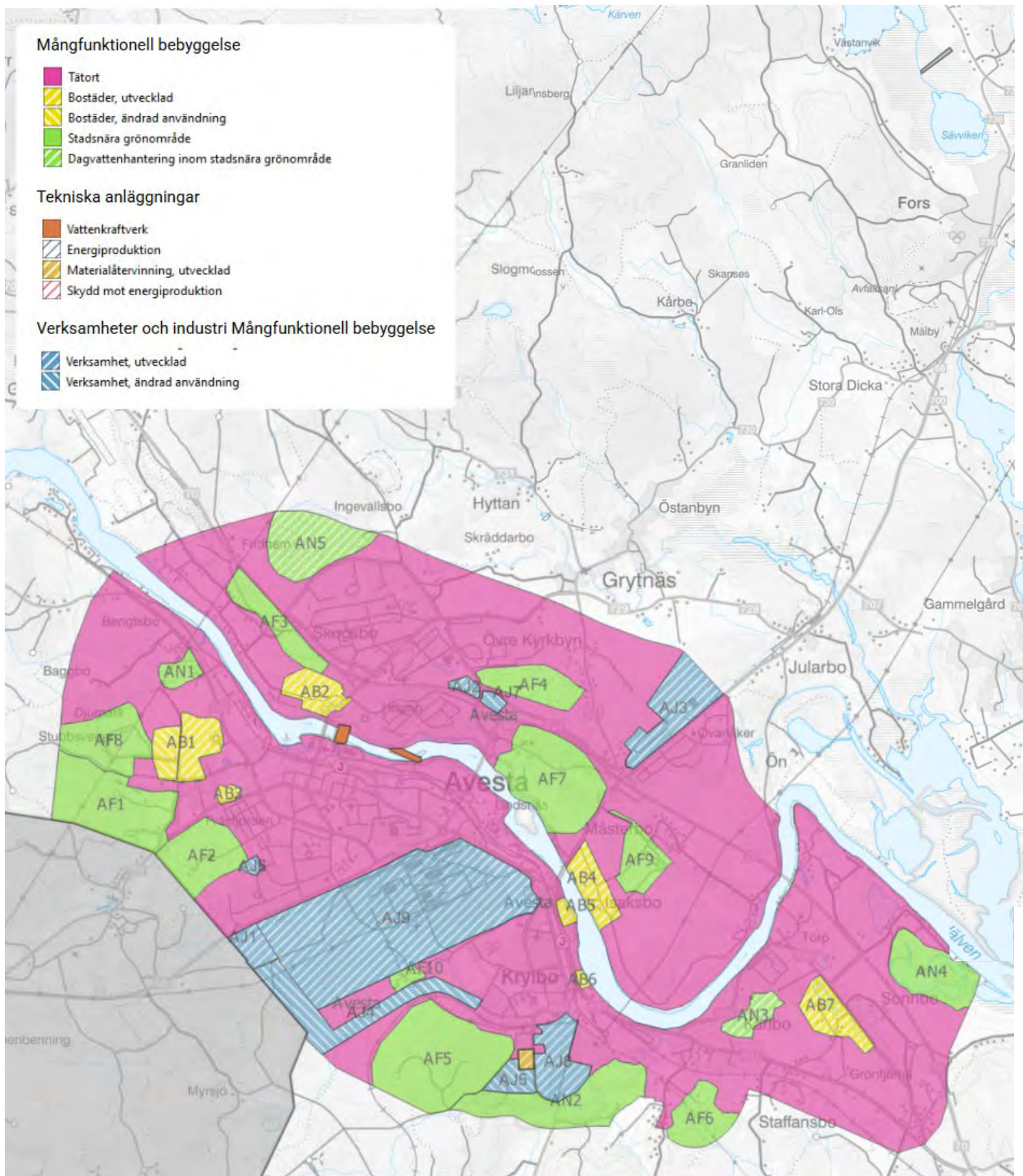
Avesta är en viktig start- och målpunkt i kommunens prioriterade stråk för utveckling, som sträcker sig från Avesta och Krylbo i söder via Fors till Horndal i norr. Inom detta stråk ska bland annat kommunikationer och andra kopplingar stärkas.

Inom centralorten är tillgängligheten med bil fortsatt god, men för boende i centrala delar av området ska gång, cykel och kollektivtrafik alltmer bli de mest självklara färdmedlen.

Dalälven med dess omgivande miljöer har stora naturvärden, höga värden för friluftslivet och är en stark identitetskapare för Avesta. Därför kommer även älven och omgivande miljöer med höga värden fortsatt att värnas, vårdas och stärkas.

Åsboområdet och övriga områden med stora värden för friluftslivet kommer fortsatt kunna utvecklas på ett sätt som stärker friluftslivet samtidigt som höga naturvärden värnas.

Avesta

De kulturhistoriska miljöer som finns i västra Koppardalen, kring herrgården och kyrkan samt Gamla Byn är områden av mycket högt värde som värnas och vårdas samtidigt som de kan utvecklas och tillgängliggöras. Även övriga kulturmiljöer och historiska byggnader i centralorten värnas, vårdas och lyfts fram.

Ställningstagande

Utöver specifika ställningstaganden för Avesta här nedan ska generella ställningstaganden för användningen Mångfunktionell bebyggelse beaktas.

Bebyggelse och stadsstruktur

I Avesta centrum ska stadskaraktären förstärkas genom att rutnätsstaden utvecklas med fler slutna kvarter och ny byggnation. Detta kan åstadkommas genom olika former av förtätning utifrån tankar och illustrationer i *Avesta stadsplan*, som år 2020 godkännts av kommunfullmäktige som underlag för byggande och fortsatt planering.

Koppardalen ska på sikt omvandlas till en mycket mer tydlig del av i stadens centrum, bland annat genom kompletterande byggnation och en stärkt koppling mellan området och nuvarande centrum. Detta ger i sin tur stärkta förutsättningar för att Hållplats Avesta och Dalälven blir mer integrerade i staden. Tankar på hur detta kan ske finns främst i *Avesta stadsplan*, men även i det lite äldre dokumentet *Program för Koppardalen* finns vissa tankar att arbeta vidare med.

Byggnation i Krylbo kan också ske bland annat genom olika former av förtätningar för att stärka bebyggelsens stadskaraktär och det kan då ske enligt tankar och illustrationer i *Program för Krylbo - Utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel*, som godkännts av kommunfullmäktige som underlag för byggande och fortsatt planering år 2015.

Byggnation ska ske i en skala och karaktär som stämmer överens med omgivningen och skala på gator, hus och öppna platser anpassas för att skapa intima och trivsamma stadsrum. Nya byggnader i centrala delar av Avesta och Krylbo uppförs helst 3–4 våningar höga. För att ge utrymme för finskalig blandning i bebyggelsens uttryck kan fastigheter göras små och/eller smala mot gator. I centrala delar av Avesta och Krylbo ska extra vikt läggas på utformning av detaljer i bottenvåningar, det vill säga fasader i ögonhöjd.

Utveckling av handelsplatsområdet vid Dalahästen, i Åsbo, ska ske på sådant sätt att förutsättningarna för handel i Avesta centrum inte påverkas negativt. Inga nya områden för externhandel ska etableras. Handel som inte är livsmedelshandel eller detaljhandel, till exempel sådan som sker på bensinstationer, i lokaler för fordonsservice och liknande samt restauranger riktade mot passerande trafik kan var möjliga att etablera utanför befintliga handelsområden.

Inom skyddszonen kring industriområdet för Outokumpu Stainless AB får inte tillkomma bebyggelse eller verksamheter som kan störas av, eller medföra restriktioner för, områdets verksamheter.

Handel

Olika åtgärder i Avesta centrum, inklusive framtagande av detaljplaner för till exempel ny byggnation, ska ske på sådant sätt att goda förutsättningar för en utveckling av centrumhandeln stärks. Effekter på centrumhandeln av eventuell utökning av befintlig externhandel måste övervägas omsorgsfullt.

Verksamheter

I de områden som finns för verksamheter och industri ska såväl utveckling av befintliga verksamheter som etablering av nya verksamheter vara möjlig. I de fall bostäder, eller någon annan känslig markanvändning finns i närheten, behöver hänsyn tas till dessa.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

Verksamheter

Planlagd mark för verksamheter och/eller industri, som kan exploateras vart efter mark färdigställs och efterfrågas, finns:

- söder om väg 68 vid Källhagen *område AJ1*
- norr om väg 70 vid Åsbo *område AJ2*
- i Nordanö *område AJ3*

Intill Lerbäcksleden, som byggs mellan väg 68 och Krylbo industriområde, bedöms nya områden för verksamheter och industri kunna skapas genom planläggning. Här kan de flesta former av verksamheter passa in. Om nya områden för

verksamheter på sikt skapas på andra sidan kommungränsen, det vill säga i Norbergs kommun, skulle de olika områdena kunna kopplas ihop till ett större område med verksamheter till gagn för båda kommunerna. [område AJ4](#)

Utmed västra sidan av Lastgatan vid Krylbo industriområde bedöms ny mark för verksamheter och industri kunna skapas genom planläggning. Här kan de flesta former av verksamheter passa in och det finns även möjlighet för kommunens återvinningscentral att växa. Området ligger invid Natura 2000-område för Svartån där den orörda skogen är värdefull och är en typ av svämskog som kräver varierande vattenstånd i ån, varför naturliga vattenflöden till ån inte får påverkas. [område AJ5](#)

Genom viss komplettering inom verksamhetsområdet vid Källhagen bedöms ny mark för verksamheter och industri kunna skapas genom planläggning. Då platsen ligger relativt nära bostäder kan endast verksamheter med begränsad omgivningspåverkan bli aktuell. [område AJ6](#)

Ett mindre markområde vid avfarten från väg 70 vid Åsbo kan kanske planläggas för verksamheter. Här kommer dock närheten till väg 70 och dess avfart att vara begränsande. [område AJ7](#)

Bostäder

Fler bostäder behövs i Avesta centrum och detta kan åstadkommas genom olika former av förtätning utifrån tankar och illustrationer i *Avesta stadsplan*.

I Krylbo finns bland annat platser för bostäder i attraktiva lägen som kan utvecklas enligt tankar och illustrationer i *Program för Krylbo - Utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel*.

Vid Djäknehyttan/Älvnäs finns ett större område detaljplanelagt för bostäder, som kan exploateras vart efter intresse finns. Inom området finns också plats för förskola eller skola. På sikt bör området kunna växa något genom detaljplaneläggning av angränsande markområden, till exempel västerut. [område AB1](#)

Månsbo gärde kan bli ett nytt område i staden där både bostäder och eventuell offentlig service, som till exempel förskola, kan byggas i ett centrumnära läge. Byggnation i detta område bidrar till att knyta ihop nuvarande stadsdelar Skogsbo/Rutbo och Högbo med centrala Avesta och samtidigt skulle det ge plats för ett större antal bostäder nära Avesta centrum, vilket bland annat kan gynna både handel och service där. För området finns ett planprogram som visar hur bebyggelse kan placeras och gestaltas. Vid utveckling inom området behöver Badelundaåsens grundvatten beaktas, bland annat utifrån ett dricksvattenperspektiv. Området berör jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I den utredningsnivå som är rimlig för en översiktsplan har bland annat konstaterats att det är en plats för större tätortsutveckling som sker utan att sprida ut bebyggelse ytterligare, en utspridning som då också skulle behöva ske på jordbruksmark. [område AB2](#)

Vid Nybyn finns möjlighet att skapa mark för bostäder, främst enbostadshus, genom ny detaljplan. Området är planlagt idag men markens geotekniska förutsättningar gör att området inte kan bebyggas enligt denna äldre detaljplan. [område AB3](#)

Vid Brogård, öster om vägen mellan Krylbo och Nordanö i riktning mot Isaksbo herrgård, finns ett område som kan bebyggas med i första hand bostäder. Området är utpekat som ett LIS-område för detta sedan år 2014 och i *Program för Krylbo - Utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel* finns mer detaljerade tankar om hur bebyggelsen kan utformas. Området berör jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd och i en rimlig utredningsnivå för en översiktsplan har bland annat konstaterats att detta är den enda riktning som Krylbo samhälle kan utvecklas mot. [område AB4](#)

Vid Löngränd, sydost om Hästbron i Krylbo, finns ett område som är planlagt med en ganska stor byggrätt för bostäder och kontor. Mer detaljerade tankar om hur bebyggelse på platsen kan utformas finns i *Program för Krylbo - Utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel*. [område AB5](#)

Sågplan i Krylbo, mellan Stationsgatan och Dalälven, kan bli ett nytt bostadsområde efter detaljplaneläggning. Detta kräver dock en relativt omfattande sanering av förorenad mark först. Mer detaljerade tankar om hur bebyggelse på platsen kan utformas finns i *Program för Krylbo - Utveckling mot en lockande, grön, miljövänlig ekostadsdel*. [område AB6](#)

Vid Tjärnsjön, i kanten av nuvarande bostadsbebyggelse i Björkarsbo och på Brunnbäckstakten, kan ett antal nya bostäder tillskapas efter detaljplaneläggning. Området är utpekat som ett LIS-område för detta sedan år 2014. Vid utveckling inom området behöver Badelundaåsens grundvatten beaktas, bland annat utifrån dricksvattenperspektivet. Området berör jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd och i en utredningsnivå som är rimlig för en översiktsplan har konstaterats att bebyggelseutveckling i Brunbäck och Karlbo i princip endast är möjlig på sådan mark. [område AB7](#)

Transportinfrastruktur inom tätort

En ny väg, Lerbäcksleden, ska byggas mellan Väg 68 vid Källhagen och Krylbo industriområde enligt gällande detaljplan. [linjesymbol](#)

En ny infart från Krylbovägen till lasarettområdet, planskild under järnvägen, bör byggas för ökad tillgänglighet och ökad trafiksäkerhet. *linjesymbol*

Standard, tillgänglighet och kvalitet i gång- och cykelnäten ska förbättras både centralt i tätorten och dess stadsdelar samt mellan centrala delar och de olika stadsdelarna.

Kopplingen mellan Krylbo och Avesta, till största delen utmed Dalavägen, ska utvecklas till en mer tilltalande miljö i en effektiv transportsträcka för gående och cyklister. Genom åtgärder i den fysiska miljön som omger stråket, till exempel för

ökad variation i synupplevelser, kan även det upplevda avståndet mellan de två målpunkterna via denna länk minskas.

linjesymbol

Tätortsnära grönområde

För att långsiktigt säkra en sammanhängande grönstruktur av värde för såväl växt- och djurliv som för friluftsliv ska kommunen ta fram en grönstrukturplan för Avesta. En genomtänkt grönstruktur ger också en varierad, intressant och tilltalande stadsbild och bidrar till en god boendemiljö.

Natur med höga värden som ska bevaras finns vid våtmarksområdet söder om Uppsjön. *område AN1*

Natur med höga värden som ska bevaras finns utmed hela Svartåns sträckning söder om Krylbo. *Område AN2*

Natur med höga värden som ska värnas finns norr om Karlbo skola. Våtmark i detta område fyller också en viktig funktion för att kunna hantera vattenflöden vid kraftig nederbörd och liknande, varför det bör bevaras. *område AN3*

Fågelsjön Sonnboviken med omgivande lövskogar och strandängar har höga naturvärden som ska värnas. *Område AN4*

Ett naturområde som fyller en stor funktion för att kunna hantera vattenflöden vid kraftig nederbörd och liknande, och därför ska värnas, finns nordväst om Rutbo. Främst är det viktigt att funktionen att hantera vatten blir kvar. *område AN5*

Åtgärder i och omkring Döda fallen, Lillforsen, Storforsen och Gamla Byn/Koppardalen måste utföras så att de stora natur- och kulturvärdena inte skadas.

Älvpromenaden ska värnas, skötas och kunna utvecklas. Bland annat behöver dess sträcka genom Koppardalen utvecklas, med början vid Döda fallen i öster fram till Polervägen, gränden närmast älven i västra delen av Koppardalen. Detta för att ge en mer trivsam och trafiksäker miljö för friluftsliv samtidigt som kontakten med älven förbättras. Tankar kring hur detta kan ske finns i både *Avesta stadsplan* och *Program för Koppardalen*. Älvpromenaden kan även utökas från Kyrkbrons norra fäste i riktning västerut mot Strandbacken. *linjesymbol (grön)*

Områden för olika former av friluftsliv som listas nedan, bland annat innehållande motionsspår och i vissa fall samlingslokaler, ska värnas och ges möjlighet till utveckling vid behov.

- Tråbacken *område AF1*
- Nybyberget, även det gamla mässingsbruket vid gränsen mot Norbergs kommun i väster ingår *område F2*
- Germundsbo – Smedsbo *område AF3*
- Grytnäs – Södra Kyrkbyn *område AF4*
- Krutboberget *område AF5*
- Brovallgården – Tillfället *område AF6*

Det större friluftsområdet i Åsbo, med bland annat skidspår, skidbacke, golfbana och restaurang, ska ges förutsättningar att kunna utvecklas mot en ännu starkare åretruntanvändning med en blandning av verksamheter. Området berör riksintresse för naturvård (Döda fallen) och även om många olika aktiviteter för friluftsliv kan samexistera med dess naturvärden måste riksintresset beaktas vid eventuella förändringar. Älvpromenadens sträcka förbi området, med höga natur- och friluftsvärden, ska bevaras. *område AF7*

Visentparken är ett viktigt besöksmål för såväl kommunens invånare som besökande/turister och ska ges goda förutsättningar att kunna utvecklas i dess närområde när behov föreligger. Både utifrån dess värde som besöksmål men än mer utifrån dess värde som avelsanläggning för bevarandet av visenten och fortsatt förstärkning av visentstammen i Europa. *område AF8*

Befintliga hästverksamheter vid Mästerbo, där både Åsebo Ridsällskap och Folkärna Ridsällskap finns, samt vid Lerbäcken, där Avesta Ridklubb finns, ska kunna utvecklas. Både Åsebo Ridsällskap och Avesta Ridklubb bedriver ridskoleverksamhet vid respektive plats. Vid eventuella förändringar i områdena kan viss hänsyn behöva tas till närliggande bostadsbebyggelse, eller andra friluftslivsintressen i närområdet. *område AF9 och AF10* Ställningstagandet gäller även för hästverksamhet vid Ingevallsbo, direkt utanför avgränsat område för Avesta. Även där finns ridskoleverksamhet.

Riksintressen, LIS och andra värden

Båda järnvägarna som passerar genom området samt väg 70 är av riksintresse för kommunikation.

Områden av riksintresse för kulturmiljövård finns dels som ett område vid västra Koppardalen, Gamla Byn och Månsbo dels som ett område runt Kyrkbyn och Södra Kyrkbyn i Grytnäs.

Vid Döda fallen och något österut finns ett område som är av riksintresse för naturvård och i de östra delarna, kring Ön, Kungsgårdsholmarna och Sonnboviken, finns ett större område av riksintresse för naturvård.

Stora delar av områdets centrala delar, kring Dalälven, och den östra delen ingår i det stora riksintresseområdet "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär".

En kraftledning och station i området tillhör det nationella stamnätet och är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen.

Sedan tidigare utpekade LIS-områden vid Bengtsbo, Älvbro, Nordanö-Ovanåker, Brogård-Isaksbo, Vintervägen i Krylbo, Sågplan i Krylbo och Tjärna-Sonnboåsen behålls. Alla dessa är utpekade för att i första hand kunna möjliggöra bostadsbyggande inom områden där strandskydd gäller.

Utökat strandskydd finns i ett område vid Sonnboviken och på den udde som finns vid den så kallade Ökroken i Dalälven, intill området Torp.

Svartån, söder om Krylbo, är ett Natura 2000-område och i öster angränsar Natura 2000-området Kungsgårdsholmarna.

Bjurforsbäcken, Svartån och Åsboholmen-Isaksboholmen är naturreservat som finns inom området.

Områden med övrigt höga naturvärden finns i Karlbo, vid Sonnboviken och Ön samt utmed hela Dalälvens sträckning genom området.

Vid Isaksbo gård finns ett antal skyddsvärda träd.

Landskapsbildskydd råder för ett större område vid Sonnboviken, Kungsgårdssjön, Jäderviken och Olsviken.

Områden med övrigt höga kulturmiljövärden finns vid Älvbro och Gamla Älvnäs, Stationsgatan – Brogård i Krylbo, Näset i Krylbo, Isaksbo, Brunnbäck, Ön samt Tjärna-Gröntjärna mm.

Bevarandevärdt odlingslandskap utifrån kulturmiljövärden finns i anslutning till Södra Kyrkbyn och i den östra delen av området, från Brogård mot Brunnbäck, Sonnbo, Sonnboviken, Torp och Ön.

Inom området finns fem byggnadsminnen; Klosterskolan, Böösgården, Sundhcenter (Aaltohuset), Krylbo stationshus och Tingshuset i Krylbo.

Samtliga större ytvatten inom området har klassats med kemisk status "Uppnår ej god" och merparten med ekologisk status "Måttlig". Undantaget i fråga om ekologisk status är Dalälven uppströms kraftverket vid Storforsen som har klassats "Otillfredsställande". Den kemiska statusen för grundvattenförekomsten i Badelundaåsen har klassats som "God".

Utmed större delen av Dalälvens sträckning genom området finns skredriskområden.

Områden med risk för översvämning, till exempel vid kraftig nederbörd, finns vid Bjurforsbäckens utlopp vid Gamla Byn, vid Svartån i Karlbo och utmed Dalälvens östra delar. Vid Dalälvens östra delar är framför allt större områden kring Ön och Sonnboviken, men även delar av Karlbo och Brunnbäck, särskilt utsatta.

Väg 68, väg 70 och Dalavägens sträckning från cirkulationsplatsen i Bergsnäs fram till Järnväggsgatan i Krylbo, och en bit in på den senare, är utpekade transportleder för farligt gods. Även på de båda järnvägslinjerna genom området fraktas farligt gods.

Fors

Beskrivning

Fors ligger cirka 1 mil norr om Avesta utefter väg 68 och intill den järnväg som korsar kommunen i nord – sydlig riktning "godsstråk Bergslagen".

I översiktsplanens område ingår bland annat Västanfors och Östanfors samt Forssjön, Stora Halsjön och en del omgivande skogs- och jordbruksmarker.

Fors präglas i stor omfattning av kartongfabriken där kartongtillverkning startade 1954 och sedan upplevde en kraftig utbyggnad under 1970-talet. Från 1990-talet fram till idag har det sedan skett ett flertal ytterligare byggnationer och utveckling av verksamheten.

Stora delar av bostadsbebyggelsen i tätorten Fors tillkom under 1960-talet (flerbostadshus och bebyggelsen vid centrum) och under 1970- och 80-talen (villor, rad- och kedjehus, framför allt i de västra och södra delarna).

I den centrala delen av Fors samhälle finns ett utbud av såväl kommersiell som offentlig service, t.ex. livsmedelsbutik, särskilt boende (Framnäs), förskola och skola (låg- och mellanstadium).

Sydväst om Fors centrum ligger Forsvallen med fotbollsplaner, hockeyrink och motionsspår. Nordost om Östanfors, vid Stora Halsjön, finns badplats.

I området finns några historiska byggnader, tex. finns en fabriksbyggnad från 1950-talet ritad av arkitekt Ralph Erskine inom kartongfabrikens område. Denna är dock så kringbyggd idag att den inte är möjlig att se annat än från någon enstaka plats inne på området. Ralph Erskine har även ritat det större område med tjänstebostäder som ligger direkt väster om den gamla järnvägs korsningen vid industriområdet.

Genom Fors samhälle går väg 736 med Trafikverket som vägghållare.

Målbild

Fors ska stärkas som serviceort till sitt omland och utvecklas i första hand genom förtätning av bostadsbebyggelsen och de verksamhetsområden som finns ska kunna utvecklas, något som är positivt inte bara för Fors och Avesta kommun utan för hela regionen. Fors samhälle ska också kunna utvecklas i övriga delar, till exempel vad gäller friluftsområden och idrottsområde.

Fors är också en del i kommunens prioriterade stråk för utveckling som sträcker sig från Avesta och Krylbo i söder via Fors till Horndal i norr. Kommunikationer och andra kopplingar ska stärkas i detta stråk.

Ställningstagande

Det är viktigt att Fors kan få en bebyggelseutveckling som stärker underlaget för såväl kommersiell som offentlig service och detta kan till viss del ske genom förtätningar och byggnation enligt redan framtagna detaljplaner i centrala Fors.

Kommunen ska verka för stärkta kommunikationsmöjligheter mellan Fors, Horndal och Avesta. Delar i detta är att arbeta för en återgång till väl fungerande persontrafik på aktuell järnväg och verka för att Trafikverket ska anlägga en planskild korsning där den södra infarten till Fors korsar järnvägen.

Väg 736 kan komma att övertas av kommunen, om den inte längre fyller ett behov som gör den till ett statligt ansvar. Innan ett eventuellt övertagande kan bli aktuellt ska dock Trafikverket bekosta och anlägga en planskild korsning med järnvägen vid södra infarten till Fors för ökad trafiksäkerhet. Detta finns reglerat i avtal mellan Avesta kommun och Trafikverket.

Sedan tidigare utpekad LIS-område vid badplatsen i södra delen av Stora Halsjön behålls.

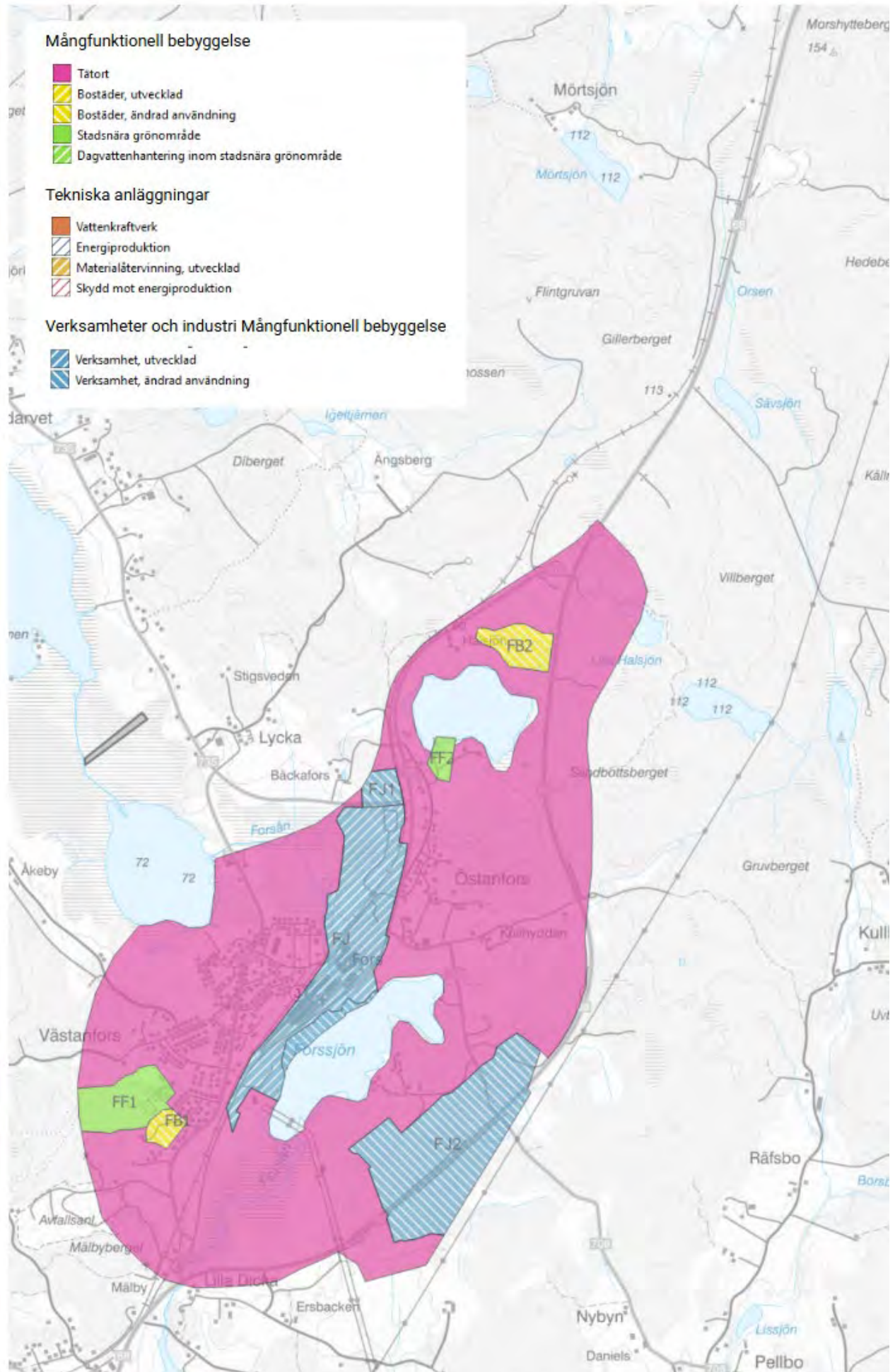
Lågpunktsområden, där till exempel regnvatten kan samlas vid skyfall, ska bevaras.

Vid förändringar som kan påverka vattnet i Stora Halsjön ska miljö kvalitetsnormer för vatten inte påverkas negativt.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

Ett mindre område för nya bostäder kan skapas i områdets sydvästra del, i förlängningen av Morgonvägen. Detta ska utredas genom ny detaljplan och i arbetet behöver bland annat eventuella intressen för friluftslivet beaktas. *område FB1*

Norr om Stora Halsjön finns ett planlagt område för bostäder. Området behöver för ses med väl fungerande avloppslösning, bland annat med hänsyn till vattenkvaliteten i Stora Halsjön, innan exploatering kan bli aktuell. En eventuell anslutning till kommunalt vatten och spillvatten ska utredas ytterligare. *område FB2*

Idrottsområdet ska bevaras och ges möjlighet till utveckling. *område FF1*

Område för olika former av friluftsliv och bad vid Stora Halsjön ska bevaras och ges möjlighet till utveckling. För att möjliggöra utveckling finns ett sedan tidigare utpekade LIS-område på platsen. *område FF2*

Ett nytt område för verksamheter och industri bör kunna skapas intill väg 735 i områdets norra del. Detta ska utredas genom ny detaljplan. Området berör till viss del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I den utredningsnivå som är rimlig för en översiktsplan konstateras att likvärdigt lämplig mark för ändamålet, som inte berör jordbruksmark, i princip inte finns i, eller intill, Fors samhälle. *område FJ1*

Större områden för verksamheter och industri bör kunna skapas i den östra delen, intill väg 68 och anslutande väg 708, Pellesvägen. Detta ska utredas genom ny detaljplan. Området berör till en mindre del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I den utredningsnivå som är rimlig för en översiktsplan konstateras att likvärdigt lämplig mark för ändamålet i denna storlek, som inte berör jordbruksmark, inte finns på annan plats intill Fors samhälle. *område FJ2*

För att förbättra trafiksäkerheten där den södra infarten till Fors korsar järnvägen bör en planskild korsning anläggas. En sådan passage under järnvägen ska ges en genomarbetad gestaltning, med en öppen utformning, så att den ger en välkomnande entré till Fors. *symbol*

Beskrivning, ställningstaganden med mera kring industriområdet för Stora Enso Fors AB finns i mark- och vattenanvändningskapitlet om Verksamheter och industri.

Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägen som passerar genom området i nord-sydlig riktning är av riksintresse för kommunikation.

Kraftledning i området tillhör det nationella stamnätet och är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen.

Utpekade LIS-område i södra delen av Stora Halsjön.

Sävviken och intilliggande våtmarker är bland annat gynnsamma fågelhabitat.

Inom och intill området med nuvarande Fors kartongfabrik finns en del historisk bebyggelse kopplat till brukets framväxt.

En liten del i väster berör ett område med utpekade höga kulturhistoriska värden från Lycka upp mot Kolarbo.

I den sydöstra delen berörs ett område där odlingslandskapet pekats ut som bevarandevärdt även för sina kulturhistoriska värden.

Vissa översvämningsrisker finns intill Forssjöns utlopp i söder.

I de centrala delarna finns lågpunktsområden där vatten kan samlas vid skyfall med mera.

Vattenkvaliteten i områdets sjöar uppnår inte nivå god för gällande miljö kvalitetsnormer för vatten.

Horndal

Beskrivning

Horndal ligger cirka 2,5 mil norr om Avesta och genomkorsas av både väg 68 och den järnväg som korsar kommunen i nord – sydlig riktning "godsstråk Bergslagen".

I översiktsplanens område ingår bland annat Horndals tätort med Horndalsbyn, Rosslandet, Tyskbo och fritidsområdet Rossliden i nordost.

I området finns ett relativt stort antal lägenheter i flerfamiljshus, främst centralt i Horndal. Därutöver finns en omfattande bebyggelse med enbostadshus och några jord- och skogsbruksfastigheter. Viss planlagd mark för fler bostäder finns i området.

I Horndal finns relativt väl utbyggd kommersiell och offentlig service, bland annat i form av en låg-, mellan- och högstadieskola med badhus och teater. Det finns även livsmedelsbutik, ett antal butiker med olika inriktningar och matserveringar.

Vid Rossliden, intill sjön Rossen, finns en camping, badplats och idrottsplats. Dessutom finns ett friluftsområde väster om sjön Lumsen.

I området finns tre större industriområden. Södra industriområdet, tidigare järnbruksområdet och Norra industriområdet, där båda områdena inrymmer ett flertal olika företag. Dessutom finns större områden med planlagd mark i den norra delen.

I den östra delen av samhället passerar järnvägen mellan Örebro och Gävle och väg 68 går rakt igenom de centrala delarna av samhället. Vägen är högt trafikerad med en stor andel tung trafik och dess sträckning direkt intill skola, förskola, butiker, restauranger, bostäder med mera medför i första hand olycksrisker för barn, gående och cyklister i samhället, men även störningar i form av trafikbuller och vibrationer.

Målbild

Horndal ska stärkas som serviceort till sitt omland och utvecklas i första hand genom förtätning av bostadsbebyggelsen och de verksamhetsområden som finns ska kunna utvecklas, något som är positivt inte bara för Horndal och Avesta kommun utan för hela regionen. Horndals samhälle ska också kunna utvecklas i övriga delar, till exempel vad gäller friluftsområden, idrottsområden och ortens camping.

Horndal är också en del i kommunens prioriterade stråk för utveckling som sträcker sig från Horndal i norr ner till Avesta och Krylbo i söder och i detta stråk ska kommunikationer och andra kopplingar stärkas.

Ställningstagande

Det är viktigt att Horndal får en bebyggelseutveckling som stärker underlaget för såväl kommersiell som offentlig service. I centrala Horndal kan detta ske genom förtätningar och byggnation enligt redan framtagna detaljplaner.

I de områden som finns för verksamheter och industri ska såväl utveckling av befintliga verksamheter som etablering av nya verksamheter vara möjlig. I de fall bostäder, eller någon annan känslig markanvändning finns i närheten, behöver hänsyn tas till dessa.

Kommunen ska verka för stärkta kommunikationsmöjligheter mellan Horndal, Fors och Avesta. Delar i detta är att arbeta för en återgång till väl fungerande persontrafik på aktuell järnväg.

Sedan tidigare utpekade LIS-områden behålls.

Lågpunktsområden, där till exempel regnvatten kan samlas vid skyfall, ska bevaras.

Vid förändringar som kan påverka vatten, till exempel i sjöarna Rossen och Lumsen, ska miljö kvalitetsnormer för vatten inte påverkas negativt.

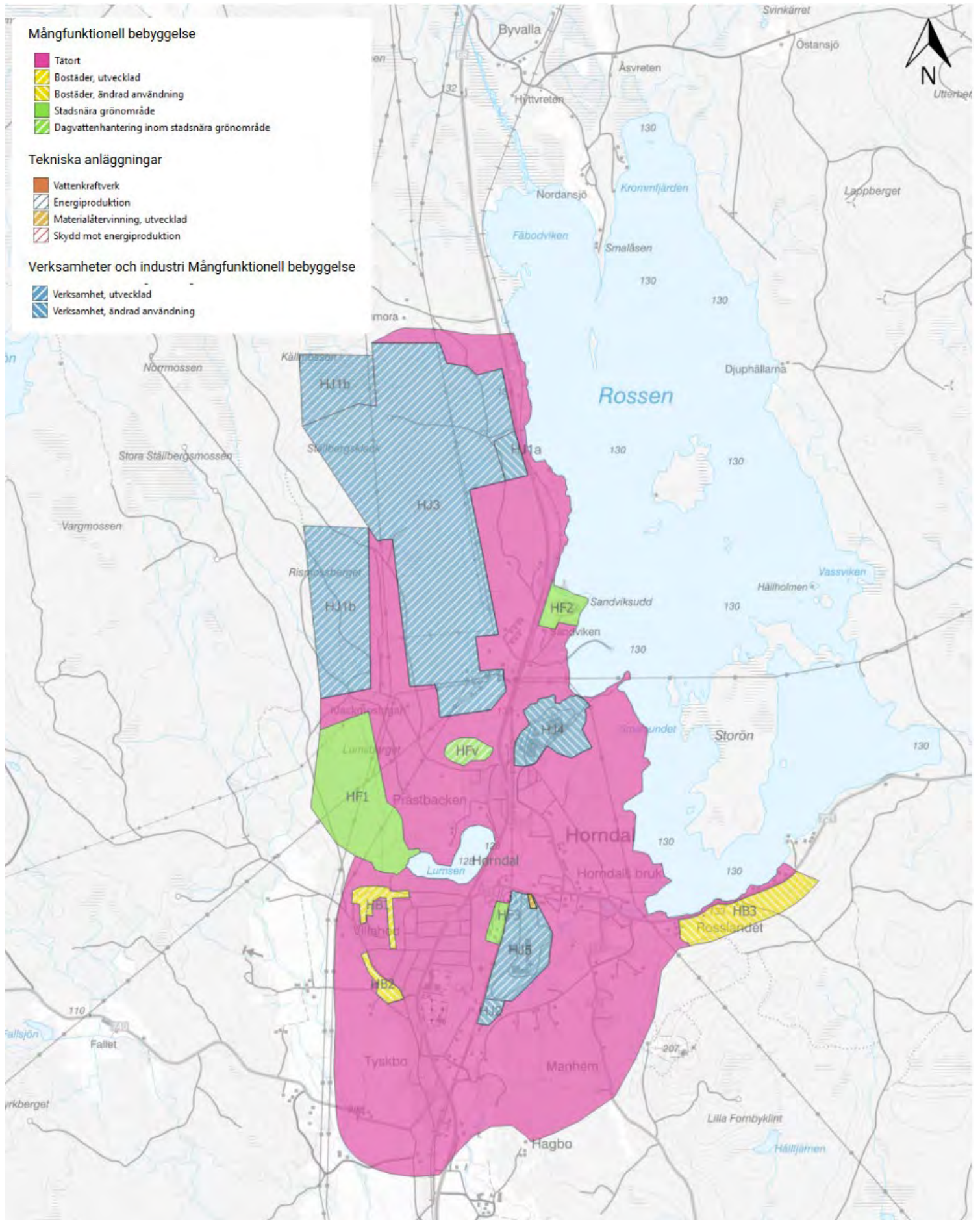
Ändrad eller utvecklad markanvändning

Mer detaljerade studier av möjlig förtätning och utveckling av Horndals centrala delar finns utrett i "PM Horndals utveckling" från år 2019 och för Horndals Brukspark finns en bevarandeplan upprättad av Dalarnas Museum.

Planlagd mark för olika former av bostäder finns inom ett relativt stort område i den västra delen av tätortsbebyggelsen. [område HB1](#)

Söder om området med redan planlagd mark för bostäder bör ytterligare tomter för enbostadshus kunna tillkomma. Om detta är lämpligt ska utredas genom detaljplan. [område HB2](#)

Horndal

Vid Rosslandet, invid sjön Rossens södra strand, bör ytterligare mark för bostäder tillskapas. För detta finns ett sedan tidigare utpekade LIS-område och områdets lämplighet för bostäder ska utredas genom detaljplan. *område HB3*

Det område som finns för olika former av friluftsliv och motion väster om sjön Lumsen ska värnas och ges möjlighet till utveckling. *område HF1*

Området vid Sandviksudd, med camping, badplats, fotbollsplan med mera invid sjön Rossens östra strand, ska värnas och ges möjlighet till utveckling. För att möjliggöra utveckling finns ett sedan tidigare utpekade LIS-område på platsen. *område HF2*

Åsryggen och de områden som finns för olika former av friluftsliv och motion direkt väster om järnvägen och tågstopp Horndal, bland annat hockeyrink och omklädningsrum, ska värnas och ges möjlighet till utveckling. *område HF3*

Det större område som är planlagt för verksamheter och industri i Horndals norra del kan på kort sikt komma att utvidgas något, till exempel med mark i den östra delen. Det kan även bli aktuellt med större utvidgning västerut för att skapa mer mark för verksamheter och industri. Lämpligheten av sådana utvidgningar ska prövas genom detaljplan. *område HJ1a och HJ1b*

Området för verksamheter och industri i söder, det s.k. Södra industriområdet, kan på sikt komma att utvidgas något söderut. Lämpligheten av detta ska då prövas genom detaljplan. Vid utveckling inom området behöver grundvattnet i Möklintaåsen beaktas, bland annat utifrån ett dricksvattenperspektiv. *område HJ2*

Norr om bebyggelsen vid Prästbacken finns ett låglänt område som är viktigt att värna för hantering av stora vattenflöden vid kraftig nederbörd, både utifrån dagens situation och vid eventuell utveckling i närområdet. *område HFv*

För att förbättra boendemiljöer och trafiksäkerhet i Horndal, samt förbättra den regionala trafikens framkomlighet, bör väg 68 dras utanför Horndals samhälle. Den tunga genomfartstrafiken, som är omfattande, ger fler störningar för samhället utöver försämrade trafiksäkerhet och är den som i första hand bör ledas utanför Horndals samhälle. Detta skulle också kunna ske i etapper där till exempel den tunga trafiken mellan gruvverksamhet i Garpenberg och Gävle hamn först leds utanför samhället. I översiktsplanen redovisas denna tanke som en vägsträckning väster om Horndal. *linjesymbol*

Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägsspåret som passerar genom området är av riksintresse för kommunikation.

Vissa kraftledningar och station i områdets norra och västra delar tillhör det nationella stamnätet och är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen.

En mindre del i områdets södra del berör riksintresse för kulturmiljövård, Ingeborgbo.

LIS-områden finns dels vid Rossliden, i norr, för att möjliggöra utveckling av såväl camping som idrotts-/friluftsområdet, dels vid Rosslandet, invid sjön Rossens södra strand, för att möjliggöra bostadsbyggnation.

Vid eventuella förändringar intill sjön Rossen, och i områden som avvattnas till sjön, är det av extra vikt att miljö kvalitetsnormer för vatten beaktas för sjön som recipient.

I den östra delen av Horndals samhälle finns många byggnader och anläggningar som visar den historiska utvecklingen kring Horndals bruk och dess omgivning. Både Horndals bruk och ett område vid Horndalsbyn-Rosslandet är utpekade som värdefulla kulturhistoriska miljöer.

I den sydvästra delen, vid Tommesbo, utgör också bebyggelsen och dess omgivning en värdefull kulturhistorisk miljö. Själva bebyggelsekärnan ligger dock utanför området för Horndal.

Både väg 68, som går genom Horndal i nord-sydlig riktning, och anslutande väg 740, från Garpenberg i väster, är rekommenderade vägar för transport av farligt gods.

Norr om bebyggelsen vid Prästbacken finns ett låglänt område som utgör ett uppsamlingsområde för stora vattenflöden vid kraftig nederbörd.

SAMMANHÄNGANDE BOSTADSBEBYGGELSE

Definition: Områden som huvudsakligen består av bostäder och har en tydlig beroenderelation till närliggande orter.

Beskrivning

Hede samt By och Näs Bruk är i översiktsplanen satta som områden med sammanhängande bostadsbebyggelse.

Vissa utvecklingsförslag eller ställningstaganden som finns för respektive ort knyter an mot översiktsplanens utvecklingsinriktning, bland annat genom förslag på utveckling av bebyggelse och att förstärkning av viktiga funktioner och samband för natur och friluftsliv lyfts fram.

När det gäller översiktsplanens utvecklingsstrategier tar ställningstaganden och utvecklingsförslag i första hand stöd i punkt 2, bevara, utveckla och förstärk natur och kulturmiljöer, och punkt 5, utveckling av landsbygden.

Generella ställningstaganden

Inom dessa områden ska såväl mindre verksamheter som nya bostäder, alternativa delar av områdena, underlättas så långt det går. Kommunen är positiv till att genomföra lämplighetsprövning genom detaljplan i de fall sådana krävs.

Vid planläggning av ny bebyggelse och infrastruktur ska stor hänsyn tas till minskade klimatutsläpp.

Bevara, utveckla och förstärk gröna luckor i bebyggelse samt natur och kulturmiljöer för att leverera ekosystemtjänster som bland annat klimatanpassning, biologisk mångfald och rekreativa upplevelsevärden. Ett strategiskt kommunalt markägande kan underlätta och säkerställa att detta kan ske.

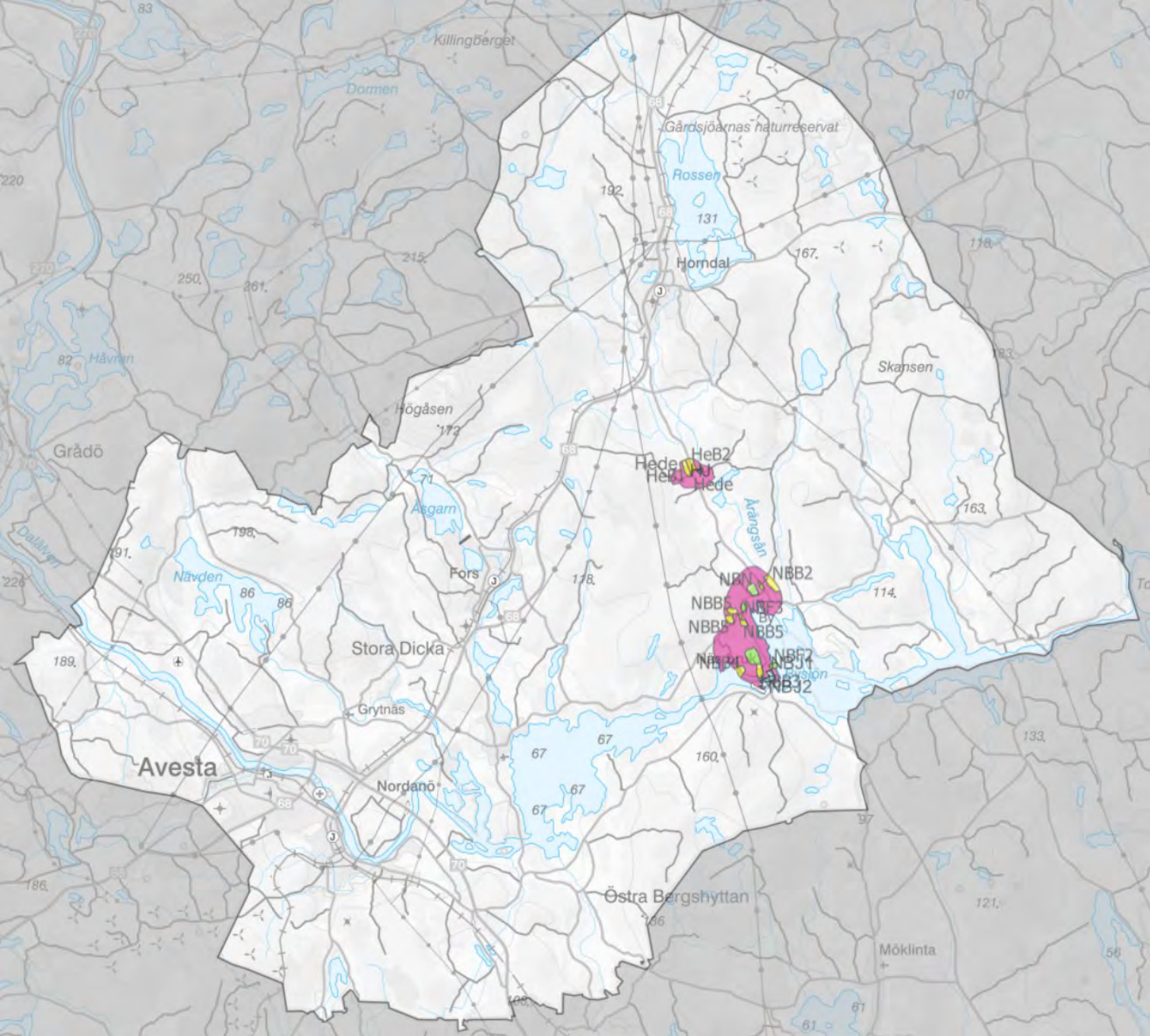
Förändringar i dessa områden måste ske med hänsyn till andra intressen, bl.a. de natur- och friluftslivsvärden som finns.

Vid såväl förtätning av bebyggelse som i befintlig miljö ska ambitionsnivån vara hög gällande omhändertagande av dagvatten och dagvattnet ska i första hand ses som en resurs till den lokala grönstrukturen där många olika lösningar finns att använda, till exempel gröna diken, olika former växtbäddar och dagvattendammar. Områden för hantering av dagvatten kan även, vid rätt utformning, göras tillgängliga för tätortsnära rekreation och andra ekosystemtjänster så som lärande, naturupplevelser med mera.

För byggnader, och bebyggelseområden, som pekats ut i olika kulturhistoriska inventeringar ska särskild hänsyn tas till identifierade kulturvärden vid eventuella förändringar och inventering ska ske med hjälp av kompetens inom kulturmiljö och arkitektur. För byggnader som pekats ut ska särskild hänsyn tas även vid såväl exteriöra som interiöra förändringar.

Vid förtätning av bebyggelse ska nya byggnader utformas med hänsyn till befintlig bebyggelsemiljö i området.

SAMMANHÄNGANDE BOSTADSBEBYGGELSE

By och Näs Bruk

Beskrivning

Området omfattar By och Näs Bruk med en del omgivande bebyggelse. Bebyggelsen i området är till största delen enfamiljshus, men det finns även ett antal mindre flerfamiljshus, de flesta i Näs bruk. I By finns även skola, kyrka och några mindre verksamheter. I Näs Bruk finns bland annat camping, idrottsområde och ett industriområde med gamla anor. Vid Dalälvens fors ligger även Näs vattenkraftstation.

Vid idrottsplatsen och omgivande friluftsområde i Näs finns bland annat fotbollsplaner, tennisbana, boulebanor, löparspår och klubblokal.

Vid Falkuddens camping finns, utöver husvagnsplatser och stugor, en sandstrand för bad, möjlighet till att fiska, paddla kanot och en kiosk/café.

Näs industriområde har lång historia och där finns till exempel fragment kvar av mas- och rostugnar från järnbruket anläggningstid år 1873. Idag finns några olika verksamheter av mindre omfattning i området.

Genom By går Möklintaåsen som sedan fortsätter ut i Dalälven. Årängså slingrar sig fram öster om åsen och når Dalälven vid Bysjöns nordöstra del.

Målbild

Området utgör en bostadsort av som är av vikt även för dess omgivning och kan stärkas genom komplettering med ytterligare bostäder, verksamheter och annan bebyggelse.

Campingplatsen fortsätter att utvecklas och locka turister till både kommunen som helhet och området By och Näs Bruk.

Industriområdet fortsätter att utgöra komplement till bostadsbebyggelsen och utveckling av verksamheter på platsen ses som positivt för hela bygden.

Idrottsområdet och dess omgivande marker är en plats där olika former av friluftsliv och aktiviteter kan frodas till gagn för bland annat boende i området.

Ställningstagande

För att kunna behålla områdets service är det viktigt att en viss nybyggnation kan ske i hela område, även i By där både stora natur- och kulturvärden och värden i den befintliga bebyggelsestrukturen finns att beakta.

Utöver värden i området som är formellt skyddade genom olika former av utpekanden ska såväl kulturhistorisk bebyggelse som naturvärden och de öppna landskap som finns beaktas vid eventuella förändringar i området. Till exempel ligger vissa utvecklingsområden inom, eller gränsar till, riksintresse för naturvård och där ska då riksintressets värden beaktas.

Falkudden, med camping och badplats, och området söder därom, bör användas för det rörliga friluftslivet och hela området bör hållas öppet ut mot Bysjön.

Idrottsområdet och dess omgivande områden för friluftsliv värnas så att olika former av aktiviteter och friluftsliv kan fortsätta.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

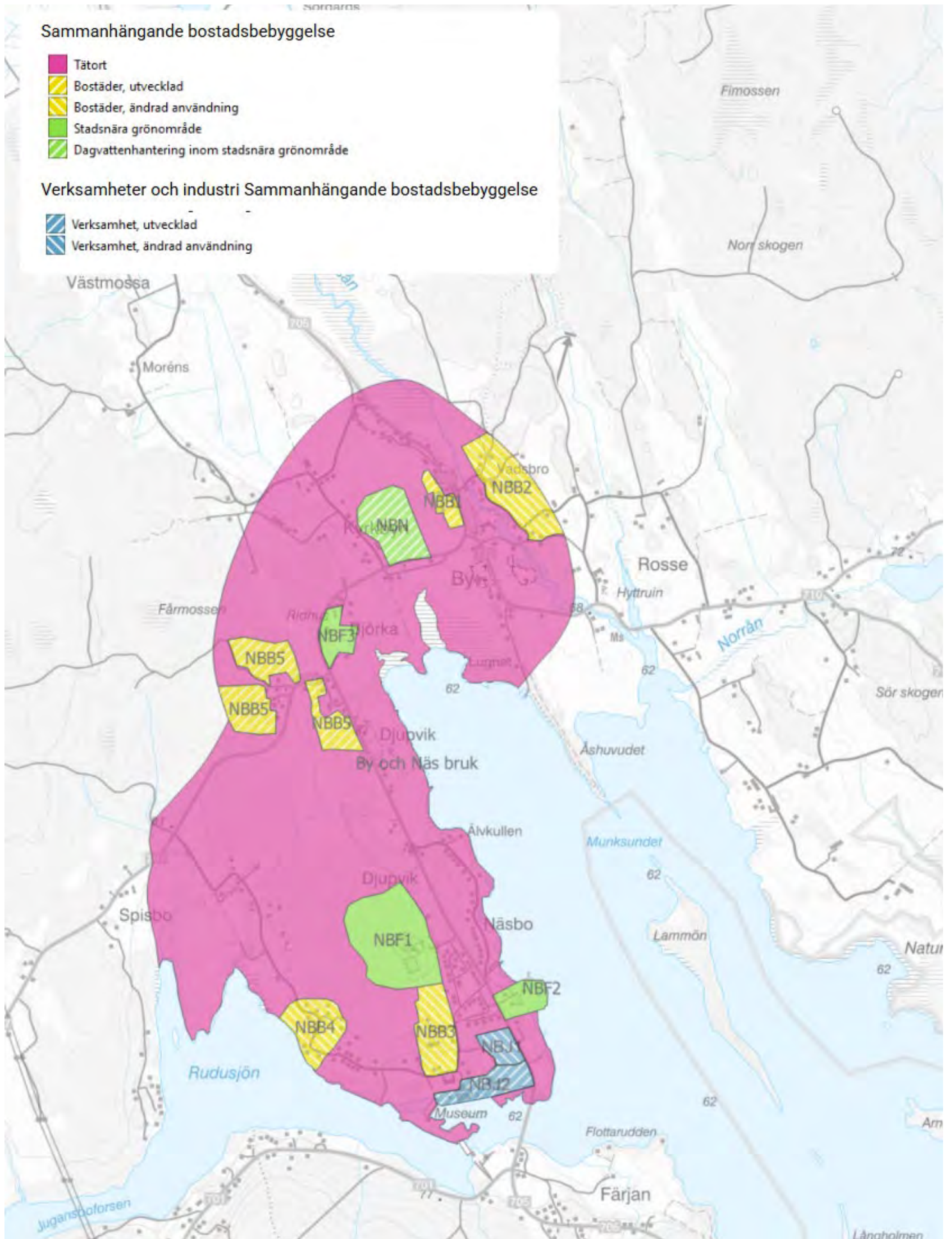
I By finns detaljplanelagd mark med plats för mer bostadsbebyggelse i anslutning till kedjehus väster om åsen. ~ område NBB1

Anpassad byggnation, främst av bostäder, kan vara möjlig öster om By skola som en del i att stärka förutsättningarna för att behålla områdets service. Detta ska prövas genom detaljplan och platsen är ett LIS-område. Vid utveckling inom området behöver grundvattnet i Möklintaåsen beaktas, bland annat utifrån ett dricksvattenperspektiv. Området berör jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I en utredningsnivå rimlig för en översiktsplan konstateras att platsen är en av de lämpligaste för utveckling av den tätare bebyggelsen i By. Frågan får dock prövas slutligt i ett detaljplanearbete. ~ område NBB2

I Näs bruk finns färdig detaljplan för uppförande av ytterligare enfamiljshus i anslutning till befintligt villaområde. Här finns också möjligheter att tillskapa ytterligare mark för bostadsbebyggelse, främst västerut. Det finns också ett lågpunktsområde i området, där vatten kan samlas vid skyfall mm, och funktionen av detta ska bevaras. Området berör till viss del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I en utredningsnivå rimlig för en översiktsplan konstateras att platsen är en av de lämpligaste för utveckling av den tätare bebyggelsen här. Frågan får dock prövas slutligt i ett detaljplanearbete. ~ område NBB3

Sydost om Rudu kan nya bostäder tillkomma. Det är dock viktigt att både ny och befintlig bebyggelse mellan Rudu och Näs Bruk anpassas, eller behåller, nu rådande skala och utformning. Denna plats är också ett LIS-område. Området berör till stor del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I en utredningsnivå rimlig för en översiktsplan konstateras att

By och Näs Bruk

platsen utgör ett av de mer attraktiva områdena för ny bebyggelse i strandnära läge i anslutning till Näs. Frågan får dock prövas slutligt i ett detaljplanearbete. ~ *område NBB4*

I Bredgrind kan nya bostäder, eller mindre verksamheter, anpassade till platsen och befintlig bebyggelse tillkomma utifrån intresse hos markägare. Vid större exploatering behöver detta prövas genom detaljplan. Området berör till viss del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I den utredningsnivå som är rimlig för en översiktsplan konstateras att möjligheten att utöka platsens bebyggelse är svår att åstadkomma på annan mark. ~ *områden NBB5*

Det låglänta landskapet väster om By och Kyrkbyåsen är ett viktigt område att värna för hantering av vattenflöden vid kraftig nederbörd och liknande. ~ *område NBN*

Idrottsplatsen och omgivande områden för friluftsliv ska kunna utvecklas och utökas vid behov. Vid eventuella förändringar i området måste viss hänsyn tas till risk för störningar vid närliggande bostadsbebyggelse. ~ *område NBF1*

Campingområdet och badplatsen vid Falkudden värnas och området ska kunna utvecklas. För att möjliggöra utveckling är platsen ett LIS-område. ~ *område NBF2*

I området vid Björka, där Storbyns ryttare finns, ska befintlig hästverksamhet, med bland annat ridskola, kunna utvecklas. Vid eventuella förändringar kan dock viss hänsyn behöva tas till närliggande bostadsbebyggelse. ~ *område NBF3*

Industriområdets befintliga verksamheter ska kunna utvecklas och området är lämpligt för komplettering med olika former av verksamheter. Området kan också på sikt komma att utvidgas något, både österut och norrut i den östra delen. Vid eventuella förändringar i området måste hänsyn tas till närliggande bebyggelse, både vad gäller risk för störningar samt anpassning till landskapsbild och områdets kulturhistoriska värden. Utvidgningar berör till viss del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I en utredningsnivå rimlig för översiktsplan konstateras att det, sett ut ett allmänt perspektiv, är väger tyngre att ny mark för industrier/verksamheter skapas i anslutning till redan befintlig mark för detta. Frågan får dock, tillsammans med övriga delar i en lämplighetsprövning, utredas och prövas slutligt i detaljplanearbete. ~ *områden NBJ1 och NBJ2*

Riksintressen, LIS och andra värden

Östra delen av området, Kyrkbyåsen och mark intill Bysjön, ligger inom riksintresse för naturvård. Även själva Bysjön ligger inom detta område.

Det område som är av riksintresse för naturvård enligt ovan är också av riksintresse för friluftsliv.

Den norra delen av området, från Djupvik och norrut, ligger inom område som är av riksintresse för kulturmiljövård.

Dalälven nedströms kraftverksdammen ingår i riksintresseområde där vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras.

Området ligger inom det stora riksintesseområdet "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär".

Utökat strandskydd gäller vid Kyrkbyviken, nedanför kyrkan, och vid den udde som finns söder om Rudu.

Sedan tidigare utpekade LIS-områden behålls i området.

En stor del av området By och Näs Bruk ligger inom ett område med utpekat höga kulturhistoriska värden.

Översvämningsrisker finns utmed Dalälvens stränder och Årängså.

I västra delen av Näs Bruk finns ett lågpunktsområde där regnvatten kan samlas vid skyfall mm.

Inom område finns flera värdefulla odlingslandskap.

Hede

Beskrivning

Området omfattar Hede samt delar av Västanhede och Nedre Hede där bebyggelsen till största del utgörs av enfamiljshus och lantbruk men det finns även olika verksamheter och något flerbostadshus.

Genom området sträcker sig Möklintaåsen och på denna går väg 705, en landsväg med gamla anor. Årängsånen slingrar sig fram öster om åsen.

I Hede finns även ett delområde med olika verksamheter, bland annat byggvaruhandel.

Målbild

Området utgör en mindre bostadsort som kan kompletteras med viss bebyggelse där intresse finns.

Området med en blandning av verksamheter utgör ett bra komplement till bostadsbebyggelsen där befintliga verksamheter kan utvecklas och viss nyetablering kan vara möjlig.

Ställningstagande

Utöver värden i området som är formellt skyddade genom olika former av utpekanden ska både de öppna landskapen och befintlig kulturhistorisk bebyggelse beaktas vid eventuella förändringar i området.

I de östra delarna ska ytterligare hänsyn tas till kulturhistoriska värden genom anpassning till områdets bebyggelsekaraktär och identifierade kulturmiljövärden i befintliga inventeringar.

I området utmed väg 705 söder om Källmossvägens anslutning bör enbart enstaka kompletteringar som hör till befintliga fastigheter tillåtas.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

Direkt väster om bebyggelsen i områdets norra del kan viss nybebyggelse tillkomma. Eventuell större exploatering, till exempel av fler än tre tomter för enbostadshus samtidigt eller nära i tid, ska prövas genom detaljplan. Vid utveckling inom området behöver grundvattnet i Möklintaåsen beaktas, bland annat utifrån ett dricksvattenperspektiv. Området berör till en mindre del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I ett detaljplanearbete kan denna komma att undantas om likvärdigt bra läge för utveckling av orten finns på annan plats. *område HeB1*

Inom den norra delen av det bebyggda området kan ny bebyggelse tillkomma som viss förtätning. Vid utveckling inom området behöver grundvattnet i Möklintaåsen beaktas, bland annat utifrån ett dricksvattenperspektiv. Området berör i viss del jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd. I en utredningsnivå som är rimlig för en översiktsplan konstateras att en förtätning av bebyggelsen anpassat till den historiska utbredningen utmed väg 705, eller Buskavägen, i princip inte kan ske på annat sätt än att mindre delar av jordbruksmark tas i anspråk. *område HeB2*

Området med verksamheter ska kunna utvecklas och området kan vara lämpligt för komplettering med olika former av verksamheter. Vid eventuella förändringar i området måste hänsyn tas till närliggande bebyggelse, både vad gäller risk för störningar och anpassning till de kulturhistoriska värden som finns. *område HeJ*

Riksintressen, LIS och andra värden

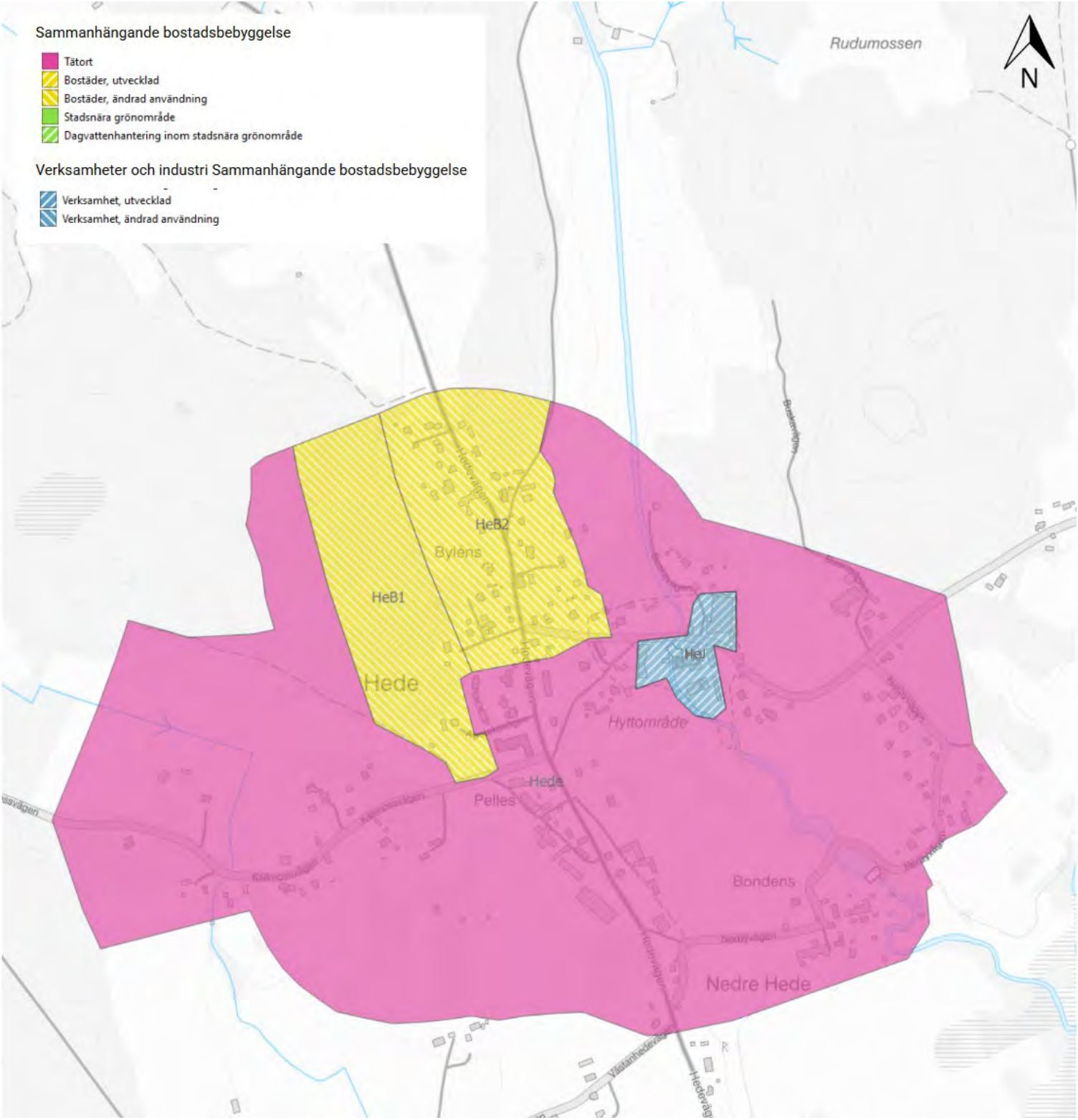
En liten del i sydost inom riksintresse för naturvård och för friluftsliv.

Viss översvämningsrisk utmed Årängsånen.

Den södra halvan har höga kulturhistoriska värden och det finns en del äldre bebyggelse bevarad.

Bebyggelse och vägstruktur har i huvudsak kvar sin prägel från tiden innan laga skiftet och i det flacka odlingslandskapet finns bland annat ängslador.

Hede

VERKSAMHETER OCH INDUSTRI

Definition: Områden för verksamheter som inte bör blandas med bostäder.

Beskrivning

I kommunen finns tre större industrier, Outokumpu Stainless AB i Avesta, AB Karl Hedin Sågverk Krylbo och Stora Enso Fors i Fors, som med tillhörande markområden utgör tre större industriområden med många arbetsplatser och goda anslutningar till såväl järnväg som det nationella vägnätet.

Utöver dessa tre industriområde finns ett stort antal områden med verksamheter och industrier av olika storlek i kommunen, främst i Avesta, Fors och Horndal, se mer nedan.

Med två vägar i det övergripande nationella vägnätet och två järnvägsstråk som passerar genom kommunen i nord-sydlig riktning och öst-västlig riktning har Avesta kommun goda förutsättningar vad gäller trafik och transporter för olika verksamheter.

Utbudet av markområden för etablering av störande industri är i nuläget begränsat inom kommunen.

Förslag till nya områden för verksamheter inom orterna Avesta, Fors, Horndal, Hede samt By och Näs Bruk finns, tillsammans med ställningstaganden för befintliga verksamhetsområden, i respektive avsnitt för dessa som antingen *Mångfunktionell bebyggelse* eller *Sammanhängande bostadsbebyggelse*. Länkar till detta finns i lista med respektive område nedan.

Övergripande målbild

För en långsiktigt hållbar utveckling är det viktigt att det finns arbetstillfällen och tillgång till kommersiell och annan service i hela kommunen. Därför är kommunen positiv till att företag etableras runt om i kommunen.

Det är viktigt att förutsättningarna för nyetablering och för utveckling av företag är goda, bland annat vad gäller tillgången på planlagd mark, kommunikationer och tillräckliga skyddsavstånd till bostäder. Detta gäller även områden där mer omgivningsstörande verksamheter kan etableras.

Ur ett miljömässigt hållbarhetsperspektiv är det viktigt att både spåranslutningar som finns till olika industriområden behålls och att arbete sker för att förbättra kontakten mellan övriga industriområden och järnväg.

Generella ställningstaganden

Kommunen ska ha en god planberedskap och sträva efter att ytterligare förbättra tillgången på planlagd mark för industri och verksamheter så att företagsutveckling och nylokalisering kan klaras snabbt och smidigt.

Industrier och verksamheter som kan vara störande för sin omgivning ska lokaliseras på större avstånd från bostäder och andra användningar som kan störas, företrädesvis till större markområden för att kunna samla fler verksamheter.

Mindre verksamheter med ingen, eller liten omgivningspåverkan, kan till viss integreras med annan bebyggelse.

Övriga områden med verksamheter/industri

Utöver kommunens tre större industriområden som beskrivs i detta avsnitt finns då olika områden för verksamheter och industri inom både *Mångfunktionell bebyggelse* och *Sammanhängande bostadsbebyggelse*. Dessa områden är avsedda för verksamheter som oftast kan blandas med bostäder och andra användningar, eller ligga i närheten av sådana, utan att medföra störningar som ger olägenhet. Några av de områden som där pekas ut som nya områden skulle även kunna inrymma störande industri/verksamheter till viss mån.

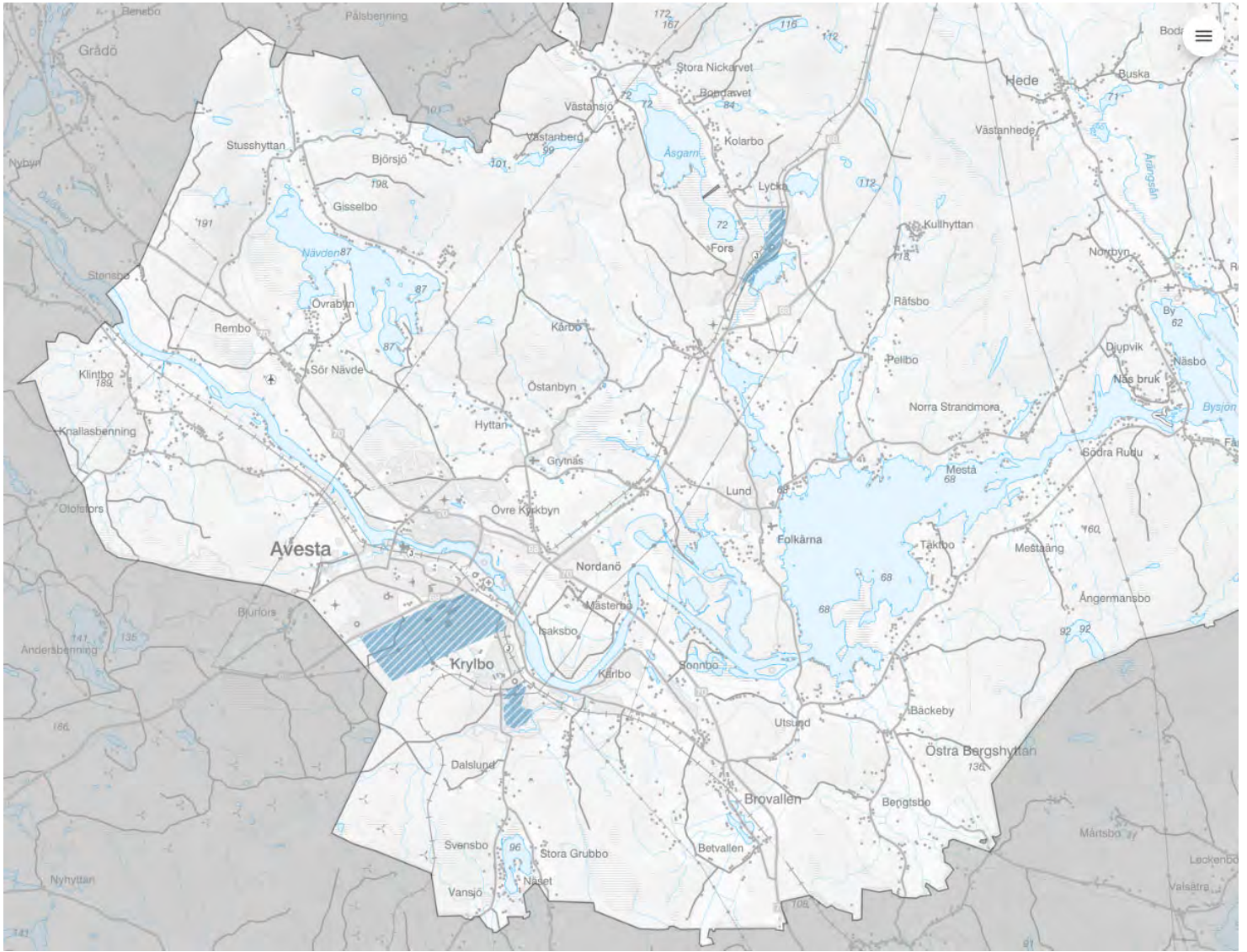
Avesta

Fors

Hede

Horndal

Näs Bruk

Outokumpu Stainless AB

Beskrivning

Industriområde mellan Avesta och Krylbo för i första hand Outokumpu Stainless AB som tillverkar rostfritt specialstål, bland annat Duplex, för alla möjliga användningsområden. I området finns ganska stora markområden för framtida expansion och goda möjligheter till företagets fortsatta utveckling i Avesta. För en fortsatt utveckling har företaget internt sina egna planer och kommunens avsikt är att det inte ska finnas någon konflikt mellan dessa och översiktsplanen.

I områdets södra delar kommer Lerbäcksleden att byggas och där denna ansluter till väg 68 finns kommunal mark som är planlagd för verksamheter, se mer i avsnittet om Avesta.

En utbyggnad av Lerbäcksleden kommer att förbättra tillgängligheten till de södra delarna av Outokumpus område.

Målbild

Industriområdet ska kunna utvecklas både utifrån de behov som Outokumpu Stainless AB har, och utifrån att andra verksamheter kan etableras utmed Lerbäcksleden i de södra och östra delarna.

Ställningstagande

Industriverksamheten ska kunna både kunna fortgå och utvecklas inom området, bland annat genom stöd av gällande detaljplaner.

Inom Outokumpu Stainless AB:s influensområde, skyddszon, ska inga verksamheter, eller andra markanvändningar, som kan inverka negativt på företagets miljötillstånd tillkomma.

Kommunens viljeinriktning är att mer mark utmed den kommande Lerbäcksleden ska kunna planläggas för olika verksamheter. Merparten av den mark som då kan komma i fråga ägs idag av Outokumpu Stainless AB.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

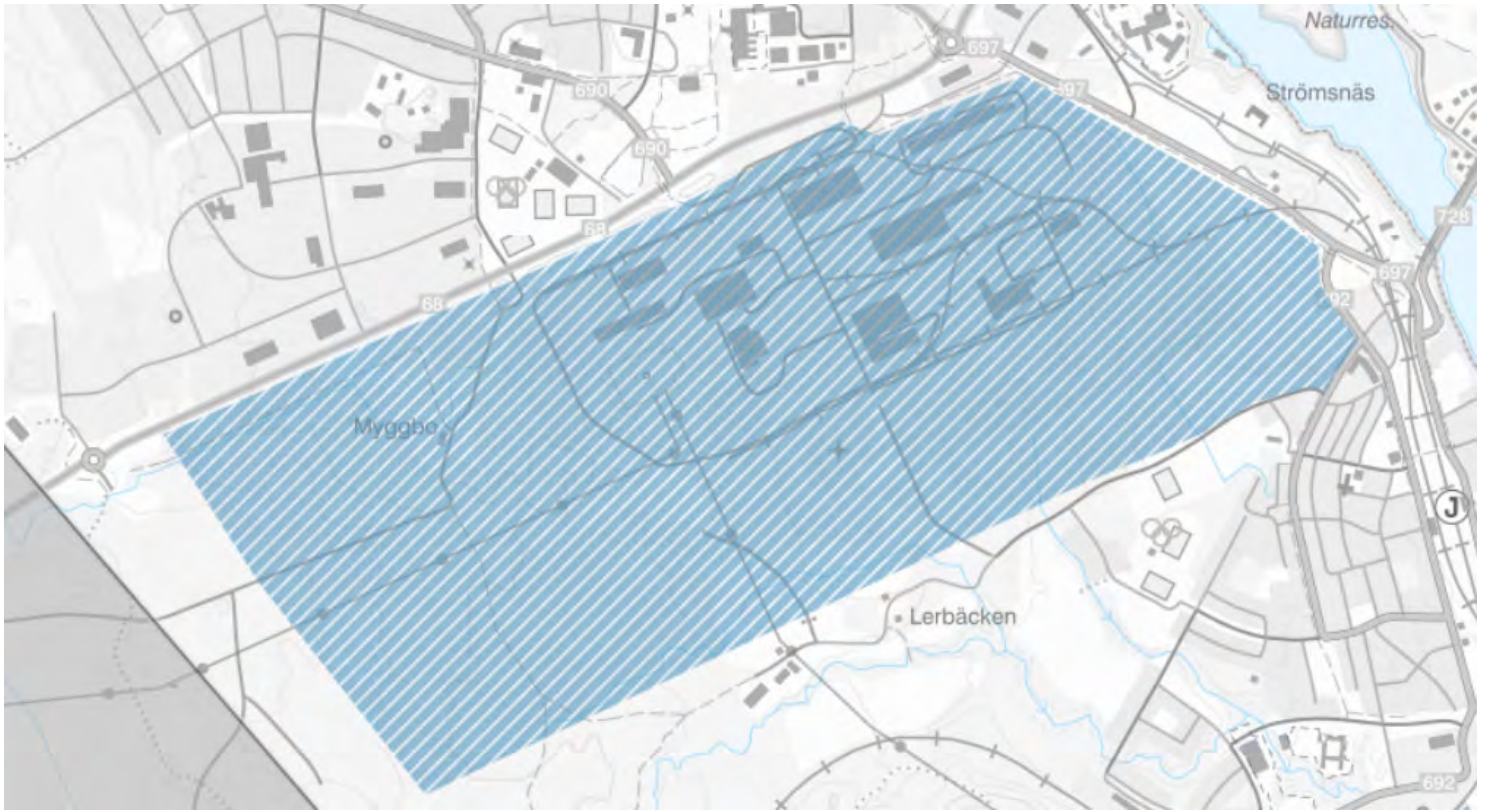
För området finns byggrätter enligt flera olika gällande detaljplaner och verksamheten kan utvecklas inom dessa samt inom verksamhetens miljötillstånd.

Om behov skulle finnas av nya detaljplaner, eller ändrade planbestämmelser, för att verksamheten ska kunna utvecklas ser kommunen positivt på att pröva sådant planarbete.

Riksintressen, LIS och andra värden

Angränsar i norr och nordost mot det stora riksintresseområdet "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär".

I den nordöstra delen av området finns några punkter som samlar vatten vid höga nederbördsflöden.

AB Karl Hedin Sågverk i Krylbo

Beskrivning

Industriområde för AB Karl Hedin Sågverk Krylbo som är landets största producent av kientimmer. Sågverket i Krylbo sågar både gran och furu och produkterna blir limträämnen, bygg- och konstruktionsvirke samt emballagevirke. I området har företaget även emballageverksamhet.

Företagets markbehov är idag relativt väl tillgodosett, även om Västerbobäckens sträckning genom området, tillsammans med intilliggande vägar och järnväg, gör att verksamheten kan uppleva platsbrist inom kärnområdet.

Målbild

Industriverksamheten med tillhörande industriområde ska kunna utvecklas så att mark, lokaler och infrastruktur nyttjas på bästa sätt och ger verksamheten de långsiktiga förutsättningar som behövs.

Den tunga trafik som genereras av industriområdet som helhet ska inte behöva nå området via gator i centrala Krylbo.

Ställningstagande

Industriverksamheten ska kunna både kunna fortgå och utvecklas inom sitt område, bland annat med stöd av gällande detaljplaner där några nya tagits fram de senaste åren.

Detaljplaner ska fortsatt tas fram i det fall företagets framtida utveckling behöver ta nya markområden i anspråk och mark för detta kan identifieras.

Trafik till området ska ledas om så att den tunga trafiken inte går utmed Järnvägsgatan i centrala Krylbo.

För att avlasta centrala delarna av Krylbo samhälle från tung trafik till industriområdet som helhet är det av stor vikt att Lerbäcksleden mellan väg 68 och området byggs.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

För området finns byggrätter enligt några olika gällande detaljplaner och verksamheten kan utvecklas inom dessa samt inom verksamhetens miljötillstånd.

Om behov skulle finnas av nya detaljplaner, eller ändrade planbestämmelser, för att verksamheten ska kunna utvecklas ser kommunen positivt på att pröva detta genom planarbete när så är möjligt.

Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägen som passerar norr om området är av riksintresse för kommunikation.

Svartåns västra delar utgör ett Natura 2000-område.

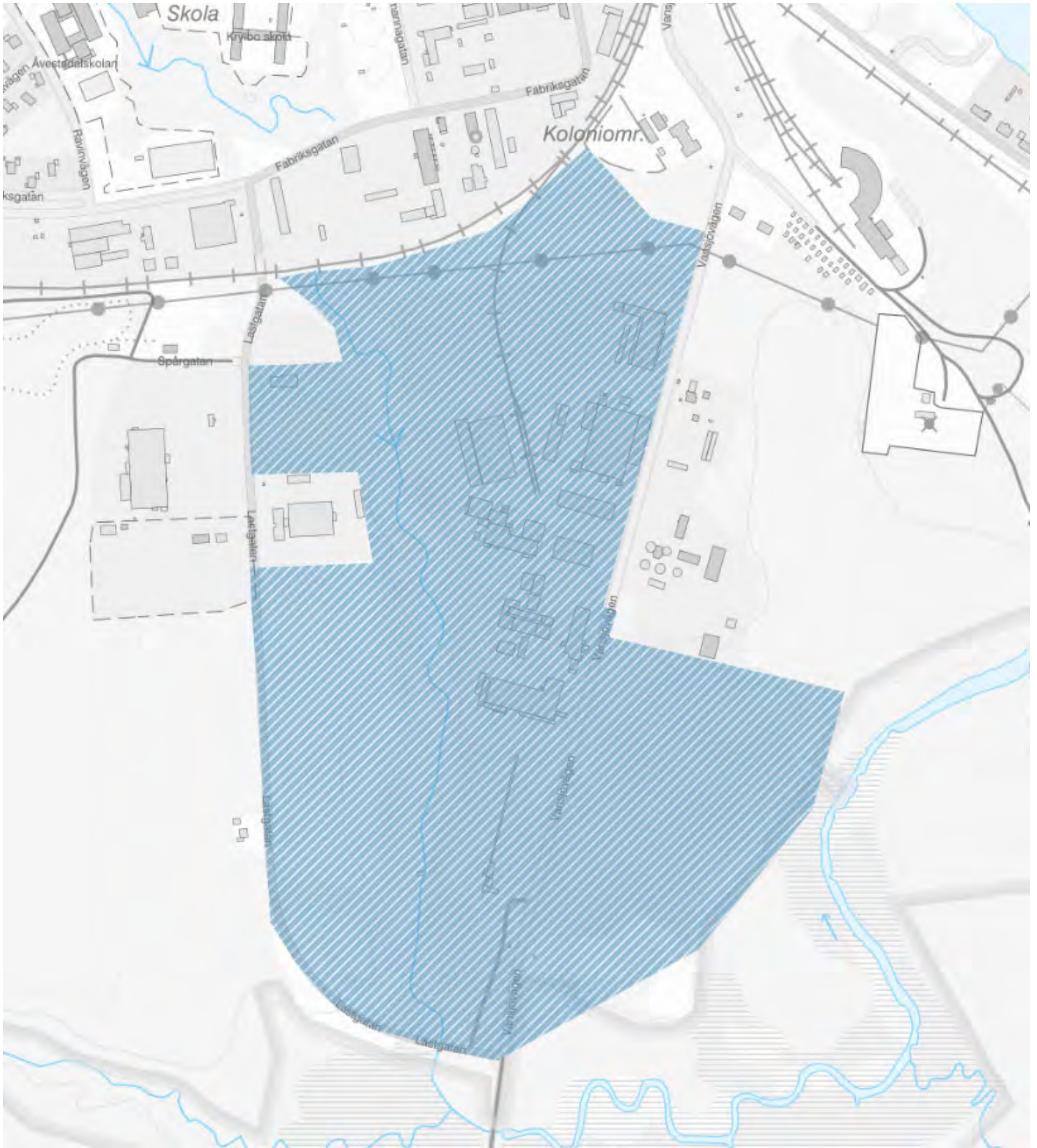
Naturresevat finns utmed hela sträckningen av den närliggande Svartån.

Vatten i Svartån och Västerbobäcken har måttlig ekologisk status.

Vatten i Svartån och Västerbobäcken uppnår ej god kemisk ytvattenstatus.

Översvämningsrisk råder utmed hela Svartåns sträckning och en bit upp i Västerbobäcken sett från söder.

Såväl Västerbobäcken som Svartån med omgivande marker är tydliga mottagare för avrinnande vatten vid kraftig nederbörd, snösmältning och så vidare.

Stora Enso i Fors

Beskrivning

Industriområde för Stora Enso Fors kartongfabrik som producerar fin kartong till bland annat exklusiva varuförpackningar. Verksamheten har historia på platsen från 1950-talet och några enstaka byggnader från den tiden finns kvar.

De senaste åren har flera större insatser gjorts för att frigöra mer mark för industriverksamheten, blanda annat har både väg 68 och väg 735, mot Åsgarn och Garpenberg, dragits om. Trots detta finns en del begränsningar för industrins utveckling kvar då det även fortsatt ligger klämt mellan järnväg och Forssjön/bebyggelse i Östanfors.

Stora Enso Fors har en utvecklingsplan som klargör företagets långsiktiga behov och vilka markområden som kan behöva tas i anspråk för detta. Med utgångspunkt från detta har ett detaljplaneprogram tagits fram för Fors bruk som i sin tur har lett till att flera detaljplaner tagits fram för att möta upp mot företagets markbehov med mera.

Målbild

Industriverksamheten med tillhörande industriområde ska kunna utvecklas så att mark, lokaler och infrastruktur nyttjas på bästa sätt och ger verksamheten de långsiktiga förutsättningar som behövs.

Ställningstagande

Industriverksamheten ska både kunna fortgå och utvecklas inom området, bland annat genom stöd av gällande detaljplaner där ett flertal tagits fram de senaste femton åren utifrån verksamhetens behov.

Detaljplaner ska fortsatt tas fram i det fall företagets framtida utveckling behöver ta nya markområden i anspråk.

På sikt kan även utfyllnader i Forssjön komma att bli nödvändiga för att skapa mer markyta i lägen som passar för industrins tänkta utveckling. För att detta eventuellt ska kunna genomföras kommer ett antal olika miljötillstånd att krävas, då det kan medföra negativa miljökonsekvenser.

För att avlasta centrala delarna av Fors samhälle från trafik till industrin, och samtidigt minska trafiken förbi Fors skola, är det av stor vikt att planerad ny tillfartsväg till industriområdets huvudentré i väster byggs. En detaljplan för möjliggörande av detta togs fram år 2009 i samband med att dåvarande sträckning av väg 736 (Bruksvägen) stängdes av mellan väg 708 vid Östanfors, då en sträckning av väg 68, och järnvägs korsningen vid entrén. Kommunen verkar återkommande i kontakter med företaget för att detta ska genomföras.

Ändrad eller utvecklad markanvändning

För området finns byggrätter enligt flera olika gällande detaljplaner och verksamheten kan utvecklas inom dessa samt inom verksamhetens miljötillstånd.

Det detaljplaneprogram som finns för området kring Fors bruk spänner över ett lite större område än vad som idag omfattas av detaljplaner. Någon ytterligare detaljplan kan alltså bli aktuella att arbeta fram med stöd av programmet.

Om det skulle visa sig finnas behov av ytterligare detaljplaner, eller ändrade planbestämmelser, för att verksamheten ska kunna utvecklas ser kommunen positivt på att pröva även detta genom planarbete.

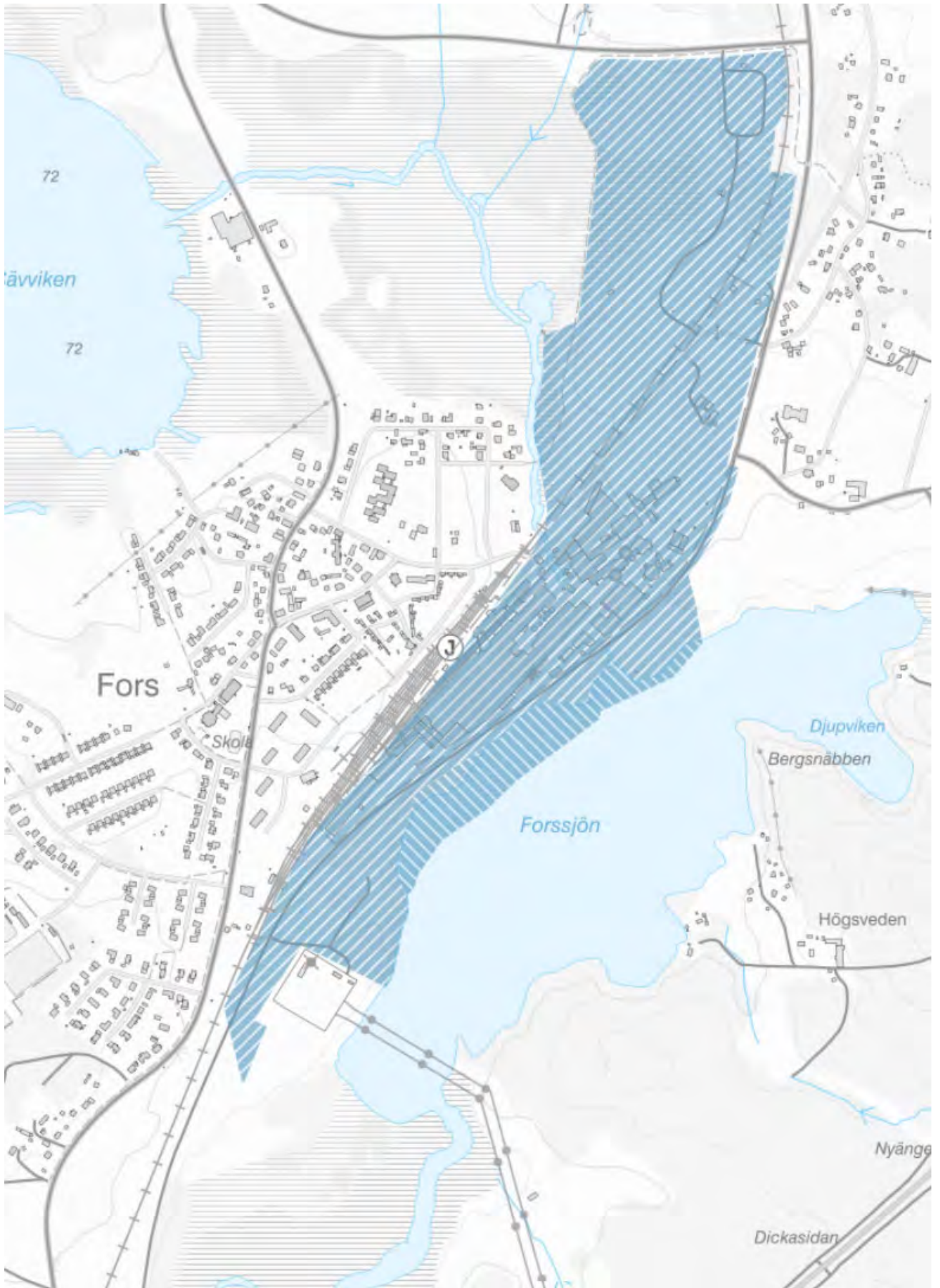
Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägen som passerar området är av riksintresse för kommunikation.

Våtmarker i den nordvästra delen av området har höga värden för växt och djurliv.

I den centrala delen av industriområdet finns fortfarande några synliga lämningar av den äldre industrihistorien på platsen.

Vattnet i Forssjön uppnår ej god kemikalisk status och har måttlig ekologisk status.

TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Definition: Det övergripande transportsystemet som är viktigt för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur i kommunen.

Beskrivning

De två järnvägsstråk som passerar genom kommunen samt alla de allmänna vägar där Trafikverket och kommunen är väghållare ingår i denna användning. Kommunala gator som utgör del i mer finmaskiga gatunät inom tätbebyggda områden ingår inte i denna användning utan hanteras som delar i *Mångfunktionell bebyggelse* eller *Sammanhängande bostadsbebyggelse*.

Gång- och cykelbanor hanteras till största delen inom områden för *Mångfunktionell bebyggelse* eller *Sammanhängande bostadsbebyggelse* och beskrivs enbart på övergripande nivå här. Det finns även någon sträcka utanför dessa områden som utgör viktig koppling mellan olika områden.

Merparten av avsnittets utvecklingsförslag eller ställningstaganden knyter an mot översiktsplanens utvecklingsinriktning vad gäller kommunikationer och bebyggelse.

Utvecklingsförslag och ställningstaganden tar också stöd i punkt 3 och 5 av översiktsplanens 5 utvecklingsstrategier. Där punkt 3 bland annat anger "sammankoppla centralorten och serviceorterna längs prioriterade kommunikationsstråk" och punkt 5 rör förutsättningar för utveckling av landsbygden för en levande kommun.

Övergripande målbild

Både järnvägar och vägar, såväl statliga som kommunala, inom kommunen ska vara utbyggda med hög standard, bra säkerhet och god trafikcapacitet för såväl persontrafik som godstrafik.

Det ska finnas goda möjligheter till både arbetspendling och övrigt resande till och från Avesta med såväl tåg som buss och bil i alla fyra väderstreck. Det vill säga väl fungerande infrastruktur och trafikering mot såväl Borlänge, Falun, Sala, Uppsala, Västerås samt Gävle och Örebro. En viktig del i detta är också god tillgång till alla olika former av pendlarparkering.

Hållbara trafikslag för kollektivt resande, samt cykel och gång prioriteras utifrån kommunens mål att koldioxidutsläpp inom kommunens geografiska område ska minska med 17 % per år och att Avesta blir klimatneutralt år 2040. Det ska därför vara enkelt att välja gång och cykel som ett färdssätt för bekväma sträckor i ett tydligt och trafiksäkert gång- och cykelvägnät.

Generella ställningstaganden

Hög turtäthet för persontrafik på de två järnvägsstråken är en mycket viktig tillväxtfaktor, sett ur ett regionalt perspektiv, för Avesta kommun. I detta är väl fungerande utbyte med både Gävleborgs och Västmanlands län lika viktigt för Avesta kommun som utbyte inom Dalarnas län. Ökad andel kollektivt resande ger samtidigt minskade koldioxidutsläpp.

Avesta kommun ska, i dialog med Sala kommun, verka för direktbuss mellan Avesta och Sala. Både för att ytterligare förbättra möjligheterna till pendlingsutbyte, och annat resande, mellan kommunerna och för att ge förbättrade förutsättningar för de som reser med den betydande regionala tågtrafik som trafikerar Sala, idag genom operatören Mälartåg.

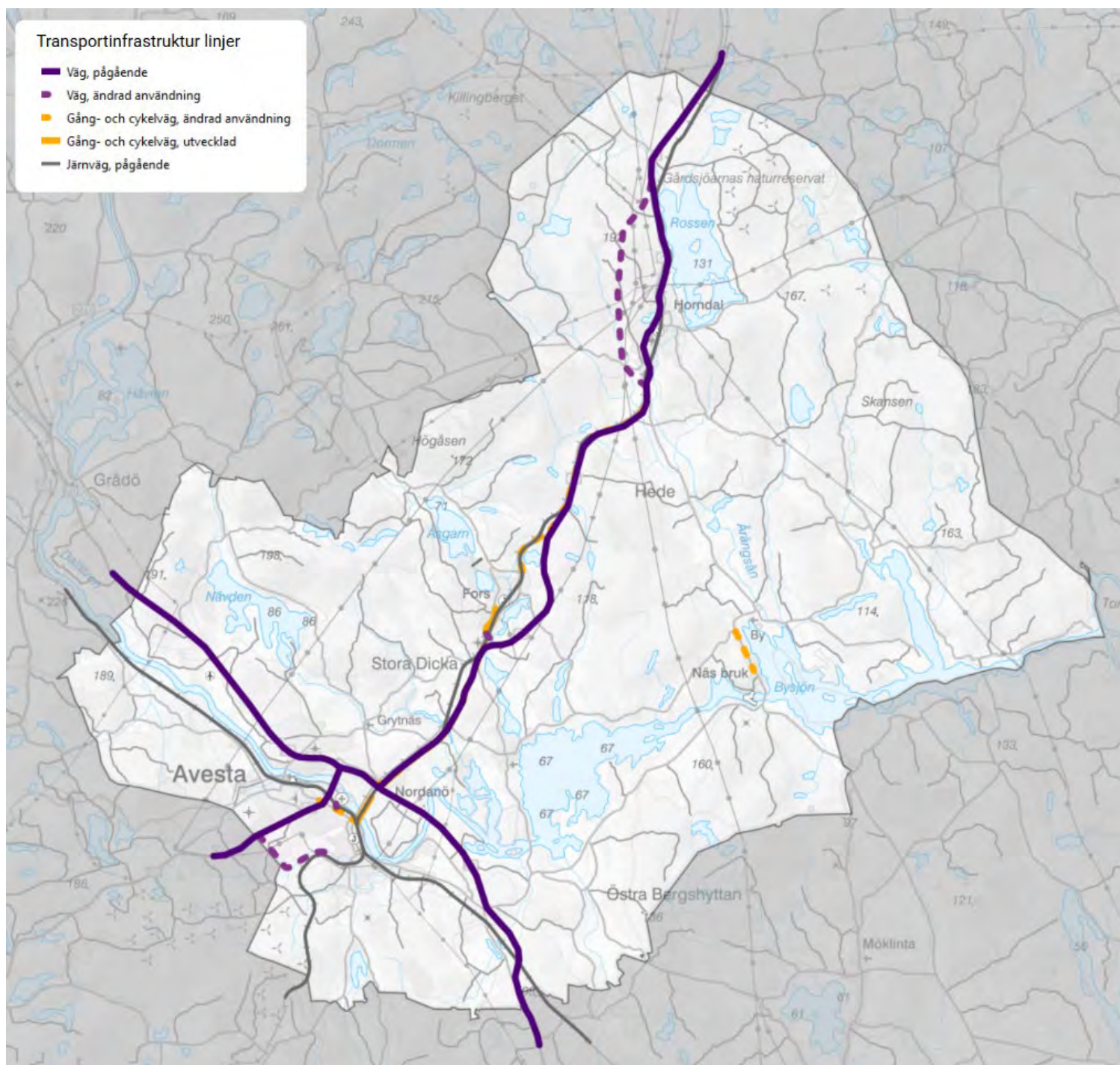
Fler och förbättrade järnvägsanslutningar till industriområden/verksamhetsområden kan bidra till att styra över fler varutransporter till järnväg, i synnerhet om även järnvägsstråkens kapacitet vad gäller att klara tyngd och längd på transporter ökar. Ökad andel gods på järnväg ger också minskade koldioxidutsläpp. Kommunen arbetar tillsammans med Trafikverket och Regionen för att en god och hållbar infrastruktur för godstransport och logistik ska upprätthållas.

Både drift- och underhåll av såväl Trafikverkets vägar som kommunens vägar ska prioriteras och hålla hög standard. I detta är en god dialog mellan Avesta kommun och Trafikverket, inte minst i rollerna som väghållare i olika delar, av stor vikt.

Det finns behov av ett antal förbättringar av väg 68 genom kommunen, och till viss del av väg 70 från östra kommungränsen i riktning mot Sala, som Avesta kommun anser behöver genomföras.

Kommunen prioriterar hållbara och hälsofrämjande transportsätt varför standard, tillgänglighet och kvalitet i cykelnäten, till viss del även för gående, ska förbättras utmed viktiga pendlingsstråk och mellan olika bebyggelseområden. I detta krävs ofta samarbete med Trafikverket som då även behöver se att behoven finns.

TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Planer för det kommunala gång- och cykelvägnätet ska tas fram för Avesta, Krylbo, Fors och Horndal för att få ett strategiskt dokument som bland annat visar var åtgärder behövs och i vilken ordning dessa behöver anläggas.

Järnvägsstråket Örebro - Gävle (Godsstråket genom Bergslagen)

Beskrivning

Järnvägen passerar genom kommunen i nord-sydlig riktning och passerar på sin väg från norr genom Horndal, Fors, Jularbo och Krylbo.

Tågstopp för persontrafik finns i Horndal, Fors och i Krylbo där Avesta/Krylbo station ligger.

Målbild

Järnvägssträckan utgör både ett väl fungerande godsstråk och attraktivt stråk för persontrafik mellan Örebro och Gävle, med stopp inom kommunen i Krylbo, Fors och Horndal.

Antalet persontrafikavgångar är väldimensionerat för resande såväl till som från Avesta kommun.

Ställningstagande

På järnvägsstråket behöver turtäten med persontrafik åter ökas så att bland annat arbetspendling såväl till som från Avesta kommun får bättre förutsättningar, och på så sätt bidrar till kommunens utvecklingsmöjligheter. Detta är något kommunen verkar för i alla sammanhang så är möjligt.

Järnvägen betydelse som godsstråk ska värnas, samtidigt som persontrafiken stärks.

Avesta kommun är positiv till anläggandet av fler mötesplatser för tåg utmed järnvägsstråket om det kan bidra till såväl ökad persontrafik som väl fungerande godstrafik på sträckan.

Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägsstråket i sig självt är av riksintresse för kommunikation och i detta ingår också stationer, bangårdar och spåranslutningar.

Järnvägens sträckning ligger fast och passerar både genom och intill områden med olika värden som fått stå tillbaka när järnvägen en gång i tiden anlades.

Dalabanan

Beskrivning

Järnvägen passerar genom kommunen i öst-västlig riktning och passerar på sin väg från väster genom Brovallen, Karlbo, Krylbo och Avesta.

Tågstopp för persontrafik finns vid Avesta/Krylbo station i Krylbo och vid Tågstopp Avesta inne i Avesta centrum.

Målbild

Järnvägssträckan utgör både ett attraktivt stråk för persontrafik mellan Stockholm/Arlanda och Borlänge/Falun, med stopp inom kommunen i både Krylbo och Avesta, samt ett väl fungerande godsstråk.

Det stora antalet persontrafikavgångar underlättar för såväl in- som utpendling till Avesta kommun.

Ställningstagande

En hög turtäthet på Dalabanan är av regional vikt och för Avesta kommun är det särskilt viktigt med goda, och tidsmässigt bra, tågförbindelser till Arlanda och Stockholmsregionen. Detta är något kommunen verkar för i alla sammanhang så är möjligt.

På Dalabanan ska två tågstopp finnas inom Avesta kommun, vid Avesta/Krylbo station och Tågstopp Avesta, och kommunens vilja är att alla passerande persontrafiktåg ska stanna vid dessa.

Järnvägens betydelse som godsstråk ska värnas.

Avesta kommun är positiv till anläggandet av fler mötesplatser för tåg utmed Dalabanan om det kan bidra till väl fungerande person- och godstrafik på järnvägsstråket.

Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägsstråket i sig självt är av riksintresse för kommunikation och i detta ingår också stationer, bangårdar och spåranslutningar.

Järnvägens sträckning ligger fast och passerar både genom och intill områden med olika värden som fått stå tillbaka när järnvägen en gång i tiden anlades.

Väg 68

Beskrivning

Väg 68, som går från Gävle i norr till Örebro i söder, passerar kommunen i nord-sydlig sträckning och går via Avesta, Åsbo, Nordanö, genom Jularbo, förbi Fors och genom Horndal.

Mellan trafikplats Mästerbo, vid Nordanö, leds trafiken upp på väg 70 fram till trafikplats Åsbo, vid Dalahästen, vilket ger avbrott i trafikrytmen. Detta kan bidra till att en del trafik norrifrån väljer att ta väg 729 från Jularbo för att nå olika delar av Avesta centrum i stället för att ta de större vägarna. Den trafiken passerar då genom tätbebyggda områden, intill skolor mm och bidrar till både försämrade trafiksäkerhet och ökad störning.

Några delar av vägen norrut från trafikplats Mästerbo, vid Nordanö, mot Horndal har lägre kvalitet vad gäller såväl framkomlighet som trafiksäkerhet.

Vägen har också en stor andel tung trafik och passerar genom olika samhällen i kommunen, vilket där ger sämre trafiksäkerhet och ökade störningar. Framst är detta ett problem i centrala Horndal där vägen bland annat passerar direkt intill skolgård, butiker och ett flertal bostäder.

Målbild

Väg 68 förblir en nationellt viktig väg för såväl persontrafik som godstransporter där vägens standard och framkomlighet kontinuerligt stärks.

Ställningstagande

Vägens sträcka mellan Nordanö och infarten till Fors har vissa förbättringsbehov både i fråga om framkomlighet och trafiksäkerhet.

Sträckan mellan Morshyttan och Horndal skulle behöva en något förbättrad vägstandard, främst för ökad framkomlighet genom förbättrade omkörningsmöjligheter.

För att förbättra boendemiljöer och trafiksäkerhet i Horndals samhälle, samtidigt som den regionala trafikens framkomlighet förbättras, bör väg 68 dras utanför Horndals samhälle. Den tunga genomfartstrafiken, som är omfattande, ger fler störningar för samhället utöver försämrade trafiksäkerhet och är den som i första hand bör ledas utanför Horndals samhälle. Detta skulle också kunna ske i etapper där till exempel den tunga trafiken mellan gruvverksamhet i Garpenberg och Gävle hamn först leds utanför samhället. I översiktsplanen redovisas en förbifart illustrativt som en vägsträckning väster om Horndal.

Riksintressen, LIS och andra värden

Vägens sträckning ligger relativt fast i nuläget och passerar både genom och intill områden med olika värden som fått stå tillbaka när den anlades en gång i tiden.

Vid eventuella förändringar av vägens sträckning utreds olika konsekvenser i vägplaner som tas fram enligt väglagen.

Väg 70

Beskrivning

Väg 70, som går från Enköping i sydost till Mora och vidare i nordväst, passerar kommunen i öst-västlig sträckning och går då via trafikplatserna Mästerbo, Åsbo och Avestaforsen, alla tre i anslutning till Avesta.

I den östra delen passerar vägen en fyrvägskorsning där väg 700, från Utsund/Folkärna, och väg 697, från Krylbo, ansluter. Vid denna fyrvägskorsning har tyvärr ett antal allvarigare trafikolyckor inträffat de senaste årtiondena.

Målbild

Väg 70 förblir en väg av nationellt intresse för både persontrafik och godstransporter där arbete för att på olika sätt förbättra vägens standard pågår kontinuerligt.

Ställningstagande

Fyrvägskorsningen där väg 700, från Utsund/Folkärna, och väg 697, från Krylbo, ansluter till väg 70 behöver utredas för att se hur trafiksäkerheten kan ökas.

Viss förbättringspotential finns vad gäller framkomlighet direkt öster om kommungränsen då vissa sträckor där är smalare med en del kurvor, vilket lett till att vägen där upplevs ha lite för långa sträckor med enfiliga körfält.

Riksintressen, LIS och andra värden

Vägen ingår i det nationella vägnät som pekats ut som vägar av riksintresse för kommunikation.

Vägens sträckning ligger relativt fast i nuläget och passerar både genom och intill områden med olika värden som fått stå tillbaka när den anlades en gång i tiden.

Vid eventuella förändringar av vägens sträckning utreds olika konsekvenser i vägplaner som tas fram enligt väglagen.

Övriga allmänna vägar

Beskrivning

I kommunen finns ett stort nät med allmänna vägar där Trafikverket eller kommunen är huvudman. De kommunala vägarna ligger i direkt anslutning till tätare bebyggelse, där de oftast övergår till att vara del i det finmaskiga gatunätet. Övriga vägar runt om i kommunen är statliga.

Målbild

Det allmänna vägnätet ska underhållas och utvecklas så att de ger bra kommunikationsmöjligheter för person- och godstrafik mellan målpunkter inom kommunen och utanför kommunens gränser.

Ställningstagande

Vägnätets funktion och standard ska hållas under kontinuerlig bevakning och uppenbara brister ska åtgärdas.

Riksintressen, LIS och andra värden

Vägnäten är befintliga och dess olika vägar passerar både genom och intill områden med olika värden som fått stå tillbaka när de en gång i tiden anlades.

Eventuella förändringar av vägsträckningar behöver utredas i antingen detaljplaner, som tas fram enligt plan- och bygglagen, eller i vägplaner som tas fram enligt väglagen.

Gång- och cykelvägar

Beskrivning

I nuläget finns inget direkt gång- och cykelvägnät utanför områden med *Sammanhängande bostadsbebyggelse* och *Mångfunktionell bebyggelse*.

Det finns dock några sträckor inom kommunen där behov identifierats sedan tidigare och frågor att hantera där är bland annat om det ska vara kommunens eller statens ansvar att tillmötesgå behovet.

Målbild

Ett gång- och cykelvägnät som når även målpunkter utanför *Sammanhängande bostadsbebyggelse* och *Mångfunktionell bebyggelse* gör det enklare att välja gång eller cykel som ett färd sätt inom bekväma avstånd.

Ställningstagande

För att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter behöver den gång- och cykelväg på cirka 1,8 kilometer som kommunen anlagt utmed Mästerbovägen kompletteras i en sträcka på ca. 200 meter närmast Nordanö som utgör Trafikverkets del av vägen.

En separerad gång- och cykelväg behövs utmed väg 68 mellan Nordanö och Fors. En första etapp kan utgöras av sträckan mellan Nordanö och Jularbo.

GC-stråket invid väg 68, från Dicka mot Fors, ska förlängas in till centrala Fors samhälle. Idag slutar det i Mälby.

Den idag icke hastighetsdämpade vägen genom Fors samhälle behöver försees med säkra överfarter, likt vad som utförts i Horndals samhälle. Detta bland annat för att möjliggöra säkra skolvägar i Fors.

Arbets- och skolpendling med cykel från Horndal och Fors, i förlängningen även från By och Näs, ska möjliggöras. De första stegen mot att åstadkomma detta bör vara att gång- och cykelväg skapas mellan Fors och Horndal samt att befintlig sträcka av gång- och cykelväg mellan By och Näs kompletteras så att hela sträckan täcks in. Trafikverket är väghållare för berörda vägar.

Riksintressen, LIS och andra värden

Anläggande av den saknade sträckan av gång- och cykelväg utmed Mästerbovägen, genom Trafikverket, påverkar inga riksintressen eller andra värden.

Anläggandet av en gång- och cykelväg mellan Nordanö och Fors påverkar inte några utpekade riksintressen. Några områden av intresse för kulturmiljövård skulle dock komma att påverkas, likaså några områden med naturvärden. Hur mycket de påverkas är beroende på val av sträckning.

TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Definition: Områden som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och telekommunikation.

Beskrivning

Inom Avesta kommun finns flera tekniska anläggningar som är viktiga för att samhället ska fungera. Exempel på den typen av anläggningar är vattenverk för dricksvatten, reningsverk för spillvatten, fjärrvärmeverk, kraftverk för elproduktion och återvinningscentral. I detta avsnitt beskrivs den tekniska försörjningen inom kommunen samt de olika tekniska anläggningar som finns.

Övergripande målbild

De tekniska anläggningarna är av stor vikt för samhället och kommer att kunna fortsätta att utvecklas, förnyas och kompletteras så deras viktiga funktioner säkerställs.

Dricksvatten, spillvatten och dagvatten

Avesta kommun mycket goda grundvattentillgångar i såväl Badelundaåsen som Möklintaåsen och grundvattnet i dessa står för en stor del av kommunens dricksvatten genom två aktiva kommunala vattenverk. Utöver dessa finns ytterligare tre vattenverk som kan fungera som reservvattentäkter. Frågan om reservvatten utreds dock vid framtagandet av denna översiktsplan. Sedan mitten av 1990-talet förses Norbergs tätort med dricksvatten från Avesta kommun.

Utöver de kommunala vattentäkterna finns enskilda vattentäkter som försörjer hushåll belägna utanför kommunala verksamhetsområden med dricksvatten. Inom kommunen finns ett 20-tal större enskilda vattentäkter, som ofta drivs genom vattenföreningar, och 4 av dessa är att se som extra stora då var och en har cirka 40 hushåll anslutna.

Som skydd för kommunala vattentäkter, och någon reservvattentäkt, finns fastställda skyddsområden. Ingen av de enskilda vattentäkterna har idag något skyddsområde eller liknande.

I kommunen finns tre reningsverk för spillvatten, belägna i Krylbo, Horndal och Näs. I Näs ska ett nytt reningsverk, med bättre rening och ökad kapacitet, byggas och samtidigt byggs en överföringsledning från Horndal till Näs. När reningsverk och ledning är färdigställda kommer spillvatten från Horndal att ledas till det nya reningsverket i Näs och samtidigt tas befintligt reningsverk i Horndal ur bruk.

I kommunen finns ett stort antal enskilda avloppsanläggningar. Många av dessa har byggts om och förbättrats under senare år. Trots detta finns det fortfarande många anläggningar med tveksam funktion och därmed risk för negativ påverkan av grund- och ytvatten. Sämre funktion, hög belastning och olämplig placering av enskilda avloppsanläggningar kan också leda till att närliggande vattentäkter förorenas.

Dagvatten uppstår till följd av nederbörd, till exempel regn eller smältande snö, och inom bebyggda områden ökar avrinningen av sådant vatten på grund av snabb uppsamling på hårdgjord mark, som inte kan infiltrera vattnet, och på byggnaders tak. I stora delar av mer tätbebyggda områden finns kommunala ledningsnät för dagvatten och det mesta av vattnet i dessa leds ut i Dalälven, eller andra sjöar och vattendrag. Det finns dock undantag där dagvatten går i samma ledningar som spillvatten och leds då via kommunala reningsverk innan det når recipient. Vid hög dagvattenbelastning ger detta att avloppsvatten kan behöva breddas ut vid reningsverken då de inte klarar av att hantera inkommande volym, vilket bidrar till ökade utsläpp av föroreningar och näringsämnen till recipienten.

Målbild

Kommunens vattentjänstplan upprättas enligt lagen om allmänna vattentjänster för att visa hur kommunens vatten- och avloppsförsörjning ska ske i ett långsiktigt perspektiv och vilka åtgärder som kommunen bedömer behöva vidtas för att de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna ska fungera vid skyfall.

Det grundvatten som finns i kommunens större åsar, och som bland annat är viktig för dricksvattenförsörjningen, kommer även fortsatt att hålla mycket god kvalitet.

Anläggningar för rening av spillvatten, såväl kommunala som enskilda, ska vara driftsäkra och löpande underhållas och utvecklas för att uppfylla de krav som ställs genom bland annat lagstiftning.

Dagvattenhantering kommer fortsätta att förbättras, med till exempel genomarbetad fördröjning och rening, i såväl befintlig bebyggelse som i nya områden som planläggs och/eller exploateras. Samtidigt värnas, eller säkerställs, viktiga flödesvägar och uppsamlingsplatser för dagvatten i såväl befintliga bebyggelsemiljöer som vid planläggning och exploatering.

Ställningstagande

Tillgången på vatten som kan användas som dricksvatten är helt nödvändig och ska säkerställas. Detta anges också i det nationella miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*.

Badelundaåsen och Möklintaåsen är ovärderliga som grundvattentillgångar varför verksamheter, exploateringar eller aktiviteter som riskerar att påverka grundvattnet i dessa ska minimeras. I anslutning till kommunala vattentäkter ska inga sådana verksamheter, exploateringar eller aktiviteter finnas.

Det är av stor vikt att alla grundvattenmagasin för dricksvatten skyddas mot verksamheter, exploateringar eller aktiviteter som riskerar att påverka grundvattnet i dessa. Någon form av skyddsområden för de fyra större enskilda vattentäkter som finns i kommunen ska utredas.

Bristfälliga enskilda spillvattenanläggningar ska åtgärdas och kommunens tillsyn av dessa anläggningar fortgår genom miljöenhetens arbete.

Mängden dagvatten som leds till recipient via de kommunala reningsverken ska minskas för att bidra till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen *Ingen övergödning* samt *Levande sjöar och vattendrag*. Allt dagvatten ska dock renas efter behov, vilket då även gäller dagvatten som styrs bort från kommunens ledningar till reningsverk.

Vid planläggning och exploatering ska alltid klimatanpassad dagvattenhantering ske, samtidigt som viktiga flödesvägar och uppsamlingsplatser för dagvatten värnas eller säkerställs. Områden för hantering av dagvatten kan, vid rätt utformning, med fördel göras tillgängliga för tätortsnära rekreation och andra ekosystemtjänster så som lärande, naturupplevelser med mera.

Dagvatten ska i första hand tas om hand lokalt genom rening och fördröjning så att alla lagkrav på dagvattenhantering uppfylls.

Energiproduktion

Vattenkraft

Dalälven används för elproduktion och i Avesta kommun sker så på kraftstationer vid Storforsen och Lillforsen i Avesta samt vid Näsforsen i Näs bruk. Dessutom finns några mindre kraftverk i andra vattendrag.

För Dalälven gäller, enligt 4 kap 6 § miljöbalken, att inga kraftverk får anläggas nedströms Näs bruk.

Målbild

Befintliga vattenkraftsanläggningar i Dalälven ska, med beaktande av naturvärden, värden för friluftsliv och boendemiljöer som påverkas av anläggningarna, värnas och kunna utvecklas.

Ställningstagande

Små vattenkraftverk, som försörjer enbart några få hushåll med elenergi, ska på sikt avvecklas om det kan leda till ökade ekologiska värden för växt- och djurliv och/eller ökade värden för friluftsliv.

Reglering och styrning av vattenkraftverken i Dalälven ska ske med stor hänsyn till djur, natur, boende och turism i deras närområden. För kommunen innebär det att ett normalt vattenflöde i älven alltid ska vara utgångspunkten.

Möjligheten att effektivisera energiutvinningen ur befintliga vattenkraftverk ska kontinuerligt beaktas.

Vindkraft

I Avesta kommun finns idag vindkraftsparker etablerade vid Målarberget, där en stor del av parken ligger i Norbergs kommun, och vid Skallberget/Utterberget, som utgörs av två delområden på östra sidan om sjön Rossen. Dessutom pågår utredningar, handläggning eller annat arbete för vindkraft i området Stormossen, som också det ligger öster om sjön Rossen och då även sträcker sig in i Sandvikens och Hofors kommuner. Skansen, ett område norr om Österviken, och Garpenberg, ett område väster om Horndal, är två vindkraftsprojekt som avstyrkts av kommunfullmäktige i Avesta.

I kommunen finns ett utpekade riksintresseområde för energiproduktion-vindbruk, som även sträcker sig in i grannkommunen Hedemora.

Till kommunens tidigare översiktsplan fanns utpekade områden där vindkraftsetableringar sågs som mer lämpliga och skulle prioriteras framför andra intressen. Dessa anses ha spelat ut sin roll och finns inte med i denna översiktsplan.

Mer information kring landskapsanalyser med mera kopplat till vindkraft finns fortsatt att läsa i dokumentet "Vindkraft –tillägg till översiktsplan för Avesta kommun och Fagersta kommun samt planeringsunderlag för Norbergs kommun" (2011) som nu utgör ett underlag till översiktsplanen.

Målbild

Elproduktion i befintliga vindkraftsanläggningar kan med fördel effektiviseras om förutsättningar för detta utvecklas.

Ställningstagande

Med den höga etableringsgrad som redan uppförda vindkraftsanläggningar ger inom kommunen, tillsammans med de etableringar som kommunen avstyrkt genom politiska beslut samt det område där det pågår utredningar, handläggning eller annat arbete för vindkraft, ser kommunen inte att det finns några områden kvar inom Avesta kommun som kan pekas ut som lämpliga för vindkraft. Lämpligheten av eventuella nya förslag på etableringar får därför bedömas från fall till fall, där bland annat påverkan på boende, friluftsliv, landskapsbild med mera kommer att vägas in i kommunens ställningstaganden.

Utöver områden där etablering av vindkraft är olämpligt av olika anledningar enligt översiktsplanens olika ställningstaganden, till exempel med hänsyn till kulturmiljövärden eller naturvärden, finns även ett lite mindre område, Odlingslandskapet utmed Nässen, där inga vindkraftsanläggningar ska tillkomma och gårdsverk endast undantagsvis bör prövas lämpliga om det inte innebär skada på platsens natur- och kulturmiljövärden.

Solenergi i större skala

Inom Avesta kommun finns många områden som skulle kunna vara aktuella för anläggande av solcellspark. Det finns även ett flertal punkter i det regionala elnätet där sådana bör kunna anslutas.

Inom kommunen finns också många stora tak på byggnader där utplacerade solceller inte skulle påverka upplevelsen av byggnad, eller dess närområde, negativt. Vid nybyggnation av större tak inom till exempel industriområden kan dessa direkt byggas för att producera el genom solceller. I vissa områden skulle flera sådana takanläggningar tillsammans kunna ge stora solcellsarealer, som då bara tar redan exploaterad mark, eller mark som ändå ska exploateras, i anspråk.

Målbild

Elproduktion inom kommunen ökas genom etablering av flera olika produktionsanläggningar med olika metoder för elproduktion.

Ställningstagande

I de fall en etablering av solcellsanläggning inte har allt för stor påverkan på landskapsbild eller andra allmänna intressen är kommunens grundinställning positiv. Stor negativ påverkan på landskapsbilden uppstår ofta i öppna landskap och är således mindre sannolikt i skogslandskap.

Vid förfrågan inom områden med höga natur- och kulturmiljövärden, liksom inom områden med höga värden för friluftslivet, ska stor vikt läggas vid om dessa värden riskerar att påverkas negativt av en etablering av solcellspark. Vid risk för negativ påverkan ska kommunen förorda att etablering inte genomförs.

På byggnader av kulturhistoriskt- eller arkitektoniskt värde ska inte solcellsanläggningar tillåtas.

Anläggningar på tak till byggnader som inte är av kulturhistoriskt- eller arkitektoniskt värde ser kommunen som ett positivt sätt att samnyttja mark som redan exploaterats, så länge det sker på ett sätt som inte påverkar stadsbild eller landskapsbild negativt.

Fjärrvärme

Fjärrvärmenät finns utbyggd i Avesta centralort, Krylbo och Skogsbo och fjärrvärmen produceras i Källhagsverket, som drivs med en panna för avfallsförbränning i kombination med bibränslepanna. När belastningen blir högre sätts finns olika möjligheter till förstärkning, bland annat genom en oljeeldningscentral i Krylbo.

Spillvärmen från Outokumpu Stainless AB tas till vara för att kunna utnyttjas i första hand inom den egna industrin, men även till viss del inom fjärrvärmenätet.

I Horndal finns ett fjärrvärmenät som drivs med förbränning av bibränsle och även ett mindre fjärrvärmenät i Karlbo drivs med förbränning av bibränsle.

För närvarande får fjärrvärmen ofta stå tillbaka till förmån för installationer av olika värmepumpar, främst för jord- och bergvärme.

Målbild

Fjärrvärme förbrukar mindre el än de flesta energialternativ för uppvärmning och varmvattenberedning och bland annat därför bör den i övrigt vara ett så attraktivt alternativt att den prioriteras högre än idag.

Ställningstagande

Möjligheter att utveckla och utöka uttaget av spillvärme från industrier bör kontinuerligt utvärderas.

Möjligheten att producera kraftvärme, som innebär att man samtidigt producerar el och värme med en hög verkningsgrad, bör studeras.

Energidistribution

En tillförlitlig energiförsörjning är en förutsättning för både ett väl fungerande samhälle och att fortsätta utveckla smarta och hållbara samhällen.

Distribution av el sker genom ledningssystem i olika nivåer där transmissionsnätet (stamnätet), som tillhör Svenska kraftnät, är det nationella nät som fördelar el runt landet. Från detta finns sedan olika regionnät, ägt av olika aktörer, anslutna och dessa leder i sin tur vidare till lokala nät, där både kommuner och regionnätsaktörer kan vara ägare. Kapacitetsbrist i elnäten, som en följd av bland annat snabb tillväxttakt i vissa regioner, mer förnybar/ej planeringsbar elproduktion och en ökad elektrifiering, är en av dagens nationellt stora utmaningar. En effektiv energidistribution i elnäten är en av nycklarna för att lyckas med den omvandling som sker med bland annat omställning till fossilfria industrier och fortsatt utbyggnad av förnybar energi.

I pågående förstärkning av transmissionsnätet berörs kommunen av två nya 400 kV-ledningar, med byggandet av ny station norr om Horndal, som nu byggs genom kommunen som en del i Svenska kraftnäts projekt NordSyd. Ledningarna och den nya stationen ger samtidigt en förstärkt energidistribution till kommunen. Transmissionsnätet förstärks även med en ny ledning från stationen norr om Horndal till en station vid Outokumpu i Avesta.

Regionnätet förstärks också fortlöpande inom kommunen genom arbete som Vattenfall utför med både nybyggnation av ledningar och förnyelse av befintliga ledningar.

Energidistribution omfattar även annat än elnäten i olika nivåer och i Avesta kommun finns även olika fjärrvärmenät som en viktig del i den totala energidistributionen.

Målbild

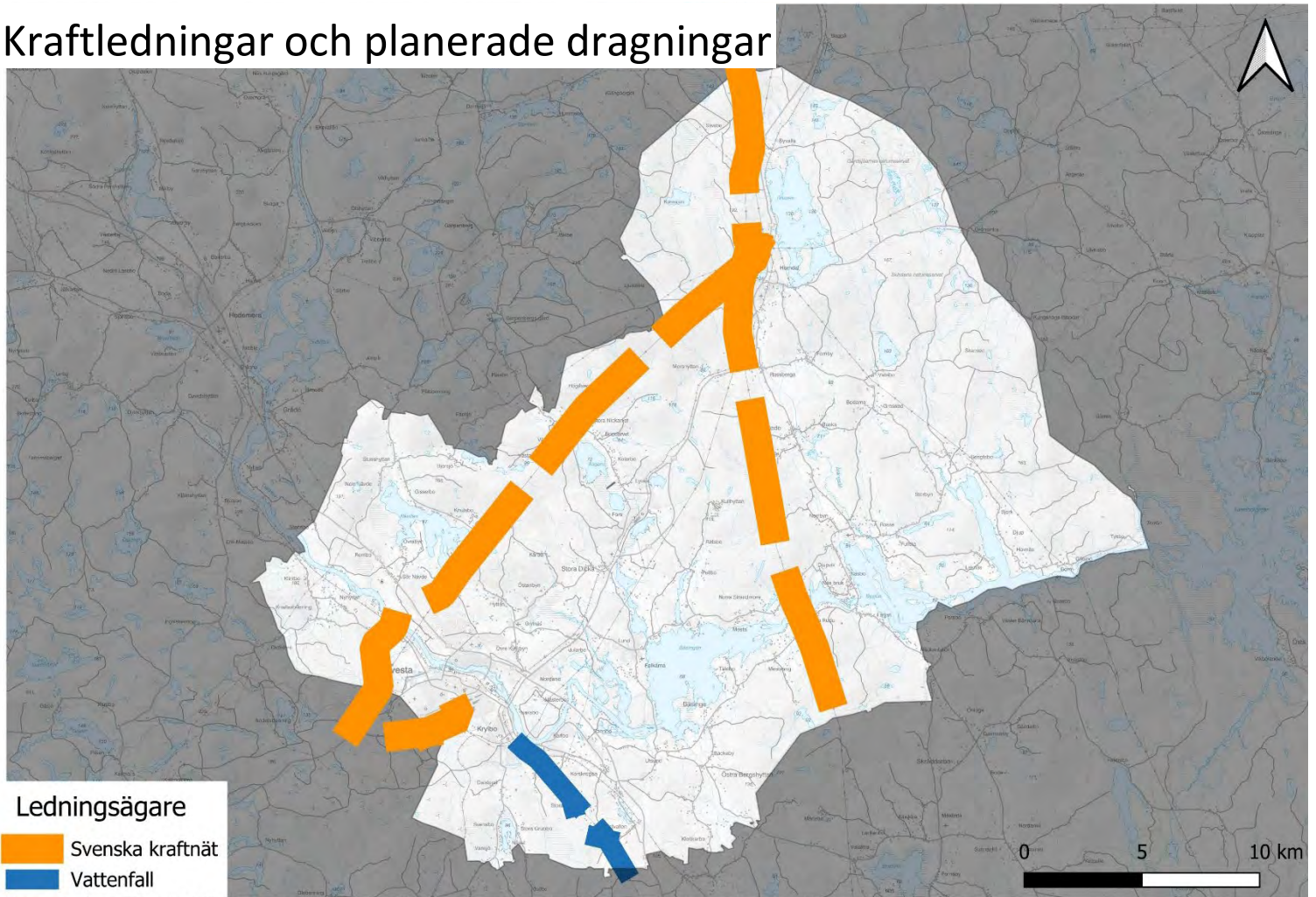
I Avesta kommun fortsätter förnyelse och förstärkning av både elnäten i dess olika nivåer och de fjärrvärmenät som finns för att säkerställa framtida energidistribution efter behov.

Ställningstagande

Förstärkning och förnyelse av nationella, regionala och lokala elnät är av stor samhällsvikt och ska ges stort värde vid avvägning mot andra intressen.

Förstärkning av det nationella transmissionsnätet ska även komma regionnät och lokalnät i Avesta kommun till gagn genom att mer effekt kan matas in i de näten.

Kraftledningar och planerade dragningar

Kartan är illustrativ och utgår från Svenska Kraftnäts och Vattenfalls illustrationer. Skapad av kart- och mätenheten vid V-Dala Miljö & Bygg 2026-02-12

Det befintliga kraftledningsnätet framgår av underlagskartan

En snabb och effektiv utbyggnad av lokalnät för elförsörjning till olika delar av kommunen är av stor vikt. Detta inte minst för att möjliggöra etableringar, där en strategisk utbyggnadsplanering av elnäten är av yttersta vikt.

Avfall och materialåtervinning

Avfallstrappan, eller avfallshierarkin, är fastslagen i EU:s avfallsdirektiv och i miljöbalken. Den styr hur avfall ska tas om hand och visar i vilken ordning olika förhållningssätt och behandlingsmetoder för avfall ska användas för att minimera miljöpåverkan.

Kommunen arbetar aktivt med avfallstrappans riktlinjer och med kommunens egen renhållningsordning i form av Avfallsföreskrifter och Kretsloppsplan. Kretsloppsplanen är kommunens avfallsplan och en del av renhållningsordningen som varje kommun ska ha och nuvarande plan gäller för perioden 2023–2030.

Kretsloppsplanen berör alla som bor eller verkar i kommunen och en viktig och några betydelsefulla delar i denna är att minska avfallsmängden och att se avfallet som en resurs.

Insamling av avfall under kommunalt ansvar, såsom exempelvis farligt avfall, grovavfall, förpackningsavfall, matavfall och restavfall, sker genom kommunens återvinningscentraler, återvinningsstationer och via fastighetsnära hämtning.

Insamlat restavfall energiåtervinns i Källhagsverket och blir till värme och varmvatten genom fjärrvärmenätet. Det matavfall som samlas in körs till rötning. Vid rötningen bildas biogas, som vidareförädlas till fordonsgas, och rötresten blir jordförbättringsmedel som kan återföras till jordbruket.

Förpackningsavfall och returpapper från hushåll kan idag lämnas på någon av kommunens återvinningsstationer samt vid återvinningscentralerna i Gruvgärdet och Horndal. På flera av dessa platser finns även möjlighet att lämna textilavfall. Insamlat material lämnas över till producenterna för materialåtervinning.

Industriavfall och verksamhetsavfall är inte ett kommunalt ansvar, vilket innebär att respektive verksamhetsutövare behöver ordna sin hantering utifrån rådande regelverk.

Målbild

Avesta kommun planeras med god möjlighet till källsortering både inom fastigheter och i det offentliga rummet.

Några av kretsloppsplanens viktigaste mål till 2030 är att mängden avfall ska minska med minst 25 %, att mängden avfall till förbränning ska minska med 50 % och ett hållbart byggande samt hållbar hantering av byggavfall och schaktmassor.

Ställningstagande

Vid detaljplaneläggning och exploatering ska förutsättningar för en hållbar avfallshantering säkerställas.

I befintlig bebyggelse kan anpassningar av infrastruktur och fastigheter behöva genomföras för att även på sikt säkerställa en hållbar avfallshantering.

Aktörer som deltar i genomförande av Kretsloppsplanen arbetar aktivt för att nå de övergripande målen genom framtagna åtgärdsplaner och ansvarsfördelning.

Riksintressen, LIS och andra värden för temat

Området nedströms vattenkraftverket i Näs är utpekad som område med förbud mot utbyggnad av vattenkraft.

Stora delar av Dalälven kan drabbas av översvämningar, till exempel vid kraftig nederbörd. Även andra vattensystemen i kommunen kan drabbas av översvämning vid höga vattenflöden.

Dalälven och de flesta av kommunens sjöar har behov av viss förbättring, eller större förbättring, i fråga om såväl ekologisk som kemisk status i förhållande till gällande miljökvalitetsnormer.

NATUR OCH FRILUFTSLIV

Definition: Större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur-och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet.

Beskrivning

Avesta kommun har en varierad natur, inte minst för att kommunen ligger i gränsområdet mellan norrlandsterrängen och de mer sydliga naturtyperna. Här finns både nordliga och sydliga växtarter och det är framför allt är längs Dalälven de sydliga elementen tränger in, till exempel naturlig förekomst av ek.

I den södra delen av kommunen präglas också naturen starkt av Dalälven. Längs älven växer lövskog, som varierar i ålder och dimension, och denna skogskant är en värdefull biotop för många växt- och djurarter.

Typiskt för landskapsbilden i kommunen är växlingen mellan öppna odlingslandskap med utblickar över Dalälven, eller sjöar av olika storlek, i söder och mer sammanhängande skogsområden i norr.

Den odlade bygden följer Dalälven och dess anslutande dalgångar som genomkorsar kommunen från nordväst mot sydost. Däremellan utbreder sig barrskogsklädda höjdparter, som tillsammans med dalsänkorna formar bergslagsterrängen. Bergen har inga större dimensioner, men det finns ett flertal utsiktspunkter. Barrskogarna är ofta ganska triviala och starkt präglade av skogsbruk.

Naturen är också grunden för det rörliga friluftslivet i kommunen där skogen, de många insjöarna och Dalälven, med tillrinnande åar omgivna av det öppna kulturlandskapet, bildar en öppen och inbjudande natur med stora skönhetsvärden. Dessa goda naturförutsättningar ger stora möjligheter till friluftsliv och rekreation och ett stort värde ligger i att rekreativiteterna finns spridda i kommunens alla delar.

Även skog och mark nära tätorterna används flitigt för det rörliga friluftslivet, speciellt när naturen hänger samman med tätortens grönområden som del i en övergripande grönstruktur.

Vatten är också en viktig utgångspunkt för friluftsliv i kommunen där sjöar och vattendrag används för friluftsbad, fiske, kanotturer och annat båtliv, strandnära vandring med mera.

I Nedre Dalälvsområdet, som inom Avesta omfattar en sträcka på ca 3 mil från tätorten till trelänsgränsen i öster, finns utomordentliga möjligheter till ett rikt friluftsliv.

Avesta kommun ingår i biosfärsområdet *Älvlandskapet Nedre Dalälven*, som sträcker sig från Sätters kommun i väster till Älvkarleby kommun öster. Området blev upptaget i Unescos biosfärprogram år 2011 tack vare de unika natur- och kulturmiljöer som finns i området. Biosfärområdets värden ger mycket goda förutsättningar för ett starkt friluftsliv och en utvecklad turism.

Hela Dalälvens sträckning genom kommunen, med omgivande markområden, har således mycket höga värden för friluftslivet och höga naturvärden.

Även mark- och vattenområden vid sjöarna Nävden och Åsgarn, samt sjön Rossens norra och östra och delar, är större områden där naturvärden och friluftsliv är prioriterade.

I nordöstra delen av kommunen finns ett område som är del i en mer storskalig grön infrastruktur för tallskog och området har i första hand höga naturvärden.

Utöver dessa större områden finns ett antal områden med naturvärden och/eller värden för friluftsliv inom, eller i anslutning till, kommunens mer tätbebyggda områden. Dessa områden listas enbart här och beskrivs mer ingående under antingen *Mångfunktionell bebyggelse* eller *Sammanhängande bostadsbebyggelse*.

En del av Avestabornas rekreation sker också i natur utanför kommungränsen och då kanske framför allt i Norbergs kommun, söder om Avesta centrum, där bland annat badplatsen vid Lillsjön ligger.

Det finns även många andra områden i kommunen som är intressanta ur såväl naturvårdssynpunkt som för friluftslivet och alla områden med höga naturvärden och höga värden för friluftsliv redovisas i avsnittet *Riksintressen, LIS och andra värden*.

Merparten av avsnittets utvecklingsförslag eller ställningstaganden knyter an mot översiktsplanens utvecklingsinriktning i fråga om sträckor med viktiga samband för natur och friluftsliv samt områden med viktiga funktioner för natur och friluftsliv.

Utvecklingsförslag och ställningstaganden stödjer också punkt 2 ibland översiktsplanens 5 utvecklingsstrategier. I denna anges "Bevara, utveckla och förstärk natur och kulturmiljöer för att leverera ekosystemtjänster som bland annat klimatanpassning, biologisk mångfald och rekreativa upplevelsevärden."

Övergripande målbild

Inom kommunen kommer även fortsatt antalet områden med höga naturvärden och höga värden för friluftslivet att vara stort och områdenas värden bevaras samtidigt som de lyfts fram och synliggörs.

Generella ställningstaganden

Områden med höga naturvärden ska, liksom det öppna odlingslandskapet, värnas och bevaras samtidigt som områden ska kunna utvecklas/stärkas där behov finns. Lämpliga utredningar ska alltid ske inför eventuell ianspråktagande av mark.

Kommunen ska i samarbete med markägare, myndigheter och andra aktörer arbeta för att naturvärden bevaras, eller återskapas, och ska föregå med gott exempel och värna om naturvärden på den mark som är i kommunal ägo.

För områden med extra höga naturvärden kan bildandet av naturreservat behövas. Detta kan vara inom några av de områden som är av riksintresse för naturvård, se mer i avsnittet om riksintressen.

Områden av betydelse för friluftsliv ska ges goda förutsättningar för att fortsatt kunna användas och kunna utvecklas. Vid konkurrens om markanvändning på sådana platser ska friluftslivets intressen prioriteras.

Kommunen ska samarbeta med föreningar, markägare och entreprenörer i syfte att få till stånd goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation inom Avesta kommun.

Stråk som utgör viktiga samband för natur- och friluftsliv, ibland även som del i en övergripande blåstruktur, ska bevaras och stärkas.

Tätortsnära natur ska, i samarbete mellan kommunen och berörda markägare skötas, utvecklas och bevaras så att den bidrar positivt till det rörliga friluftslivet, den biologisk mångfalden, folkhälsan och ett attraktivt boende.

Tätortsnära natur kan också nyttjas som värdefulla delar i olika ekosystemtjänster, till exempel i form av olika åtgärder för rening av luft och vatten, vattenreglering eller ökad pollinering.

Områden inom, eller i anslutning till, mer tätbebyggda områden

Dessa områden beskrivs mer ingående i andra mark- och vattenanvändningsavsnitt.

Avesta

- Våtmarksområde söder om Uppsjön i Avesta
- Svartån söder om Krylbo
- Område norr om Karlbo skola
- Skog kring vatten och våtmarker vid Sonnboviken
- Områden kring Döda fallen, Lillforsen, Storforsen och Gamla Byn/Koppardalen
- Älvpromenaden
- Friluftsområdena Tråbacken, Nybyberget med det gamla mässingsbruket vid gränsen mot Norbergs kommun, Germundsbo – Smedsbo, Grytnäs - Södra Kyrkbyn, Krutboberget och Brovallsgården – Tillfället
- Det större friluftsområdet i Åsbo
- Visentparken i Avesta

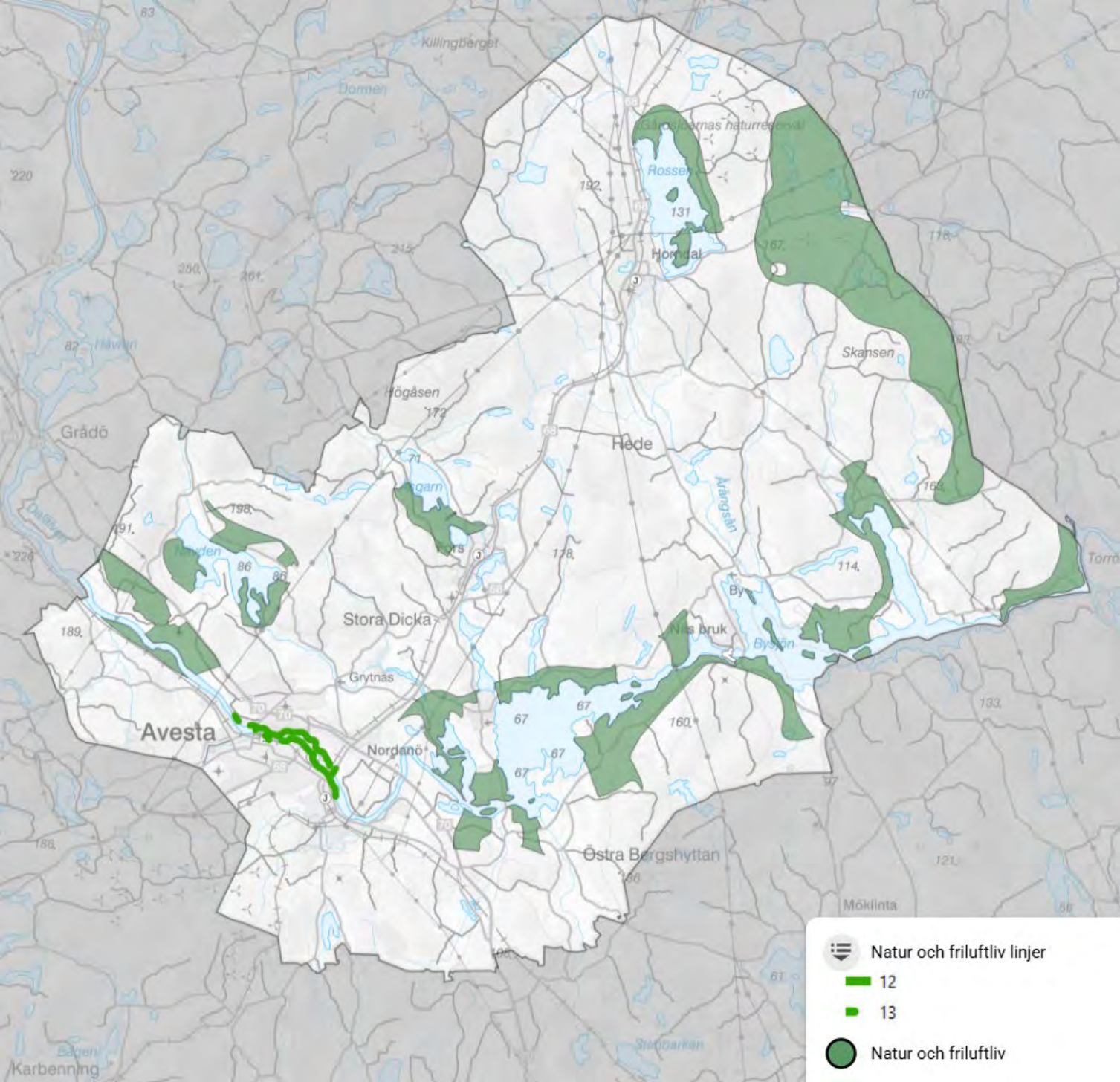
Fors

- Friluftsområdet vid Fors Idrottsplats
- Badplatsen vid Stora Halsjön norr om Fors

Horndal

- Friluftsområdet vid Horndals Idrottsplats/Sandvikabadet/Sandvika camping
- Friluftsområdet väster om sjön Lumsen i Horndal
- Friluftsområdet vid hockeyrinken och gamla fotbollsplanen i Horndal

NATUR OCH FRILUFTSLIV

By och Näs Bruk

- Friluftsområdet vid Näs Idrottsplats
- Falkuddens camping i Näs Bruk

Dalälven med omgivande markområden

Beskrivning

Området med Dalälven och omgivande marker har dels högt värde som ett sammanhängande område med naturvärden och stora värden för friluftsliv, sedan finns ett stort antal delområden med värdefull natur inom området. Två exempel på sådana är Kungsgårdsholmarna och Färnebofjärdens nationalpark i kommunens östra del. Dalälven som helhet har också ett mycket stort identitetsskapande värde för kommunen. Dalälvens olika värden finns så klart även i de grannkommuner och övriga kommuner den passerar.

Ställningstagande

De naturliga lövskogsmiljöerna längs Dalälven bör i huvudsak bibehållas, samtidigt som behovet av utblickar mot vattnet beaktas. Bebyggelseutveckling ska dock kunna ske inom utpekade områden med respekt för områdets naturvärden och värden för friluftsliv. Det som då främst ska värnas är identifierade områden med höga naturvärden, eller områden med utpekat höga värden för friluftslivet samt älvstranden och dess lövträdsbård.

Naturreservatsbildning ska övervägas för området längs Älvpromenaden i Avesta, inklusive området vid Döda fallen.

Naturreservatsbildning, eller annat skydd, ska övervägas för Åshuvudet söder om By kyrka, som är Möklintaåsens utlöpare i Bysjön, för att skydda både de höga naturvärden och de friluftslivsvärden som finns där.

Kommunen ska även fortsatt verka aktivt för att bevara och utveckla Nedre Dalälvsområdets unika natur- och kulturvärden, bland annat som en tillgång för det rörliga friluftslivet.

Kraftverkens reglering och styrning av vattenflödet i Dalälven ska ske med stor hänsyn till djur, natur och turism, vilket innebär att ett naturligt vattenflöde i älven alltid ska vara utgångspunkten.

Se även generella ställningstaganden.

Riksintressen, LIS och andra värden

Inom området finns flera riksintresseområden för naturvård och kulturmiljövård samt väg och järnvägar av riksintresse för kommunikation. Dessutom ingår större delen av området i det stora riksintresseområdet "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär".

Den östra delen av området ingår i Färnebofjärdens nationalpark.

Det finns flera utpekade LIS-områden inom området som ligger i anslutning till områden med bebyggelse. Se texter för By och Näs Bruk samt Avesta under *Sammanhängande bostadsbebyggelse* respektive *Mångfunktionell bebyggelse*.

Då området är stort finns en mängd andra värden som kan ses samlat i avsnittet om *Riksintressen, LIS och andra värden*.

Dalälven har ekologiskt status *Otillfredsställande* och kemisk status *Uppnår ej god* i sträckan uppströms Storforsens kraftverk i Avesta, Älven nedströms Storforsens kraftverk till kommungränsen i öster har ekologiskt status *Måttlig* och kemisk status *Uppnår ej god*.

Sjön Nävden med omgivande marker

Beskrivning

Sjön Nävden med stränder och intilliggande marker utgör en värdefull naturmiljö som har stor betydelse som rekreationsområde för Avestaborna.

Den södra halvan av området är extra värdefull då det här finns en mängd uddar och vikar och några mindre öar som ger sjön en vindlande strandkontur här. Området är till stor del uppodlat och skog växer bara på öarna samt som en strandskog inklämd mellan åkrarna och sjön.

Det sjönära odlingslandskapet har en mycket tilltalande utformning där Habborsbacken och Knutsbo är ett par exempel med särskilt värdefull landskapsbild.

Strandskogsbården är värdefull för områdets växt- och djurliv där åtskilliga fågelarter finner lämpliga häcknings- och provianteringsplatser i de skyddade vikarna, i strandvegetationen och vid Stora Saxen, som är ett fågelrikt våtmarksområde kring en liten vattenspegel väster om Nävden.

Ställningstagande

Den värdefulla södra halvan av området, som bland annat är utpekad i naturvårdsprogrammet, ska särskilt värnas i fråga om bevarande av landskapsbild, sjönära odlingslandskap och höga naturvärden, som bland annat utgörs av strandvegetationen.

Det fågelrika våtmarksområdet vid Stora Saxen ska värnas.

Se även generella ställningstaganden.

Riksintressen, LIS och andra värden

Utökat strandskydd gäller för flera av uddarna i sjöns södra delar.

Nävdens sjönära odlingslandskap är utpekad i länets naturvårdsprogram.

Områden kring bebyggelse vid Sör Nävde, Norr Nävde och Knutsbo har utpekad höga kulturhistoriska värden.

Sjön Nävden har ekologiskt status *Otillfredsställande* och kemisk status *Uppnår ej god*.

Sjön Åsgarn och Sävviken med omgivande marker

Beskrivning

Dalgången nordväst om Fors har en mycket tilltalande landskapsbild och området domineras av de eutrofa sjöarna Åsgarn och Sävviken. Sjöarna omges av stora våtmarker samt sumpkärr och buskärren men även lövsumpskog.

Dalsidorna är uppodlade nedanför barrskogen och bebyggelsen. I synnerhet våtmarkerna men också sjöarna, odlingsmarken och lövinslaget skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv med många slättsjö- och kulturbyggsarter.

Ställningstagande

De lövrika områdenas höga naturvärden ska värnas.

Dalgångens landskapsbild ska värnas.

Se även generella ställningstaganden.

Riksintressen, LIS och andra värden

Runt sjöarna finns ett flertal våtmarker och områden med sumpskog.

Sävviken och intilliggande våtmarker är bland annat gynnsamma fågelhabitat.

Merparten av områdets bebyggelsegrupper har höga kulturhistoriska värden och är del i den värdefulla landskapsbild som hela dalgången utgör.

Sjön Åsgarn har ekologiskt status *Måttlig* och kemisk status *Uppnår ej god*. För Sävviken finns ingen klassning.

Sjön Rossen med omgivande marker

Beskrivning

Sjön Rossen och dess angränsande markområden har både höga naturvärden och är av värde för friluftslivet. Marken öster om sjön är relativt opåverkad av mänskliga aktiviteter. Marken söder och väster om sjön ingår i översiktsplanens område för Horndal och vid sjöns sydvästra hörn ligger ett blandskogsområde med höga naturvärden. I norra delen av sjön finns Smalåsen, en del av Möklintaåsen som längre söderut i kommunen ansluter till Badelundaåsen. På platsen ligger åsen väl

synlig i form av en lång udde ut i sjön samt den 280 meter långa ön Åshuvudet. Smalåsen domineras av barrskog, men vid gården Nordansjö ligger åsslutningen vackert uppodlad ända ned till sjöns strandlinje.

Väster om Smalåsen ansluter Vallaån till sjön och utmed hela åns sträckning från byn Valla i norr finns höga naturvärden, bland annat i form av lövskogsbestånd med översvämningssmarker.

I sjön Rossen finns också ett flertal öar och holmar och på en av öarna, Storön, finns stora lärkträd som är över 150 år gamla.

Ställningstagande

Relativt opåverkade naturmarker öster och norr om sjön ska värnas.

Såväl Smalåsens höga natur- och friluftslivsvärden som värdefulla landskapsbild ska bevaras och endast anpassade kompletteringar till befintlig bebyggelse tillåts.

Exploateringar eller andra åtgärder som kan försämra sjöns vattenkvalitet får inte ske.

Se även generella ställningstaganden.

Riksintressen, LIS och andra värden

Järnvägen som passerar väster om sjön är av riksintresse för kommunikation.

LIS-område vid Sandvikabadet och campingen i Horndal medger utveckling av verksamheterna, något som även kan komma att påverka sjön på denna plats.

Utökat strandskydd råder på hela Storön och hela Killön.

Markerna norr om sjön innehåller flera områden med sumpskog och ett större område med lövskog i översvämningssmarker intill Vallaån och dess inlopp till sjön.

I den sydvästra delen av området, vid Horndals bruk och Rossländet, finns bebyggelse av kulturhistoriskt värde.

Sjön Rossen har ekologisk status *God* och kemisk status *Uppnår ej god*.

Större värdetraktsområde för tall ~ Skissen

Beskrivning

Tallvärdetrakten Skissen är ett avlångt, smalt, stråk som följer den östra kommungränsen och området ligger i ett landskap där skogsbruk varit pågående under mycket lång tid.

Det dominerande markslaget inom värdetrakten är skog. Framförallt ungskogar uppkomna efter skogsbruk men spridda gammelskogar finns fortfarande kvar, framför allt inom områden med olika former av skydd.

I den norra halvan av värdetrakten finns större myrområden samt myr- och mossemarker. I den södra halvan finns endast mindre myrområden. Sumpskogar finns framför allt kring Lomsjömossen och norr om Långsjön. I vissa delar finns även så kallade hällmarkstallskogar där skogen är gammal och vid Högberget finns ett klapperstensfält.

Då området ingår i Bergslagen, som har en månghundraårig historia av gruvnäring, järnframställning och skogsbruk, finns här ett stort antal lämningar från gamla tiders skogsbruk i form av kolbottnar och gamla kolarkojor.

Ställningstagande

Inom formellt skyddade delområden ska de höga naturvärdena värnas.

Etableringar inom området, till exempel av vindkraftsanläggningar, ska så långt det är möjligt ske på sådant sätt att ekologiska samband inom värdetrakten blir kvar.

Se även generella ställningstaganden.

Riksintressen, LIS och andra värden

Inom området finns två naturreservat.

Inom området finns fyra Natura 2000-områden, varav ett (Tolvsmossen) under en tid planerats att bli ett formellt skyddat naturreservat.

Axtjärnberget och Kolningsberget är två områden med stora inslag av gamla träd.

Inom området finns ett flertal våtmarksområden och områden med sumpskog.

Viktiga samband för natur- och friluftsliv

Beskrivning

I kommunen finns flera stråk som utgör viktiga samband för natur- och friluftsliv och är viktiga delar i såväl kommunala som regionala grönstrukturer. Ofta knyter dessa stråk ihop områden som beskrivits ovan och ibland utgör de även länkar till fortsatta värden utanför kommunens gränser.

Ställningstagande

I stråket från Valla ned mot sjön Rossen ska åtgärder som påverkar våtmarker negativt minimeras.

Stråket utmed Dalälven vid Avesta och Krylbo ska utvecklas med rekreativa värden utan att områdets naturvärden påverkas negativt.

I stråket mellan Vansjön och Dalälven ska barriäreffekter av vägar och järnvägsspår vid Svartbro/Karlbo minskas för växter, djur och friluftsliv.

Övriga samband/stråk, ibland även viktiga som del i en blåstruktur, ska bevaras och stärkas. Några sätt att åstadkomma detta är att vegetation som utgör värdefulla stråk för såväl växters spridning som för djurlivet bevaras och får växa så fritt och naturligt som möjligt, att kulverterade delar av vattendrag görs om till öppna vattendrag i så stor utsträckning som möjligt och att vägtrummor för, och mindre broar över, vattendrag utformas så anpassat som möjligt till växt- och djurliv.

LANDSBYGD

Definition: Markområden som är möjliga för flera användningar men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. För användningen finns dock ett antal olika generella rekommendationer.

Beskrivning

Den största delen av Avesta kommuns markareal utgör landsbygd. En stor andel av landsbygden har dock utpekats höga kulturhistoriska värden och finns därför redovisade i översiktsplanens avsnitt *Kulturhistoriska miljöer* och inte här. I detta avsnitt behandlas övriga delar av landsbygden och även inom dessa områden kan finnas såväl kulturhistoriska värden som naturvärden och friluftslivsvärden.

De öppna landskap som brukad mark, ängar, hagar med mera skapar är mycket värdefulla för kommunens varierade landskapsbild, höga upplevelsevärden, och är ofta mycket viktiga för den biologiska mångfalden.

I ett flertal skogsområden finns mycket höga naturvärden enligt olika inventeringar.

Inom skogsområden är de uppodlade marker som finns mycket värdefulla inslag i landskapsbilden.

På landsbygden finns såväl bebyggelsegrupper i olika storlekar som spridd bebyggelse, ofta i historisk symbios med omgivande jordbruksmarker och skogsområden. Det finns även ett antal områden som från början varit fritidshusområden, nu till stor del omvandlade till områden med permanenta bostäder, där bebyggelsen ligger tätare.

På landsbygden finns också, utöver jord- och skogsbruk, en stor variation av olika verksamheter, bland annat hästgårdar.

Målbild

Kommunens landsbygd ska vara välmående områden där såväl boende som väl fungerande jordbruk, skogsbruk och andra verksamheter kan fortgå och utvecklas jämsides med värdefulla naturmiljöer, kulturhistoriska miljöer och områden för friluftsliv.

Nya byggnationer som på olika sätt stärker landsbygden kan tillkomma utan att det påverkar vare sig jord- och skogsbruk eller andra verksamheter negativt.

Ställningstaganden

Brukningsvärd jordbruksmark ska i grunden inte bebyggas, eller på annat sätt tas i anspråk. I miljöbalken anges att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

På landsbygden i Avesta ska det vara fråga om anläggande av mycket samhällsviktiga funktioner, eller tillskapande av ett större antal arbetsplatser, för att brukningsvärd jordbruksmark ska få tas i anspråk. Samhällsviktiga funktioner kan vara olika former av offentlig service och större utvidgning av befintlig bostadsbebyggelse, som då inte kan ske på annan plats. I denna kontext ser kommunen att ett större antal arbetsplatser innebär verksamheter med potential till fler än 10 anställda, vilket skulle vara ett stort tillskott på kommunens landsbygd. Om jordbruksmark som berörs är att se som brukningsvärd bedöms i varje enskilt fall. En inventering av jordbruksmark i kommunen skulle kunna ge stöd i detta.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk, vilket också anges i miljöbalken. Även skogsmark som av olika anledningar är av mer omfattande betydelse för friluftslivet ska värnas.

Nya bostäder och verksamheter är välkommet på landsbygden, men sådana får inte inverka negativt på vare sig befintliga jordbruksverksamheter eller möjligheterna att bedriva ett rationellt skogsbruk. Tillkomst av detta kan normalt prövas genom förhandsbesked och/eller bygglov om det rör sig om ett fåtal bostäder, eller verksamheter med liten omgivningspåverkan. Övrig utveckling ska prövas genom detaljplan.

Vid byggande på landsbygden finns kommunens skrift *Bygga på landet* med information och rekommendationer att beakta inför byggnation, bland annat för att nya byggnader ska placeras och utformas med varsamhet så att de passar in i landskapet.

Vid eventuell igenplantering av öppna marker bör särskild hänsyn tas till utblickar mot Dalälven, sjöar och andra vattendrag, bibehållandet av ett varierat landskap samt natur- och kulturmiljövärden. Uppodlade marker inom skogsområden, ofta av mindre ytstorlek, bör om möjligt hållas öppna. De betade strandängarna längs Dalälven har ett nationellt naturvårdsvärde och ska ges förutsättningar att bevaras.

Hästverksamhet, inklusive ridskoleverksamhet, vid Ingevallsbo, nordväst om Avesta, ska kunna utvecklas.

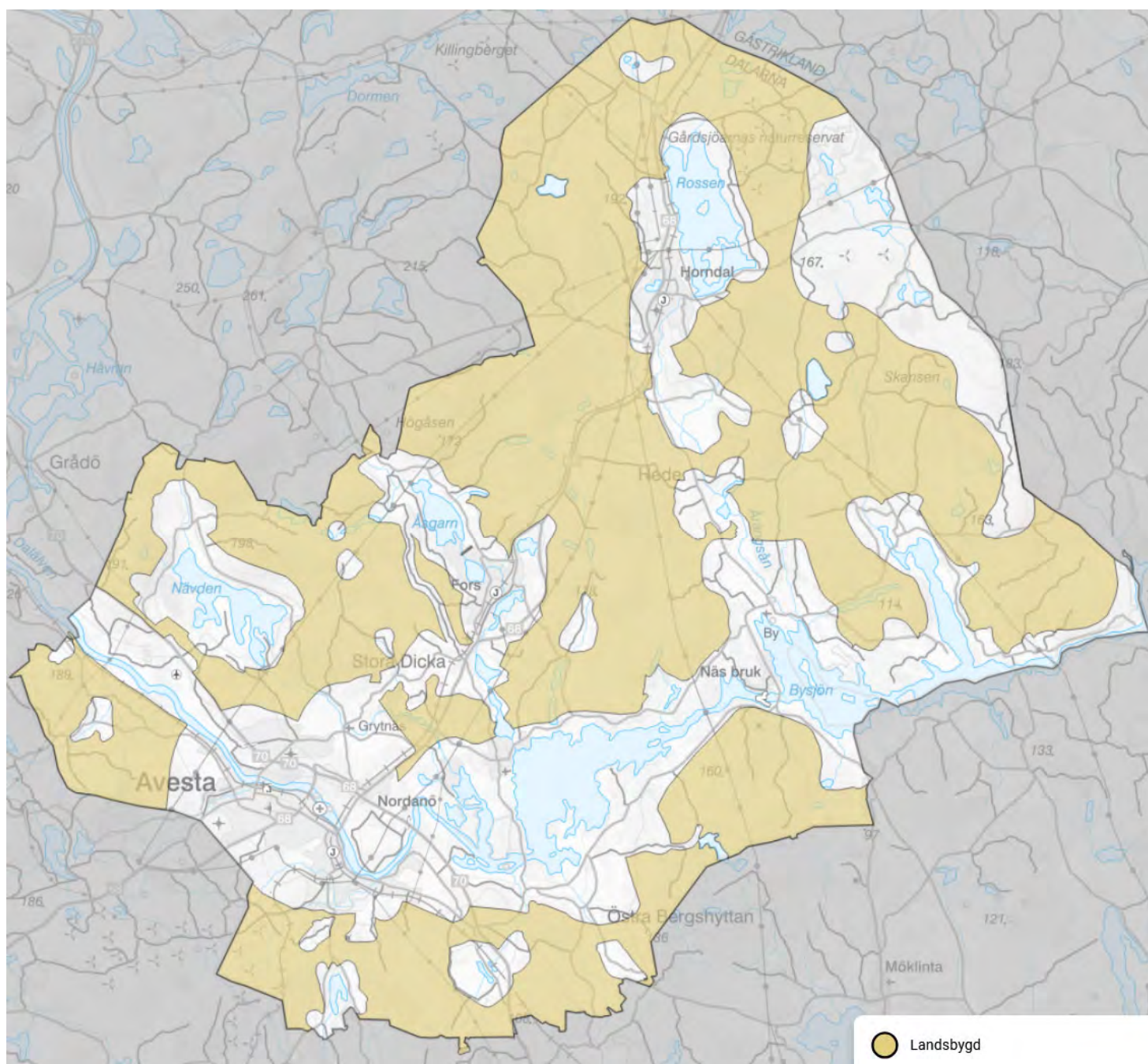
Brovallens motorstadion, söder om väg 70 i kommunens sydöstra del, ska kunna utvecklas.

Natur- och kulturmiljöer ska bevaras, utvecklas och förstärkas för att bland annat leverera olika ekosystemtjänster.

Riksintressen, LIS och andra värden

Inom de stora arealer som utpekad landsbygd utgör finns väldigt många olika intressen och för att se om en specifik plats berörs hänvisas till översiktsplanens karta i avsnittet om Riksintressen, LIS och andra värden.

De LIS-områden som finns sedan tidigare inom landsbygd behålls för olika utvecklingsmöjligheter och bostadsbyggnation.

KULTURHISTORISKA MILJÖER

Definition: Markområden på landsbygden som innehåller utpekade kulturhistoriska värden. Flera användningar är möjliga, men det är inte alltid nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. För användningen finns generella rekommendationer, både utifrån utpekade kulturhistoriska värden och för områdena som del i kommunens landsbygd. Dessutom finns några specifika rekommendationer för delområden med extra höga kulturhistoriska värden.

Beskrivning

Kulturhistoriska miljöer är av stort värde för många människor då de bidrar till en landskapsbild, eller förekomst av historiska byggnader, som känns igen och därmed ger en omgivning som känns trygg och trivsamt. Ibland kan inte alla sätta fingret på vad som är själva värdet i dessa historiska miljöer, men den starka upplevelsen finns där och om kulturmiljövärden påverkas negativt, kanske till och med förstörs, märks det tydligt. Kulturmiljöer har också värde för att förstå samtiden och föra vidare kunskap, vilket kan hjälpa till mot en hållbar utveckling.

Avesta kommun är rik på värdefulla kulturmiljöer från skilda tidsepoker. I jordbrukslandskapet kring Dalälven, mellan Krylbo och Färnebofjärden i öster, har det funnits spridd bosättning sedan stenåldern, då området historiskt var en grund och flikig havsvik. Inom kommunen finns också många lämningar av järnframställningsplatser och gamla hyttplatser, främst med anknytning till mindre vattendrag som åar och bäckar.

En stor andel av kommunens landsbygd har utpekat höga kulturhistoriska värden, där många fina bebyggelsemiljöer fortfarande finns bevarade, och finns därför redovisade i detta avsnitt. Inom områdena kan det även finnas såväl höga naturvärden som olika friluftslivsvärden. De områden som anges i avsnittet härrör från rapporten Kulturmiljöer i Avesta kommun, framtagen av Dalarnas museum och Avesta kommun i slutet av 1980-talet och färdigställd i början av 1990-talet.

Ett områdes värde är en kombination av bebyggelse och landskap där varje enskild byggnad är en del av en helhet och åtgärder som vidtas påverkar inte enbart enskilda byggnader utan hela den omgivande miljön.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer skyddas genom flera olika lagar, främst genom kulturmiljölagen, miljöbalken och plan- och bygglagen. För byggnader eller bebyggelsemiljöer som är särskilt värdefulla gäller starkare skydd och för vissa byggnader, med mycket stort kulturhistoriskt värde, förekommer byggnadsminnesförklaring med tillhörande skyddsbestämmelser.

Målbild

Kulturhistoriskt och miljömässigt värdefulla miljöer och byggnader ska bevaras och ej önskvärda förändringar undvikas så att dessa värden finns kvar för framtiden.

Då kulturmiljövärden är av intresse för många människor och har stor betydelse för såväl turismnäring som friluftsliv lyfts dessa värden fram och tydliggörs på ett sådant sätt att det bidrar till utveckling av både turismnäring och friluftsliv.

Kommunens landsbygd ska vara välmående områden där såväl boende som väl fungerande jordbruk, skogsbruk och andra verksamheter kan fortgå och utvecklas jämsides med värdefulla kulturhistoriska miljöer.

Generella ställningstaganden

Utöver dessa generella ställningstaganden finns specifika ställningstaganden för flera delområden.

Se även generella ställningstaganden för landsbygd.

Befintlig bebyggelse ska bevaras och vårdas. Upprustning och ombyggnad ska ske med varsamhet och omsorg. Byggnader och miljöer som pekas ut i olika kulturmiljöinventeringar bör vårdas i enlighet med vad som anges i inventeringarna. Äldre ekonomibyggnader ska om möjligt bibehållas och ändrad användning av dessa kan vara ett sätt att åstadkomma detta.

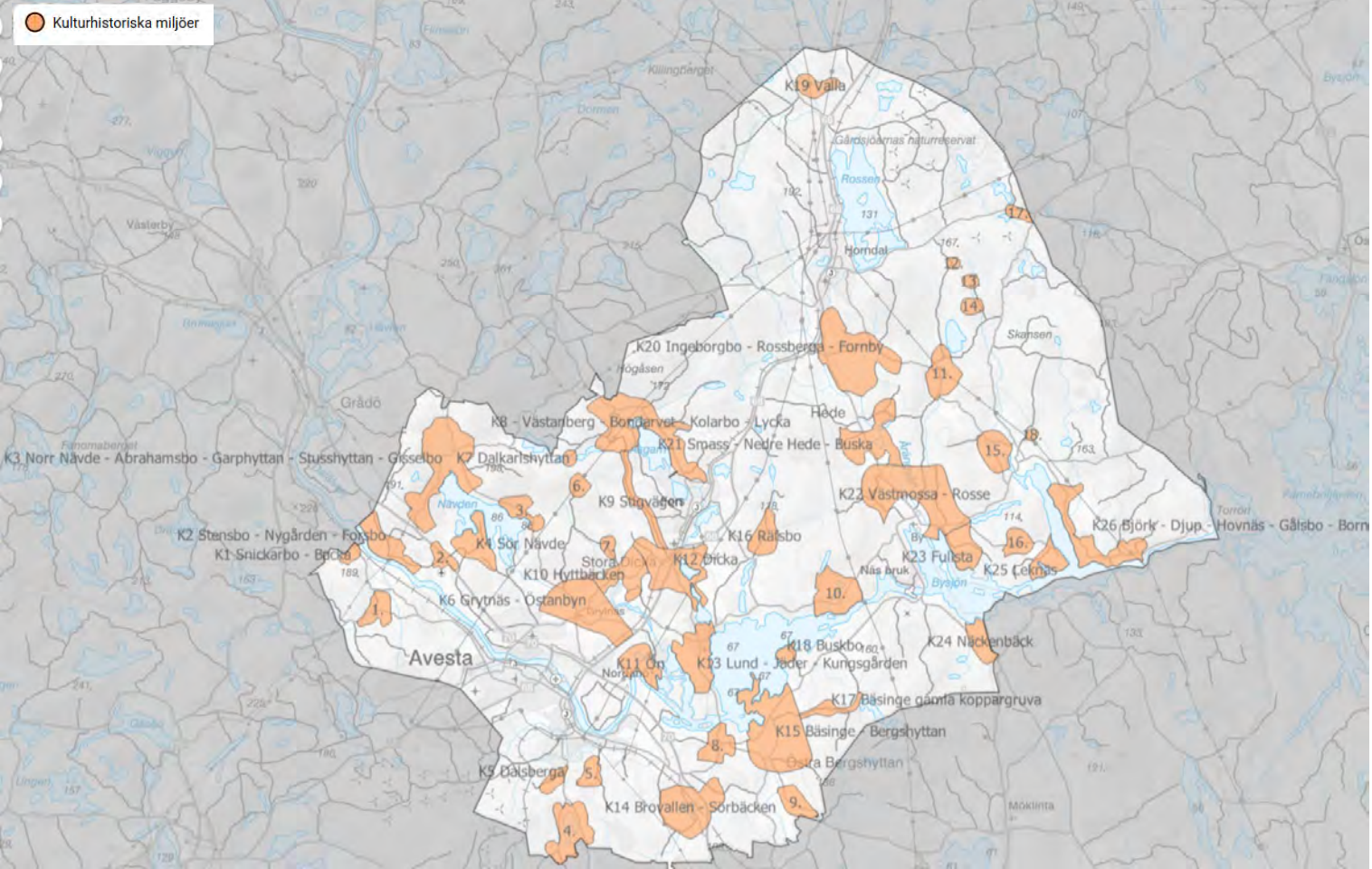
Ny bebyggelse bör anpassas till den äldre i läge, skala, proportion, material och färg.

Tillkommande bebyggelse och andra förändringar i, eller intill, befintlig bebyggelse ska ske varsamt och anpassat i förhållande till kulturmiljön. Detta utan att det hindrar möjligheterna att bo och verka i kommunen.

Eventuella historiska byvägars sträckningar bör bibehållas.

Vid eventuell detaljplanläggning inom områdena ska kulturmiljöutredningar tas fram som styrande underlag.

KULTURHISTORISKA MILJÖER

Förändringar av jord- och skogsbruket kan påverka värdefulla kulturmiljöer och det är därför viktigt att brukande bedrivs med särskild hänsyn till höga kulturvärden. Det är också värdefullt att hägnader, lador, rösen, ängs- och hagmarker med mera bevaras i största möjliga utsträckning.

Det är också av stor vikt att öppna marker hävdas och inte planteras igen. Kommunen ska samarbeta med markägare och berörda myndigheter för att det öppna kulturlandskapet bevaras och vårdas.

För att öka förståelsen för kulturhistoriska värden, ge råd om placering och utformning av nya hus samt förändring av befintlig bebyggelse, bör kommunen arbeta fram ytterligare fördjupat informationsmaterial som kan spridas till både de som redan bor i kulturhistoriskt värdefull miljö och till de som vill bygga nytt.

Kommunen ska på sikt ta fram ett heltäckande kulturmiljöprogram.

Riksintressen, LIS och andra värden

Inom de områden som finns med i detta avsnitt är det kulturhistoriska värden som ligger till grund för att de pekats ut. Men det finns också många andra intressen inom områdena och för att se om ett specifikt område berörs av andra värden hänvisas till översiktsplanens avsnitt för *Riksintressen, LIS och andra värden*.

För de områden som beskrivs lite mer ingående i detta avsnitt anges särskilt om de är av riksintresse för kulturmiljö.

Områden utan mer ingående beskrivning

Dessa områden har pekats ut i *Kulturmiljöer i Avesta kommun* med värdeklass B. Då det är den lägre värdeklassen i denna äldre rapport har de inte beskrivits djupare i översiktsplanen. De syns i kartan men för mer ingående beskrivningar hänvisas till den ursprungliga rapporten, som då är underlag för översiktsplanen. Generella ställningstaganden enligt ovan gäller för dessa områden.

1. Knallasbenning	10. Strandmora
2. Rembo	11. Bodarne – Andersbo – Vatebo
3. Knutsbo	12. Andersbo fäbodan
4. Vansjö – Svensbo – Stora Grubbo	13. Grossbo fäbodan
5. Tillfället – Knektbo	14. Bodarnas fäbodan
6. Liljansberg	15. Gåsbo
7. Kårbo	16. Staksbo
8. Utsund	17. Grönsinka
9. Skinnarbo – Knutsbo	18. Knaperbacken

K1 Snickarbo – Backa

Beskrivning

Snickarbo utgörs av jordbruksmark med en brukningsenhet, äldre gård, samt några bostadstomter utspridda i landskapet.

Backa består av en liten samling bondgårdar, en så kallad holby, som ligger på en liten brant moränkulle i odlingslandskapet, nära Dalälven. Ordet hol är gammalt språk för kulle, därav ordet holby.

Fornfynd i området indikerar en förhistorisk bosättning inom gårdssamlingen eller i slutningarna ner mot bäcken i området.

Ställningstagande

Exteriöra förändringar av befintlig bebyggelse i Backa bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet.

I övrigt gäller generella ställningstaganden.

K2 Stensbo – Nygården – Forsbo

Beskrivning

Området mellan Badelundaåsen och Dalälven omfattar tre byar/gårdssamlingar med tillhörande odlings- och strandmarker samt viss skogsmark.

Stensbo utgör en mycket välbevarad bymiljö med väl hävdad odlingsmark. Nygården består av ett fåtal gårdsbildningar med välhållt byggnadsbestånd i koncentrerat läge i direkt anslutning till Dalälven. Både genom Stensbo och Nygården går äldre

vägsträckningar. Forsbo består av två gårdar, som ligger i direkt anslutning till Dalälven, och byggnadsbeståndet är mycket intakt. Läget i direkt anslutning till Dalälven för byarna Nygården och Forsbo utgör ålderdomliga boplatslägen, som är ytterst sällsynta i nutid.

Ställningstagande

Byvägen genom Stensbo och Nygården bör behålla sin nuvarande sträckning och karaktär.

Exteriöra förändringar av befintlig bebyggelse bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K3 Norr Nävde – Abrahamsbo – Garphyttan – Stusshyttan – Gisselbo

Beskrivning

Området ligger i odlingslandskapet kring norra delen av sjön Nävden och Pålsbenningsån. Till området hör även delar av omgivande skogsmark. Längst i norr, kring Pålsbenningsån och Lissjöbäcken, ligger de två välbevarade bergsmansbyarna Garphyttan och Stusshyttan.

I Gisselbo ligger Jan-Ersgården som är en välbevarad nordsvensk gård och som är ett utpekat byggnadsminne. Bredvid Stusshyttan ligger före detta Lövberga vårdhem.

Norr Nävde, Saxbo och Abrahamsbo utgör ett intressant kulturlandskap med gles bebyggelse. Den gamla bykärnan i Norr Nävde ligger sannolikt i ett förhistoriskt boplatsläge.

Ställningstagande

I Garphyttan bör miljön kring Pålsbenningsån och lärkträdbeståndet vid vägen bevaras.

Inga förändringar av vattenföringen i Pålsbenningsån och Lissjöbäcken bör tillåtas.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K4 Sör Nävde

Beskrivning

Området, med de två bykärnorna Övraby och Nedraby, utgör ett sjönära odlingslandskap där mangårdsbyggnaderna i Övraby huvudsakligen är av mer ålderdomlig karaktär än vad som gäller Nedraby, där de flesta bostadshusen är av tidig 1900-talskaraktär.

Gården Habborsbacken ligger väl exponerad i landskapet och har en fin utsikt över sjön Nävden.

Vid Övraby finns även en grupp med koncentrerad fritidsbebyggelse. På Näset norr om Nedraby finns några enstaka fritidshus.

Ställningstagande

Eventuell ny bebyggelse ska prövas genom planläggning för att väga samman olika frågor som kulturvården, naturvården, friluftslivets intressen, VA-frågor med mera.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K5 Dalsberga

Beskrivning

Området består av en mycket välvårdad enskild gårdsanläggning från 1800-talet som ligger i ett småkuperat odlingslandskap omgiven av skogsmark i norr. I områdets västra del ligger ett enbostadshus på en tomt som avstyckats i slutet av 1930-talet.

Ställningstagande

Alla exteriöra förändringar av befintlig bebyggelse på gårdsanläggningen bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K6 Grytnäs - Östanbyn

Beskrivning

Grytnäs kyrkby, Östanbyn och Hyttan samt omgivande odlingslandskap är av riksintresse för kulturminnesvården. Riksintresset sträcker sig även en bit in i området för Avesta tätort.

Grytnäs kyrkby med omgivande, klart avgränsade randbyar, utgör tillsammans med vägsträckningen och odlingslandskap en mycket välbevarad ålderdomlig bebyggelsestruktur. Från den medeltida kyrkbyn, med anor från 1300-talet, har bybildningar uppstått i randområdet av odlingsmarken. Bergsbruk idkades i hyttor och smedjor runt omkring fram till 1600-talet.

Grytnäs kyrka är från 1300-talet, men har byggts till under 1700-talet. Söder om kyrkan ligger den gamla bykärnan med bl a Anders-Persgården, Sperringsgården, hembygdsgård och prästgård.

Östanbyn är en långsträckt, lite gles by. År 1759 hade byn fem större gårdar och under 1800-talet växte sedan byn och förtätades. Särskilt värdefull bebyggelse är Jakob-Johansgården och spruthuset vid vägen mot Hyttbäcken. Vid Östanby kvarn finns lämningar av Kyrkbyns hytta.

Byn Hyttan ligger i nordvästra delen av området. I byn och dess omgivning finns flera lämningar från bergsbruket. Bebyggelsen i byn utgörs av äldre välbehållna uthus, medan mangårdsbyggnaderna är yngre, förutom det stora herrgårdslänkande boningshuset i Hyttans östra del.

Ställningstagande

Inom bykärnan i Grytnäs kyrkby och omgivande odlingsmark bör ingen ny bebyggelse tillkomma. I Östanbyn och Hyttan kan ny bebyggelse tillåtas om den anpassas väl till det traditionella byggnadsskicket i skala, material, färg och form samt till placering.

Befintliga grusvägar bör vårdas och inte beläggas med asfalt eller liknande.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Grytnäs kyrkby för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibyggnader samt rivning av byggnader.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K7 Dalkarlshyttan

Beskrivning

Dalkarlshyttan utgörs av en ensamliggande gård i sluttningen mot sjön Kärven. Cirka 150 meter söder om gården återfinns resterna av Dalkarlshyttan vid vattendragets mynning i Kärven. Den medeltida hyttplatsen består av en hyttruin i form av en stor kulle och i mitten av ruinen syns rester efter hyttpipan.

Ställningstagande

Den unika hyttplatsen bör vårdas.

Ny bebyggelse bör inte tillkomma i området.

Kring hyttplatsen och utmed vattendraget mellan Brunnsjön och Kärven bör skogsbruk bedrivas med särskild hänsyn till kulturmiljön.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K8 Västanberg – Bondarvet – Kolarbo – Lycka

Beskrivning

Området omfattar odlingslandskapet med tillhörande byar samt mindre delar av skogsmarken kring nordvästra, norra och östra delen av sjön Åsgarn.

Genom området går dels väg 735 från Garpenberg mot Fors, dels vägen från Garpenberg till Dicka, Stigvägen (delområde K9). Dessa vägar delar sig i Åsgarn och vägsträckningarna finns från åtminstone 1600-talets mitt belagda som farvägar.

Västanberg är en välhållen och karakteristisk bergsmansby med bebyggelsen i rad längs bygatan och hyttplatsen en bit ifrån bebyggelsen. Mangårdsbyggnaderna är stora och välbevarade. Längs vägen mot Åsgarn finns en fin allé.

Västansjö ligger på en plåtå i övergången mellan det vidsträckta skogsområdet sydväst om sjön Åsgarn och odlingsmarken norr därom. Bebyggelsestrukturen är intakt från tiden för laga skiftet år 1856–1857.

Bondarvet är en välbevarad bergsmansby med anor från åtminstone 1300-talet där bebyggelsestrukturen, med framför allt uthuslängor på båda sidor om den ålderdomliga landsvägen, visar på ett gammalt byggnadssätt som det finns få kvarvarande exempel på i Avesta kommun.

I norra delen av Kolarbo finns den gamla farvägen kvar och tjänar i stor utsträckning som bygata. Här finns ett par välhållna, kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Bebyggelsestrukturen är intakt sedan laga skiftet år 1862. I södra delen av Kolarbo är bebyggelsen mer gles men där finns ett par 1800-talshus.

Lycka är en liten, koncentrerad och välbevarad bymiljö där byggnadsbeståndet är kulturhistoriskt värdefullt. Sedan laga skiftet har få strukturförändringar skett på platsen.

Ställningstagande

Nya ekonomibygnader för jordbruket bör utformas och lokaliseras med hänsyn till kulturmiljön och det öppna välexponerade odlingslandskapet.

Stigvägen samt de ålderdomliga vägsträckningarna genom Kolarbo bör behålla sin nuvarande sträckning och karaktär.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i direkt anslutning till den gamla bergsmansbyn i Västanberg och Lycka. Alla exteriöra förändringar i Västanberg bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet. Nybyggnation bör här undvikas i det öppna landskapet.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för i första hand Västanberg, men även för vissa andra bymiljöer, för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibygnader samt för rivning av byggnader.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K9 Stigvägen

Beskrivning

Området omfattar den grusade vägen mellan Västansjö och Dicka, som är en del av Stigvägen som leder från Garpenberg över Dicka till Lund och vidare söderut.

Vägen är oförändrad sedan tiden för laga skiftet 1856 och förmodligen följer vägen den sträckning som fanns vid 1660-talets mitt, eventuellt även från tidigare tid. Innan vägen under 1600-talet blev en väg för hjulfordon var det den kortaste och snabbaste ridvägen från övre Dalarna till Mälardalen.

Ställningstagande

Stigvägen bör behålla sin nuvarande sträckning och ej rätas, breddas, beläggas eller på annat sätt förändras. Samråd bör ske med kommunens plan- och byggenhet om driftåtgärder som ändrar vägens sträckning eller beläggning.

Miljön närmast vägen bör hållas intakt. Endast bebyggelse som hör direkt samman med befintlig bebyggelse, eller som läggs i anslutning till Västansjö by, bör tillåtas.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K10 Hyttbäcken

Beskrivning

Området omfattar stora delar av odlingslandskapet kring vägen mellan Grytnäs och Stora Dicka och ansluter till kulturminnesvårdens riksintresse vid Grytnäs kyrkby och Östanbyn (K6).

Centralt i miljön ligger gården Hyttbäcken. Mangårdsbyggnaden, kallad Träslottet, återuppbyggdes efter en brand 1798 som en tvåvåningsbyggnad. Här har författaren och poeten Erik Axel Karlfeldts mor växt upp. Strax söder om gården låg en hytta som förmodligen lades ned på 1600-talet. Utmed bäcken finns rester från hyttverksamheten. Fynd i närheten av Träslottet tyder även på en forntida bosättning i området.

Längst i norr ligger gården Ängsholm, som har stora kulturhistoriska värden, väl exponerat i odlingslandskapet.

Ställningstagande

Bebyggelsen i Hyttbäcken och Ängsholm bör bevaras och vårdas. Exteriöra förändringar bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K11 Ön

Beskrivning

Området avgränsas av Dalälven och Lillälven samt delar av området väster om Trolles grav.

År 1311 sålde Birger Magnusson gården Ön till Domkyrkan i Västerås. Enligt traditionen lät biskop Gustaf Trolle under 1500-talet befästa området med vattenfyllda vallgravar där egendomen inte redan var omgiven av vatten. Mer sannolikt är att den så kallade Trolles grav, väster om nuvarande gård är en äldre älvfåra av Dalälven.

Nuvarande mangårdsbyggnad/herrgårdsbyggnad uppfördes 1818 och denna tillsammans med de knuttimrade flygelbyggnaderna är kulturhistoriskt mycket värdefulla.

Ekonomibyggnader och boningshus ligger strax intill Ösjöns strand på exakt samma plats som på karta från år 1822. Även vägsträckningarna, delvis omgivna av alléträd, är intakta.

Ställningstagande

Samråd bör ske med kommunens plan- och byggenhet om alla tänkta exteriöra förändringar.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i området.

Vid behov bör befintliga alléträd ersättas med nya träd.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K12 Dicka

Beskrivning

Området omfattar Lilla och Stora Dicka, Dickasjön samt Slätterängsån.

Lilla och Stora Dicka ligger i ett kulturlandskap, som brukats kontinuerligt från förhistorisk tid. Platsen har sedan gammalt varit en viktig knutpunkt för kommunikationerna från övre Dalarna till Mälabygden. Genom Stora Dicka går Stigvägen (delområde K9) upp mot Västanberg och vidare mot övre Dalarna. Även vägen mot Hyttbäcken och Grytnäs är kulturhistoriskt värdefull.

Stora Dicka är en något gles bybildning med några större gårdar samt en omfattande kringbebyggelse med enkla bostadshus från 1900-talets början. Lilla Dicka består av två välhållna, kulturhistoriskt värdefulla gårdar, som ligger ovanför Forsån.

Mellan Lilla och Stora Dicka finns resterna efter den nedbrunna Dicka kvarn. Här har troligen även Dicka hytta legat.

Forsån, Dickasjön och Slätterängsån omges helt av åkermark där vattenståndet varierar med Dalälven, vilket sätter sin prägel på vegetationen. På våren är vattenytorna stora, men de minskar snabbt när strändernas säv och starr breder ut sig, och här finns ett rikt fågelliv.

På sydvästsluttningen mot Dickasjön och väster om Slätterängsån finns två mader. Dessa gamla älvängar betas idag men deras speciella botaniska värden skulle öka om betet utökades och intensifierades.

Ställningstagande

Strandbetena och beteshagen söder om Stora Dicka bör hävdas genom fortsatt bete.

Ny bebyggelse bör undvikas i bymiljön för Lilla Dicka. I övrigt kan enstaka byggnader tillkomma om de utformas och placeras med hänsyn till befintlig bebyggelse.

Inga åtgärder bör vidtas som hindrar det varierande vattenståndet i Forsån-Slätterängsån.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K13 Lund – Jäder – Kungsgården

Beskrivning

Området är en mycket gammal centralbygd med byarna Jäder, Lund och Gammelgård samt Kungsgården och Folkärna kyrka. I norr ingår utloppet av Garpenbergsån-Forsån i Bäsingen.

Bymiljöerna ligger i ett väl hävdad odlingslandskap med skogsmark främst söder om Kungsgården samt i norra delen av området. Genom området går den ålderdomliga vägen från Garpenberg över Utsund ner mot Mälardalen. I Lund korsas denna väg och vägen från Grytnäs till By. Under 1700-talet bestod Lund endast av en gästgivaregård. Den nuvarande centrumbildningen i vägkorset uppstod vid sekelskiftet 1900.

Folkärna kyrka finns omnämnd redan år 1353 och Kyrkoherdeboställets huvudbyggnad är uppförd år 1796. Kyrkan, Kyrkoherdebostället, Komministerbostället och församlingshemmet utgör tillsammans en kulturhistoriskt värdefull kyrkomiljö.

Jäder är en radby, som ligger utmed älvstranden vid Jäderssjön. Huvudbyggnaderna ligger mot sjön medan de välhållna ekonomibyggnaderna ligger längs med byvägen. Nordost om Jäder ligger utskiftade gårdar i det öppna odlingslandskapet.

Den stora gården vid Kungsgården utnyttjades under medeltiden som biskopsgård och ligger intill älvstranden.

Öster om Folkärna kyrka breder åkrar och betesmarker ut sig ner mot Bäsingen. Fuktängen mellan Oxholmen och åkermarken används för strandbete.

Ställningstagande

Strand- och skogsbete vid Oxholmen bör fortsätta.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till radbyn i Jäder, Kungsgården, kring kyrkomiljön eller på den öppna odlingsmarken. Enstaka byggnader kan lokaliseras till övriga bebyggelsemiljöer där så bedöms lämpligt. Byggnaderna bör då anpassas till det traditionella byggnadsskicket i skala, material, färg och form samt i fråga om placering.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Jäder, Kungsgården och kyrkomiljön för att höja bygglovsplikten för tillbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, rivning av byggnader samt uppförande av ekonomibyggnader för jordbruket.

Äldre vägsträckningar och alléer bör bibehållas och vårdas.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K14 Brovallen – Sörbäck

Beskrivning

I området ingår Brovallen mellan Brovallssjön och Kärrsjön med omgivande odlingslandskap och byarna Igeltjärna och Betvallen samt en del ensamliggande byar. Norr om väg 70 ligger gården Sörbäck med omgivande odlings- och skogsmarker.

Brovallens ursprungliga fyra gårdar var tidigare så kallade posthemman. Fram till år 1870 svarade de för postens framförande mellan Broddbo och Avesta. Posthemmanen har välhållna huvudbyggnader och uthus och är kulturhistoriskt värdefulla.

Även boningshusen i Igeltjärna är grupperade längs den gamla farvägen och har sekelskifteskarakteristik från 1900-talets inledning.

Sörbäck är en ensamliggande, kulturhistoriskt mycket värdefull gård, som genom dagens sträckning av väg 70 ligger exponerad i landskapet. Mangårdsbyggnaden uppfördes år 1801 av riksdagsmannen Mats Persson. I skogspartiet sydost om gården finns ett stort röse, vilket indikerar på förhistorisk bosättning i området.

Ställningstagande

Alla exteriöra förändringar i Sörbäck och Brovallen bör föregås av samråd med kommunens plan- och bygghet.

Inga nya gårdsbildningar bör tillkomma inom Brovallen eller i närheten av Sörbäck. I övrigt bör eventuellt nya byggnader placeras i anslutning till befintlig bebyggelse och anpassas till det traditionella byggnadsskicket i skala, material, färg och form samt i fråga om placering.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Sörbäck och Brovallen för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibyggnader samt rivning av byggnader.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K15 Bäsinge – Bergshyttan

Beskrivning

Området utgörs av en karakteristisk och autentisk bergsmansbygd. Bäsinge, som ligger i sluttningen mot Dalälven, består av en väl samlad bykärna med stora välhållna gårdar där gårdarna speglar bergsmännens välstånd.

I Sjögruvan norr om bebyggelsen har utvinning av malm skett mycket tidigt. Öster om området ligger Bäsinge gamla koppargruva (delområde K17).

Bebyggelsen i Västra Bergshyttan ligger väl samlad på ömse sidor om den djupt nedskurna Bergshyttån och resterna av Bergshyttans hytta ligger i norra delen av byklungan.

Bäckeby, Kärrfallet och Smassbo, som ligger på rad längs byvägen mellan Bergshyttan och Bäsinge, består av välhållna gårdar i en ganska gles bebyggelsestruktur. Bebyggelsen är väl exponerad i det öppna odlingslandskapet.

Väster om Bäsinge by har Dalälven byggt upp vidsträckta sedimentområden vid utloppet i sjön Bäsingen där på- och omlagring av sediment sker kontinuerligt. Dessa områden har förr hyst rikt avkastande slättermarker som gödslats av de årliga översvämningarna. Idag brukas dock inte markerna på samma sätt. Före storskiftet år 1859 var markerna vid Storgrundet uppdelade i en mängd smala skiften.

Ställningstagande

Strandbete och slättermarker vid Storgrundet bör hävdas och gärna utökas längs stränderna och på sydvästra delen av Storgrundet.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma på den öppna odlingsmarken. Ny bebyggelse bör lokaliseras med hänsyn till befintlig bebyggelsestruktur. Enstaka nya byggnader kan, där det bedöms lämpligt, lokaliseras till befintliga gårdsbildningar. Byggnaderna ska anpassas till det traditionella byggnadsskicket i skala, material, färg och form samt i fråga om placering.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Bäsinge och det öppna jordbrukslandskapet för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibygnader samt rivning av byggnader.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K16 Räfsbo

Beskrivning

Området omfattar byn Räfsbo med omgivande odlingsmark där Borsbäcken rinner ner mot Lissjön.

Räfsbo är en by starkt präglad av laga skiftet. Innan laga skiftet låg den gamla bytomten med sammanhållen bebyggelse i mitten av området, där gårdarna Anderses och Jans ligger. I samband med laga skiftet flyttades de andra fyra gårdarna ut längs med, eller ett stycke in ifrån byvägen. En mängd fornfynd på platsen visar att byn fungerat som boplats under lång tid.

Ställningstagande

Exteriöra förändringar på befintlig bebyggelse bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma utanför befintliga bebyggelsegrupper.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K17 Bäsinge gamla koppargruva

Beskrivning

Bäsinge gamla koppargruva ligger intill den ålderdomliga byvägen mellan Bäsinge och Ångermansbo. Gruvan, med gruvhål och gruvvarp, är känd sedan 1600-talet. Söder om vägen ligger Guckugruvan.

Området hör direkt samman med den kulturhistoriskt värdefulla miljön kring Bäsinge, som är av riksintresse.

Ställningstagande

Vägen bör behålla sin nuvarande sträckning och ej rätas, breddas, beläggas eller på annat sätt förändras.

Miljön närmast vägen bör hållas intakt. Skogsbruket bör bedrivas med särskild kulturvårdshänsyn och hyggesstorlekar bör begränsas mot vägen.

Ingen ny bebyggelse bör tillåtas utom i direkt anslutning till befintlig bebyggelse.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K18 Buskbo

Beskrivning

Området omfattar udden ut i sjön Bäsingen vid Buskbo. På uddens västra sida finns två röseliknande gravar, som kan härröra från bronsålder - järnålder.

Gravarna visar hur kolonisationen av Dalarna skedde längs vattendragen. Buskbo omnämns första gången år 1413. Bebyggelsen utgörs idag av några gårdar, varav en är kulturhistoriskt värdefull.

Ställningstagande

Tillgängligheten till gravarna bör ökas genom iordningställande av gångstig och skyltning.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K19 Valla

Beskrivning

Området omfattar hyttmiljön vid Valla med vattensamlingarna Dammen och Hyttsjön, Valla kalkbrott samt Stormossgruvorna.

Valla bruk grundades 1652 för järnframställning. Malmen utvanns ur egna gruvor i trakten, men togs även från Garpenberg och Bispberg. Tackjärnet från Valla hytta fraktades till Horndal. Verksamheten lades ner 1872 och hyttan brann ned ungefär vid samma tid.

Ställningstagande

De öppna markerna kring Valla bör bibehållas och hävdas. Skogsbruk bör bedrivas med särskild hänsyn till både kultur- och naturvårdsintressena i området.

Bebyggelsen kring Valla hytta bör bevaras och vårdas. Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i området.

Befintliga anläggningar bör bevaras och vårdas.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K20 Ingeborgbo – Rossberga – Fornby

Beskrivning

Området omfattar delar av Möklintaåsen med den gamla farvägen (numera väg 705) och Rossberga by. Utmed åsen rinner Årängsån genom odlingslandskapet. I området ingår även byarna Ingeborgbo och Fornby.

Ingeborgbo ligger i det flacka odlingslandskapet i norra delen av området. Byn, som är en klungby, består av fyra gårdar på en liten kulle. Väster om gårdarna rinner Årängsån. Vid ån har under 1500- och 1600-talet funnits hytta och hammare. På 1700-talet fanns tre vattenkvarnar med dammar längs ån. Idag finns två fördämningsdammar längs ån, en norr om och en söder om byn.

Trots att antalet gårdar har minskat i byn sedan början av 1800-talet upplevs bystrukturen ålderdomlig. Uthusbyggnaderna längs Årängsån är ett viktigt inslag i kulturmiljön. Fornfynd på platsen antyder om en förhistorisk bosättning.

Söder om Ingeborgbo ligger Rossberga, som är en välbevarad bergsmansby vid Möklintaåsen. Farvägen som finns på 1749 års karta fungerar fortfarande som genomfartsled genom byn. I slutet av 1500-talet fanns en hytta i Rossberga. Hyttan lades rätt snart ner, men från början av 1600-talet fram till 1890-talet fanns här en hammarsmedja.

Från Rossberga går en väg rakt öster ut till Fornby, som är By sockens största bondby. Fornby ligger i ett stort odlings- och beteslandskap och består av två bydelar, Nedre och Övre Fornby. Bebyggelsen är välhållen med huvudsakligen stora dominerande mangårdsbyggnader.

På Drakberget söder om Fornby finns vissa växter som är sällsynta i Dalarna och sydväst om Fornby, ner mot Årängsåns dalgång, finns betesmarker som avviker starkt från omgivningarna. Berggrunden av grönsten har där bidragit till en artrik flora.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet. Betet i Fornbyhagar bör fortsätta och ökas i vissa delar. Röjning och utglesning bör ske i de lövhagar som blivit för täta.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i Ingeborgbo eller dess omgivning. Även i Rossberga bör ny bebyggelse endast undantagsvis tillkomma.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för i första hand Ingeborgbo, men på sikt även för Rossberga och Fornby, för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibygnader samt rivning av byggnader.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K21 Smass – Nedre Hede – Buska

Beskrivning

Området omfattar en del av Möklintaåsen med omgivande odlingslandskap kring byarna Smass, Buska och Västanhede. I området ingår även åkermarker och våtmarker kring Buskasjön, Hedesjön, byn Buska och delar av Årängsåsån.

Landsvägen som går på Möklintaåsen (väg 705) har mycket gamla anor som viktig kommunikationsled. Bebyggelsen och vägstrukturen i Västanhede har i huvudsak kvar sin prägel från tiden innan laga skiftet och i det flacka odlingslandskapet finns ängslador.

Gårdarna i Buska ligger i det kuperade, väl hävdade odlingslandskapet, som sluttar ner mot Buskasjön. Bebyggelsen består huvudsakligen av stora välhållna mangårdsbyggnader och välhållna uthus. Fornfynd visar på områdets betydelse redan under stenåldern.

Årängsåsån slingrar sig fram öster om Möklintaåsen, bitvis i täta vindlingar och omgiven av fågelrika våtmarker som översvämmas vid högvatten. Hedesjön kantas av flacka stränder med vass och sumpkärr. Sjöns vattennivå växlar kraftigt med vattenståndet.

I områdets södra del utbreder sig ett vackert böljande beteslandskap längs Årängsåsån vid Nylandet. Vegetationen är mycket varierande på grund av skillnaderna i markfuktighet och området har knappast någon motsvarighet i länet.

Ställningstagande

Odlingsmarken bör hävdas och hållas öppen. Det är av stor vikt att betet vid Nylandet fortsätter i nuvarande omfattning.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i det öppna odlingslandskapet.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K22 Västmossa - Rosse

Beskrivning

Större delen av området utgör tillsammans med området By - Näs bruk den del av By-bygden som är av riksintresse för kulturmiljövården. Bygden är representativ för det speciella fornlämningsmönster som finns utmed gränsen för det historiska Litorinahavet (belägen cirka 70 meter över havet). Här är fornlämningsmiljöer med stenåldersfynd exponerade i det öppna landskapet och de äldsta fornlämningarna förekommer främst vid Västmossa och Rosse. I nordost ingår även en hel del skogsmark.

I nordvästra delen av området ligger Västmossa by, som består av utskiftade välhållna gårdar längs den ålderdomliga bygatan.

I sydost ligger Rosse by med välhållna gårdar från 1800-talet och Rosse kvarn. Resterna av Rosse Hytta ligger vid Årängsåns utlopp i Bysjön.

Genom området går Möklintaåsen med den gamla färdvägen, numera väg 705.

Öster om åsen rinner den slingrande Årängså, som delvis är omgiven av våtmarker. De flacka partierna kring ån översvämmas vid högvatten, vilket ger förutsättningar för ett rikt biologiskt liv.

Nedanför Rosse ligger Hagviken med långgrunda, leriga stränder. Mellan åkermarken och strandlinjen bildas fuktängar, som används som strandbete, och området har mycket höga naturvärden.

Ställningstagande

Strandbetet vid Hagviken bör fortsätta med minst nuvarande omfattning.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K23 Fullsta

Beskrivning

Området ligger på östra sidan av Bysjön och hänger samman med landskapet kring By, som är av riksintresse för kulturmiljövården. Den gamla bykärnan splittrades i samband med laga skiftet år 1865. Två kulturhistoriskt värdefulla gårdar finns dock kvar inom den älvanknutna bytomten.

Den södra delen av strandområdet består av hagmarker och strandbete som ingår i det naturreservat som fortsätter utanför delområdet.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet. Betet bör fortgå och gärna intensifieras.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K24 Näckenbäck

Beskrivning

Näckenbäck är en väl bevarad radby på Möklintaåsen. I samband med storskiftet år 1800 fanns sex gårdstomter tätt på rad i byns nordvästra del. Tre av dessa gårdar ligger kvar. Vid laga skiftet hade en gård tillkommit och fyra gårdar flyttats ut på åsen sydost om den gamla bytomten. Förändringar som skett efter skiftet år 1862 är obetydliga.

De enskilda byggnaderna är fina exempel på storbondegårdar från 1800-talets senare hälft och byggnaderna har en fin varierad färgsättning.

Byn ligger väl exponerad på den lilla åsbildningen omgiven av åker- och ängsmark. Trots att den nya sträckningen av väg 705 mot Möklinta går tvärs genom byn och delar av den, är radbyn och dess 1800-talskaraktär väl bevarad. Väster om byn rinner Kvarnbäcken, här har bland annat en kvarn och såg funnits.

Stora delar av strandområdena översvämmas vid högvatten vilket påverkar strandvegetationen.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet. Ingen skogsplantering bör tillåtas.

Befintliga byggnader bör bevaras och vårdas. Samråd bör ske med kommunens plan- och byggenhet om alla exteriöra förändringar. Den varierade färgsättningen bör bibehållas.

Ingen nybebyggelse bör tillåtas.

Områdesbestämmelser bör upprättas för Näckenbäck för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibygnader samt rivning av byggnader.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K25 Leknäs

Beskrivning

Leknäs ligger på den västra landtungan som bildas mellan Dalälven, Leknäsbacken och Österviken. Det flacka odlingslandskapet är väl hävdad och byn ligger välexponerad i sjö- och älvlandskapet. I området ingår även odlingsmarken väster om Leknäsbacken.

Bykärnan ligger grupperad runt en oansenlig fyrvägs korsning. På båda sidor om vägen mot Staksbo finns små och medelstora gårdar. Ängslador i området utgör ett värdefullt inslag i landskapet.

De flacka älvstränderna översvämmas vid lågvatten. Stora delar av de långgrunda stränderna betas och hyser en lång rad sällsynta och hotade arter.

Ställningstagande

Det är av stor vikt att strandbetena och odlingsmarken hävdas.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

K26 Björk – Djup – Hovnäs – Gålsbo – Born

Beskrivning

Området omfattar byarna Sisselbo, Björk, Djup, Gaddbo, Hovnäs, Born och Gålsbo, som ligger relativt exponerade i det småkuperade älvlandskapet på östra sidan av Österviken och norr om nedre delen av Dalälven. Landskapet växlar mellan öppna mindre odlings- och betesmarker i anslutning till byarna och skogsmark.

Bosättningen kring Österviken har förhistoriska anor och hela området är kulturhistoriskt värdefullt. Nedanför Björk finns ett gravfält troligen från folkvandringstiden. Kring Björk finns även lämningar av primitiv järnframställning och Björks hytta. Även vid Djup finns slaggförekomster. Vid nuvarande Djups kvarn fanns på 1600-talet fyra strömskvaltor. Kvarnen är idag fritidshus/bostadshus, men ändå tämligen välbevarad.

Bykärnorna och den ofta slingrande, ålderdomliga landsvägen (numera väg 712) åskådliggör en äldre byggnadskultur. I området finns ett flertal gårdar med särskilt kulturhistoriskt värde, det gäller bland annat Ol-Mattsgården i Djup.

Nedanför Hovnäs, vid Hovnäsudden, finns en lång strandäng, som betats mycket länge. Här finns både fuktängar och torrare partier med bland annat brudbröd. I Hovnäs finns även en färja, som förbinder norra och södra stranden i nedre delen av Dalälven, och är av stort intresse för det rörliga friluftslivet i området.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet. Betet vid Hovnäsudden bör fortgå.

Befintliga äldre byggnader bör vårdas. Exteriöra förändringar bör föregås av samråd med kommunens plan- och byggenhet.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i anslutning till Ol-Mattsgården och inte heller inom strandskyddsområdet och inom område som berörs av högvatten.

Vägen genom Djup och dess närområde bör behålla sin nuvarande sträckning.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Djup för att höja lovplikten för tillbyggnader, uppförande av komplementbyggnader, omfärgning och andra yttre förändringar, nybyggnad av ekonomibygnader samt rivning av byggnader.

Färjan vid Hovnäs bör bibehållas.

I övrig gäller generella ställningstaganden.

VATTEN

Definition: Användningen Vatten avser såväl sjöar som vattendrag och anges för vattenområden som är lämpliga för olika användningar men där det inte är nödvändigt eller möjligt att avgöra den exakta platsen. För användningen finns dock ett antal olika generella rekommendationer.

Beskrivning

Inom kommunen finns ett stort antal vatten varav det mest dominerande och landskapsbildande är Dalälven, som genomkorsar kommunen från nordväst mot sydost och då passerar genom/berör sjöarna Bäsingen, Rudusjön, Bysjön och Österviken. Utöver dessa sjöar som är del av älven finns ytterligare tre lite större sjöar i kommunen i form av Nävden, Åsgarn och Rossen. Sedan finns ett stort antal fler sjöar, tjärnar och vattendrag av varierande storlekar utspridda i kommunen.

Kommunen ser inte att något vatten behöver pekas ut för särskild användning eller för särskilt värnande/bevarande.

En stor del av det vatten som finns inom kommunen används dock på olika sätt, bland annat för friluftsliv genom till exempel friluftsbad, fiske, strandnära vandring, kanotturer och annat båtliv.

Många vatten har dessutom höga naturvärden, vilket på olika sätt uppmärksammats i inventeringar och i flera fall har de skyddats genom olika beslut, till exempel i avsättande som naturreservat.

Dalälvens vatten används också för elproduktion, se mer i avsnittet om Tekniska anläggningar.

Avesta kommun genomkorsas av två stora åsar som bildats under istiden, Badelundaåsen och Möklintaåsen, som båda har mycket goda grundvattentillgångar.

Avesta kommun ingår till största delen i Dalälvens huvudavrinningsområde som tillhör Bottenhavets vattendistrikt enligt vattenmyndigheternas indelning. En liten del av kommunens yta i söder avvattnas dock mot Mälaren och ingår då i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Dalälven är slutrecipient för i stort sett allt avloppsvatten och dagvatten i kommunen, via andra vattendrag. Under rubriken Riksintressen, LIS och Andra värden finns vattenkvalitet i kommunens olika vatten utifrån gällande miljökvalitetsnormer beskrivet lite mer preciserat.

Övergripande målbild

Allt vatten inom kommunen kommer även fortsatt vara av bra kvalitet och av stort värde för både friluftsliv och växt- och djurliv.

Det grundvatten som finns i de större åsar som passerar genom kommunen, och bland annat är viktig för dricksvattenförsörjningen, kommer även fortsatt att hålla mycket god kvalitet.

Ställningstaganden

Vid vatten som ingår i områden som på olika sätt skyddats, till exempel som riksintressen eller naturreservat, ska de olika skyddade värdena beaktas vid eventuella förändringar.

Sjöar och vattendrag ska hanteras varsamt, samtidigt som verksamheter som inte är till skada för vattnet, till exempel olika former av friluftslivsverksamhet, ska kunna tillkomma/utvecklas.

Vatten med extra höga naturvärden, ingår i skyddade natur- eller kulturmiljöområden eller i områden av värde för friluftsliv, ska värnas och stärkas.

Åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med övergödningssproblem som finns i områden intill sjöar och andra vattendrag än Dalälven, då det påverkar vattens ekologiska status negativt mot gällande miljökvalitetsnormer. Viktiga delar i arbetet med detta är fortsatt tillsyn av enskilda avloppsanläggningar, kontinuerliga förbättringar i kommunens olika reningsverk för spillvatten och minskad påverkan från jordbruksverksamhet.

Åtgärder behöver vidtas för att hantera för höga halter av kemiska ämnen från historiska, och delvis pågående, verksamheter, då dessa påverkar vattens kemiska status negativt mot gällande miljökvalitetsnormer. En viktig del i detta är fortsatt arbete med att inventera, utreda och åtgärda förorenade markområden.

Kommunen ska verka för att arealen småvatten och våtmarker ökar inom kommunen samt att naturliga vattendrag kan restaureras så att dess funktioner och naturvärden höjs. Detta kan ske dels genom kommunens eget arbete med olika åtgärder där kommunen är markägare, dels genom informations- och kunskapsstöd till privata markägare som vill vidta åtgärder.

Verksamheter, exploateringar eller aktiviteter som riskerar att påverka grundvattnet i kommunens stora grundvattenförande åsar ska minimeras och vattenkvaliteten enligt gällande miljökvalitetsnormer får inte försämrats.

Vid planarbeten nära vatten, i första hand Dalälven, ska hänsyn tas till områden med erosions-, ras- och översvämningsrisk.

Större områden som kan hantera dagvatten vid kraftig nederbörd med mera finns utpekade inom respektive bebyggelseområde i avsnitten om Mångfunktionell bebyggelse och Sammanhängande bostadsbebyggelse.

Riksintressen, LIS och andra värden

Större delen av Dalälvens sträcka i kommunen utgör del i det stora riksintresseområdet "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär".

Från vattenkraftverket vid Näs utgör älven och dess närområde riksintresse för friluftsliv.

Flera av kommunens områden av riksintresse för naturvård och kulturmiljövård är kopplade till Dalälven.

Den allra östligaste delen av Dalälven ingår i Färnebofjärdens nationalpark.

Området nedströms vattenkraftverket i Näs är utpekade som område med förbud mot utbyggnad av vattenkraft.

Översiktsplanens LIS-områden ligger, eftersom de är kopplade till strandskyddet, vid olika vatten inom kommunen.

Utökat strandskydd gäller intill vatten vid sjutton olika platser inom kommunen och merparten av dessa, tolv stycken, ligger vid Dalälven.

De flesta Natura 2000-områden som finns inom kommunen är kopplade till Dalälven, eller andra vatten.

De flesta naturreservat som finns inom kommunen är kopplade till olika vatten.

En stor andel av kommunens områden med höga naturvärden är kopplade till olika vatten.

Många vatten i kommunen omges av odlingslandskap som har höga kulturhistoriska värden.

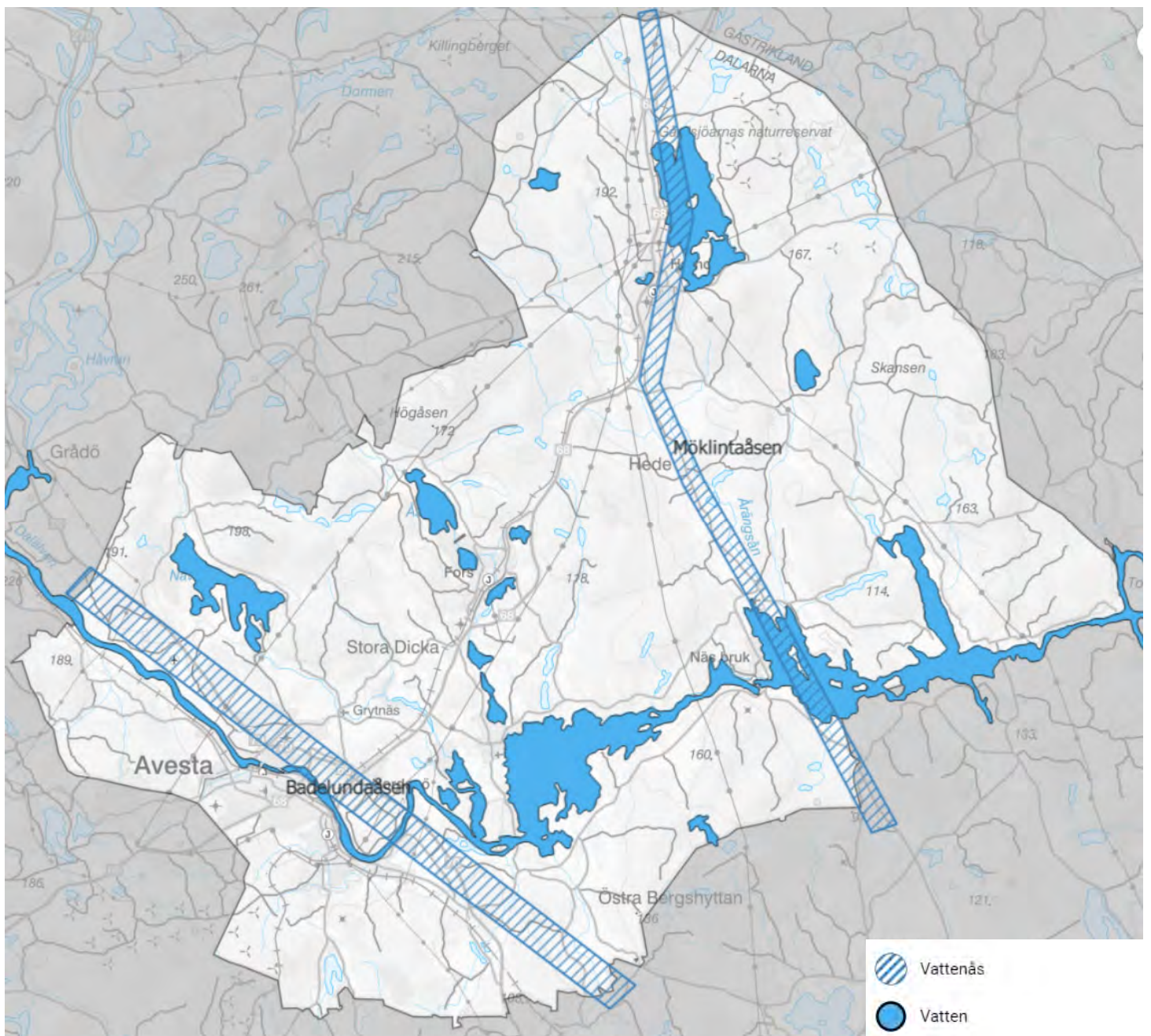
Ett stort antal markområden intill kommunens vatten är av erosionsbenägen jordart.

Utmed Dalälvens sträcka från västra kommungränsen fram till utloppet i sjön Bäsingen finns ett stort antal områden med hög skredrisk.

Stora delar av Dalälvens sträcka genom kommunen kan drabbas av översvämningar, till exempel vid kraftig nederbörd. Även andra vattensystemen i kommunen kan drabbas av översvämning vid höga vattenflöden.

Dalälven och de flesta av kommunens ytvattenförekomster har behov av viss förbättring, eller större förbättring, i fråga om såväl ekologisk som kemisk status mot gällande miljökvalitetsnormer.

Större grundvattenförekomster i kommunen uppvisar god kemisk status.

RIKSINTRESSEN, LIS OCH ANDRA VÄRDEN

Beskrivning

Riksintressen gäller geografiska områden som har utpekats av nationella myndigheter med stöd av 3 kap miljöbalken (MB) eller angivits direkt i 4 kap MB eftersom de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Flera av de riksintressen som pekas ut sträcker sig över både kommun- och länsgränser. Översiktsplanen, jämte länsstyrelsens granskningsyttrande, är det viktigaste vägledande underlaget för myndigheter när de ska tillämpa bestämmelserna om riksintressen vid beslut enligt plan- och bygglagen (PBL), MB och andra lagar som berör användningen av mark och vatten. Av det skälet är kommunen skyldig att tillhandahålla planer och deras planeringsunderlag när en beslutande instans begär detta.

Enligt PBL ska riksintressen som utpekats enligt 3 kap. MB samt som anges i 4 kap. MB alltid redovisas i översiktsplanen och hur kommunen ska tillgodose dem. I översiktsplanen redovisas kommunens syn på riksintresseanspråken och av plankartan ska det framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.

Kommuner kan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden, i översiktsplanen. Syftet är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden. Redovisningen i översiktsplanen ska vara vägledande vid prövning av ansökningar om dispenser från strandskyddet och upphävande av strandskyddet i detaljplaner.

Miljöbalken tar upp de värden som kommunen ska ta hänsyn till vid sin planläggning av mark- och vattenområden och vissa värden behöver redovisas i sin helhet för att uppmärksamma i vilket sammanhang de tillhör. Kommunen har gjort en bedömning av vilka dessa är och redovisar dem i detta avsnitt. Några av områdena sträcker sig även över läns- och/eller kommungräns.

Ställningstagande

De olika värden som redovisas i avsnittet har beaktats i översiktsplanens utpekanden av utvecklingsområden och dess ställningstaganden i en nivå som kommunen anser vara rimlig för en översiktsplan.

Riksintressen ska beaktas vid tänkta förändringar i bebyggelsen eller landskapet och i avsnittet om dessa framgår dels hur kommunen ser att de ska tillgodoses och i något fall även kommunens syn på riksintresset.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) ska vägleda i fråga om bebyggelseutveckling, utveckling av verksamheter och utveckling av turism och friluftsliv. Det kan dock finnas andra platser i kommunen än de som pekats ut i översiktsplanen som uppfyller kriterier för LIS och sådan ska därför kunna prövas som just LIS-område i planprogram inför ett detaljplanearbete.

Det ska alltid göras väl genomtänkta och analyserade övervägningar mellan olika allmänna intressen vid tänkta förändringar i bebyggelsen eller landskapet.

RIKSINTRESSEN, LIS OCH ANDRA VÄRDEN

RIKSINTRESSEN

Beskrivning

Inom kommunen finns fyra områden som är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Dessutom är alla beslutade Natura 2000-områden att betrakta som riksintresseområden för naturvård och inom kommunen finns tretton sådana.

Inom kommunen finns sex områden som är av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § miljöbalken.

Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär (Nedre Dalälvsområdet) är i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena enligt 4 kap 1-2 § miljöbalken, där även områdets värden för turism och friluftsliv, främst det rörliga friluftslivet, ska värnas.

Dalälvens ostligaste del inom kommunen är också av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken och området sammanfaller nästan helt med ett av riksintresseområdena för naturvård.

Dalälven nedströms Näs bruk är en av de älvsträckor som pekats ut i 4 kap 6 § miljöbalken där det anges att vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras och området är därmed i sin helhet av riksintresse.

Väg 70 samt de två järnvägsstråk som genomkorsar kommunen är av riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Genom kommunen, och på några platser i kommunen, finns kraftledningar och till dem hörande nätstationer som är av riksintresse för totalförsvarets civila del.

I kommunens östra del finns ett område som är av riksintresse för totalförsvarets militära del.

Två mindre områden av riksintresse för Värdefulla ämnen och material berör kommunens västligaste delar.

I kommunens västra del finns ett område som är utpekade som riksintresse för energiproduktion (vindbruk) enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Detta område har ingen specifik värdebeskrivning från utpekande myndighet och redovisas därför enbart i detta textstycke. Kommunen anser att riksintresset säkerställs genom att utpekandet i sig skyddar mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten, eller framtida utnyttjande, av vindkraftsanläggningar inom området. Kommunen kan dock konstatera att det inom området finns större motstående intressen i form av höga naturvärden och skyddsvärda djurarter, främst en större population av Nötkräkor, vilket gjort att tidigare vindkraftsprojekt i området avbrutits.

Generella ställningstaganden

I detta avsnitt redovisar kommunens ställningstaganden även hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses, vilket enligt lag ska redovisas i en översiktsplan.

Utpekade riksintressen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt skadar deras värden utifrån gällande värdebeskrivningar.

Riksintresse Naturvård

Döda Fallen (N107)

Beskrivning

Döda fallen utgör en rest av älvens tidigare sträckning, innan den för omkring 7000 år sedan hastigt ändrade sitt lopp efter en underminering och efterföljande genombrott i den norra sedimentbrinken uppströms.

Efter genombrottet blev den torrlagda strömfåran, fallsträckorna och ett par djupa klyftor utformade som kolkbäcken kvar. På de kalspolade hållarna har det bland annat frilagts ett par jättegrytor.

Inom området ligger naturreservatet Åsboholmen-Isaksboholmen. Öarna är intressanta genom att deras blandskog är opåverkad av mänskliga aktiviteter och även hyser en mycket artrik fågelfauna.

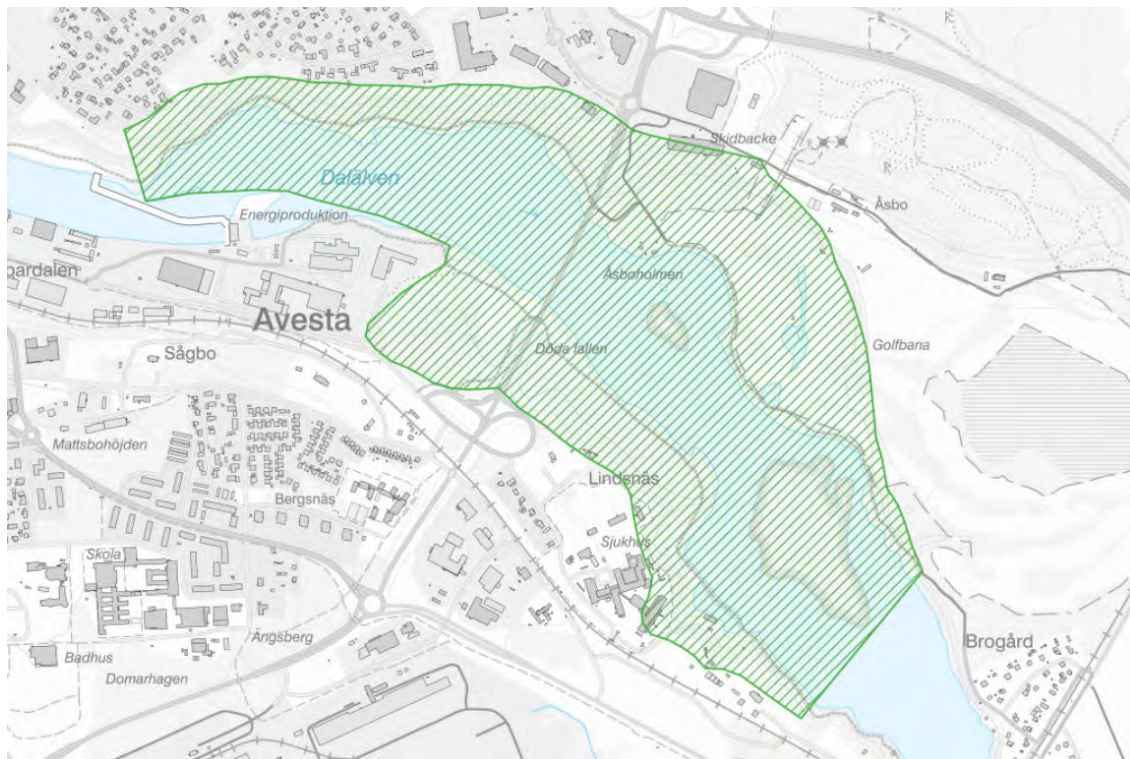
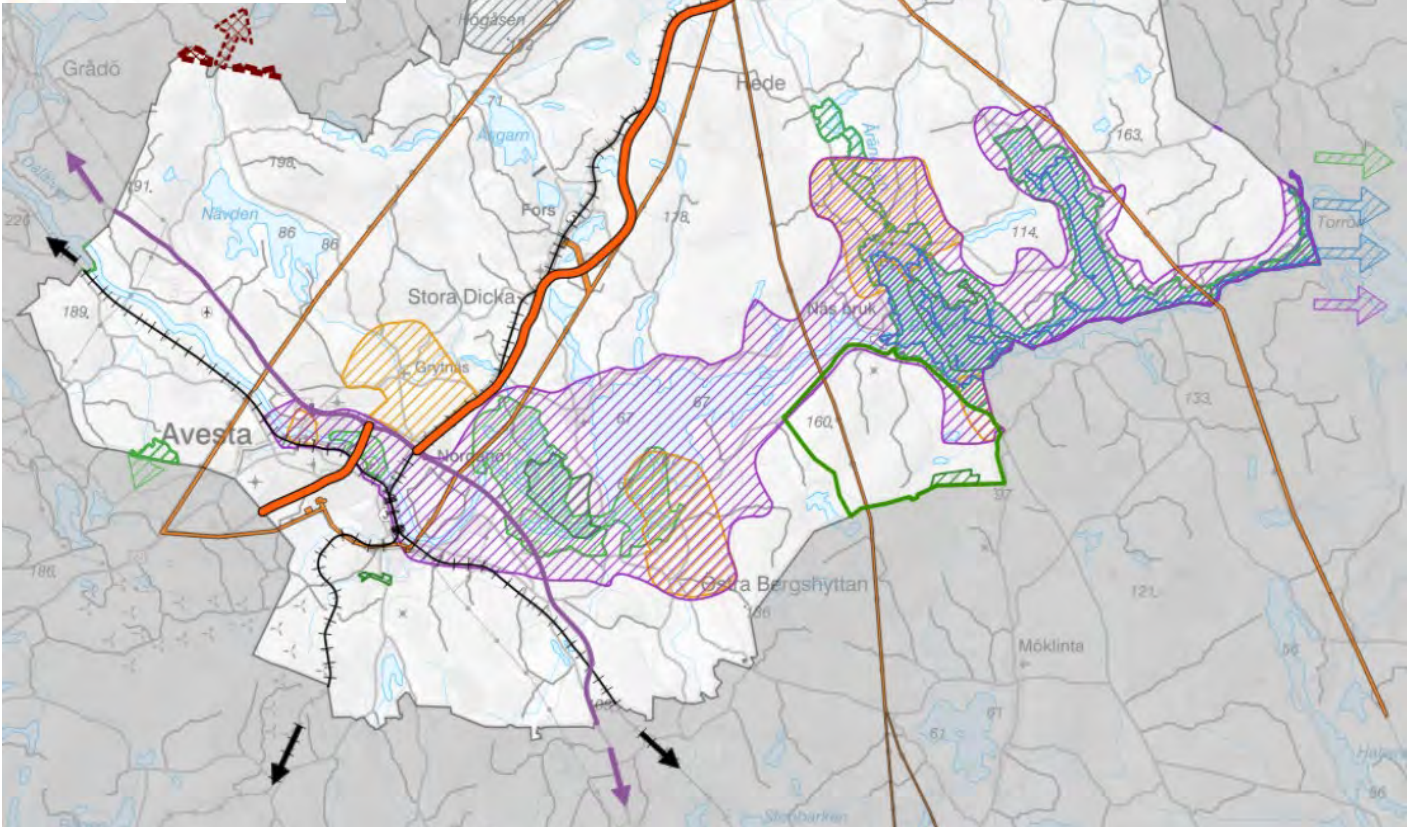
Ställningstagande

Hela området ska vårdas och bevaras.

Döda fallet ska kontinuerligt slyröjas så att den gamla älvfåran bevaras väl synlig och området ska fortsatt vara tillgängligt för besökare, exkursioner med mera.

Kommunalt naturreservat ska övervägas för de delar av området som inte redan är naturreservat.

- Natura 2000
- Värdefulla ämnen och mineraler
- Friluftsliv
- Naturvård
- Kulturmiljövård
- Skyddade vattendrag
- Rörligt friluftsliv
- Totalförsvarets civila anläggningar
- Försvarsmaktens påverkansområden övrigt
- Järnväg
- Vagnät
- Vindkraft
- 68:an - förslag

Bredmossen (N108)

Beskrivning

Bredmossen består av en allsidigt välvd mosse och är ett representativt exempel på en högmosse, som främst förekommer i södra och västra Sverige, som här ligger vid utbredningsgränsen mot norr.

Vegetationen speglar mossens skiftande förhållanden i dess olika delar och mossen är ett väsentligt bidrag till landskapets naturliga variation, med en relativt störningsfri och opåverkad miljö, i denna del av kommunen.

Bredmossen har också en viss betydelse för faunan, särskilt för fågellivet, samt för friluftslivet.

Hela området är skyddat som naturreservat samtidigt som det utgör Natura 2000-område.

Ställningstagande

Området ska vårdas och bevaras. Beslutade föreskrifter för naturreservatet ska följas.

Torvtäkt och markavvattning tillåts ej.

Ingen skogsgödsling bör ske.

Kungsgårdsholmarna (N109)

Beskrivning

Området utgör en del av ett "glacialt överfördjupat sedimentationsbäcken" i Dalälvens lopp. Genom avlagring av material transporterat av älven har det nuvarande utseendet byggts upp med bland annat öar, restsjöar och levéer. Förekommande sedimentationsprocesser, men även erosion och omlagring, gör att området ständigt förändras.

Områdets karaktär av överskådligt och levande sedimentationsbäcken under snabb utveckling gör det mycket intressant för flora och fauna samt ger en attraktiv landskapsbild.

Myrarna runt Bäsingen omfattar betade fuktängar som är representativa för den naturgeografiska regionen. Våta strandängar, så kallade mader, vid Jädersjön omfattar även myrar som omges av sumplövskog.

Betesmarken vid Bäsinge är en god representant för Nedre Dalälvsområdets ännu beteshävdade gamla älvängar. Slåttermarken på Storgrundet är intressant och båda områdena har stor betydelse för bevarandet av områdets särpräglade vegetation och flora. Även för fågellivet och landskapsbildens är dessa marker av stort värde.

En stor del av områdets västra halva omfattas av landskapsbildsskydd där det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att utföra åtgärder som kan ha negativ effekt på landskapsbildens.

I områdets mellersta delar finns de två naturreservaten Kungsgårdsholmarna och Prosträset samt Herrön, som i sin tur ingår i Natura 2000 området Kungsgårdsholmarna.

Området ligger i sin helhet inom det stora riksintresseområdet "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär".

Ställningstagande

Beslutade föreskrifter för naturreservaten ska följas.

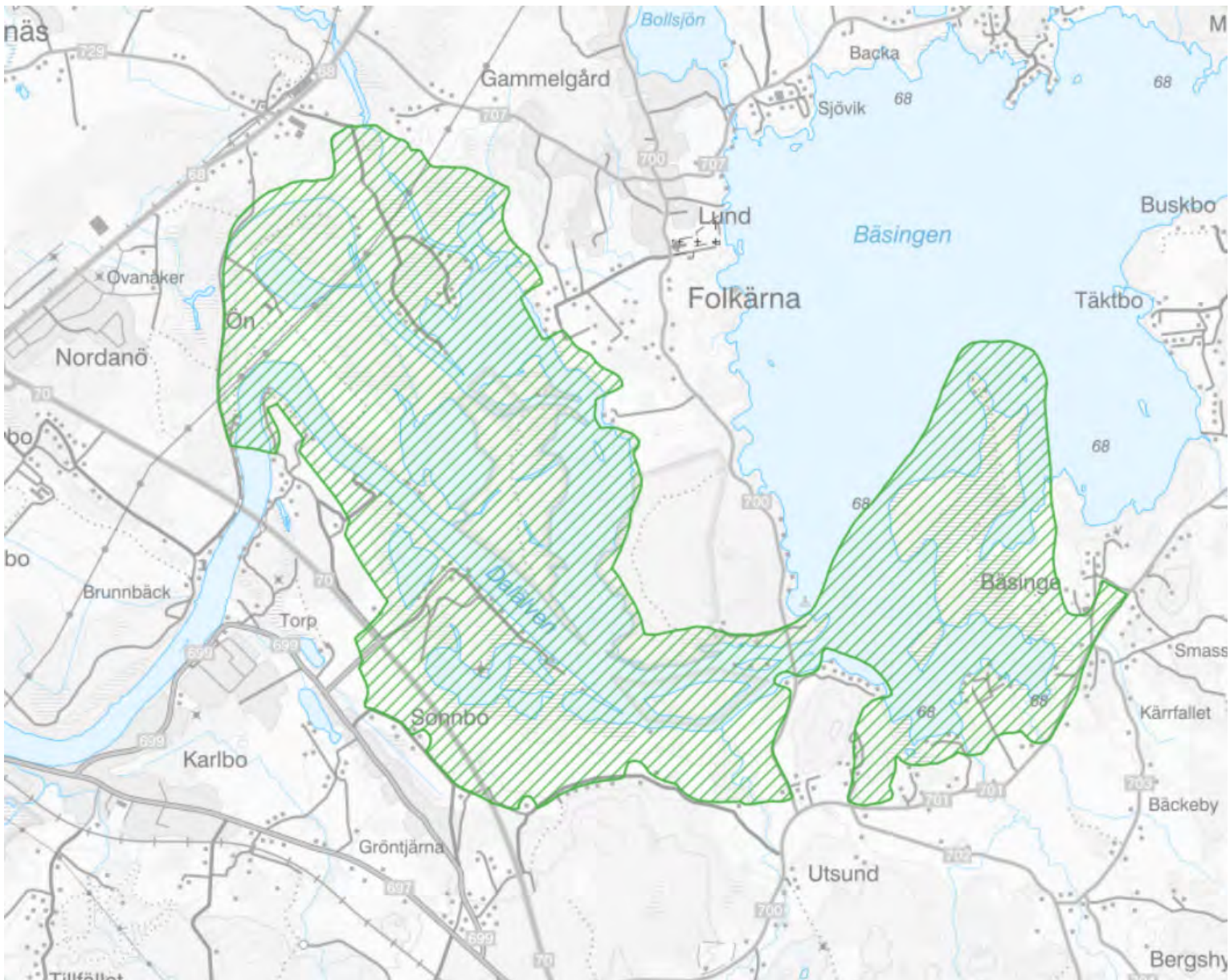
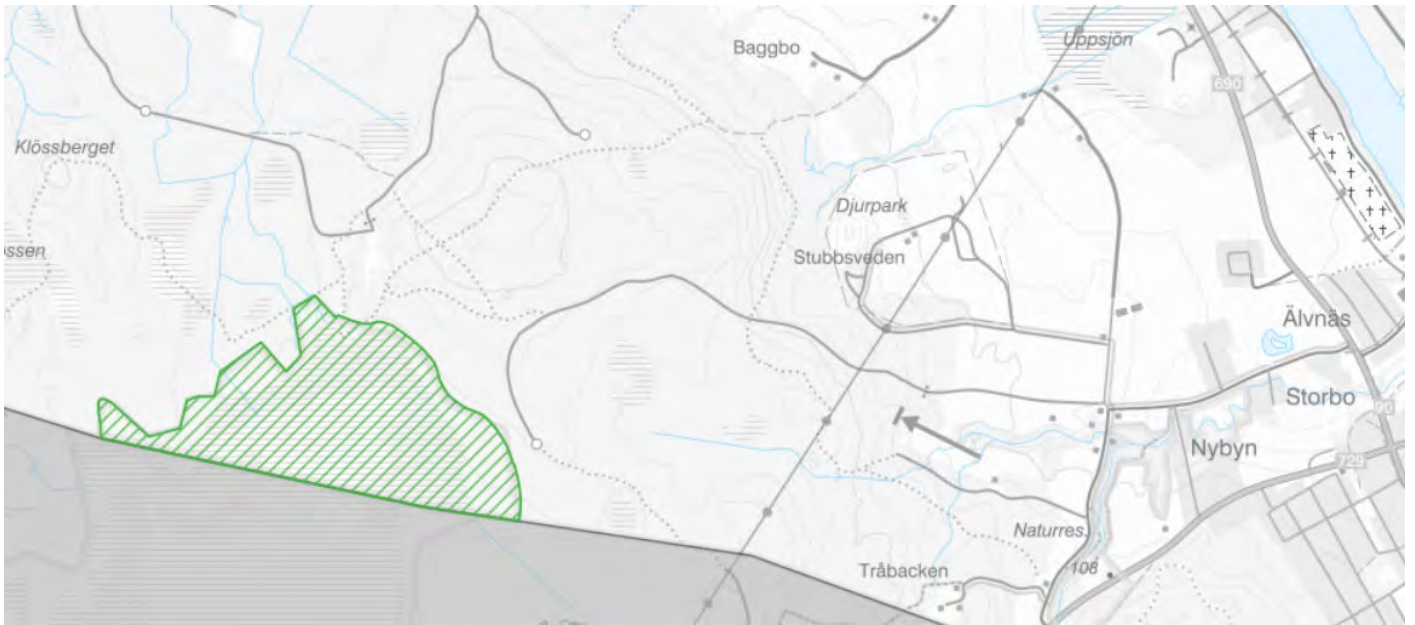
Det relativt oexploaterade deltaområdet ska bevaras och naturliga vattenflöden ska ej förändras. Schaktning, muddring, täktverksamhet eller liknande bör inte tillåtas.

Vattenområdena ska användas för naturnära friluftsliv, som tar hänsyn till områdets speciella naturvärden. Inga anordningar för friluftslivet, utöver vissa stigar, ska tillkomma inom området kring Jäders holmar och Kungsgårdsholmarna.

Odlingsmarken bör hävdas och hållas öppen. Särskilt viktigt är det mellan väg 70 och ner mot Dalälven vid Sonnboviken och Herrön.

Strandbete och slåttermarker vid Storgrundet bör hävdas och gärna utökas.

I anslutning till väg 701 och kring Sonnbo, väster om väg 70, kan nya bostadshus tillkomma som komplement till befintliga bebyggelsegruppen. I övrigt är kommunen restriktiv mot ny bebyggelse inom området.

Bysjön - Tyttboforsen (N110)

Beskrivning

Bysjön-Tyttboforsenområdet utgör Dalälvens sydostligaste flöde inom länet och älven lämnar här bergkullterrängen och börjar sin slutfärd över det flacka landskapet. Genom närvaron av sprickdalar uppkommer här ett sönderskuret sjösystem med breda, grunda fjärdar åtskilda av forssträckor. Berggrunden är delvis överlagrad av isälvmaterial i form av bland annat Möklintaåsen, som bildar uddar och öar i Bysjön i väster. Tack vare landskapets flackhet har älven regelbundet svämmat över och vidsträckt strandsumpskogar med lövdominans och översvämningspåverkade ängsmarker flankerar älven långa sträckor. Älvängarna och sumplövsbogen är områdets mest värdefulla naturtyper. På Bysjöholmarna och kring Österviken växer länets största ädellövbestånd och här trivs flera för länet unika växter tillsammans med en ymnig insektsfauna.

Området är av mycket stort värde för såväl den vetenskapliga naturvården som för friluftslivet genom dess mångskiftande karaktär, storlek, lättillgänglighet och rymmande av för länet unik flora och fauna. Den oexploaterade älven, med dess översvämningspåverkade och bitvis opåverkade strandvegetation utgör en tilltalande "vildmark", med naturupplevelser för både forskare och allmänhet och innehåller delvis art- och individrika växtsamhällen.

Det vidsträckt beteslandskapet vid Leknäs uppvisar en mosaik av olika hävdberoende vegetationstyper och hyser en rad för regionen och länet sällsynta och hotade växter. Därtill har markerna stort värde för sträckande fåglar (vadare, gäss och småfåglar) liksom för häckfåglarna. Områdets kraftigt sydländska karaktär ger en unik särprägel och skönhet.

Odlingslandskapet kring Österviken uppvisar en landskapsbild som troligen förändrats föga sedan medeltiden. Tack vare den bibehållna beteshävd av de strandnära älvmarkerna och vattenståndets oförändrade periodicitet, med stora årtidsväxlingar, har villkoren för de gamla älvängarnas och dybottnarnas vegetation bevarats intakt. I fråga om vegetation i odlingslandskap kring en levande älv saknar Österviken tillsammans med Leknäs motstycke i såväl länet som regionen.

Längst i öster börjar Färnebofjärdens nationalpark, som även utgör Natura 2000-området Färnebofjärden sydväst, och östra delen av riksintresseområdet är därmed en av entréerna till nationalparken. I den västra delen av riksintresseområdet finns naturreservaten Bysjöholmarna och Fullsta, som båda ligger inom Natura 2000 området Bysjöholmarna-Fullsta.

Större delen av området utgör så kallat samrådsområde för naturvård där samråd ska ske med länsstyrelsen innan vissa särskilt angivna åtgärder eller verksamheter påbörjas.

Området ligger i sin helhet inom det stora riksintresset "Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär" och här råder också förbud mot vattenkraftverk, vattenreglering och vattenöverledning för kraftändamål.

Ställningstagande

Hela området ska värnas och eventuell utveckling av olika slag i området ska ske med stark hänsyn till den unika miljön.

Skötsel föreskrifter för nationalparken ska följas och där tillåts i princip ingen nybebyggelse, med undantag av anläggningar för det rörliga friluftslivet.

Beslutade föreskrifter för naturreservaten ska följas.

Odlingsmarker bör hävdas och hållas öppna. Strandbeten vid Färjan, Hagviken, Leknäs, Österviken och Hovnäsudden bör fortsätta.

Kommunen anser att den korttidsreglering som idag sker vid älvens vattenkraftverk ofta ger ett onaturligt vattenflöde, som inte är gynnsamt för riksintressets värden. Kraftverkens reglering behöver anpassas så att ett mer naturligt vattenflöde återskapas.

Tillkommande bebyggelse bör i huvudsak ske som komplement till befintlig bebyggelse, men även där ska restriktivitet och stort hänsynstagande till områdets unika miljöer råda.

Anläggningar för rörligt friluftsliv tillåts, men ska underordnas områdets unika naturmiljöer och övriga värden.

Natura 2000-områden

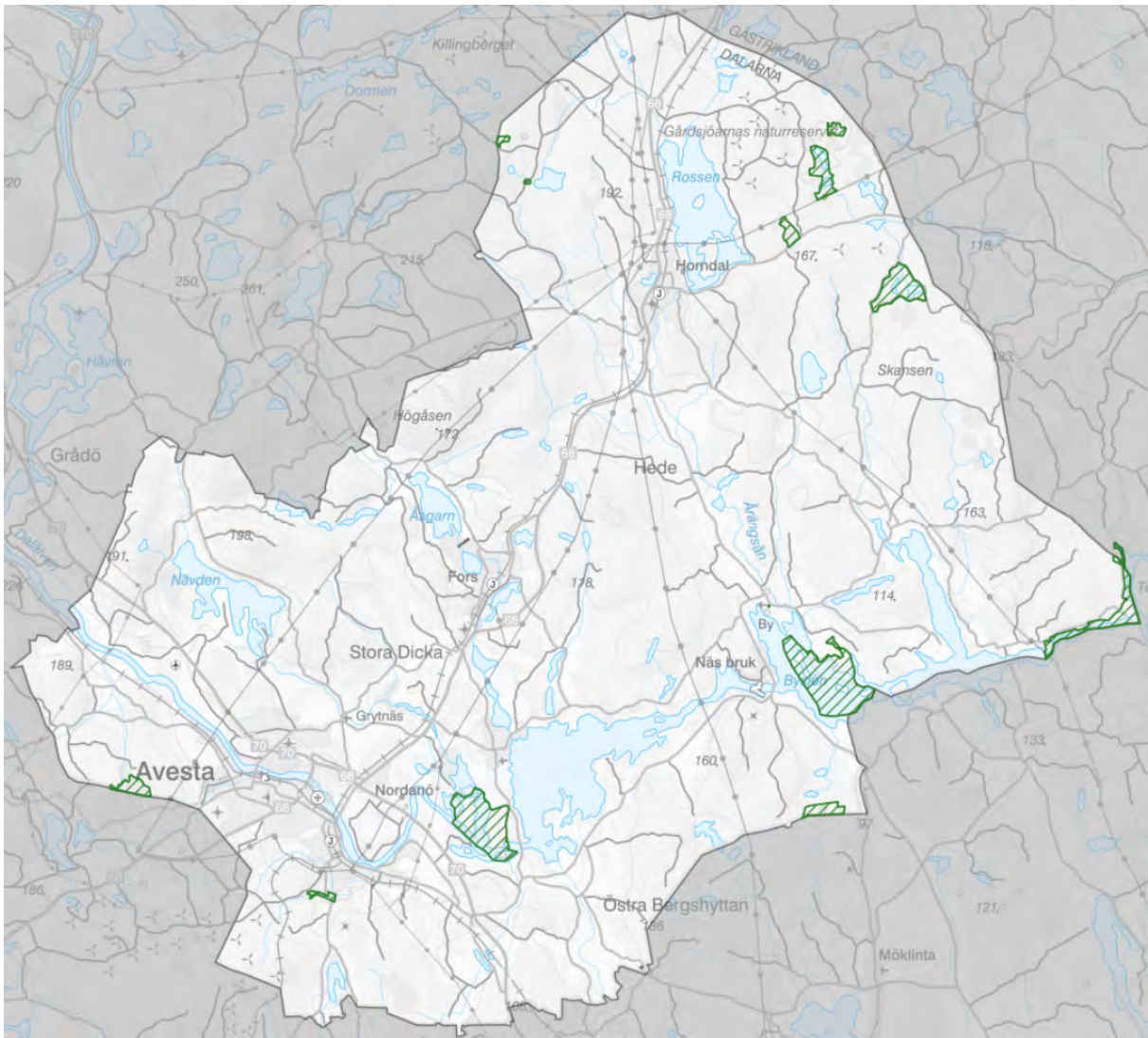
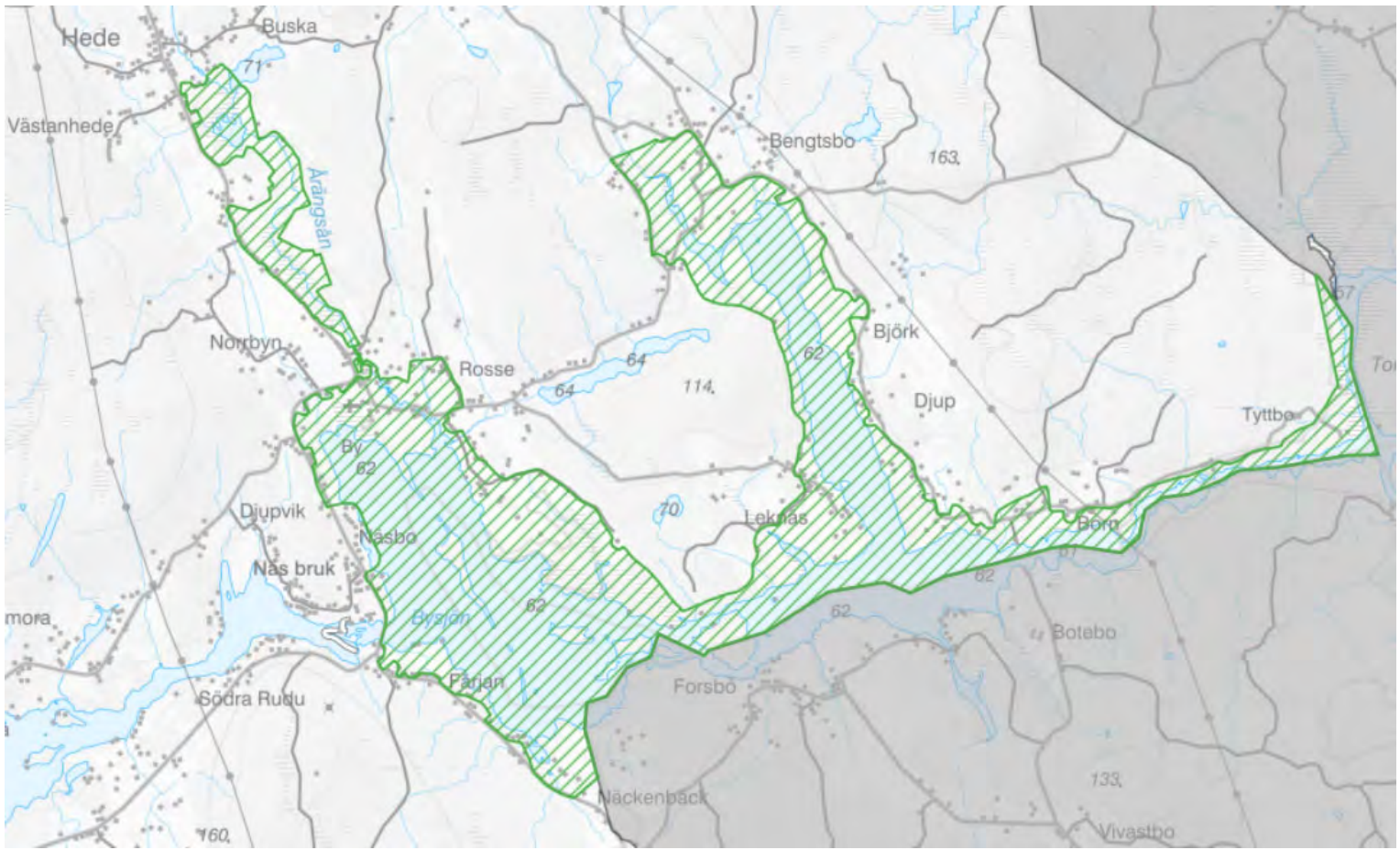
De tretton områden som finns i kommunen är Bredmossen norr, Svartån, Kungsgårdsholmarna, Ödet, Bysjöholmarna – Fullsta, Färnebofjärden nordväst, Prästgårdsängen i By, Skissen, Tolvmossen, Gårdsjöarna, Stora Finnsjön, Konnsjön och Krokbäcken.

Ställningstagande

Områdenas naturvärden ska värnas och framtagna bevarandeplaner följas.

I det fall naturreservat finns inom områden ska fesuade föreskrifter för dessa följas.

Mindre anläggningar för rörligt friluftsliv, som till exempel stigar och spänger, bör oftast vara tillåtna.

Riksintresse Kulturmiljövård

Näckenbäck (K1)

Beskrivning

Näckenbäck har behållit sin form av radby med 1800-talskaraktären väl bevarad. Förändringarna som skett efter skiftet 1862 är obetydliga. De enskilda byggnaderna är goda exempel på storbondgårdar från 1800-talets senare hälft.

I samband med storskiftet år 1800 fanns här sex gårdstomter tätt på rad i byns nordvästra del och när laga skiftet genomfördes år 1860 - 1862 hade en gård tillkommit. Då flyttades fyra gårdar ut och placerades på åsen sydost om den gamla gårdstomten så på den gamla bytomten ligger idag tre gårdar. Den öppna bygdens omfattning var vid 1800-talets mitt densamma som i dag.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet.

Ingen nybebyggelse ska tillåtas. Kompletteringsbebyggelse inom befintliga tomter ska ske varsamt och väl anpassat.

Befintliga byggnader bör bevaras och vårdas samtidigt som den varierade färgsättningen bibehålls. Samråd ska ske med kommunens plan- och byggenhet om alla tänkta exteriöra förändringar.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för att värna områdets kulturhistoriska värden.

By-bygden (K2)

Beskrivning

Ett representativt område för det specifika fornlämningsmönstret i Folkarebygden med stenåldersfynd utmed Litorinahavets gräns (ca 70 m ö h) samt i övrigt en komplext sammansatt fornlämningsmiljö exponerad i ett öppet odlingslandskap med kulturhistoriskt viktig bebyggelse. Det öppna odlingslandskapet hålls i hävd.

I området ingår även lågtekniska järnframställningsplatser, däribland en välbevarad hyttruin vid Rosse, och gravfält från yngre järnålder, däribland gravfältet i Djupvik som är ett av de största och mest välbevarade i Folkarebygden.

Centralt i området ligger By kyrka från år 1793, uppförd intill en numera riven 1100-tals kyrka där grunden fortfarande finns bevarad. Från yngre tid finns By hembygdsgård, grundad år 1928, samt andra gårdsbyggnader från 1700-talet och senare samt industrilämningar, bland annat en hytta från 1600-talet och en kvarn från sekelskiftet 1900.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet.

Såväl kulturhistorisk bebyggelse som övriga kulturhistoriska värden ska värnas vid eventuella förändringar i området. Särskilt viktigt är att beakta värden av förhistoriska lämningar i området.

Strandbetet vid Hagviken bör fortsätta med minst nuvarande omfattning.

Ingeborgbo (K3)

Beskrivning

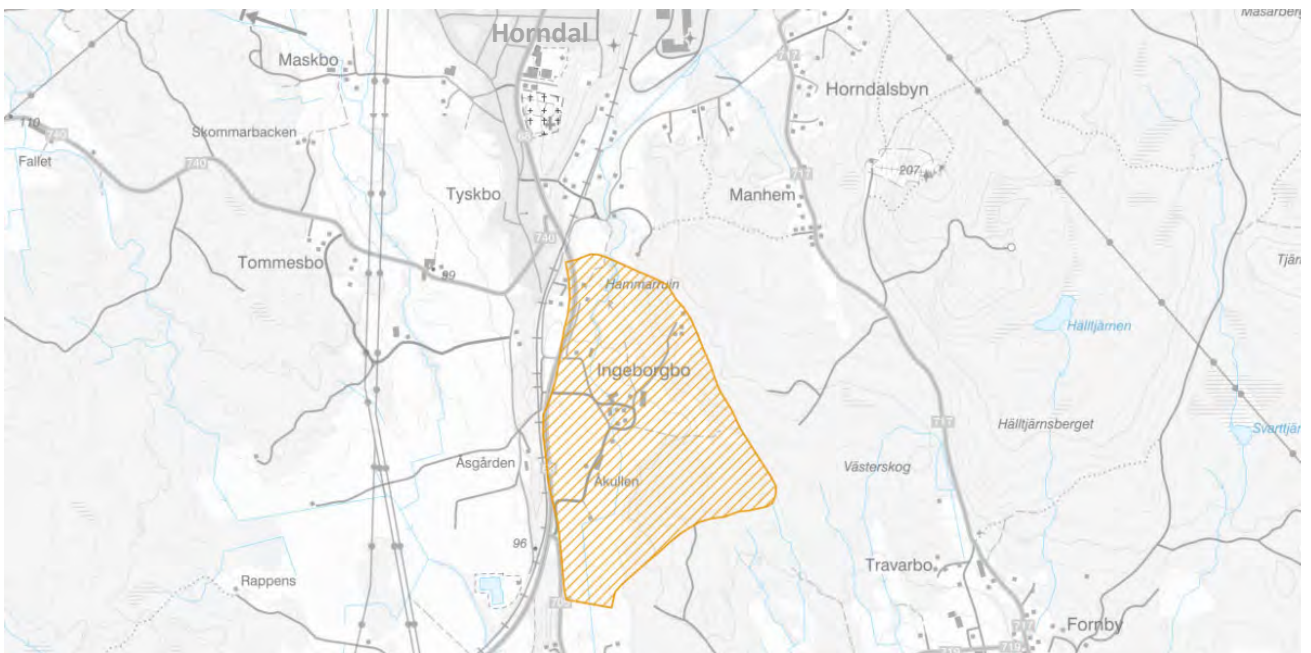
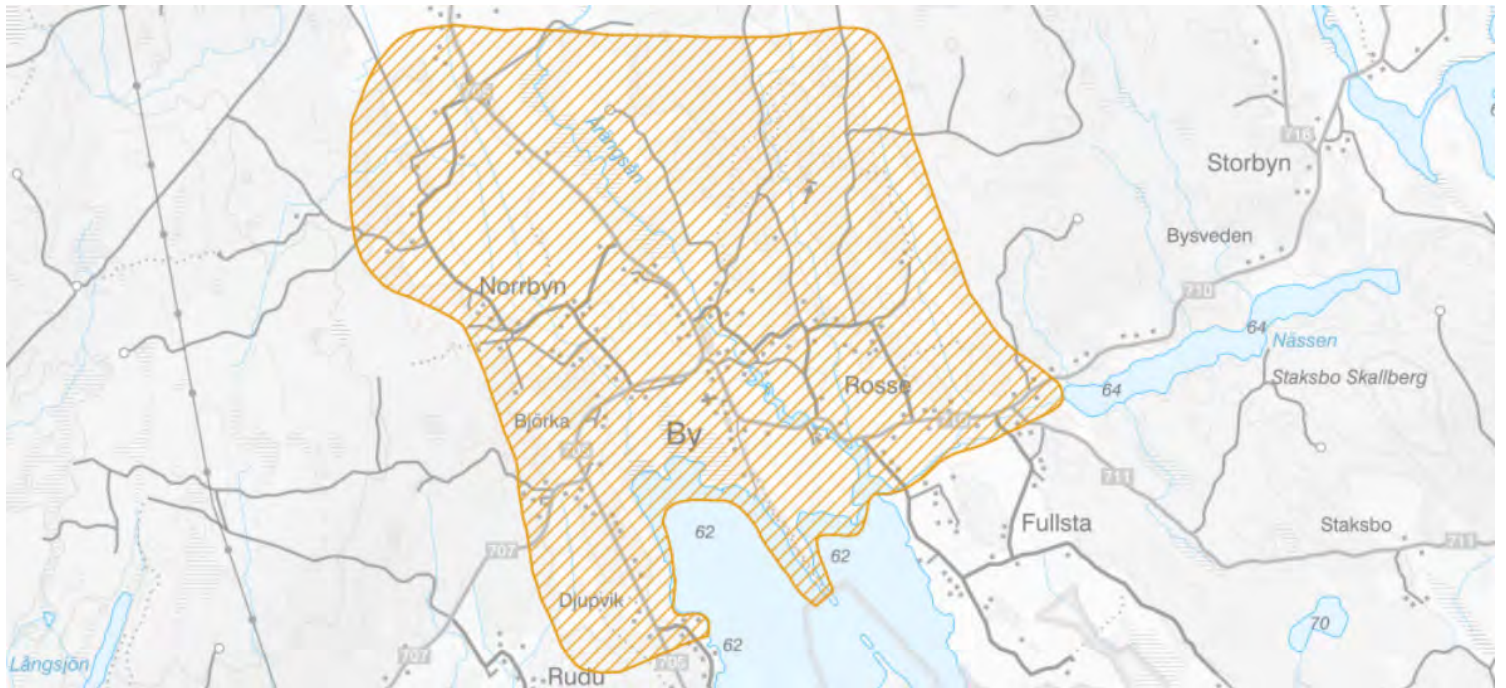
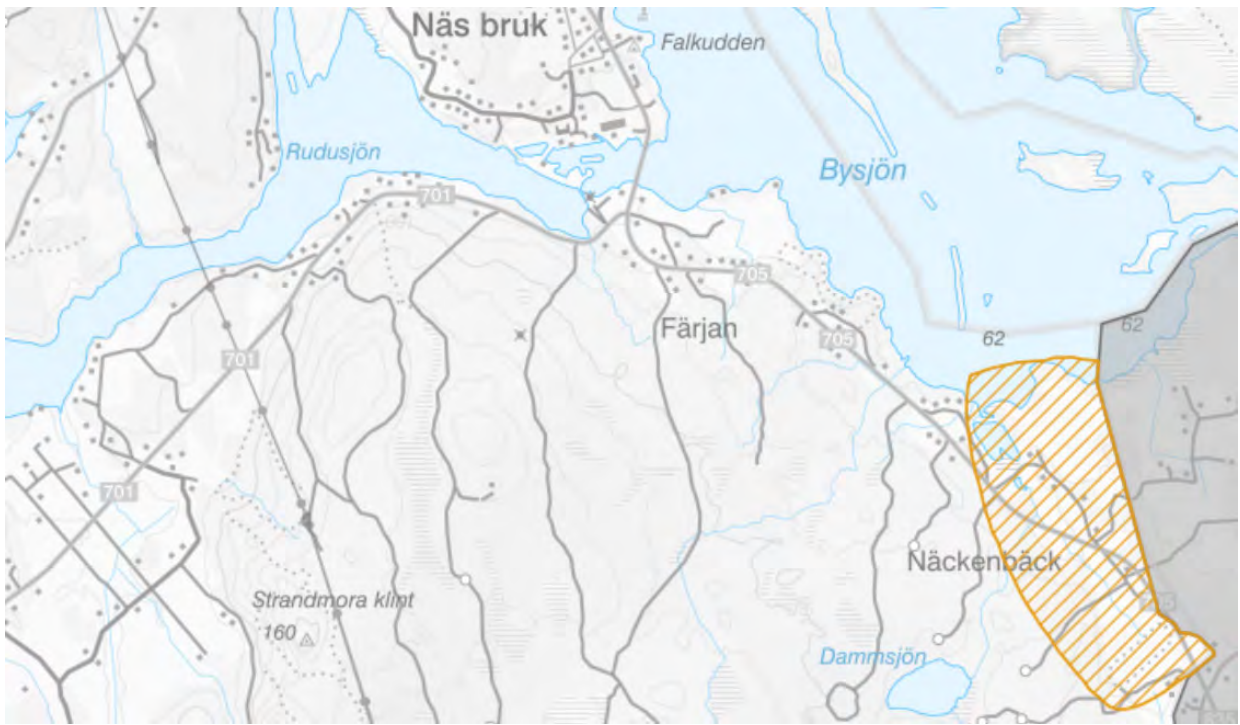
En väl bevarad och tätbyggd klungby med ålderdomlig struktur och läge i ett öppet odlingslandskap där 1800-talets kulturlandskap, med åkrar, ängsmarker, hägnader, diken, brukningsvägar med mera, framträder tydligt. Det finns även spår efter förhistorisk bosättning i området.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet.

Ingen ny bebyggelse bör tillkomma i Ingeborgbo eller dess omgivningar.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för att värna områdets kulturhistoriska värden.

Bäsinge - Bergshyttan (K4)

Beskrivning

Området utgörs av en karaktäristisk och autentisk bergsmansbygd. Bygränser och den öppna bygdens omfattning är väl bevarad och speciellt värdefullt är att gårdarnas funktionella samband med omgivande öppen åkermark och den historiska gruvdriften, där de äldsta gruvorna började brytas redan under medeltiden, går att uppleva. Den täta bebyggelsen i Bäsinge och Bergshyttan har under de senaste hundra åren endast genomgått smärre förändringar och framstår därför som särskilt bevarandevärd som exempel på intakt bergsmansbebyggelse.

I Bäsinge låg de tretton gårdstomter som fanns omkring år 1800 i en tät klunga på den plats som idag utgör bykärnan. Vid laga skifte år 1859 flyttades tre gårdar ut ur byn och den tidigare täta byn glesades ut något. Våtängarna på halvön väster om byn var vid tiden för skiftet uppdelade i en mängd smala lotter.

Bergshyttans gårdar ligger kvar i samma lägen som de hade under första halvan av 1800-talet. Den hytta och hammare som fanns i Bergshyttan var aktiv under en stor del av 1700-talet. Senare har även tegelbruk, såg och kvarn funnits vid ån där.

Områdets vägar är kvar i sina historiska dragningar, förutom genomfartsvägen som dragits utanför Bäsinge bykärna.

Ställningstagande

Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet.

De äldre byvägarna bör behållas intakta.

Såväl kulturhistorisk bebyggelse som övriga kulturhistoriska värden ska värnas vid eventuella förändringar i området.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Bäsinge och det öppna jordbrukslandskapet för att värna områdets kulturhistoriska värden.

Grytnäs och Östanbyn (K5)

Beskrivning

Grytnäs kyrkby är ett fint exempel på en välbevarad äldre bebyggelsemiljö, med höga värden, som är väl sammanhållen och klart skild från omkringliggande bebyggelse. Grytnäs har sedan gammalt utgjort en del av Österbergslagen där bergsbruk idkades i hyttor och smedjor fram till 1600-talet och Kyrkbyn nämns första gången 1353. Området illustrerar en agrar bebyggelses utveckling med anknytning till järnhantering där synnerligen välbevarade gårdar på ett tydligt sätt representerar äldre bebyggelseskick. De skiften som skedde under 1800-talet medförde inga radikala ingrepp i bebyggelsemönstret och den gamla bykärnan har kvar sitt gamla läge sydväst om kyrkan, mellan Grytnäsån och Skogsbovägen.

Enstaka gårdar och byggnader, vissa från 1600-talet, är av stort kulturhistoriskt intresse och byns äldsta byggnad är kyrkan med anor från 1300-talet. Kyrkan uppfördes som en rektangulär gråstenskyrka och byggdes till i öster år 1724 och med torn i väster år 1794. Med sina ljusa putsfasader och lanternintorn präglas kyrkan nu av 1700-talsklassicismen. Kyrkans ålder vittnar också om att områdets bebyggelse varit betydelsefull redan under medeltiden.

En karta över Östanbyn från år 1759 visar att byn då hade fem större gårdar placerade ganska glest längs den nord-sydliga vägen. Samtliga gårdstomter är bebyggda i dag och redan vid storskiftet år 1823 – 1826 hade bebyggelsens omfattning ökat och förtätats. Därefter har bebyggelsen glesats ut och spridits mot norr.

Ställningstagande

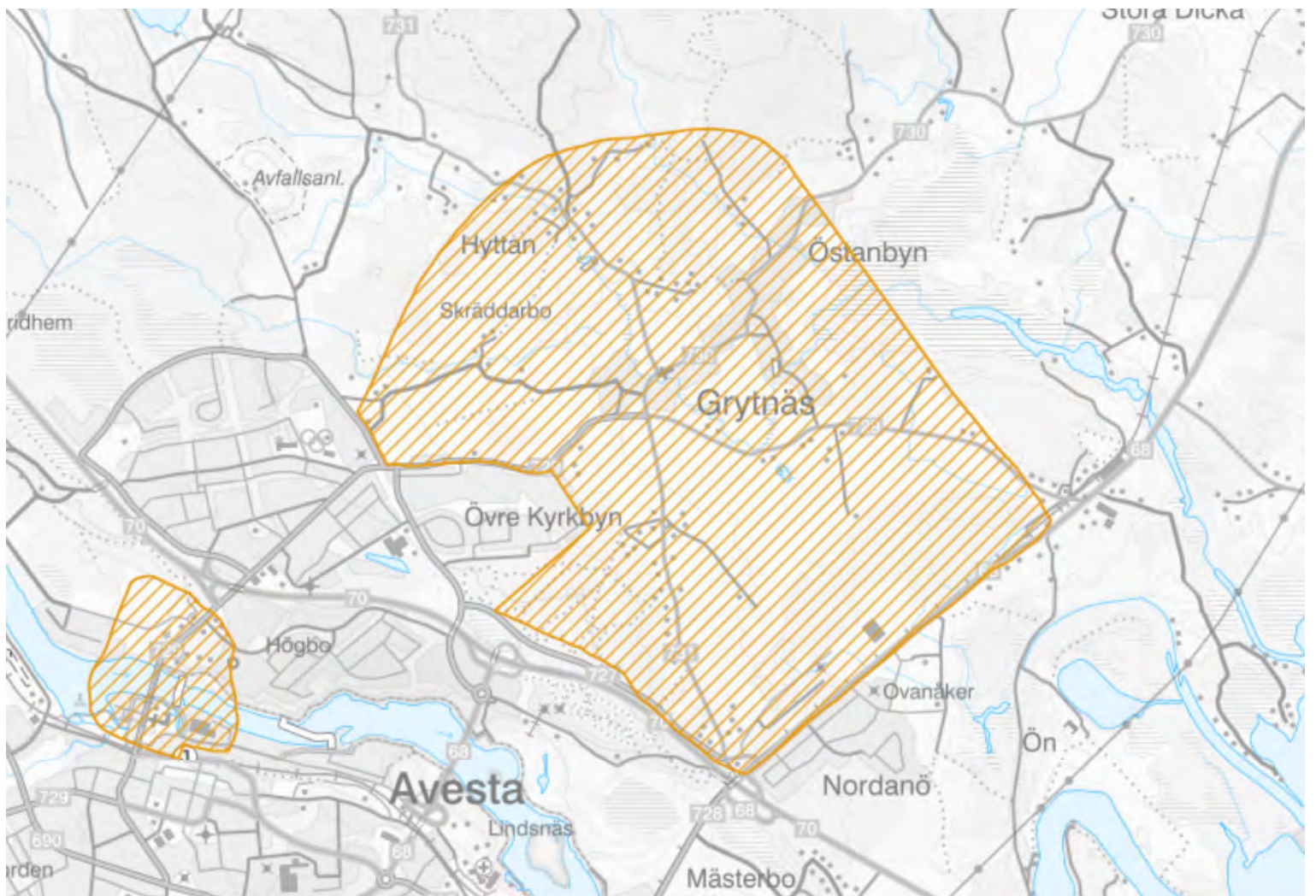
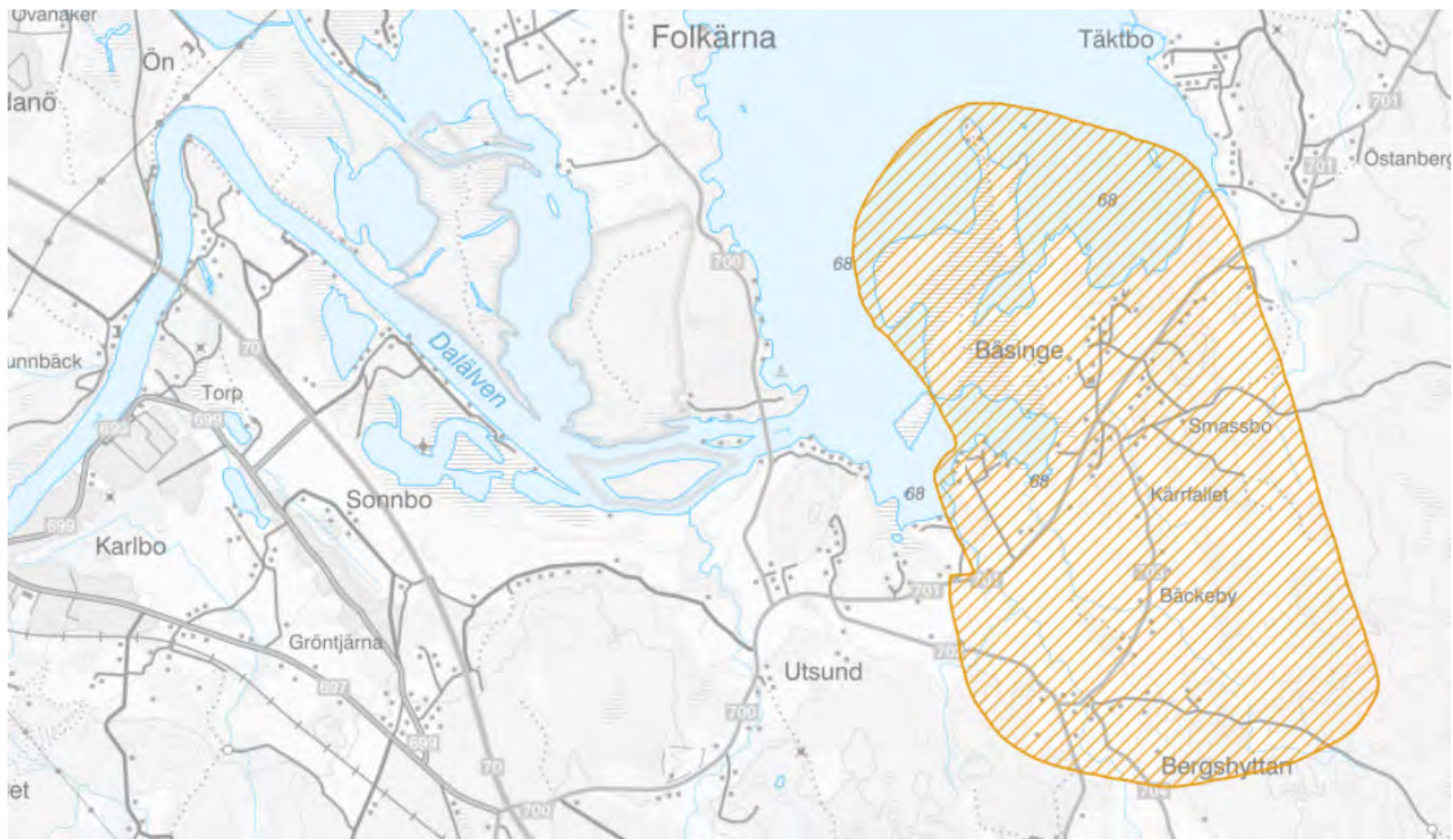
Odlingslandskapet bör hävdas och hållas öppet.

Såväl kulturhistorisk bebyggelse som övriga kulturhistoriska värden ska värnas vid eventuella förändringar i området.

Inom bykärnan i Grytnäs kyrkby och omgivande odlingsmark ska ingen ny bebyggelse tillkomma.

Befintliga grusvägar bör vårdas och inte beläggas.

Områdesbestämmelser kan komma att upprättas för Grytnäs kyrkby för att värna områdets kulturhistoriska värden.

Avesta (Gamla Byn med mera) (K6)

Beskrivning

Avesta utgör en industrimiljö av varierat slag från fyra århundraden där det förindustriella bruket, genom sin historiskt betydelsefulla tillverkning av kopparmynt, illustreras mycket tydligt genom det fullständigt bevarade bostadsområdet Gamla Byn, herrgården, kyrkan och inte minst genom områdets bevarade väg- och kanalsystem. Vidare finns högklassiga lämningar från järnverkets första tid, med de industrihistoriskt märkliga mas- och rostugnarna, uppförda mellan 1874 och 1915 i slaggstenstegel. Alla byggnader utgör en värdefull, välbevarad och dominant rest som speglar järnverkets tidiga skede där järnverkets kontinuerliga utbyggnad under de senaste hundra åren visar utvecklingen fram till våra dagar.

Vidare innehåller miljön ett mycket tidigt exempel på utbyggnad av älvar för vattenkraft med det väl bevarade kraftverket i Lillforsen (uppfört år 1898 och beläget utanför det avgränsade området) och kraftverket i Storforsen (uppfört år 1917), som är en arkitekturhistoriskt intressant anläggning.

Det tidiga industriella skedet illustreras också av bostadsområdet Gamla byn, belägen på en konstgjord holme, äldre väg- och kanalsystem samt herrgård och kyrka. Herrgården uppfördes på 1820-talet som ersättning för tidigare byggnad som brann ned år 1803, då även stora delar av bostadsbebyggelsen i Gamla Byn brann ned. Kyrkan uppfördes vid 1600-talets mitt och skadades även den vid branden år 1803. Nuvarande kyrktorn är från 1850-talet.

Bostadsområdet i Gamla Byn kompletteras på Dalälvens norra sida av disponentbostad och olika tjänstemannabostäder, med koppling till den tidigare kloratfabriken på denna sida av älven. På den långsluttande höjden på Dalälvens norra sida ligger också Månsbo gård, en ensamliggande gård med omgivande odlingsmarker. Vid gården står den fridlysta "Månsbolinden".

Ställningstagande

Gamla Byn utgör befintliga bostäder med höga kulturmiljövärden, inom eller i anslutning till område av riksintresse, där skyddsbestämmelser finns i gällande detaljplan. Utrymme för tillkommande bostadshus bedöms inte finnas. Ändringar och tillägg ska utföras med stor hänsyn till bebyggelsemiljön i området.

Utvecklingen av västra Koppardalen ska fortsätta i enlighet med de intentioner som lagts fast i olika projekt för bevarande i samklang med utvecklig, vilket bland annat innebär att kvarvarande delar av den historiska bebyggelsen, dammar, kanaler mm ska bevaras. Kommunen avser fortsätta att trycka på om byggnadsminnesförklaring av området men kommer samtidigt att se över behovet av ytterligare skydds- och varsamhetsbestämmelser för området när gällande detaljplan för området ersätts.

Dalälven och dess strandområden är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och dessa värden ska både värna och kunna utvecklas, till exempel genom att Älvpromenaden förlängs västerut från Kyrkbrons norra landfäste.

Byggelsen norr om älven omfattas av områdesbestämmelser med bland annat höjd bygglovsplikt för att dess historiska värden ska bevaras. Kommunen avser dock att krympa området med dessa bestämmelser i väster genom framtida detaljplanearbete och att, genom framtagande av ny detaljplan, tillåta byggnation öster om Månsbobacken.

Kommunens syn på riksintresset

Avesta kommun anser att området ska minskas i norr då delarna kring Månsbo, inklusive Månsbo gård och bebyggelse nordost och öster om gården, inte omfattas av riksintressets värdebeskrivning. I riksintessebeskrivningen saknas också motivering till varför områdets avgränsning även inkluderar Månsbo gård på den norra sidan älven och inga fysiska lämningar här nämns som uttryck för riksintresset. Dessa delar uppfattas inte heller av den breda allmänheten som en del i den industrihistoriska miljön, vilket är grunden för Riksantikvarieämbetets ursprungliga riksintresseutpekande. Därför anser kommunen att områdets avgränsning är fel.

Det råder dock inga tvivel om att både Månsbo gård och de två tjänstemannavillorna i nationalromantisk stil nordost om gården ändå har kulturhistoriska och arkitektoniska värden som ska värnas. Därför ser kommunen att gällande områdesbestämmelser fyller en viktig funktion för att värna dessa byggnader och därför ska bestämmelser finnas kvar för just dessa byggnader, deras tomter och eventuellt för mark allra närmast Månsbo gård.

Kommunen anser samtidigt att riksintesseområdet bör kunna utökas i sydväst så att det även omfattar tjänstemannavillorna inom bostadsområdet Vinkelboda, där i princip alla byggnader ritats av arkitekten Ralph Erskine, och den byggnadsminnesmärkta slaggstensbyggnaden Klosterskolan. Denna bebyggelse har en tydlig koppling till Avestas historiska framväxt som industriort och har även pekats ut tidigare av Dalarnas museum som något som bör ligga inom riksintesseområdet. Kommunen avser införa skydds- och varsamhetsbestämmelser för bebyggelsen i det så kallade Vinkelboda i kommande detaljplanearbete.

Området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär (Nedre Dalälvsområdet)

Beskrivning

Nedre Dalälvsområdet (området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär), som enligt 4 kap. 1 och 2 §§ enligt miljöbalken, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området, i sin helhet är av riksintresse och inom vilket turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas.

Ställningstagande

Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om de inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden eller områdets värden för turism och friluftsliv, främst det rörliga friluftslivet.

Den fasta befolkningens intressen ska dock beaktas och utvecklingen av befintliga tätorter och det lokala näringslivet får inte hindras. Likaså kan anläggningar som behövs för totalförsvaret samt utvinningen av värdefulla ämnen, som är av riksintresse, få komma till stånd.

Kommunen anser att den korttidsreglering som idag sker vid älvens vattenkraftverk ofta ger ett onaturligt vattenflöde, som inte är gynnsamt för riksintressets värden. Kraftverkens reglering behöver anpassas så att ett mer naturligt vattenflöde återskapas.

Området vid Tyttbo, i områdets östra del, ingår i Färnebofjärdens nationalpark och är då skyddat genom nationalparkens särskilda skyddsbestämmelser.

Svartån, Kungsgårdsholmarna, Herrön, Bysjöholmarna, Fullsta, Tallåsen och Prästgårdsängen är skyddade som naturreservat med särskilt fastställda skötselplaner.

Kungsgårdsholmarna och Bysjön är också områden med landskapsbildskydd.

Nedre Dalälven, från Bysjön och österut, är också samrådsområde där alla tänkta förändringar måste anmälas till länsstyrelsen.

Riksintresse Friluftsliv

Nedre Dalälven (F20)

Beskrivning

Området utgör Dalälvens sydostligaste flöde inom länet och älven lämnar här bergkullterrängen och börjar sin slutfärd över det flacka landskapet. Genom närvaron av sprickdalar uppkommer här ett sönderskuret sjösystem med breda, grunda fjärdar åtskilda av forssträckor. Berggrunden är delvis överlagrad av isälvsmaterial i form av bland annat Möklintaåsen, som bildar uddar och öar i Bysjön i väster. Tack vare landskapets flackhet har älven regelbundet svämmat över och vidsträckt strandsumpskogar med lövdominans och översvämningspåverkade ängsmarker flankerar älven långa sträckor.

Området sammanfaller nästan helt med naturvårdens riksintresseområde Bysjön-Tyttboforsen (N110) och området beskrivs mer ingående där.

Ställningstagande

Området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt skadar friluftslivets intressen.

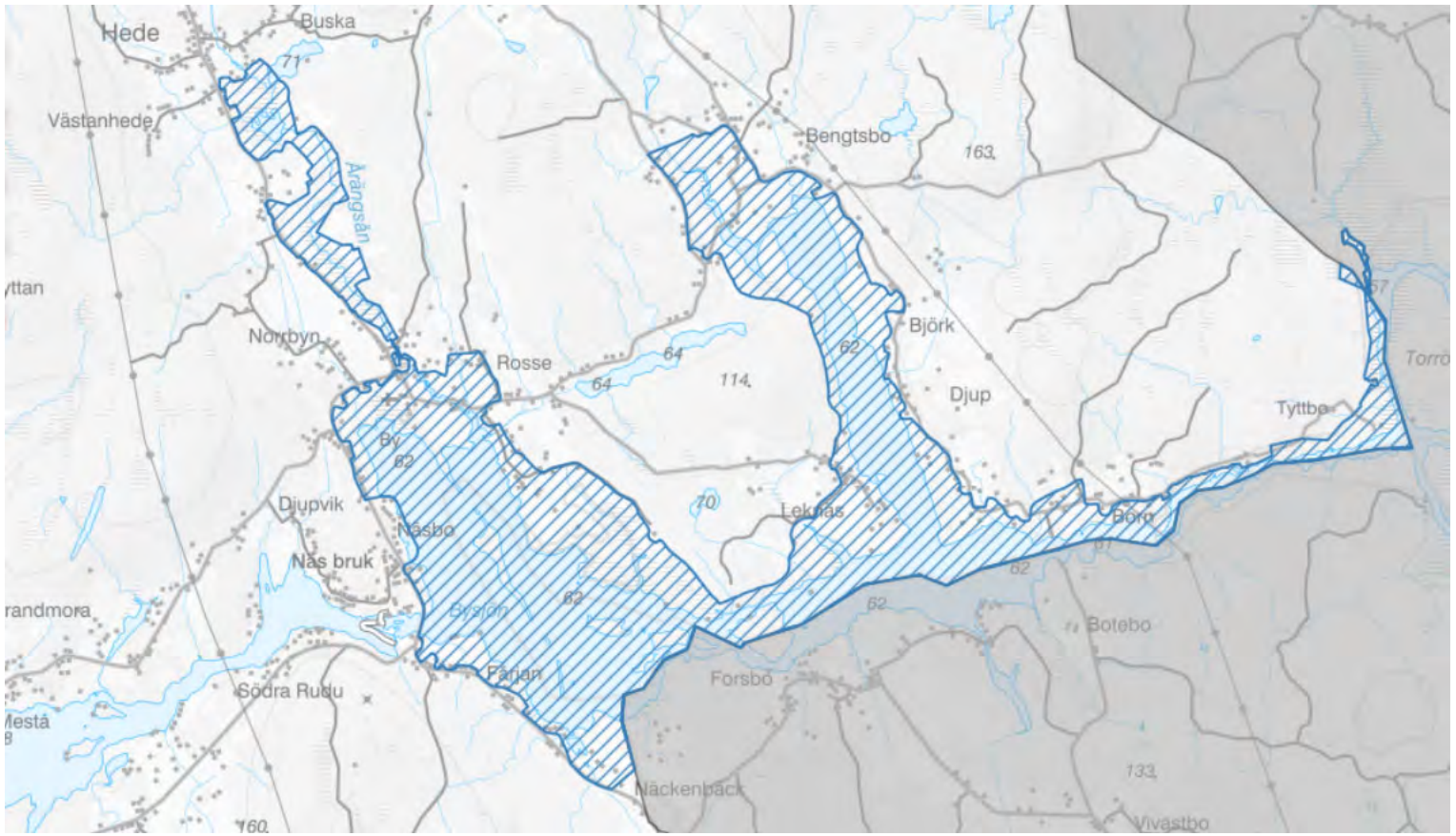
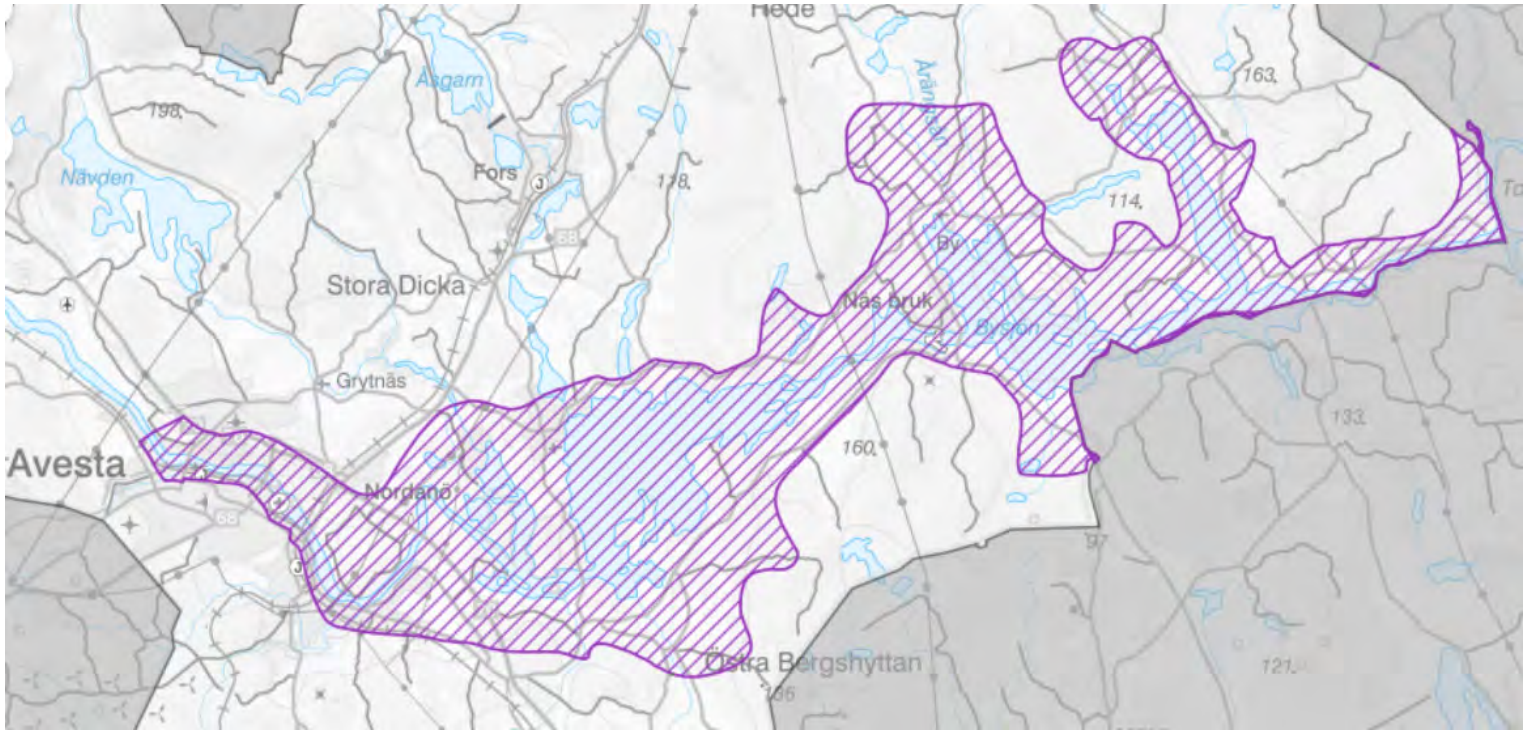
Färnebofjärden är nationalpark sedan år 1998, där skötselplaner gäller, och inom området finns ett flertal naturreservat, Fullsta, Bysjöholmarna, Prästgårdsängen och Tallåsen, med fastställda skötselplaner.

Avesta kommun är en part i samarbetet i Nedre Dalälvens intresseförening som verkar för utveckling av friluftsliv och turism inom området.

Kommunen anser att den korttidsreglering som idag sker vid älvens vattenkraftverk ofta ger ett onaturligt vattenflöde, som inte är gynnsamt för riksintressets värden. Kraftverkens reglering behöver anpassas så att ett mer naturligt vattenflöde återskapas.

Närmast strandområdena runt Österviken bör tillkommande bebyggelse i huvudsak ske som komplement till befintlig bebyggelse.

I Tyttbo tillåts i princip ingen nybebyggelse med undantag av anläggningar för det rörliga friluftslivet.

Dalälven nedströms Näs bruk

Beskrivning

Dalälven nedströms Näs bruk är en av de älvsträckor som pekats ut i 4 kap 6 § miljöbalken där det anges att vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras.

Ställningstagande

Lagen anger tydligt vad som inte får ske nedströms Näs bruk och därmed blir det också tydligt att det är på det sättet som riksintresset ska tillgodoses.

Riksintresse Kommunikation

Beskrivning

Väg 70 samt järnvägslinjerna Mora/Falun-Borlänge – Stockholm (Dalabanan) och Gävle/Bollnäs – Avesta/Krylbo – Hallsberg (Godsstråket genom Bergslagen) är av riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken.

Ställningstagande

Byggnad vid allmän väg finns reglerat i väglagen. Inom ett avstånd av 12 meter från vägområde krävs tillstånd från länsstyrelsen och prövning av bygglov ska ske med hänsyn till trafiksäkerhet. Vid väg 68 och väg 70 har länsstyrelsen utökat detta avstånd till 30 meter.

Vid korsning mellan allmän väg och annan större väg eller järnväg ska prövning av bygglov också ske med hänsyn till trafiksäkerheten inom den sk frisktstriangeln på 75x75 meter.

Ny byggnation intill allmän väg ska också lokaliseras med hänsyn till risk för störningar, risker med transporter av farligt gods samt med hänsyn till vägens bestånd, drift och brukande.

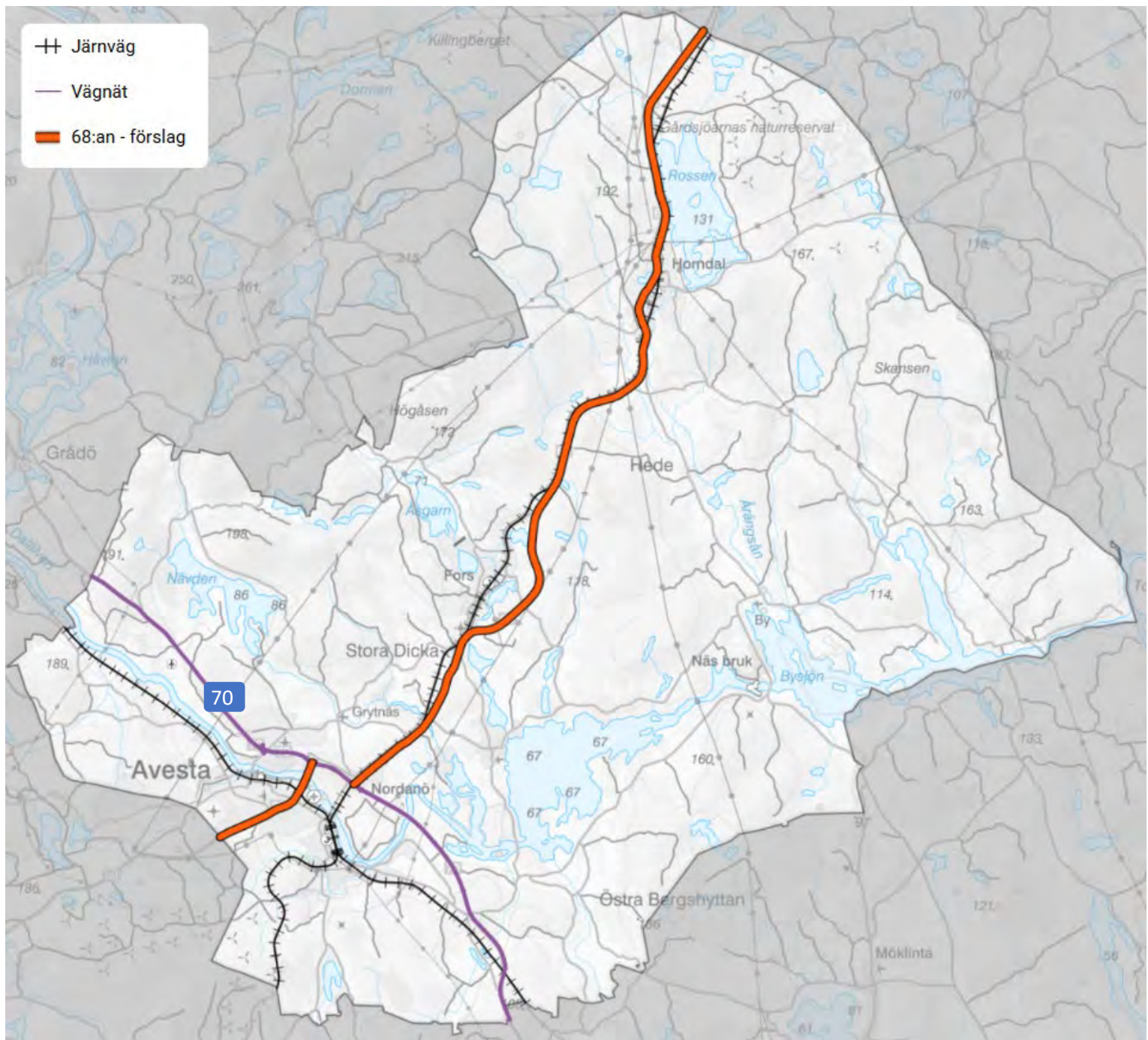
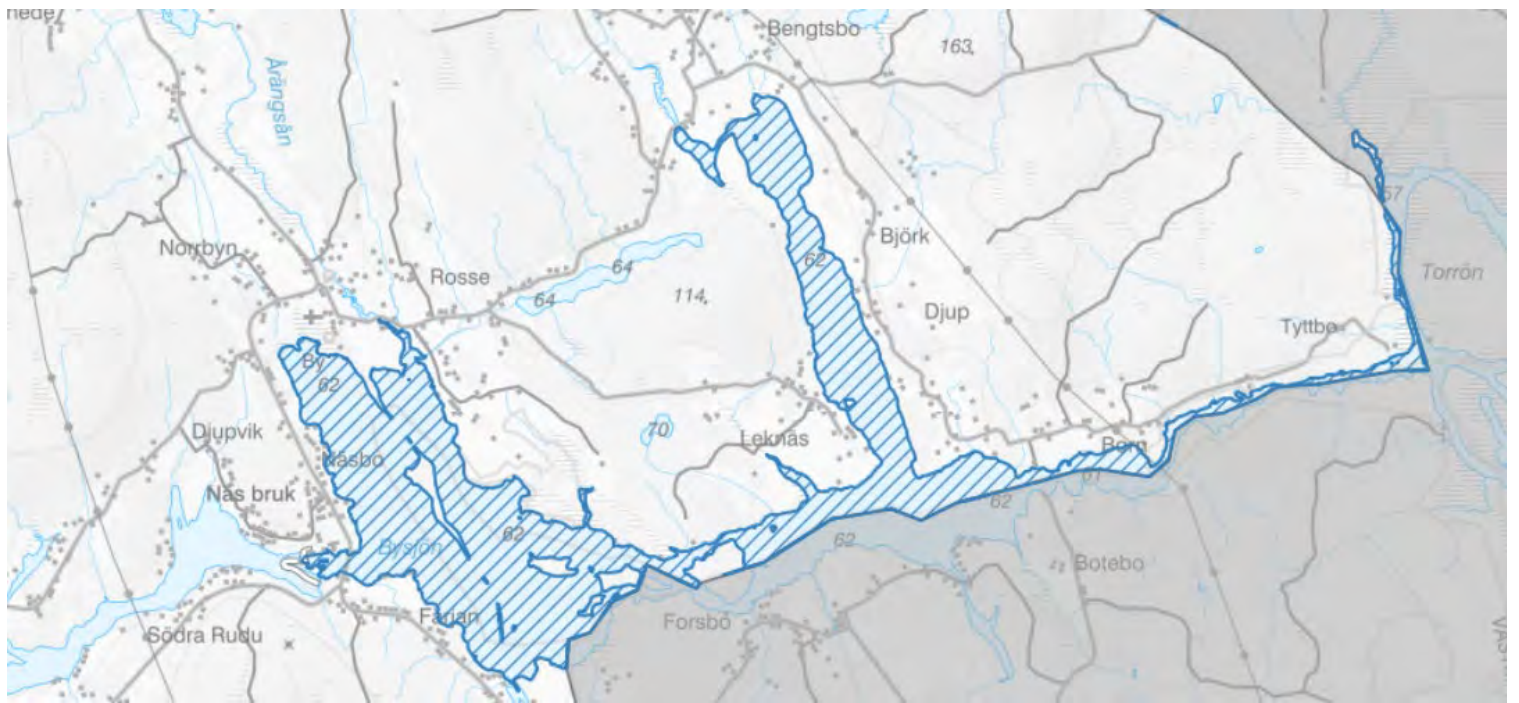
För väkanslutningar till allmän väg krävs tillstånd enligt väglagen.

För de flesta andra åtgärder än byggnad inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet erfordras tillstånd från länsstyrelsen.

Vid byggnation eller planläggning i närhet av järnväg ska hänsyn tas till risk för urspårning, risker med transporter av farligt gods, störande buller och vibrationer med mera.

Kommunens syn på riksintresset

Avesta kommun anser att även väg 68 ska klassas som riksintresse, inte minst utifrån vägens nationellt höga värde som godstransportled.

Riksintresse Totalförsvarets civila del, kraftnät

Beskrivning

Kraftledningarna och nätstationerna som tillhör det nationella stamnätet är utpekade som riksintresse för totalförsvarets civila del. Ett antal sådana ledningar passerar genom kommunen, mestadels i nord-sydlig riktning. En ledningsträckning finns dock i princip enbart inom kommunen. Ledningen gör en vändning en liten bit in i Norbergs kommun för att sedan komma tillbaka in i Avesta kommun. Dessutom finns nätstationer som hör till stamnätet på ett par platser i kommunen.

Flera av de aktuella ledningarna genomgår nu förnyelse, ofta kombinerat med kapacitetsförstärkningar. I kartan visas nu pågående projekt för detta.

Ställningstagande

Utpekade riksintresseområden ska hållas fredade från exploateringar och andra åtgärder som kan försvåra nyttjandet av riksintresseområdena för utbyggnad och förändringar i det nationella stamnätet.

Inom de intresseområden som finns vid utpekade riksintressen ska alltid Svenska kraftnät höras innan beslut kan tas kring exploateringar och andra åtgärder.

Byggande intill kraftledningarna och nätstationerna finns reglerat i Elsäkerhetsföreskrifter. Lämpligheten av byggande i närhet av kraftledningarna ska även vägas mot försiktighetsprinciper, till exempel vad gäller hälsoeffekter av elektromagnetiska fält där rekommendationer från bland annat Strålsäkerhetsmyndigheten är vägledande.

Riksintressen Totalförsvarets militära del

Beskrivning

I kommunens östra del finns ett större område som är av riksintresse för totalförsvarets militära del. Området klassas som ett så kallat *Påverkansområde övrigt* av den utpekande myndigheten, Försvarsmakten.

Ställningstagande

I det aktuella området finns inga motsättningar med kommunala utvecklingsplaner.

De natur- och kulturmiljövärden som finns i området ska värnas så långt möjligt.

Föreskrifter till skydd för det naturreservat som finns i området ska följas.

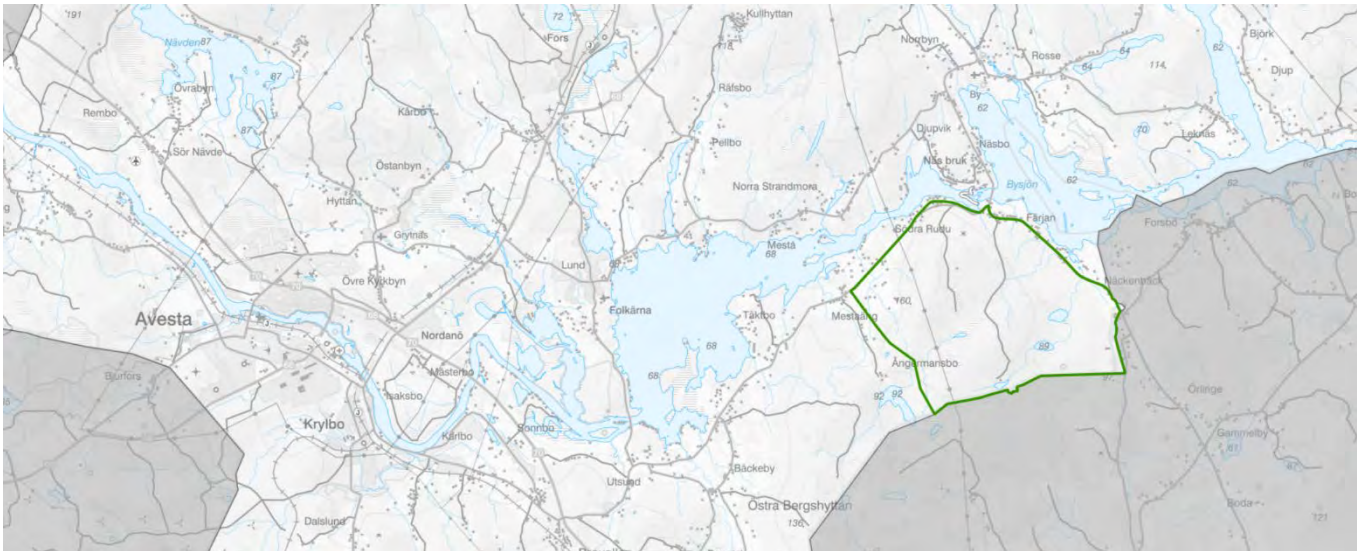
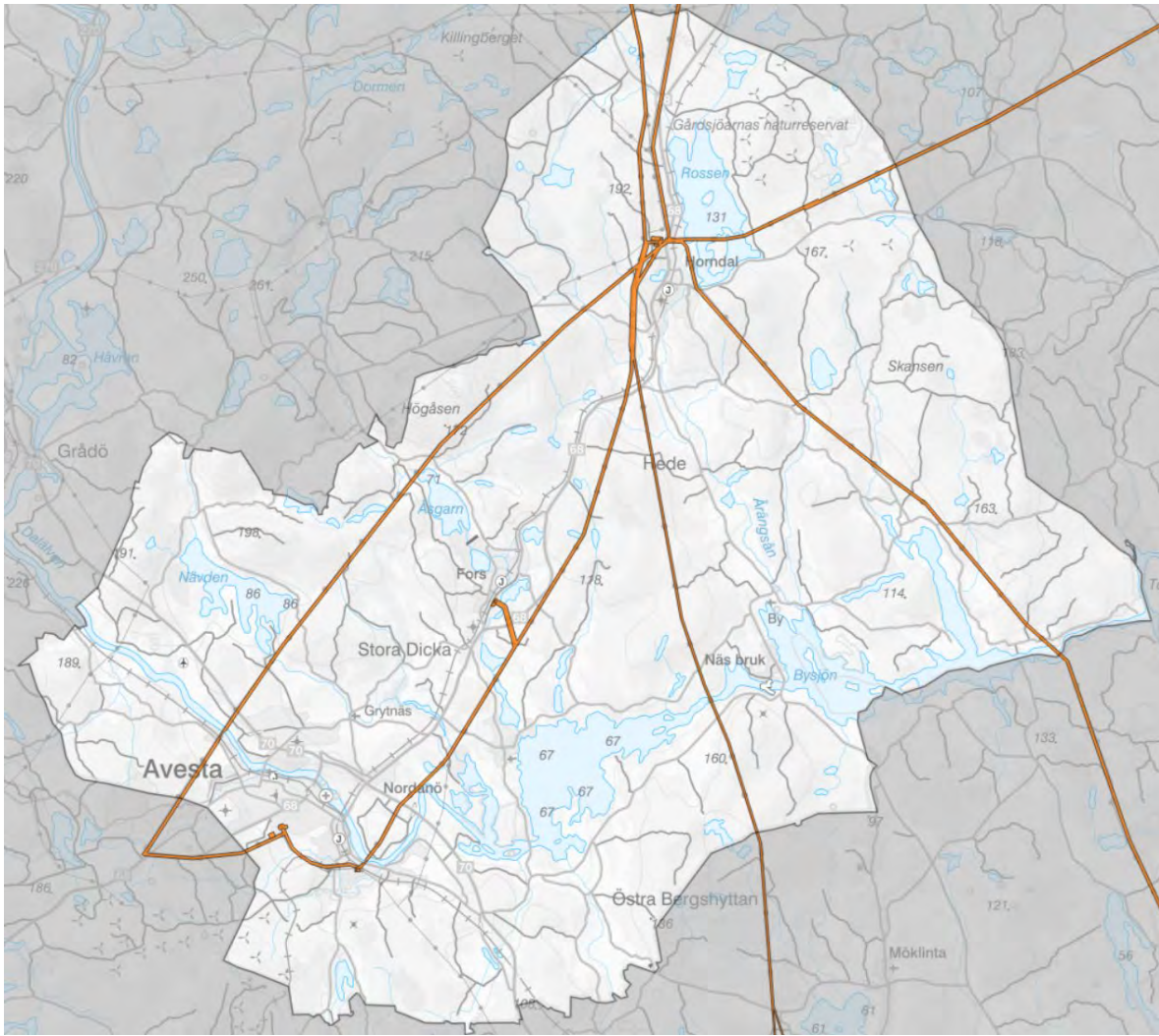
Riksintresse Värdefulla ämnen och material

Beskrivning

Utpekade riksintresse för värdefulla ämnen eller material, Garpenbergsgruvorna, berör två mindre markområden i den västra delen av Avesta kommun.

Ställningstagande

I aktuella områden finns inga motsättningar med kommunala utvecklingsplaner och lämplighet av eventuella prospekteringar med mera i riksintressets syfte får prövas i normal miljöprovning.

LIS-OMRÅDEN

Beskrivning

Enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken har kommunen möjlighet att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära områden i översiktsplanen. Ett utpekande innebär att det finns ytterligare särskilt skäl för att ge dispens från strandskyddet, eller att upphäva strandskyddet vid detaljplaneläggning, i dessa områden. Detta under förutsättning att åtgärd bidrar till landsbygdens utveckling och att lagens kriterier följs. Upphävande eller dispens behöver dock prövas och beslutas i varje enskilt fall och passagemöjlighet ska alltid finnas utmed strandlinje.

Syftet med att peka ut LIS-områden är att bidra till såväl Avesta kommuns utveckling som regional utveckling, samt stärka kommunens attraktionskraft, genom att utveckla landsbygden.

Detta åstadkoms genom att i ett antal utpekade områden i attraktiva, strandnära lägen, som inte har starka natur- eller kulturmiljövärden och där det finns god tillgång på sjöar och vattendrag för det rörliga friluftslivet, möjliggöra utförande av byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd i strandnära lägen som främjar något av följande huvudsyften:

- Ge kommuninnevånarna så attraktiva bostadsförutsättningar att de väljer att stanna kvar i kommunen
- Attrahera till inflyttning i kommunen, exempelvis för att tillgodose kommunens och företagens behov av kvalificerad arbetskraft
- Ge kommuninnevånare och andra möjlighet att bygga fritidshus i attraktiva lägen i kommunen
- Möjliggöra etablering/utveckling av företag som är beroende av vattennära lägen
- Möjliggöra övriga verksamheter, till exempel olika turistverksamheter, som lockar besökare och ger underlag för både själva verksamheten och övrig service

Målbild

Kommunen ska ha en god planberedskap och en bra markreserv med tillgång till mark för attraktiv bostadsbebyggelse och för utveckling av kommersiell service och företagsetableringar.

Nya bostadshus bör lokaliseras så att de bidrar till att förstärka underlaget för befintlig kommersiell och social service och så att befintliga allmänna investeringar kan utnyttjas.

Kommunen verkar aktivt för att bevara och utveckla Nedre Dalälvsområdets unika natur och kulturvärden för det rörliga friluftslivet.

Kommunen ska verka för att nya fritidshusområden och koloniområden utreds.

Kriterier för utpekande och kommunens tolkning av begreppet landsbygd i sammanhanget

Vid utpekandet av områdena har möjligheterna till anslutning till el, vägar och gemensamt vatten och avlopp liksom avstånd till skola, butik och kommunikationer varit viktiga aspekter. Områdena ska vara av sådan art och ha sådan begränsad omfattning att strandskyddets syften kan tillgodoses långsiktigt. Flera områden berör jordbruksmark som kan vara att anse som brukningsvärd, vilket får utredas, tillsammans med andra frågor som inte utreds på översiktsplanenivå, i kommande prövningar. På samma sätt behöver till exempel frågan om möjliga krav på kommunalt ansvar för vattentjänster, främst spillvatten, beaktas.

Enligt bakgrundsarbetena till gällande strandskyddslagstiftning ska varje enskild kommun tolka vad som kan anses utgöra landsbygd i samband med utpekandet av LIS-områden. Avesta kommun gör bedömningen att hela det geografiska området av Avesta kommun är att anse som landsbygd i just frågan om utpekande av LIS-områden.

Utifrån detta pekas dessa 24 LIS-områden ut, se även karta. Områdena syftar till att möjliggöra byggande av i första hand bostadsbebyggelse, men även anläggningar för friluftslivets behov eller för turism och konferens-/kursverksamhet.

<i>Horndal</i>	<i>Folkärna</i>	<i>Näs Bruk</i>	<i>Avesta</i>
1. Sandviken	8. Prästboberget	13. Sluttning mot Rudusjön	17. Smedsbo-Germundsbo
2. Södra Rossen		14. Falkudden (campingen)	18. Bengtsbo
3. Södra Horndal	<i>By</i>		19. Älvbro
4. Morshyttensjön	9. Kyrkbyn	<i>Tyttbo</i>	20. Nordanö-Ovanåker
	10. Vadsbro	15. Hovnäs-Gålsbo	21. Brogård-Isaksbo
<i>Fors</i>	11. Fullsta	16. Tyttbo	22. Krylbo, Vintervägen
5. Stensänget (Dalagård)	12. Leknäs		23. Krylbo, Sågplan
6. Västansjö			24. Tjärna-Sonnboåsen
7. Stora Halsjön			

HORNDAL

Beskrivning

Horndal, med drygt 1 100 invånare, ligger ca 2 mil nordost om Avesta utmed väg 68. Från samhällets norra del är det ca 8 km till kommunens norra gräns.

I Horndal finns ett ganska brett serviceutbud med bl.a. skola med årskurs f-9, förskola, livsmedelsaffär och olika butiker. Viss offentlig service finns, och flera företag. Samhället trafikeras av bussar mot Avesta via Fors samt via By och Näs. Här finns även ett tågstopp på järnvägsstråket Gävle-Örebro.

1. Sandviken

Beskrivning

Friluftsområde i norra delen av Horndal med Sandvikabadet, Sandvikabadets camping samt bollplan, Rossliden. Större delen av marken, inklusive bollplaner, är gräsbevuxen. En större parkering är grusbelagd. I utkanterna av området finns skogspartier, med dominans av lövträd. Kring bollplanen och på badplatsen finns enstaka träd och dungar.

Sandviken är av värde för lokalt friluftsliv och rekreation samt även en målpunkt för turister. Inom området finns kiosk, toaletter, omklädningsrum och andra mindre byggnader med anknötning till friluftslivet.

Området berörs av strandskydd för sjön Rossen. Inga utpekade värdefulla natur- och kulturmiljöer finns inom eller nära området. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

En befintlig grusväg leder in i området. Anslutning till elnätet bedöms kunna ske.

Målbild

Område för turism och friluftsliv. Utveckling av bad och campingplats. Fritidsboende i campingstugor eller dylikt.

Ställningstagande

Utbyggnad av fritidsboende i campingstugor eller utökning av campingplatser bör prövas genom detaljplaneläggning. Förändringar av badplats eller mindre ändringar vad gäller servicebyggnader kan prövas med strandskyddsdispens och bygglov.

Vid utbyggnad ska stor hänsyn tas till allmänhetens tillgång till strandområdet.

Miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver beaktas i fortsatt planering.

2. Södra Rossen

Beskrivning

Området utgörs av en barrskogklädd sluttning ner mot sjön Rossen, ca 1 km öster om Horndal, och ligger direkt söder om väg 721, som avskiljer området från stranden. På ömse sidor av vägen finns bostadsbebyggelse. Lövträd, mest björk, förekommer dels i brynzoner och dels i anslutning till bebyggelse. I områdets västra del finns ett mindre parti av odlingsmark.

Området berörs av strandskydd för Rossen. Inga utpekade natur- och kulturmiljöer finns inom eller nära området. Passagemöjlighet finns längs en del av stranden (som ligger utanför området), men är på vissa ställen hindrad av befintlig bebyggelse.

Cirka 100 meter väster om området går en större kraftledning. Anslutning av ny bebyggelse till elnätet bedöms kunna ske.

Målbild

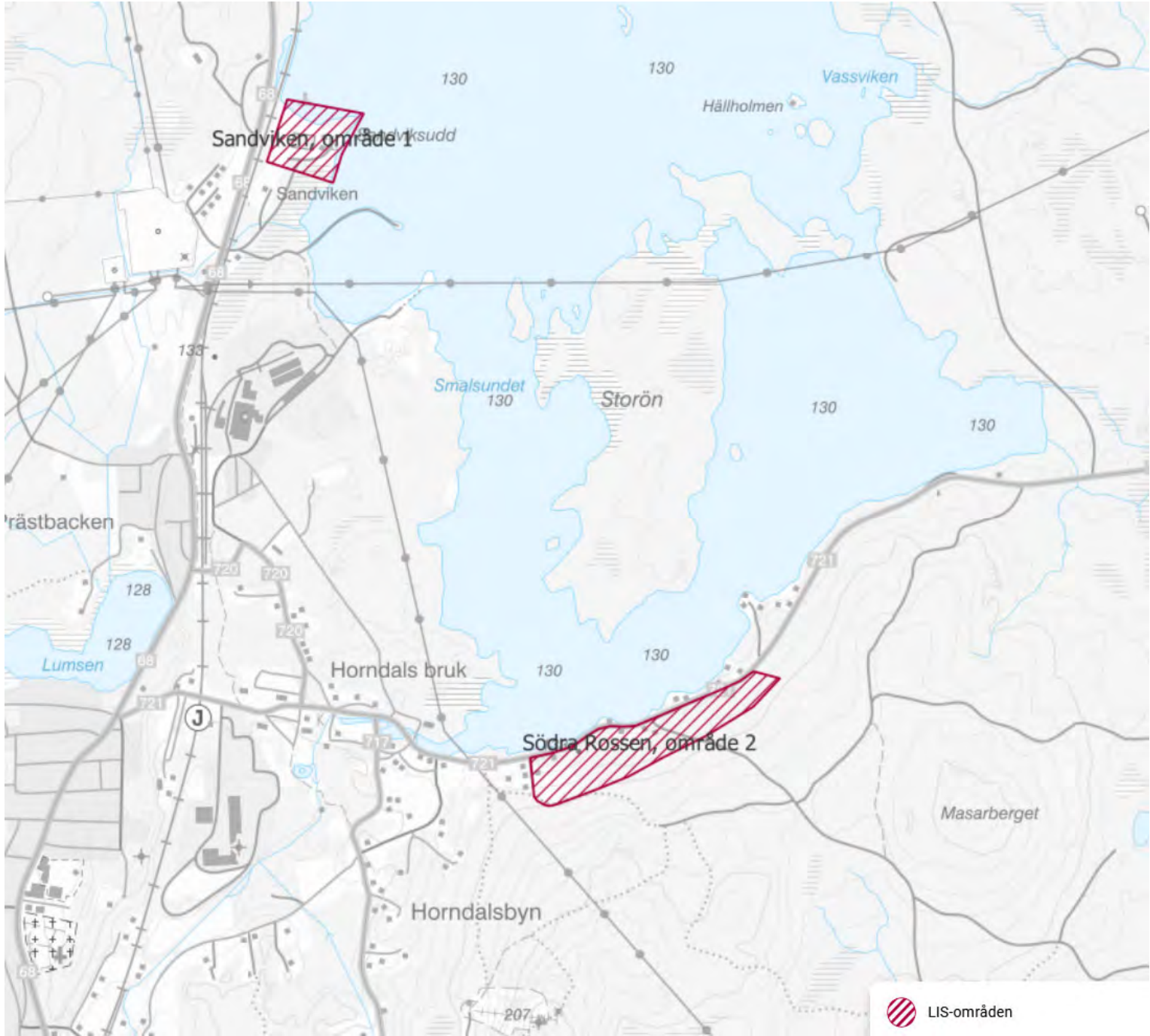
Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Enstaka bostadshus i anslutning till bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Tillkommande bebyggelse ska placeras söder om väg 721 och lämplig väganlutning ska utredas.

Miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver beaktas i fortsatt planering.

3. Södra Horndal

Beskrivning

Området utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (åker och vallodling) med några bebyggda tomter. Årängesån går längs områdets östra kant. Den kantas av lövvegetation. Området berörs av erosionsbenägen jordart.

Området gränsar till och berör delvis i söder en kulturmiljö av riksintresse, Ingeborgbo. Området gränsar i norr och sydost till fasta fornlämningar och ligger inom ett odlingslandskap som Länsstyrelsen pekat ut som bevarandevärd.

Området berörs av strandskydd för Årängesån. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

Väg 68 och järnvägen Godsstråket genom Bergslagen går väster om området. Båda är rekommenderad färdväg för farligt gods och järnvägen är dessutom av riksintresse.

Inom området finns en befintlig grusväg med anslutning på väg 68. Anslutning till elnätet bedöms kunna ske.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör föregås av detaljplaneläggning.

Vid utbyggnad av området ska särskilt hänsyn tas till kulturmiljövärdena i bymiljön för Ingeborgbo och hytt- och hammarlämningar i området. Samråd ska ske med Länsstyrelsen om ev. prövning enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Särskild hänsyn ska även tas till översvämningsrisk utmed Årängesån, miljö kvalitetsnormer för vatten samt till väg 68 och järnvägen med trafikbuller och risker med transporter av farligt gods.

Även grundvattnets kvalitet behöver beaktas, inte minst utifrån dricksvattenperspektiv.

4. Morshyttjesjön

Beskrivning

Skogsområde vid Morshyttjesjön, ca 5 km söder om Horndal, och områdets södra del utgörs huvudsakligen av barrskog, med några bostadshus. Norra delen utgörs huvudsakligen av tomtmark med bostadshus. Barrskogen går ner till stranden i södra delen, medan stranden i norra delen är sank. Inslag av lövträd och lövsly förekommer, särskilt i brynzoner, på tomtmarken och i kanten mellan våtmark och fastmark.

Området berörs av strandskydd för Morshyttjesjön. Inga utpekade natur- och kulturmiljöer finns inom eller nära området. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

En befintlig grusväg går genom området och ansluter till väg 68 i Morshyttan. Anslutning av ny bebyggelse till elnätet bedöms kunna ske.

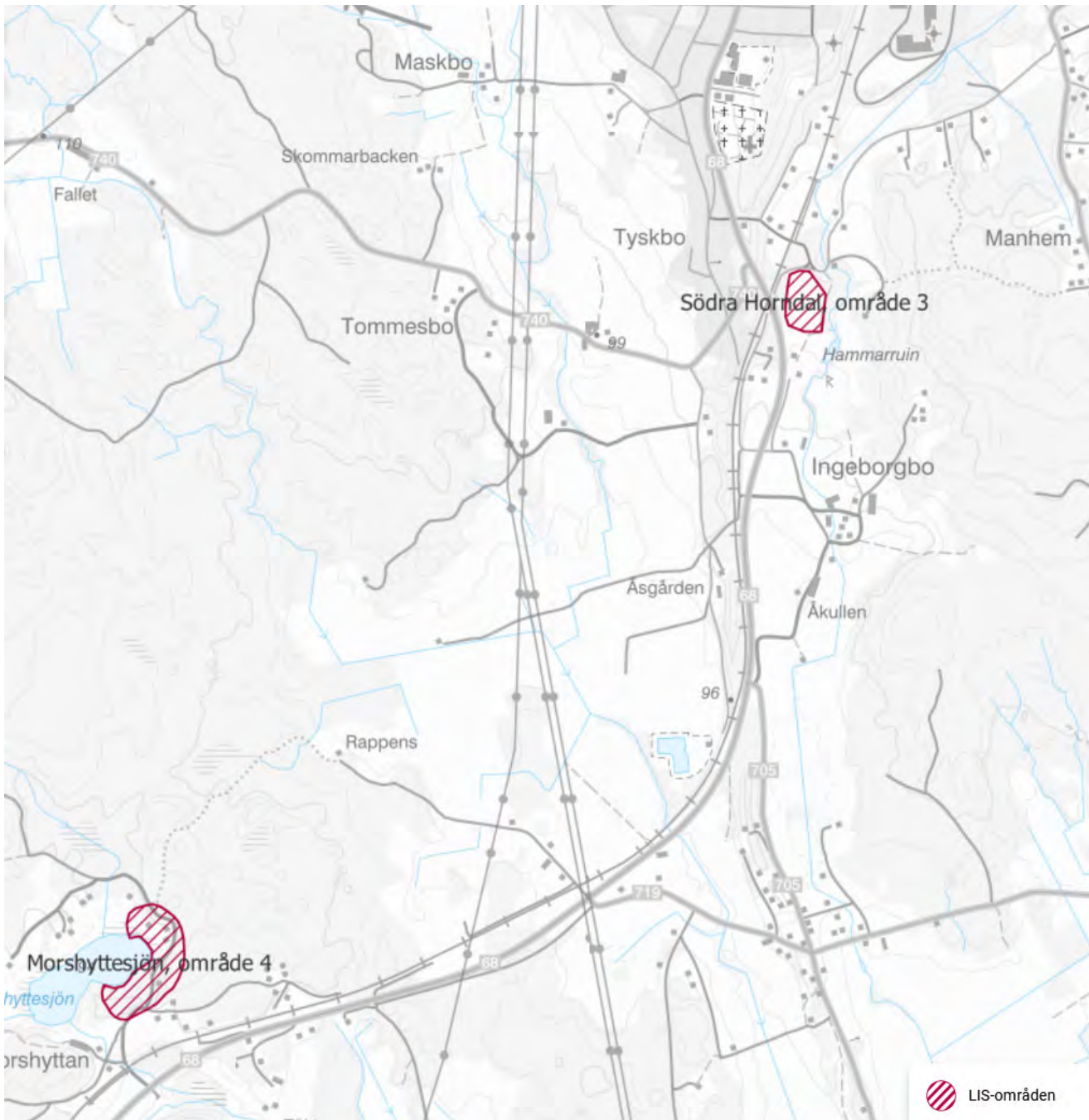
Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Enstaka bostadshus i anslutning till bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver beaktas i fortsatt planering.

FORS

Beskrivning

Fors samhälle ligger ca 1 mil nordost om Avesta utmed väg 68. I samhället bor drygt 800 personer och den absolut största arbetsplatsen är Stora Enso Fors AB.

I Fors finns idag ett serviceutbud bestående av bland annat skola med årskurs f-6, förskola, bibliotek, livsmedelsaffär samt busslinje med trafik mot Avesta eller Horndal och ett tågstopp utmed järnvägen Gävle – Örebro.

5. Stensänget

Beskrivning

Gård omgiven av öppen mark vid Dammsjön, Västanberg, ca 6 km nordväst om Fors.

Öppen gräsmark kring bebyggelsen, i övrigt granskog med inslag av lövträd, särskilt i brynen. Stranden kantas av lövvegetation.

Bebyggelsen inom området utgörs av en gård för kurs- och konferensverksamhet med mera.

Området berörs av strandskydd för Dammsjön. Inga utpekade värdefulla natur- och kulturmiljöer finns inom eller nära området. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

En befintlig grusväg leder in i området. Anslutning av ny bebyggelse till elnätet bedöms kunna ske.

Målbild

Utvecklingsmöjligheter för turism och konferens.

Ställningstagande

Utbyggnad av enstaka komplettering i anslutning till befintliga byggnader bör kunna prövas med strandskyddsdispens och bygglov.

Om nordöstra delen av skogsområdet ska tas i anspråk för bebyggelse bör detta föregås av detaljpanelläggning.

6. Västansjö

Beskrivning

Obebyggt område direkt öster om byn Västansjö vid sjön Åsgarn, ca 5 km nordväst om Fors, som huvudsakligen utgörs av jordbruksmark (åker och vallodling). Genom området går en väg, glest kantad med lövträd.

Områdets norra del är en utpekad kulturmiljö, Västansjö. Hela området ligger inom ett objekt i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Åsgarn- Sävviken, klass 3).

Området angränsar i väster till en möjlig fornlämning (bytomt/ gårdstomt, bebyggd).

Området berörs av strandskydd för sjön Åsgarn. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

En befintlig grusväg går genom området och ansluter till byvägen i Västansjö. Anslutning av ny bebyggelse till elnätet bedöms kunna ske.

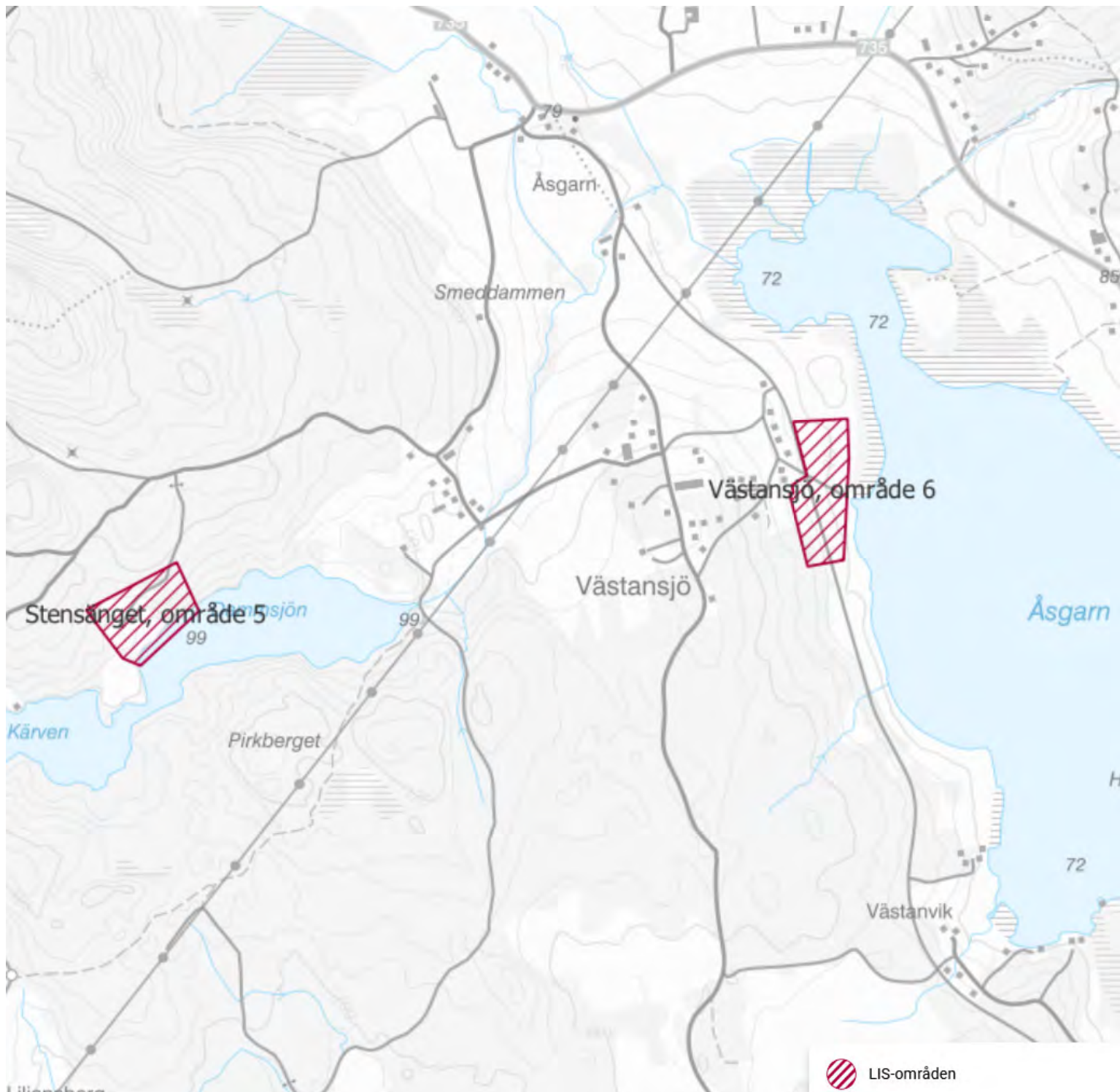
Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljpanelläggning. Enstaka bostadshus i direkt anslutning till befintlig bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Vid utbyggnad av området ska särskilt hänsyn tas till kulturmiljövärdena i Västansjö by, miljö kvalitetsnormerna för vatten samt erosionsrisk.

7. Stora Halsjön

Beskrivning

Badplats med omgivande öppen mark vid Stora Halsjön, drygt 2 km norr om Fors samhälle, där det finns badhytter och bryggor.

Området utgörs huvudsakligen av klippta gräsytor. Sydvästra delen utgörs av jordbruksmark (gräsbevuxen, vallodling). Längs sjön finns en gles bård av lövträd.

Området berörs av strandskydd för sjön Stora Halsjön. Inga utpekade värdefulla natur- och kulturmiljöer finns inom eller nära området. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

En befintlig grusväg leder in i området. Anslutning till elnätet bedöms kunna ske.

Målbild

Område för turism och friluftsliv med möjlighet till utveckling av bad.

Ställningstagande

Förändringar i området prövas genom strandskyddsdispens och eventuellt bygglov.

Miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver beaktas vid förändringar.

FOLKÄRNA

Beskrivning

Folkärnabygden, vid Bäsingens västra strand, är en gammal centralbygd. Även bergsmansbygden på södra sidan av Bäsingen tillhör Folkärna socken. Sjön Bäsingen är en del av Dalälven. Vid Folkärna kyrka, på västra sidan av Bäsingen ligger Lund och på sydöstra sidan ligger byn Bäsinge. Avståndet från Bäsinge till Avesta centralort är ca 14 km.

Närmsta service i form av butiker med mera finns i Karlbo, cirka 9 km från Bäsinge. Där finns även skola för årskurs f-6.

Bäsinge har bussförbindelser med Avesta och Krylbo.

8. Prästboberget

Beskrivning

Området utgörs av en barrskogklädd bergknalle på södra sidan av Bäsingen, cirka 9 km från Karlbo. Dess västra del, mot vattnet, domineras av tall. Östra delen, som gränsar till jordbruksmark, domineras av gran. Längs vattnet finns inslag av lövträd.

Området är obebyggt. Helt nära ligger en tidigare badplats, som dock inte underhållits på lång tid.

Området ligger inom en kulturmiljö av riksintresse, Bäsinge-Bergshyttan. Västra delen, mot vattnet, tas upp i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Nedre Dalälven, klass 2). Inga kända fornlämningar.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse, turiststugor med mera i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av olika former av bebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning.

Vid utbyggnad av området ska särskilt hänsyn tas till kulturmiljövärdena i Bäsinge-Bergshyttan samt miljö kvalitetsnormerna för vatten.

BY

Beskrivning

By samhälle ligger i norra änden av Bysjön, som är en del av Dalälven. I By kyrkby möts vägarna 705 och 710. Avståndet till Horndal är drygt 1 mil och till Avesta tätort drygt 2 mil.

I By finns skola med årskurs f-6 och förskola. Livsmedelsbutik och drivmedelsförsäljning finns i Bredgrind, strax sydväst om By kyrkby. By trafikeras av busslinje mellan Horndal och Avesta.

9. Kyrkbyn

Beskrivning

Området utgörs av jordbruksmark (delvis hägnad gräsmark, delvis vallodling) samt bebyggda tomter, mellan Norrbyn och Kyrkbyn.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär, samt inom en kulturmiljö av riksintresse, By-bygden. I kulturmiljöregistret redovisas tre s.k. möjlig fornlämning (två by-/gårdstomter resp. en hållristning) och en s.k. övrig kulturhistorisk lämning inom området.

Områdets södra del ligger nära en naturmiljö av riksintresse, Bysjön-Tyttboforsen, och ett riksintresse för friluftslivet, Nedre Dalälven.

Området berörs av strandskydd för ett namnlöst vattendrag, som går ca 40-90 m från västra områdesgränsen. Ingen mark eller vegetation inom området har strandkaraktär. Passagemöjlighet finns längs nästan hela stranden, men är på enstaka ställen hindrad p.g.a. befintlig bebyggelse.

Området är väl försörjt med vägar. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Enstaka bostadshus i anslutning till bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Områdets kulturmiljövärden behöver särskilt beaktas och behovet av arkeologisk utredning prövas.

Miljökvalitetsnormer för vatten, inkluderat grundvattenkvalitet, behöver beaktas i fortsatt planering, inte minst utifrån dricksvattenperspektiv.

10. Vadsbro

Beskrivning

Området utgörs av jordbruksmark (vallodling och åker) samt bebyggelse vid Årängså i Vadsbro, öster om By kyrkby.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär, samt inom en kulturmiljö av riksintresse, By-bygden. Inom området finns en fornlämning (hytt- och hammarområde). Ytterligare en fornlämning tangeras (hållristning).

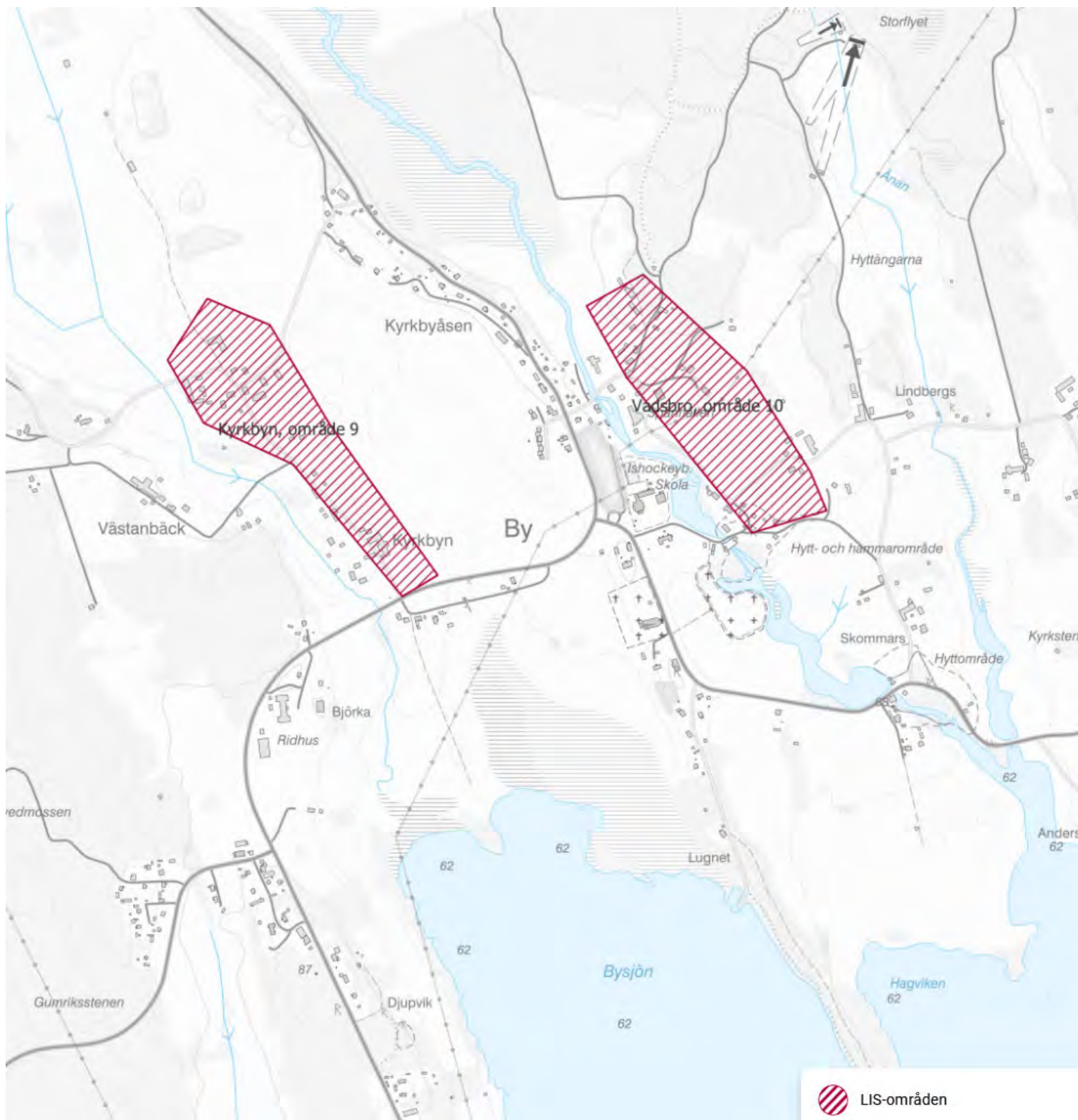
Områdets västra och södra delar ligger nära en naturmiljö av riksintresse, Bysjön-Tyttboforsen. Södra delen ligger även nära ett riksintresse för friluftslivet, Nedre Dalälven.

Området berörs av strandskydd för Årängså, som ligger ca 15-90 m väster om området och kantas av strandskog. Ingen mark eller vegetation inom området har strandkaraktär. Passagemöjlighet finns längs stranden i delar av området, men är bitvis hindrad på grund av befintlig bebyggelse.

Området är väl försörjt med vägar. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Enstaka bostadshus i direkt anslutning till befintlig bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Områdets kulturmiljövärden behöver särskilt beaktas, liksom översvämnings- och erosionsrisk samt miljö kvalitetsnormer för vatten. Detta inkluderat grundvattenkvalitet, inte minst utifrån dricksvattenperspektiv.

Samråd ska ske med Länsstyrelsen om ev. prövning enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen.

11. Fullsta

Beskrivning

Området utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (gräsmark, delvis hägnad) med by-bebyggelse, cirka 3 km sydost om By kyrkby. I områdets norra del finns en barrskogsduge. Strandområdet är glest bevuxet med träd. Bebyggelse finns i form av två större gårdar i områdets västra del samt ett bostadshus och några mindre byggnader vid stranden.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär samt även inom en naturmiljö av riksintresse (Bysjön- Tyttboforsen) respektive för friluftsliv (Nedre Dalälven) enligt miljöbalken 3 kap 6 §.

Området ligger även inom en värdefull kulturmiljö (Fullsta). Inom området finns en möjlig fornlämning (by- tomt/gårdstomt).

Området berörs av strandskydd för Bysjön, som är en del av Dalälven. Passagemöjlighet finns längs stranden, men är på enstaka ställen hindrad på grund av befintlig bebyggelse.

Genom området går en väg, som ansluter till väg 710. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Målbild

Möjlighet till utveckling av område för turism och friluftsliv.

Ställningstagande

Endast anordningar för friluftsliv och turism med till exempel enklare bebyggelse såsom campingstugor ska medges inom området. Förändringar prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Naturinventering ska göras av de områden som avses förändras.

12. Leknäs

Beskrivning

Området ligger vid Dalälven ca 8 km sydost om By kyrkby och utgörs av bybebyggelse i Leknäs samt jordbruksmark (gräsmark, delvis hägnad) och några skogsdungar.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär samt även inom en naturmiljö av riksintresse (Bysjön- Tyttboforsen) respektive för friluftsliv (Nedre Dalälven) enligt miljöbalken 3 kap 6 §.

Området berörs av strandskydd för Dalälven. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området. Området ligger även inom en värdefull kulturmiljö (Leknäs) med tillhörande odlingslandskap.

Väg 711 slutar i Leknäs, där en mindre väg leder in i området. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Målbild

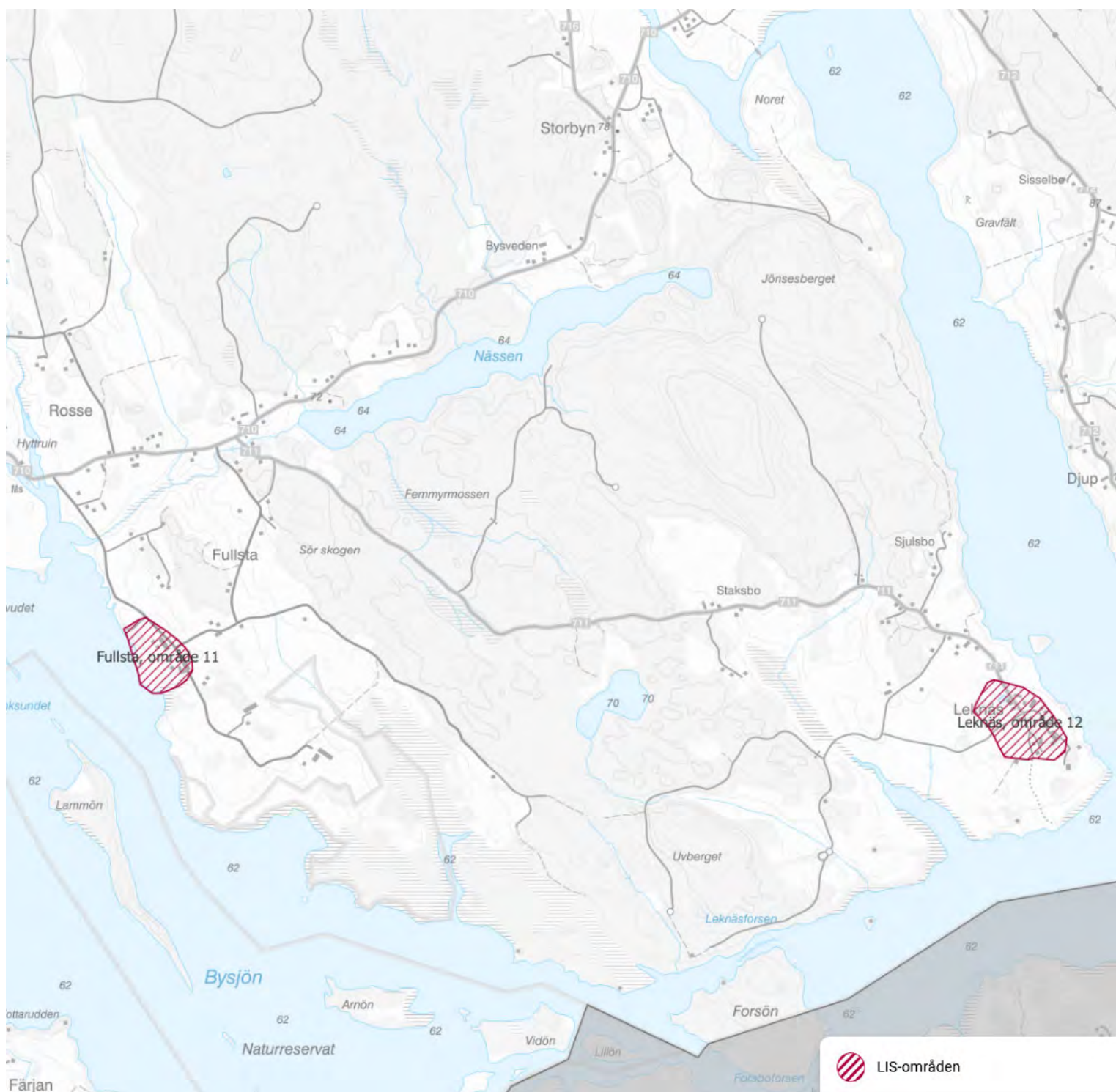
Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Enstaka bostadshus i direkt anslutning till befintlig bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Naturinventering ska göras av de områden som avses förändras.

Områdets natur- och kulturmiljövärden behöver särskilt beaktas, liksom översvämnings- och erosionsrisker.

NÄS BRUK

Beskrivning

Näs bruk ligger där Dalälven möter Bysjön, på älvens norra sida. Söder om älven ligger Färjan. Avståndet till Horndal är ca 1,5 mil, till Avesta tätort drygt 2 mil.

Service i form av skola och förskola finns i By kyrkby, ca 3 km norr om Näs bruk. Livsmedelsbutik och drivmedelsförsäljning finns i Bredgrind, strax sydväst om By kyrkby.

Busslinje mellan Horndal och Avesta går via Näs bruk, Korskrogen och Karlbo.

13. Sluttning mot Rudusjön

Beskrivning

Området ligger väster om Näs Bruk och utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (gräsmark, delvis hägnad) och bybebyggelse. I nordväst vidtar barrskog, med lövträd i brynen. Strandområdet är glest bevuxet med lövträd.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär.

Området ligger även inom en värdefull kulturmiljö (Näs bruk) med tillhörande odlingslandskap. Inga kända fornlämningar.

Områdets nordvästra del tas upp i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Nedre Dalälven, klass 2).

Området berörs av strandskydd för Rudusjön (som är en del av Dalälven). Passagemöjlighet finns längs större delen av stranden, men är på enstaka ställen hindrad p.g.a. befintlig bebyggelse.

Genom området går Ruduvägen, som ansluter till väg 705 i Näs Bruk och till väg 707 i väster. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning.

Områdets kulturmiljövärden behöver särskilt beaktas, liksom översvämningsrisker.

14. Falkudden (campingen)

Beskrivning

Området utgörs av Falkuddens camping och stugby med badplats och båtbygga i Näs Bruk. Större delen av marken är gräsbevuxen, men några lövskogspartier finns. Även vid stranden växer lövträd.

Inom området finns campingstugor, kiosk och andra mindre byggnader med anknytning till camping och friluftsliv.

Falkudden är med campingplats, stugby samt badplats med bryggor en målpunkt för turister samt även av värde för lokalt friluftsliv och rekreation.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1-2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär samt inom en naturmiljö av riksintresse, Bysjön- Tyttboforsen, som även är av riksintresse för friluftslivet under namnet Nedre Dalälven.

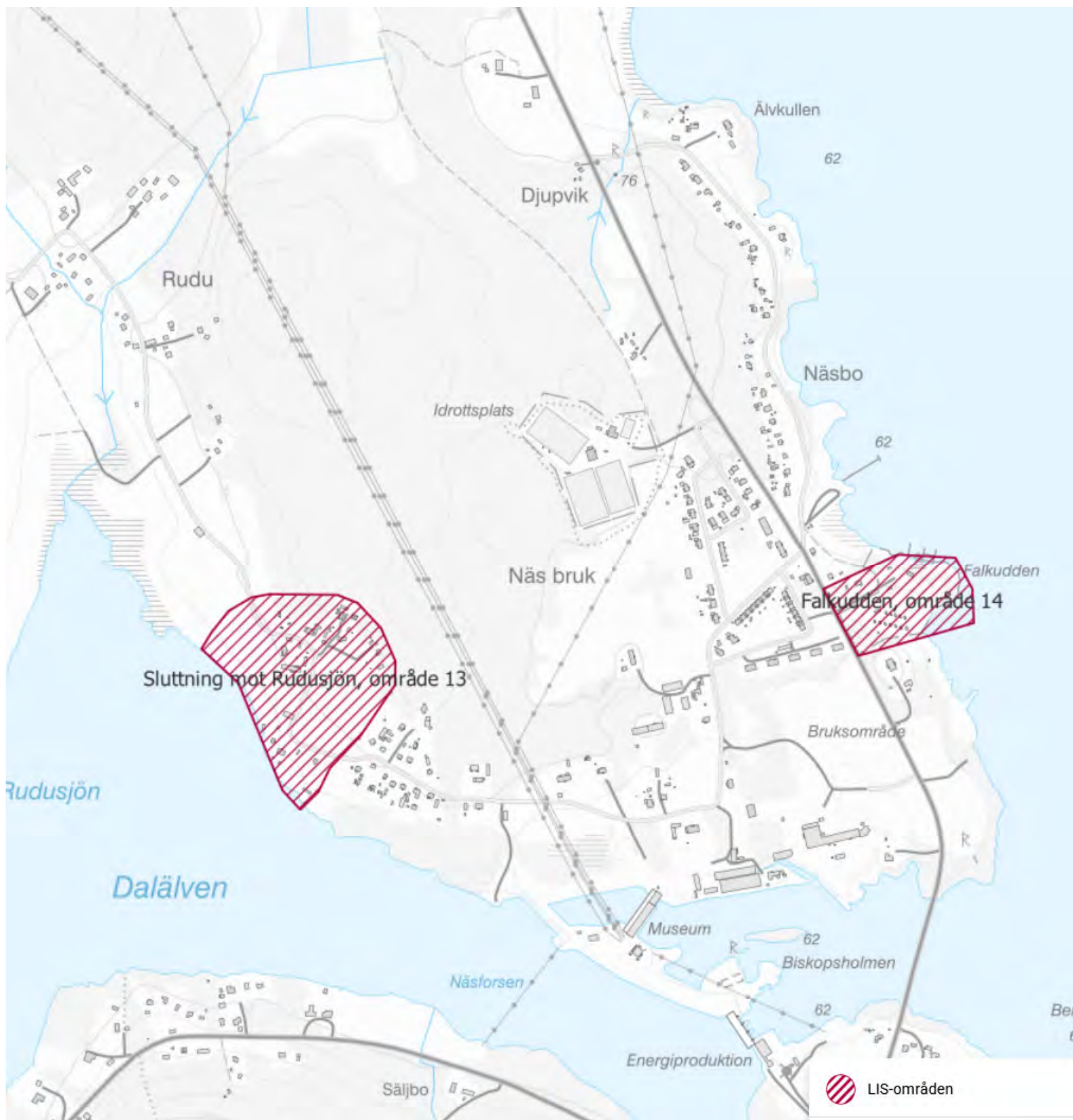
Södra delen av området ligger inom en värdefull kulturmiljö, Näs bruk med tillhörande odlingslandskap. Inga kända fornlämningar.

Området berörs av strandskydd för Bysjön (som är en del av Dalälven). Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

En befintlig anslutningsväg från väg 705 leder in i området. Anslutning till elnätet finns.

Målbild

Område för turism och friluftsliv. Utveckling av bad, campingplats, campingstugor med mera.

Ställningstagande

Endast anordningar för friluftsliv och turism. Inom översvämningskänsligt område får endast enklare bebyggelse såsom campingstugor uppföras. Förändringar prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Naturinventering ska göras av områden som eventuellt avses förändras.

TYTTBO

Beskrivning

Längs norra sidan av Dalälven i kommunens östligaste del ligger ett pärlband av små byar, som binds samman av väg 712. Sträckan längst i öster, från Gålsbo till Tyttbo, är nästan obebyggd och utgör ett av kommunens mest värdefulla natur- och friluftslivsområden.

Service i form av skola, förskola, livsmedelsbutik och drivmedelsförsäljning finns som närmast i By, ca 1,5 mil från Gålsbo. Avståndet till Horndal är drygt 2 mil och till Avesta ca 3,5 mil.

15. Hovnäs-Gålsbo

Beskrivning

Området utgörs av bebyggelse i byarna Hovnäs, Born och Gålsbo, som omges av en mosaik av jordbruks- och skogsmark. Det ligger huvudsakligen norr om väg 712 och utgörs av två delområden.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär. Delar av området ligger inom en naturmiljö av riksintresse, Bysjön-Tyttboforsen, som även är av riksintresse för friluftslivet under namnet Nedre Dalälven.

Båda delområdena ligger inom värdefulla kulturmiljöer med tillhörande odlingslandskap, det västra (15a) inom Hovnäs, det östra (15b) inom Born och Gålsbo.

Två möjliga fornlämningar finns i delområde 15a enligt kulturmiljöregistret (naturbildningar med tradition). I delområde 15b finns inga kända fornlämningar.

Området berörs av strandskydd för tre mindre vattendrag som mynnar i Dalälven (ett inom 15a och två inom 15b). Delområde 15a berörs även av strandskydd för Dalälven. Passagemöjlighet finns längs stränderna.

Väg 712 går huvudsakligen längs delområdenas södra gränser. Vid Gålsbo går en större kraftledning.

Målbild

Områden för ny bostadsbebyggelse av begränsad omfattning i attraktiva lägen.

Ställningstagande

Enstaka bostadshus i direkt anslutning till befintlig bebyggelse kan prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Utbyggnad söder om väg 712, på kullen nordväst om Aspudden, ska prövas genom detaljplaneläggning.

Områdets natur- och kulturmiljövärden behöver särskilt beaktas, liksom översvämnings- och erosionsrisker. I område 15b ska skyddsavstånd hållas till befintlig kraftledning. Naturinventering ska göras av de områden som avses förändras.

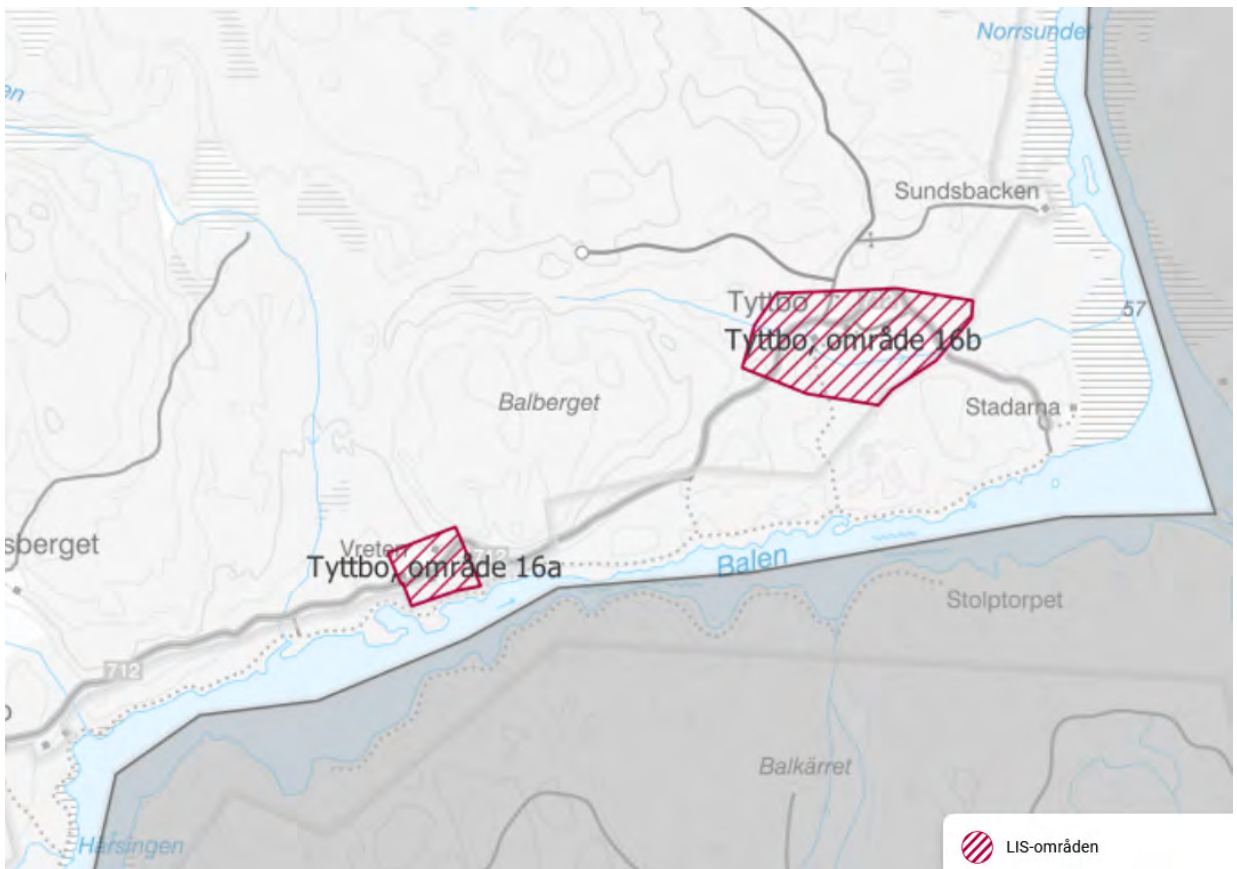
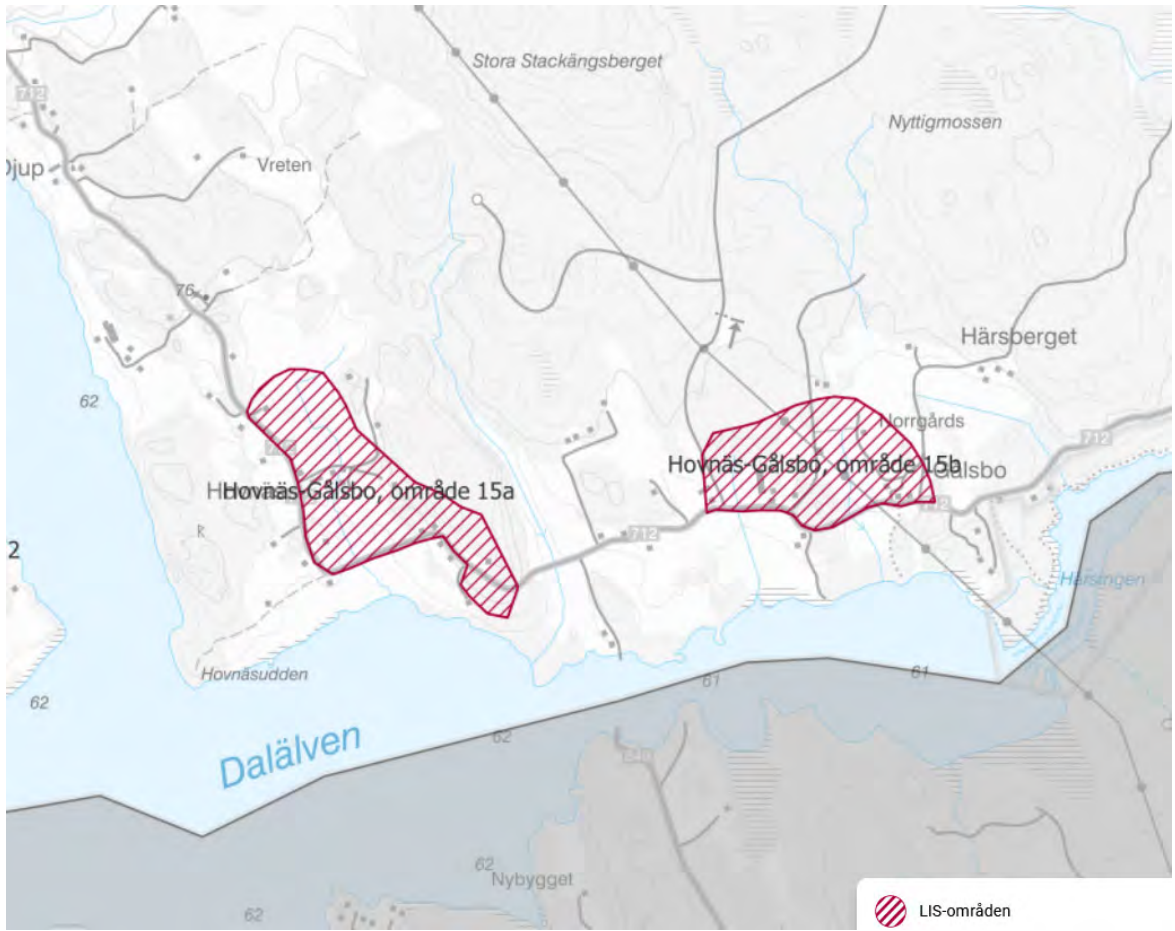
16. Tyttbo

Beskrivning

Området utgörs av två delområden med huvudsakligen granskog, bitvis gammal skog. Inslag av lövskog förekommer och även enstaka ädellövträd som lönn och ek.

I området finns några fritidshus på naturtomter. Nära det västra delområdet, vid stranden, ligger en raststuga med information om nationalparken och fisket.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär. Området angränsar till Färnebofjärdens national park, som även är Natura 2000-område, och tangerar en naturmiljö av riksintresse, Bysjön- Tyttboforsen, som även är av riksintresse för friluftslivet under namnet Nedre Dalälven. Inga kända fornlämningar.

Delområde 16a berörs av strandskydd för Dalälven. Delområde 16b berörs av strandskydd för ett mindre vattendrag. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

Väg 712 går genom området.

Målbild

Område för friluftsliv och turism samt enstaka bostadsbebyggelse.

Ställningstagande

Enstaka bostadshus i anslutning till befintlig bebyggelse kan tillkomma. Dessutom kan anordningar av begränsad omfattning för friluftsliv och turism. Inom delområde 16b bedöms ca 10-20 uppställningsplatser för husbil/husvagn kunna tillkomma.

Översvämningsrisken ska särskilt beaktas. Förändringar prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

NÄRA AVESTA CENTRALORT

17. Smedsbo-Germundsbo

Beskrivning

Området ligger cirka 3 km från centrala Avesta och utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (åker och vall) med en barrskogsduge i östra delen. Lövträd förekommer i brynen och i anslutning till bebyggelse. Längs en grusväg genom området ligger en större gård och flera bostadshus. Även vid stranden finns ett par bostadshus och några mindre byggnader. Strandområdet är glest bevuxet med lövträd.

En fornlämning, en fyndplats och en möjlig fornlämning (by-/gårdstomt) finns inom området, enligt kulturmiljöregistret.

Delen närmast älven ligger inom ett objekt som tas upp i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Dalälven, klass 2), som även är av värde för friluftslivet.

Området berörs av strandskydd för Dalälven. Passagemöjlighet finns längs stranden i delar av området, men är på enstaka ställen hindrad på grund av befintlig bebyggelse.

Området ligger inom det yttre skyddsområdet för Germundsbo vattentäkt och berör grundvattenförekomst i Badelundaåsen.

Cirka 150 meter öster om området går i nuläget en större kraftledning.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Samråd ska ske med Länsstyrelsen om ev. prövning enligt kulturmiljölagen 2 kap.

Miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomst, inte minst utifrån dricksvattenperspektiv, samt erosions- och skredrisker ska beaktas.

18. Bengtsbo

Beskrivning

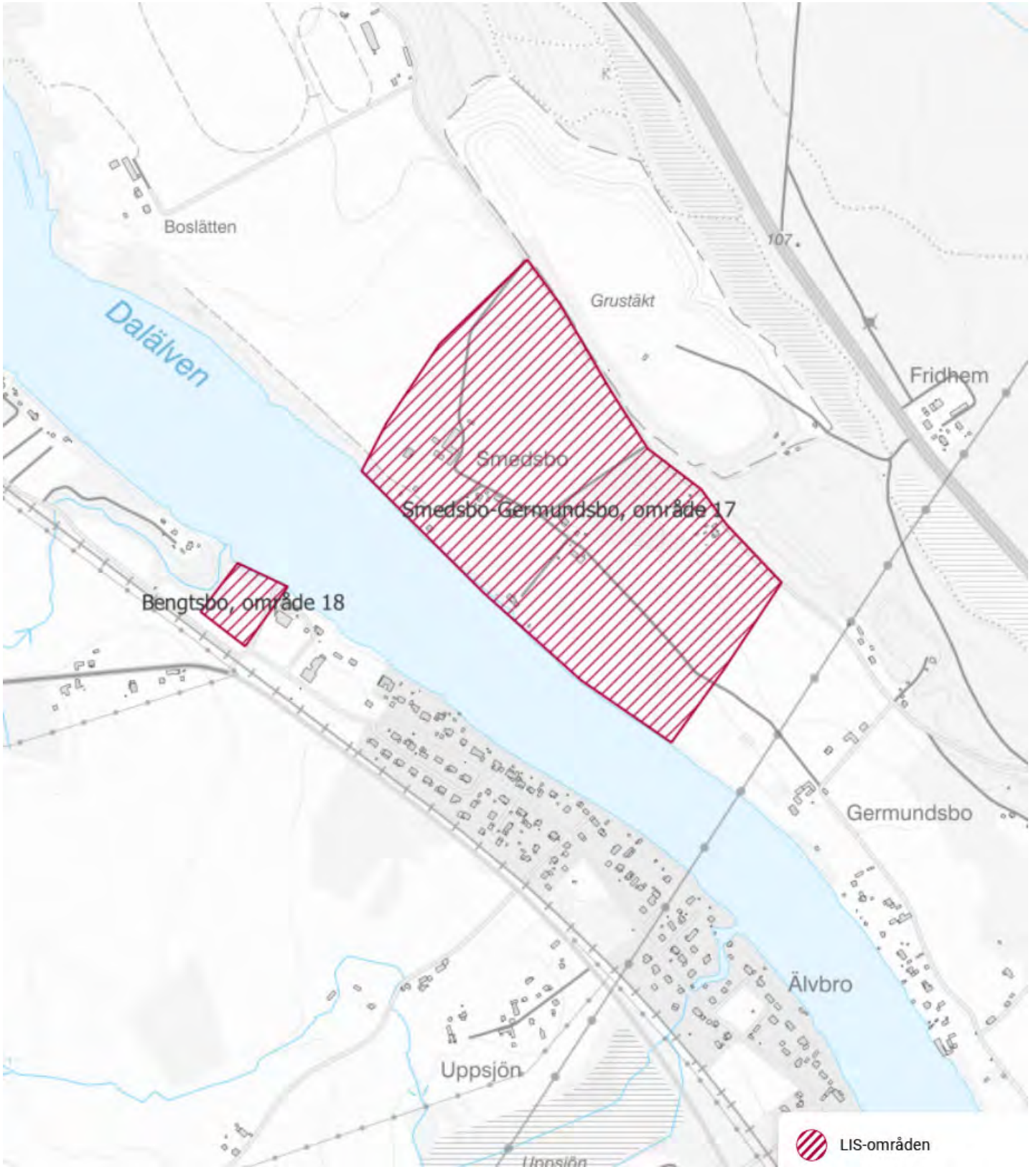
Området ligger cirka 3 km väster om centrala Avesta och utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (gräsbevuxen). I östra delen finns skogsområde med en bäckravin, där inslaget av lövträd är stort. Strandområdet utgörs av gräsmark och lövvegetation.

Ingen bebyggelse finns inom området. Vid stranden finns en båtilägningsplats.

Lövsbogen i anslutning till ravinen i områdets nordvästra del är en nyckelbiotop. Vid älven tangeras ett område som tas i upp i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Dalälven, klass 2). En fornlämning (by-/gårdstomt) finns inom området.

Området berörs av strandskydd för Dalälven samt ett litet vattendrag utan namn. Passagemöjlighet finns längs stranden.

Väster om området går Dalabanan, som är av riksintresse och rekommenderad färdväg för farligt gods. En befintlig grusväg leder in i området.

Området angränsar till en del av älven som utgör skyddsområde för Germundsbo vattentäkt.

Målbild

Område för friluftsliv och turism.

Ställningstagande

Endast anordningar för friluftsliv och turism. Förändringar prövas genom strandskyddsdispens och bygglov.

Vid utveckling av området ska samråd ske med Länsstyrelsen om ev. prövning enligt kulturmiljölagen 2 kap.

Om förändringar blir aktuella i närområdet till nyckelbiotopen bör naturinventering utföras och åtgärderna planeras så att nyckelbiotopen inte påverkas negativt.

Erosions- och skredrisker ska beaktas.

19. Älvbro

Beskrivning

Området ligger cirka 1 km väster om centrala Avesta och utgörs av jordbruksmark (åker) samt bebyggda tomter. Längs stranden växer enstaka lövträd.

Inom området finns några bostadshus.

135

Området ligger inom en kulturhistoriskt värdefull bebyggelsemiljö, Älvbro-Gamla Älvnäs. I kulturmiljöregistret finns uppgift om att en flottbro tidigare legat här.

Området berörs av strandskydd för Dalälven. Passagemöjlighet finns längs stränderna i delar av området, men är på enstaka ställen hindrad på grund av befintlig bebyggelse.

Väster om området går Dalabanan, som är av riksintresse och rekommenderad färdväg för farligt gods. Området är väl försörjt med vägar. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Området ligger vid en del av älven som utgör skyddsområde för Germundsbo vattentäkt.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Särskild hänsyn ska tas till kulturmiljön. I samband med planläggningen ska behovet av arkeologisk utredning prövas och kulturvärdena definieras inför detaljplaneläggningen av området.

Särskilt ska översvännings-, erosions- och skredrisker beaktas, liksom buller och vibrationer från järnvägen.

NORDANÖ

20. Nordanö-Ovanåker

Beskrivning

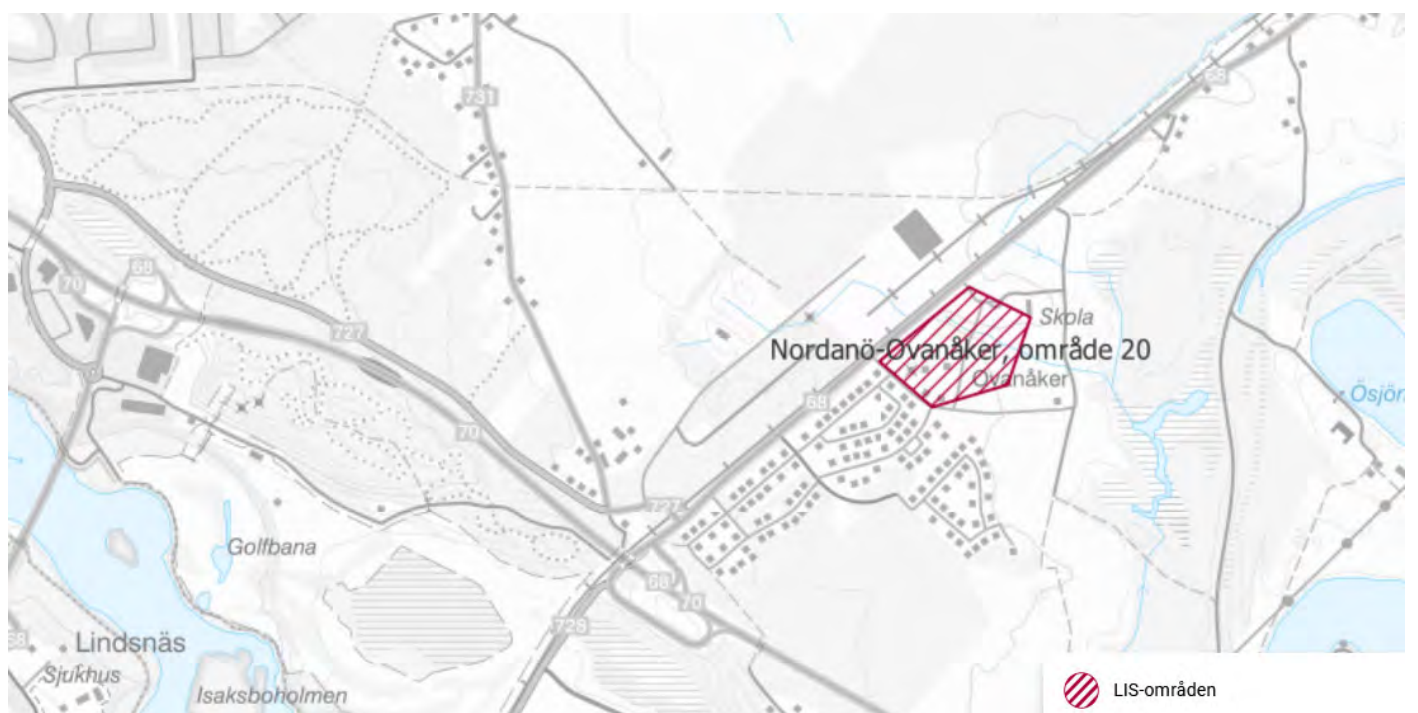
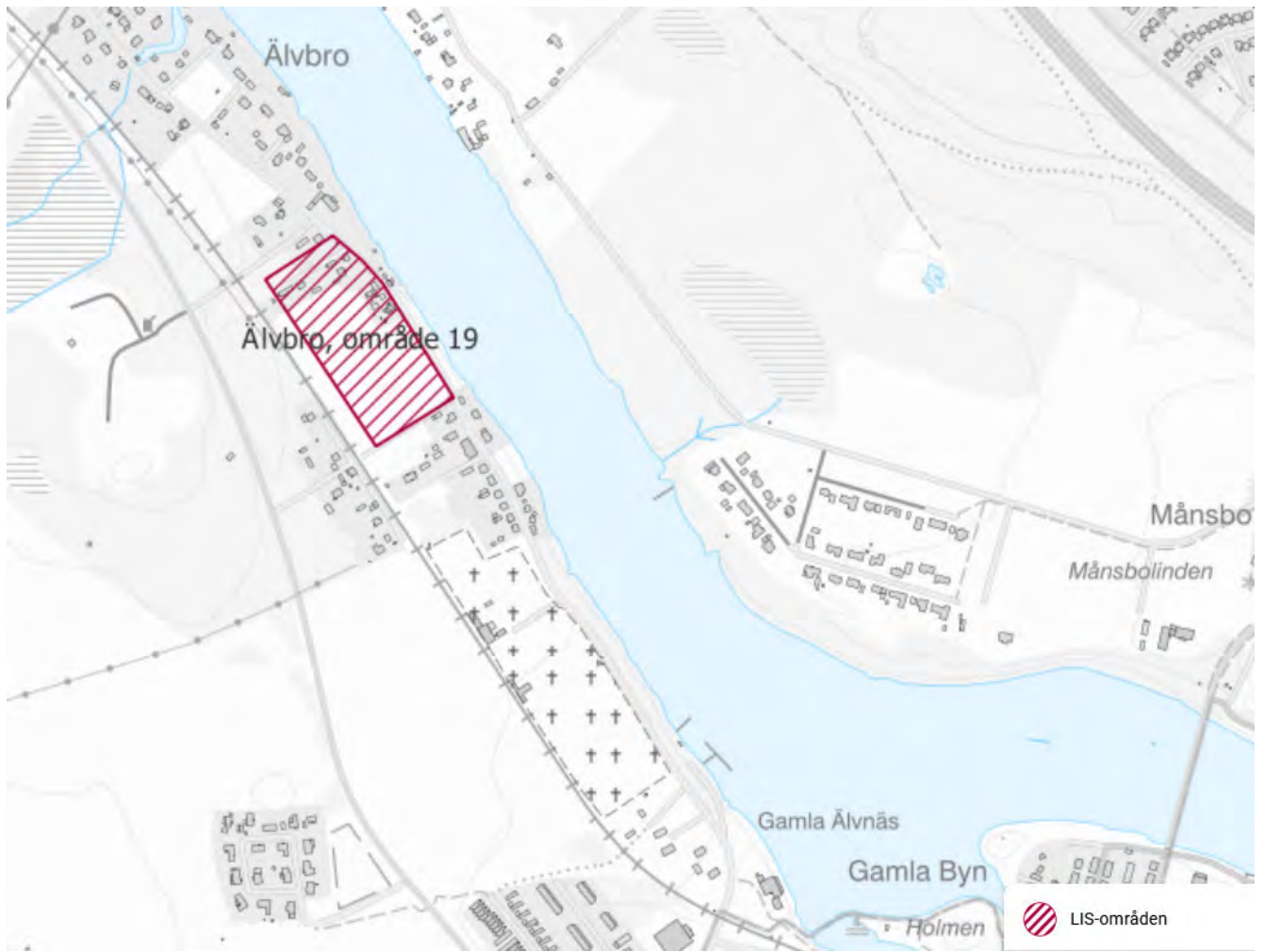
Området cirka 6 km från centrala Avesta och utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (gräsmark, delvis vallodling). Vattendraget på platsen är smalt och dikesartat, omges av jordbruksmark och saknar strandvegetation förutom enstaka slyuppslag. Intill bebyggelsen i området södra del, samt vid före detta Nordanö skola, finns lövträd och dungar.

I området södra del ligger några bostadshus/- gårdar. En gång- och cykelväg med belysning går genom området.

Inga utpekade värdefulla natur- och kulturmiljöer finns inom eller nära området.

Området berörs av strandskydd för ett litet vattendrag utan namn. Passagemöjlighet finns längs vattendraget.

Väg 68 går längs områdesgränsen. Det gör även järnvägen Godsstråket genom Bergslagen som är rekommenderad färdväg för farligt gods samt riksintresse. Området går att ansluta till befintligt vägnät och bedöms även gå att ansluta till elnätet.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse intill befintligt bostadsområde.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning.

Särskild hänsyn ska tas till närheten av väg 68 och järnvägen.

21. Brogård-Isaksbo

Beskrivning

Området utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (åker) och inom området ligger Isaksbo herrgård samt några bostadshus. I anslutning till herrgården finns lövskog med inslag av ädellöv och längs vägen mot herrgården finns en oxelallé. Strandområdet, med en parkartad lövskogsridå, ligger utanför LIS-området. Längs stranden finns en promenadstig.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär, inom en kulturhistoriskt värdefull bebyggelsemiljö, Isaksbo herrgård, samt inom ett odlingslandskap som Länsstyrelsen pekat ut som bevarandevärd. Även ett område som tas i upp i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Dalälven, klass 2) tangeras. Det finns inga kända fornlämningar i området.

Området berörs av strandskydd för Dalälven.

Längs nordvästra områdesgränsen går järnvägen Godsstråket genom Bergslagen, som är rekommenderad färdväg för farligt gods samt riksintresse. Området går att ansluta till befintligt vägnät och bedöms även gå att ansluta till elnätet.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning.

Särskild hänsyn ska tas till kulturmiljön och till järnvägen.

KRYLBO

22. Krylbo, Vintervägen

Beskrivning

Området är till stor del bebyggt med flerbostadshus. I bebyggelsen finns luckor som består av gräsytor och lövdungar. Längs stranden växer ett lövskogsbälte.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär och inom en kulturhistoriskt värdefull bebyggelsemiljö, Stationsgatan-Brogård. Det finns inga kända fornlämningar i området.

Området berörs av strandskydd för Dalälven. En anlagd strandpromenad går längs stranden i hela området.

Väster om området går Dalabanan, som är av riksintresse och rekommenderad färdväg för farligt gods. Området är väl försörjt med vägar. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

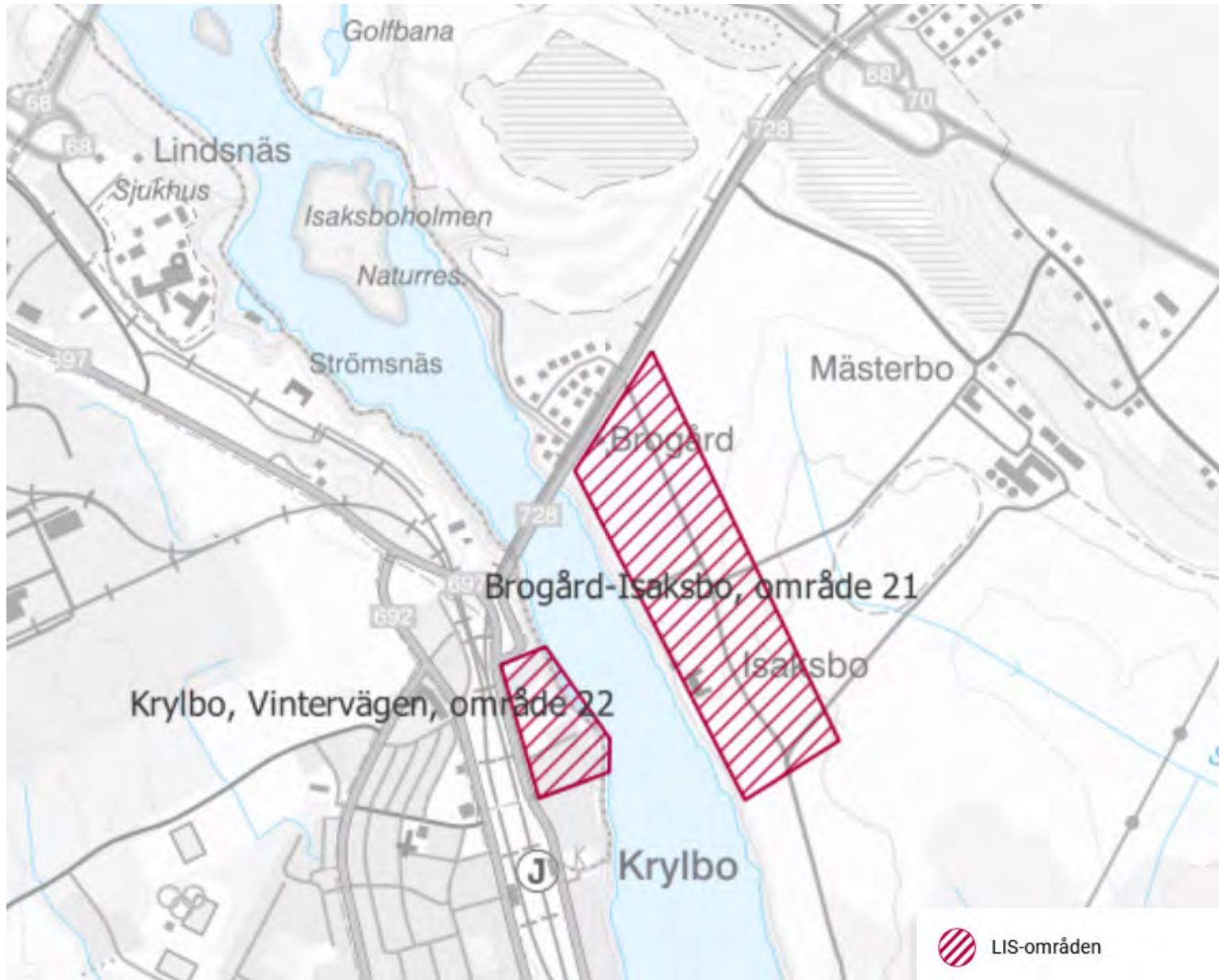
Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning.

Särskilt ska erosions- och skredrisker beaktas, liksom risker med farligt gods, buller och vibrationer kopplat till järnvägen.

23. Krylbo, Sågplan

Beskrivning

Området utgörs av en grusplan samt gräsytor och lövskog. Inom området finns ett bostadshus. Längs stranden växer ett lövskogsbälte.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär. Områdets norra del ligger inom en kulturhistoriskt värdefull bebyggelsemiljö, Stationsgatan-Brogård. Det finns inga kända fornlämningar i området.

Inom området finns lokaler med rödlistade arter, bl.a. steklar och bin.

Området berörs av strandskydd för Dalälven. Passagemöjlighet finns längs stranden i hela området.

Området är väl försörjt med vägar. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

Markföreningar, kopplat till tidigare verksamheter på platsen, finns inom en stor del av området.

Målbild

Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning.

Markföreningar ska åtgärdas innan byggnation i området.

Särskilt ska erosions- och skredrisker beaktas, liksom risker med farligt gods, buller och vibrationer kopplat till järnvägen.

Innan planläggning påbörjas ska naturinventering utföras, varvid rödlistade arter särskilt ska belysas.

KARLBO OCH SONNBO

24. Tjärna-Sonnboåsen

Beskrivning

Området utgörs huvudsakligen av jordbruksmark (vallodling, åker) samt bebyggda tomter. Några mindre skogspartier, med dominans av lövträd, finns vid sjöns södra ände. Även kring badplatsen växer lövträd och dungar. Inom området finns flera bostadshus/gårdar. Vid sjöns norra ände ligger en badplats med brygga.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och rörligt friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 1- 2 §§, Dalälven från Avesta till Skutskär. En fornlämning (boplatz med osäker utbredning) finns inom västra delen av området.

Området berörs av strandskydd för Tjärnsjön och ett mindre vattendrag vid sjöns utlopp. Passagemöjlighet finns längs stränderna i hela området.

Områdets östra del utgör yttre skyddsområde för Brunnbäcks vattentäkt. En mindre del, i nordost (där badplatsen är belägen) ligger inom det inre skyddsområdet. Även en grundvattenförekomst som omfattas av miljökvalitetsnormer berörs av LIS-området.

Området är väl försörjt med vägar. Ny bebyggelse bedöms kunna anslutas till elnätet.

I västra kanten av området går en kraftledning av regional betydelse.

Målbild

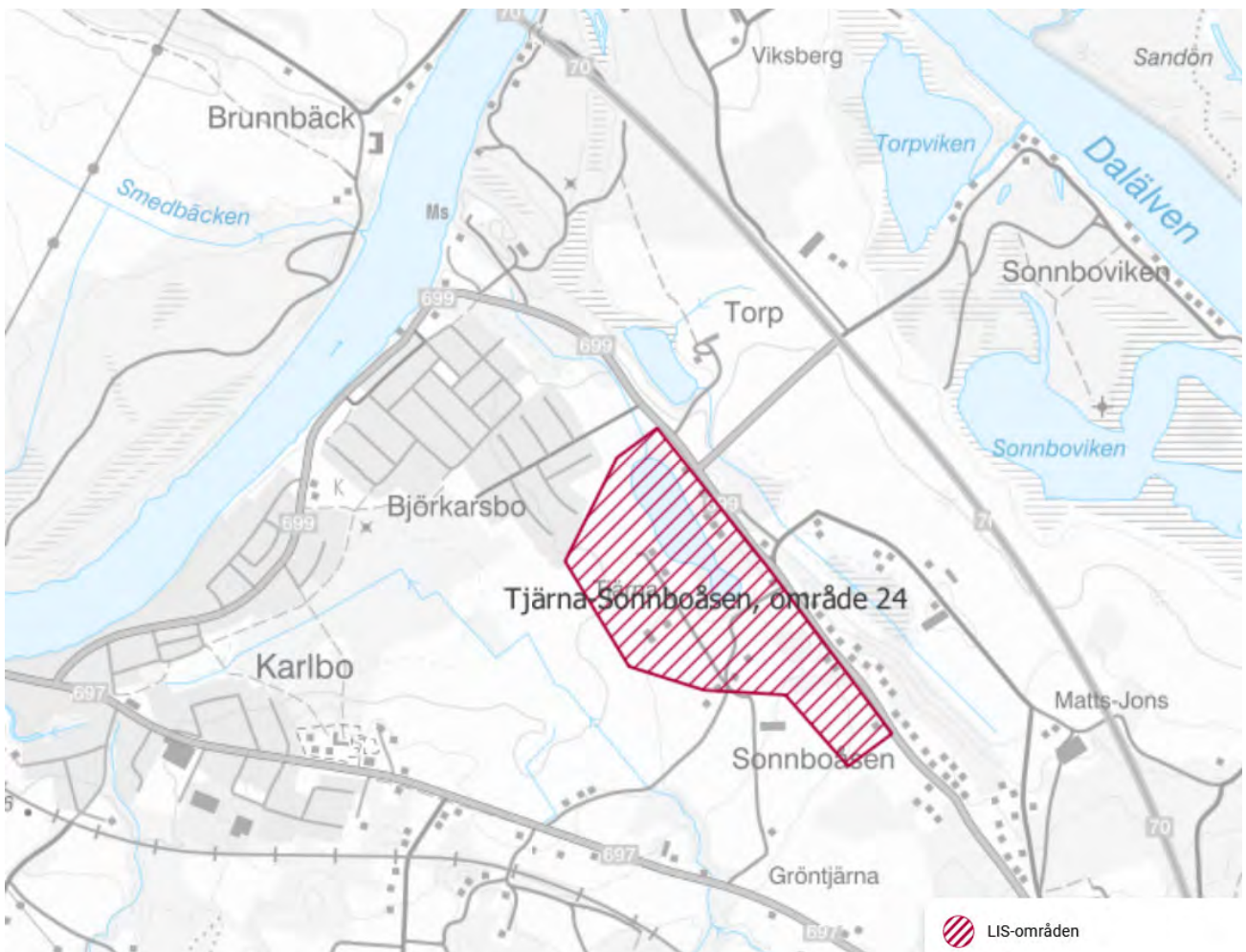
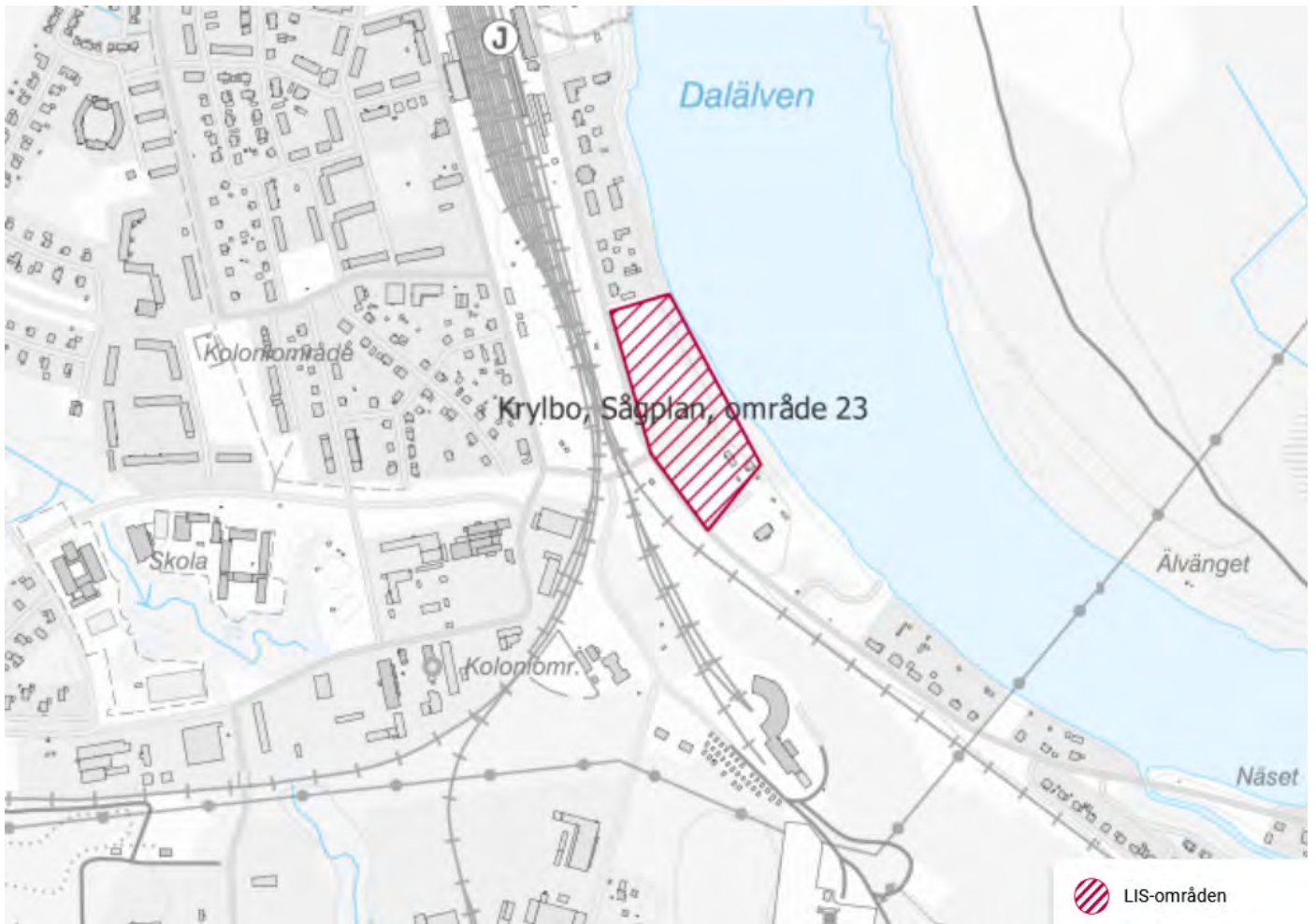
Område för ny bostadsbebyggelse i attraktivt läge.

Ställningstagande

Utbyggnad av bostadsbebyggelse bör prövas genom detaljplaneläggning. Samråd ska ske med Länsstyrelsen om eventuell prövning enligt kulturmiljölagen 2 kap.

Särskilt ska erosionsrisk beaktas och även grundvattnets kvalitet behöver beaktas, inte minst utifrån dricksvattenperspektiv.

Norra delen av området ska enbart användas för friluftssändamål.

ANDRA VÄRDEN

Inledning

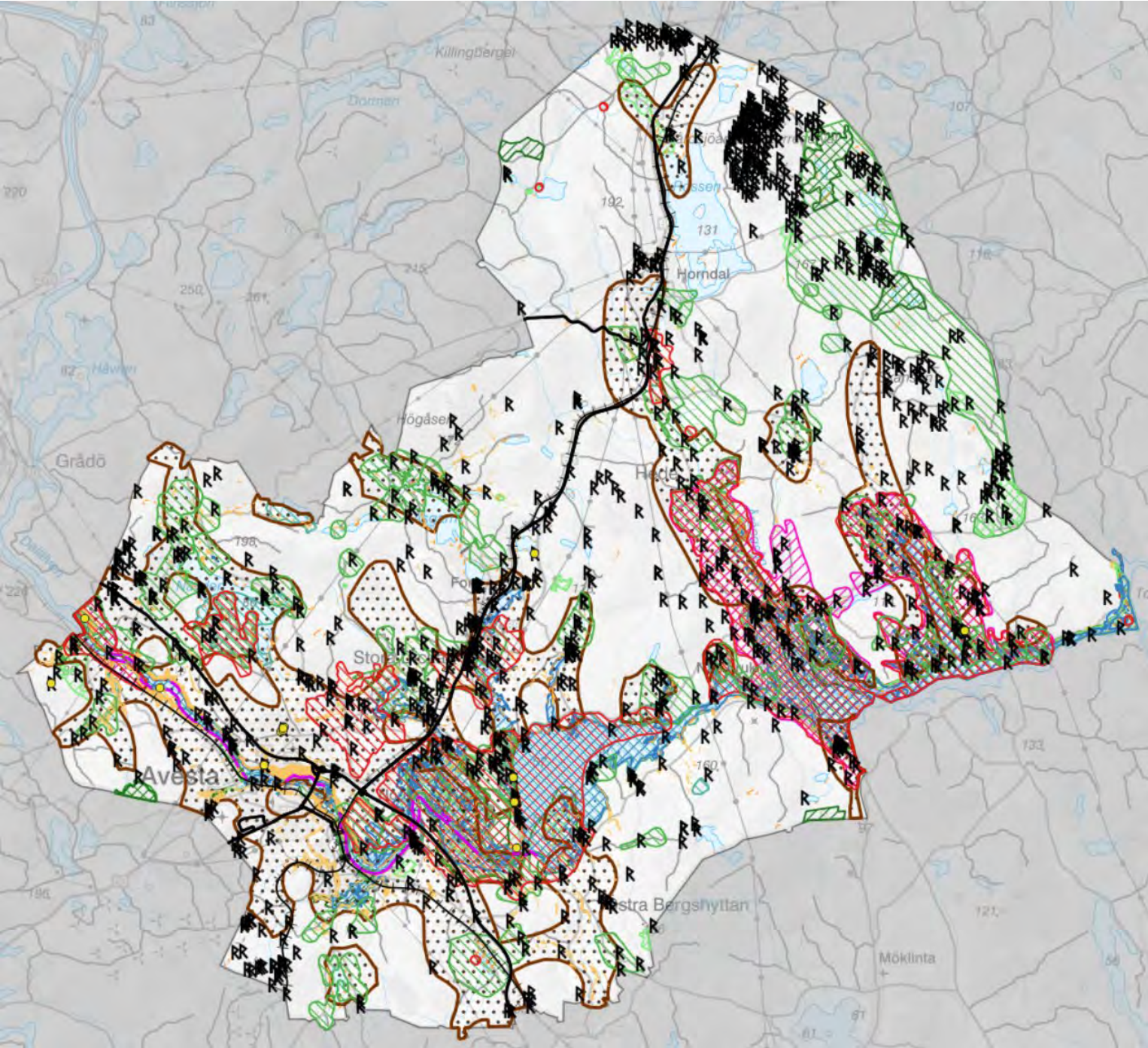
Kommunen ska ta hänsyn till andra värden och skydd vid detaljplaneläggning av mark- och vattenområden och i andra tillståndsprövningar så som bygglov och förhandsbesked. Dessa andra värden och skydd kan till exempel vara naturreservat, strandskydd, kulturhistoriska miljöer, skyddsområden för vattentäkter, fornlämningar med mera.

Dessa värden med mera är oftast utpekade, skyddade eller reglerade med stöd i olika lagstiftning som till exempel miljöbalken och kulturminneslagen.

Ställningstagande

Det ska alltid göras väl genomtänkta och analyserade övervägningar mellan olika allmänna intressen vid tänkta förändringar i bebyggelsen eller landskapet.

ANDRA VÄRDEN

NATURVÄRDEN

Beskrivning

I Avesta kommun finns många områden med höga naturvärden som ofta är skyddade på olika sätt, eller i vilket fall utpekade i inventeringar som områden med höga värden. Några av dem utgör riksintressen och återfinns därför i riksintresseavsnittet.

Här nedan redovisas de övriga naturvärden som kommunen väljer att ta med i översiktsplanen. Mer information om de olika områdena finns att läsa på webben hos bland annat Sveriges nationalparker och länsstyrelsen Dalarna. Hos länsstyrelsen går även att se ett antal ytterligare områden från andra inventeringar.

De värden som redovisas här har beaktats av kommunen i översiktsplanens olika förslag.

Ställningstagande

Kommunen ska verka för att de värden som pekats ut kan bevaras. Detta kan till exempel ske genom spridande av information kring de värden som finns på olika sätt och att arbeta för införande av olika skydd där så är motiverat.

De värden som redovisas här ska beaktas vid detaljplanläggning av mark- och vattenområden och i andra tillståndsprövningar, så som bygglov och förhandsbesked.

Nationalpark

Färnebofjärdens nationalpark är ett unikt älvlandskap i en påfallande vacker del av Nedre Dalälven där sjöar, forsar, våtmarker och skogar bildar en mosaik av speciella miljöer.

Här ligger "Limes Norrlandicus", den biologiska norrlandsgränsen, där det märkliga mötet mellan syd- och nordsvenska växt- och djurarter äger rum.

Det ovanligt rika fågellivet med över 100 regelbundet häckande arter saknar motsvarighet i resten av landet.

Naturreservat

Naturreservat är ett område som ska långsiktigt skydda värdefulla skogar, vatten, ängar, myrar och hagar med mera, för att bevara biologisk mångfald och för att säkra människors tillgång till attraktiva områden för bland annat friluftsliv, rekreation och naturupplevelser. Naturreservat kan skapas av både länsstyrelsen och kommunen. Reservatet innebär ett starkt skydd kopplat till särskilda föreskrifter och bestämmelser för vad som är och inte är tillåtet inom naturreservatet.

Inom Avesta kommun finns dessa 14 naturreservat:

1. Krokbacken
2. Gårdsjöarna
3. Skissen
4. Tallåsen i By
5. Prästgårdsängen i By
6. Bysjöholmarna
7. Fullsta
8. Åsboholmen-Isaksboholmen
9. Herrön
10. Svartån
11. Kungsgårdsholmarna och Prosträset
12. Bredmossen
13. Ödet
14. Bjurforsbäcken

Naturvårdsprogram

Naturvårdsprogram för länet, framtaget av länsstyrelsen år 1988, med syftet att presentera en samlad och enhetlig redovisning av naturvårdens mest värdefulla intresseområden inklusive fakta och bedömningar.

Naturvårdsprogrammet togs då fram i en lång process med många moment där även kommuner och naturvårdsföreningar var med och lämnade värdefulla uppgifter. Naturvårdsprogrammets områden har klassats i tre värdenivåer där klass 1 har högsta naturvärde, klass 2 har mycket högt naturvärde och klass 3 har högt naturvärde.

I Avesta kommun finns 33 utpekade områden och av dessa anges 3 som klass 1, 6 som klass 2 och övriga 24 som klass 3.

Områden klass 1

Döda fallen
Nedre Dalälven
Bredmossen 2

Områden klass 2

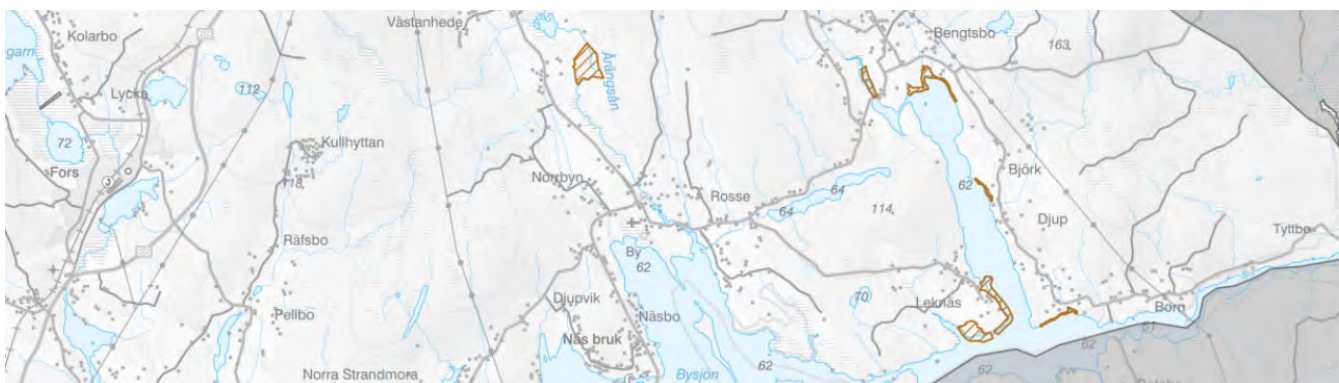
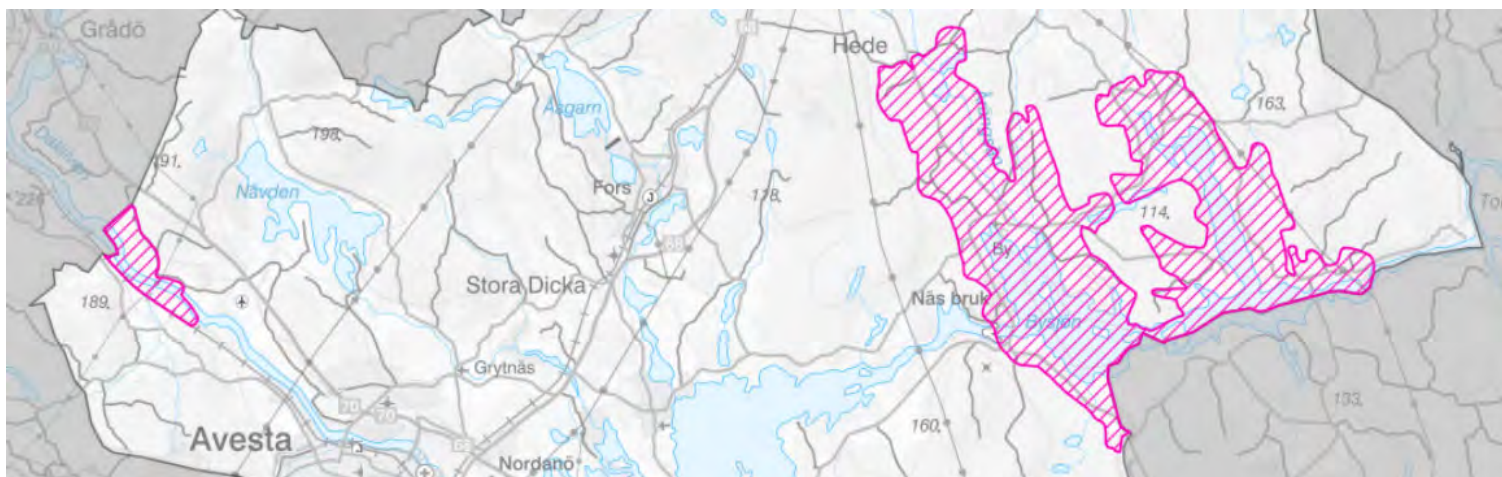
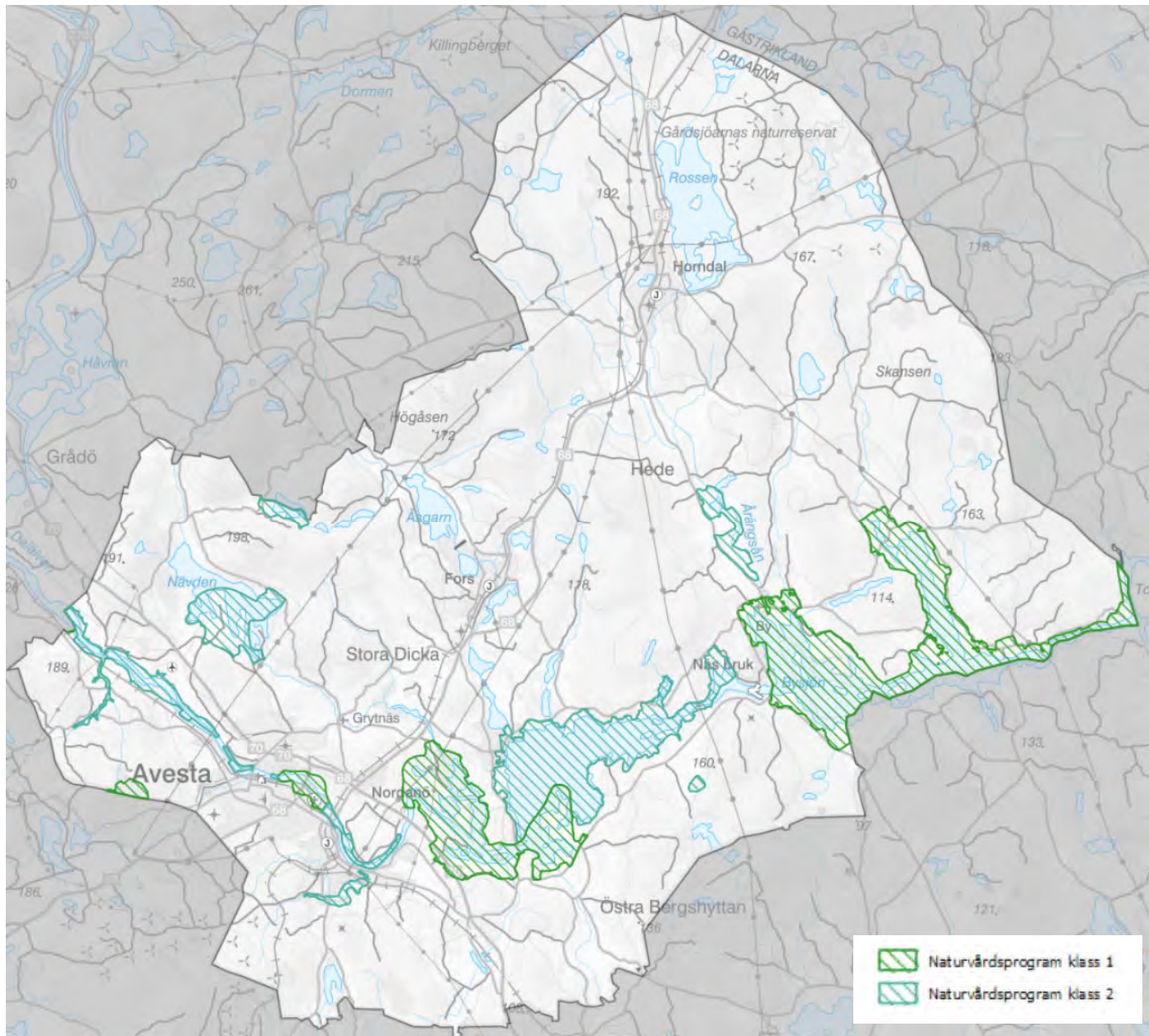
Fänsjö – Björsjö
Hedesjön – By
Nävden
Dalälven
Svartån
Strandmoramassivet

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet

Områden utpekade i Naturvårdsverkets rapport (nr 4815) "Sveriges finaste odlingslandskap" från år 1997.

Nationell bevarandeplan för ängs- och hagmarker

Dessa områden utgör mindre delar av utpekade områden i Naturvårdsverkets rapport "Sveriges finaste odlingslandskap" som redovisas under Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet direkt ovan.

Flera utpekade naturvärden samlat

Denna karta visar nedan listade värden samlat:

Samrådsområde	Ett område utmed Dalälven vid Bysjön och Österviken där samråd enligt 12 kap 6 § första stycket miljöbalken ska ske med länsstyrelsen innan särskilt angivna åtgärder eller verksamheter påbörjas. I just detta område finns bland annat reglering kring skogsbruk. Samrådsområden är beslutade enligt 12 kapitlet 6 § andra stycket miljöbalken, eller motsvarande i 20 § naturvårdslagen (gällde innan miljöbalken började att gälla den 1 januari 1999).
Landskapsbildsskydd	Skydd som finns till för att skydda värdet av framförallt den visuella upplevelsen av ett landskap och gäller vid Sonnboviken/Kungsgårdsholmarna. Skyddet reglerar till exempel bebyggelse och vägar. Det krävs tillstånd från Länsstyrelsen för att utföra åtgärder som kan ha negativ effekt på landskapsbilden i dessa områden. Detta är en äldre skyddsform som inte finns i miljöbalken och den håller successivt på att ersättas med andra skyddsformer.
Skyddad natur, punktobjekt	Olika former av objekt med naturvärden, oftast mycket gamla, eller stora, träd, eller flyttblock, i landskapet.
Värdetrakt för tall	En värdetrakt kan beskrivas som ett landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska värden. De används för samverkan om naturvårdsplanering inom grön infrastruktur, variationsrikt skogsbruk, frivilliga och formella skydd för ett hållbart skogsbruk. I en värdetrakt är det ofta lämpligt att prioritera åtgärder som syftar till att stärka den utpekade naturtypen. Det vill säga konkreta åtgärder som stärker den gröna infrastrukturen i skog.

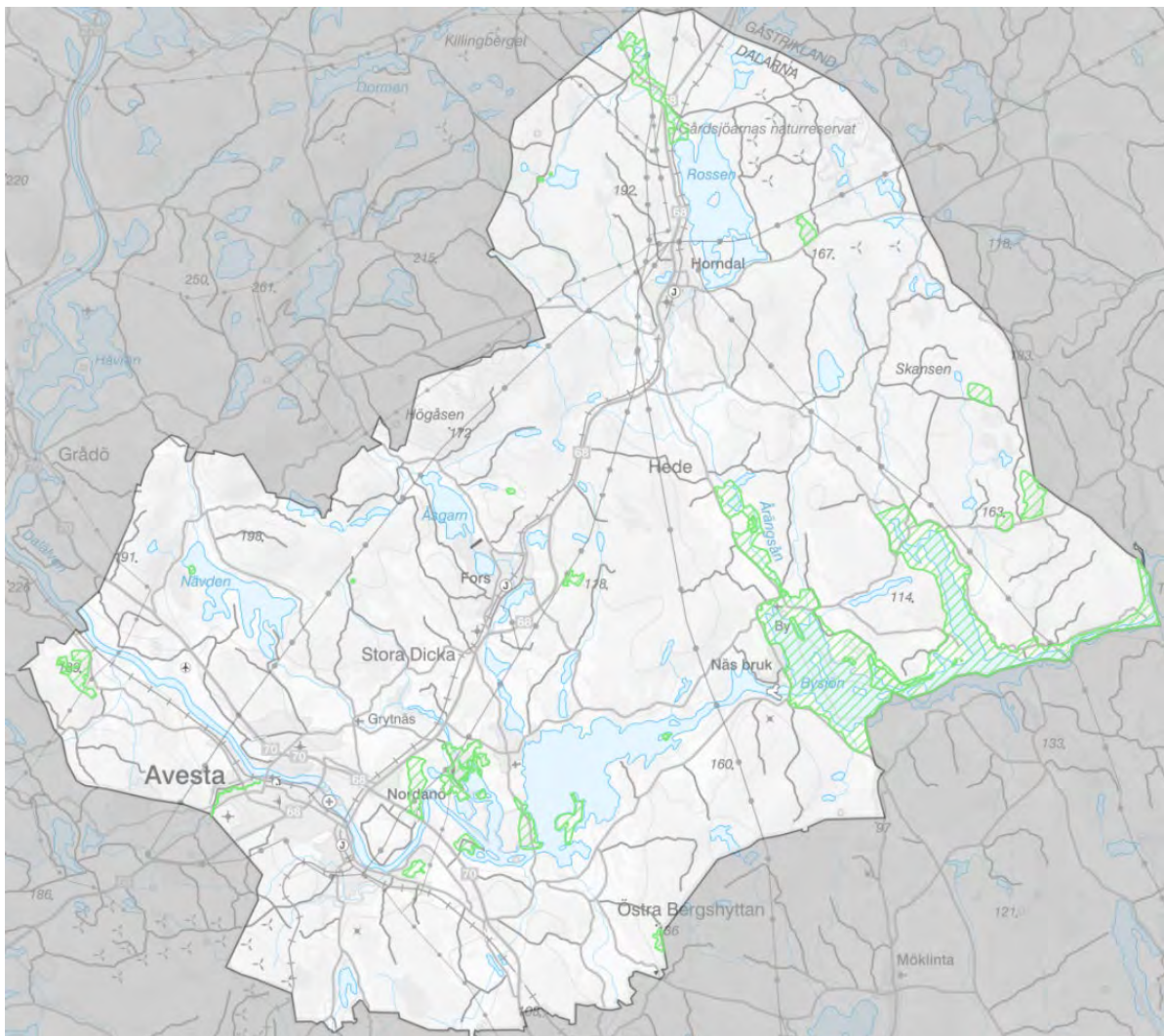
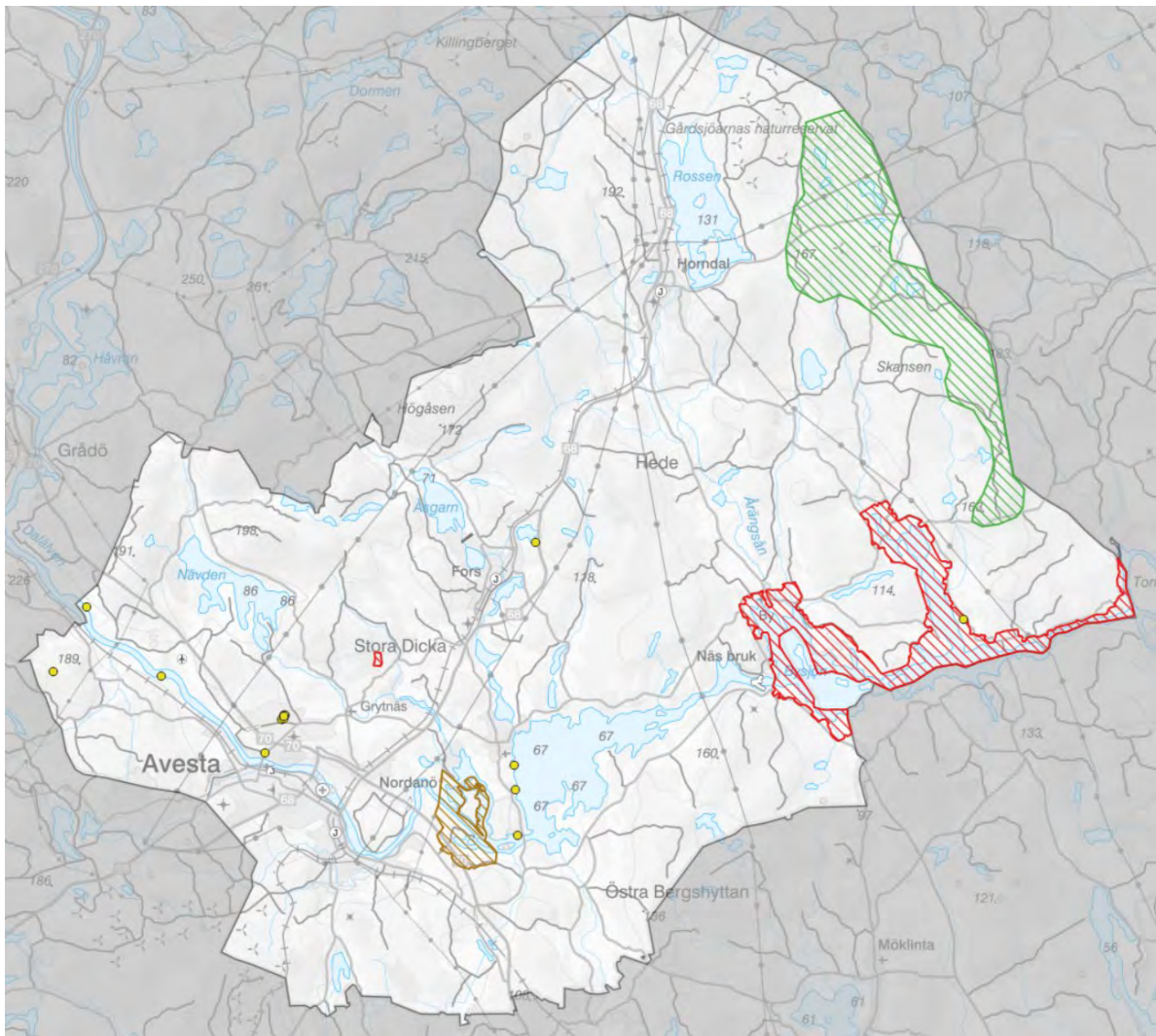
Naturvärden kända av länsstyrelsen Dalarna

Områden med mer eller mindre väl inventerade naturvärden som länsstyrelsen skaffat sig kännedom om de senaste årtiondena. Det kan röra sig om allt från tips som allmänheten lämnat och som länsstyrelsen bara hunnit besöka flyktigt till väl inventerade områden där myndigheten har en god kunskap. Namnet är lite missvisande då äldre inventeringsdata inte tas upp och inte heller data från Skogsstyrelsen.

Generellt redovisas här inga områden där ett arbete med att formellt skydda området påbörjats.

I länsstyrelsens geodatakatalog anges att då varje naturskyddshandläggare inom länsstyrelsen själv ansvarat/ansvarar för att ajourhålla materialet inom de kommuner denne ansvarar för kan materialet vara lite spretigt, både i urval av områden och i hur väl områdena är beskrivna.

Dessa områden tas med då vissa av de områden som kommunen vet har höga naturvärden inte omfattas av tidigare redovisade kartor.

KULTURMILJÖVÄRDEN

Beskrivning

I Avesta kommun finns många områden med höga kulturmiljövärden som ofta är skyddade på olika sätt, eller i vilket fall utpekade i inventeringar som områden med höga värden. Några av dem utgör riksintressen och återfinns därför i riksintresseavsnittet.

De värden som redovisas här har beaktats av kommunen i översiktsplanens olika förslag.

Här nedan redovisas de övriga kulturmiljövärden som kommunen väljer att ta med i översiktsplanen. Mer information om de olika områdena finns att läsa på webben hos bland annat Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen Dalarna.

Ställningstagande

Kulturmiljövärden är skyddade i lagstiftningen genom kulturmiljölagen, miljöbalken och bestämmelser i plan- och bygglagen och dessa bestämmelser ska följas.

Kommunen ska verka för att de värden som pekats ut kan bevaras. Detta kan till exempel ske genom spridande av information kring de värden som finns på olika sätt och att arbeta för införande av olika skydd där så är motiverat.

De värden som redovisas här ska beaktas vid detaljplaneläggning av mark- och vattenområden och i andra tillståndsprövningar, så som bygglov och förhandsbesked.

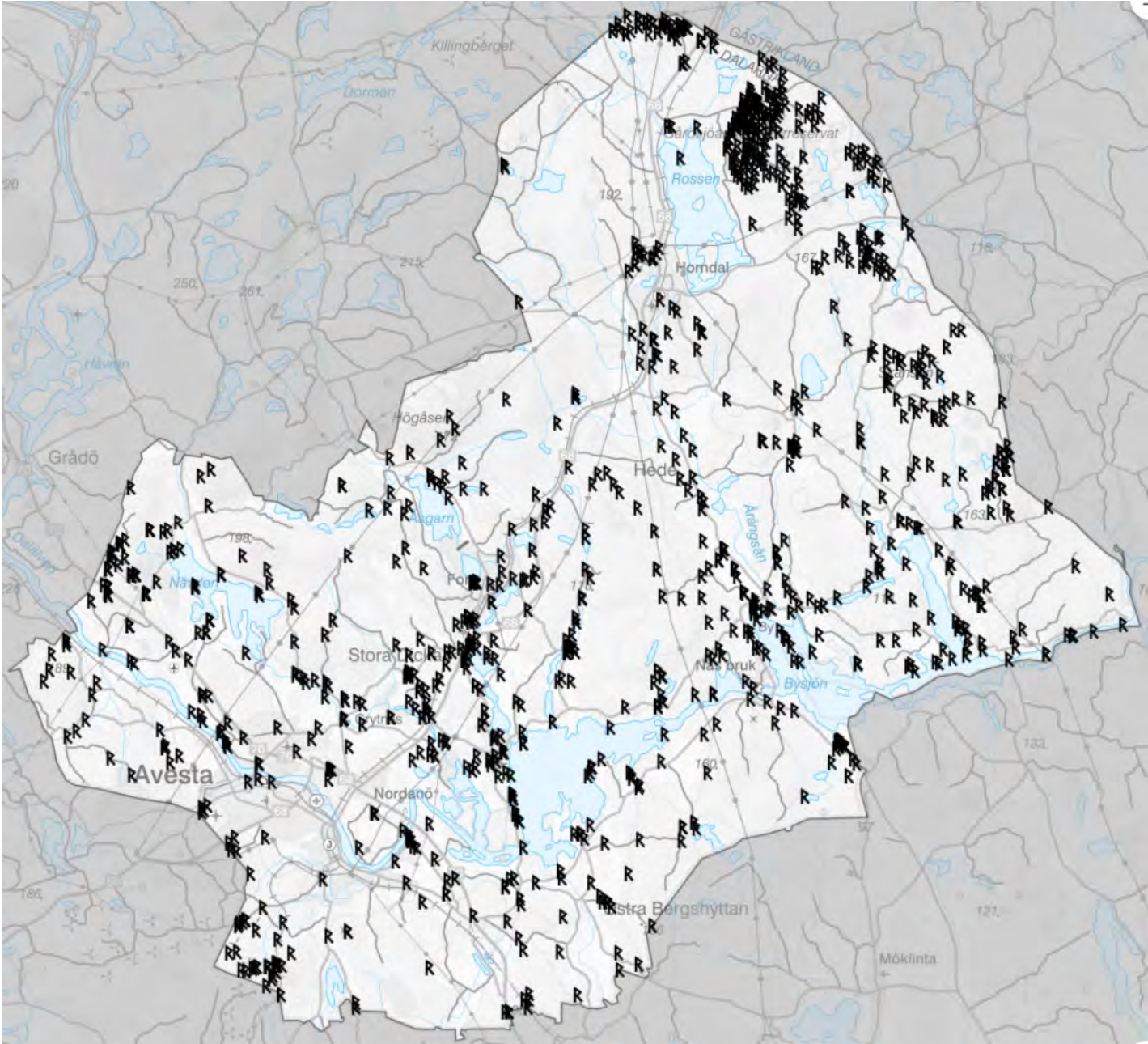
Det finns ett behov av att utföra ett kulturmiljöprogram för Avesta kommun, som då även kan ersätta många äldre inventeringar, då mer sentida områden och bebyggelse ofta saknas i de material som finns, samtidigt som metoder med mera för både inventering och värdering av kulturmiljöer utvecklats genom nya kunskaper.

Fornlämningar och byggnadsminnen

Fornlämningar är spår efter mänsklig aktivitet och verksamhet från forna tider. Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen och det är förbjudet att förändra eller skada en fornlämning. Länsstyrelsen kan lämna tillstånd till arkeologisk utredning/ undersökning/ dokumentation innan eventuell borttagning av fornlämningar. Inom Avesta kommun finns en stor mängd identifierade forn- och kulturlämningar av olika slag. Besök Riksantikvarieämbetets webbplats för att utforska den karttjänst som finns där och läsa om de fornlämningar som finns i kommunen. Även ej kända fornlämningar, som inte är registrerade i kulturmiljöregistret och därför inte syns i Riksantikvarieämbetets tjänst Fornsök, har samma lagstadgade skydd som kända fornlämningar.

Byggnadsminne är ett beslutat skydd av vissa kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar. Byggnadsminnen ska bevara viktiga spår av historien för förståelsen av framväxten av dagens och morgondagens samhälle. Det finns två typer av byggnadsminnen, byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen (enskilda) och statliga byggnadsminnen (utpekade och beslutade av regeringen). Varje byggnadsminne har särskilda skyddsbestämmelser som reglerar hur byggnadsminnets kulturhistoriska värden ska tillvaratas. Information om byggnadsminnen finns i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister. Inom Avesta kommun finns det för närvarande sju olika byggnadsminnen, se nedan.

- Böösgården i Gamla Byn
- Jan-Ersgården i Gisselbo
- Klosterskolan i Avesta
- Krylbo stationshus i Krylbo
- Krylbo tingshus i Krylbo
- Sundhcenter (Aaltohuset) i Avesta
- Tolvmansgården (Karlfeldtsgården) i Karlbo

Kulturmiljöer i Avesta kommun

Kulturmiljöer i Avesta kommun är en kulturhistorisk inventering utförd av Dalarnas museum och Avesta kommun i slutet av 1980-talet och rapporten färdigställdes i början av 1990-talet. Även om det gått många år sedan dess ser kommunen att den absoluta merparten av identifierade värden fortfarande finns kvar. Dock har så klart olika förändringar skett ute i landskapet under dessa år.

I utredningen delas utpekade områden in i två olika klasser, klass A som är Mycket värdefulla kulturmiljöer och klass B som är Värdefulla kulturmiljöer.

De områden som utgör klass A har legat till grund för kommunens utpekande av områden med ställningstaganden i avsnittet Kulturhistoriska miljöer under Mark- och vattenanvändning.

Värdefulla odlingslandskap

Områden som pekas ut i *Länsprogram för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden, en samlad redovisning av bevarandeintressena i ett långsiktigt perspektiv*.

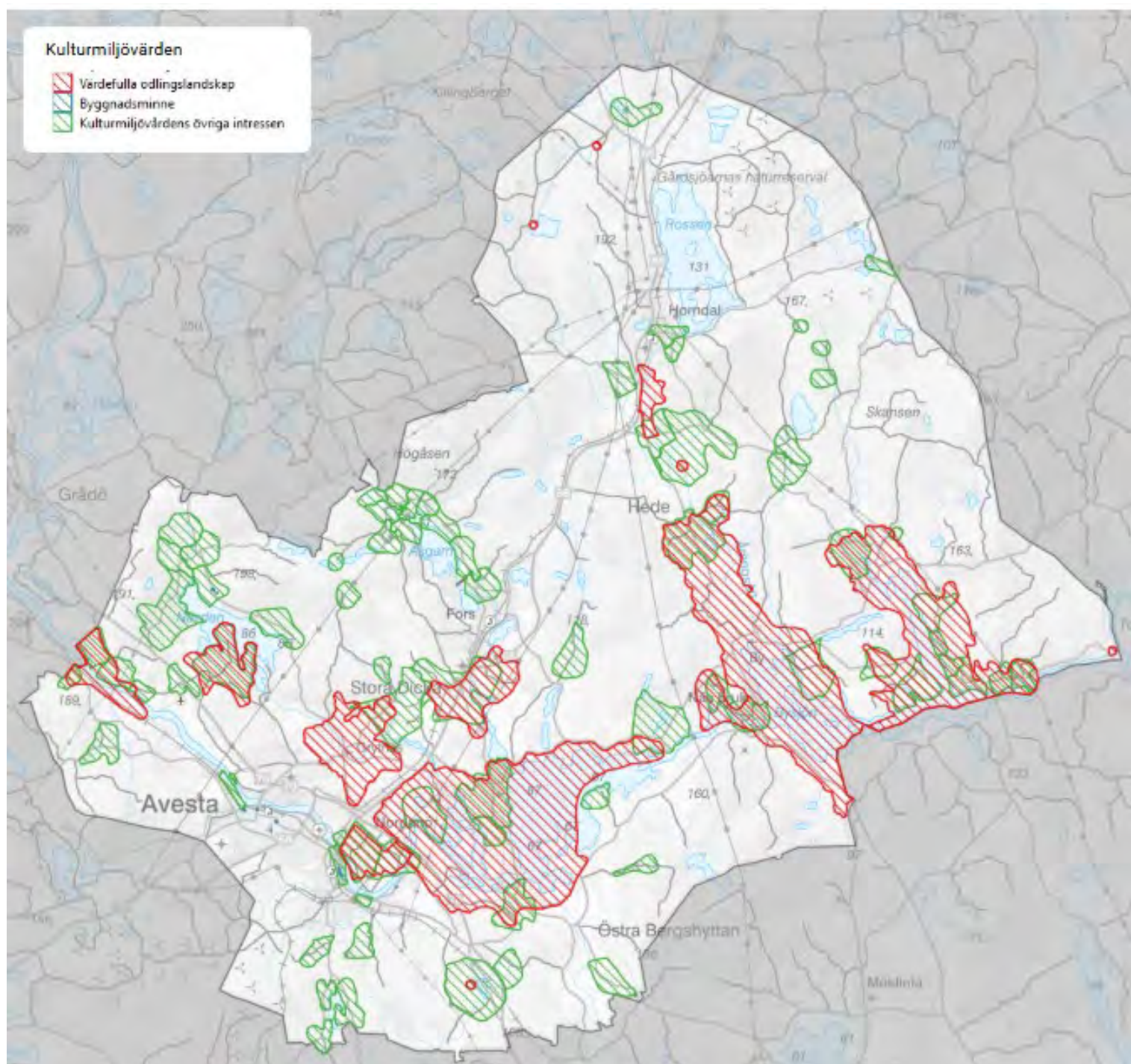
Syftet är att programmet skall utgöra underlag för samordning och styrning av samhällets förändringar, till exempel genom planläggning, och olika former av ekonomiskt stöd inom de mest värdefulla områdena för kulturmiljövård och naturvård.

Det utgör också underlag för tillämpning av miljöbalkens bestämmelser om ekologiskt särskilt känsliga områden, utpekande av riksintressen, tillämpningen av hänsynsregler i skötsellagen, miljöbalken och skogsvårdslagen, säkerställande av de mest värdefulla delarna av jordbrukslandskapet samt för information om värden i odlingslandskapet.

Se även "Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet", i avsnittet om Naturvärden, som innehåller ett urval av områden som är nationellt utpekade som särskilt värdefulla.

Kulturmiljövärden

- Värdefulla odlingslandskap
- Byggnadsminne
- Kulturmiljövärdens övriga intressen

STRANDSKYDD

Beskrivning

Strandskyddet infördes i Sverige i början på 1950-talet då tillgången till stränder på vissa platser höll på att försvinna helt som följd av ett ökat byggande längs med stränderna. År 1975 infördes det så kallade generella strandskyddet, som vi har än i dag, och kom då att omfatta alla sjöar, kuster och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att trygga tillgången till bad och friluftsliv för allmänheten, men även för att ge ett långsiktigt skydd för djur- och växtliv längs med stränderna.

Strandskyddet innebär normalt ett skyddat område om 100 meter från strandkanten mot land och ut i vattenområdet. Inom vissa områden är strandskyddet utökat upp till 300 meter.

Inom strandskyddsområdet är det förbjudet att uppföra nya byggnader, förändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där, gräva, spränga eller på annat sätt förbereda för sådana åtgärder och utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurliv. För den som har för avsikt att bygga, förändra eller åtgärda något inom ett strandskyddsområde behöver dispens från strandskyddet sökas. För att få dispens behöver ansökan uppfylla något av de särskilda skälen som finns beskrivna i sin helhet i 7 kap. 18 c-d § miljöbalken.

Vid planläggning kan strandskyddet upphävas av kommunen genom bestämmelse i detaljplan. Även då ska något av de särskilda skälen enligt 7 kap. 18 c-d § miljöbalken vara uppfyllda.

Det är i huvudsak kommunen som handlägger och beslutar i ärenden om strandskyddsdispens och upphävande av strandskydd vid planläggning, samt genomför tillsyn för att se att strandskyddsbestämmelserna efterföljs i kommunen. Kommunen har dock inte hela beslutanderätten i prövningar av dispens eller upphävande, utan i slutändan är det länsstyrelsen, i sin roll som överprövande myndighet, som beslutar om kommunens strandskyddsbeslut är rätt eller inte. Länsstyrelsen kan även i det enskilda fallet upphäva strandskyddet vid mindre sjöar och vattendrag om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Oavsett om det är fråga om dispens eller upphävande vid planläggning ska alltid en fri passage lämnas närmast vattnet.

Den 1 juli 2025 gjordes vissa lagändringar i fråga om strandskydd och de innebär bland annat att det generella strandskyddet tagits bort vid insjöar med mindre storlek än en hektar, vid vattendrag smalare än två meter samt vid sjöar och vattendrag som anlagts efter 1975.

På såväl länsstyrelsens som Naturvårdsverkets webbplatser finns mer att läsa om strandskydd.

RISKER

Beskrivning

I Avesta kommun finns många områden och platser med olika former av risker för hälsa och säkerhet.

Här nedan redovisas de mer omfattande risker som kommunen väljer att redovisa i översiktsplanen. Utöver dessa finns ett antal andra risker som förekommer utspritt i kommunen, ofta som punktojekt, till exempel eventuellt förorenad mark och områden med risk för höga nivåer av markradon. Då risker alltid ska beaktas vid planläggning och prövning av bygglov genom lagkrav tas inte alla risker med i översiktsplanen. På bland annat länsstyrelsens webb finns karttjänster där även andra risker kan ses.

De risker som redovisas här har beaktats av kommunen i översiktsplanens olika förslag så långt det är möjligt på den översiktliga nivå som en översiktsplan utgör.

Generella ställningstaganden

De risker som redovisas ska beaktas och utredas mer djupgående vid detaljplaneläggning av mark- och vattenområden och i andra tillståndsprövningar, så som bygglov och förhandsbesked, så snart behov finns.

Eventuell lagstiftning, skyddsbestämmelser, gränsvärden, riktvärden, allmänna råd och rådande praxis som gäller för olika risker ska alltid följas vid kommunens planläggning och vid prövning av bygglov och förhandsbesked.

Erosion, ras och skred

Erosion förekommer vid de flesta vattendrag i olika omfattning. Vid ökade flöden i vattendrag ökar erosionen på strandlinjerna längst med sjöar och vattendrag. Vid skyfall kan erosion även förekomma i brantare terräng med lätteroderade jordarter såsom sand och silt. I kartan finns lagret "Erosionsbenägen jordart" som är ett underlag från länsstyrelsen och detta kan användas vid jämförelser och som komplement till mer detaljerade underlag från till exempel SGU.

Ras och skred kan ske naturligt i känsliga områden men även på grund av exploatering och byggnation. Skred sker oftast i områden med ler- och slitjordar och förekommer i områden när lermarken sluttar eller ligger i anslutning till en sjö, älv eller annat vattendrag.

Då lera, sand och silt är vanligt förekommande i inom kommunen, ofta då runt sjöar och vattendrag, inklusive Dalälven, så är denna risk något som alltid behöver beaktas.

För vissa delar av kommunen, främst vid bebyggda områden utmed Dalälven, har skredriskkarteringar utförts för att utvärdera skredrisken i dessa områden. Dessa är ofta en bra första indikation på läget.

Ställningstagande

Längs Dalälven, från kommungränsen i väster ned till Utsundsgrundet, ska stor försiktighet iakttas vid markarbeten nära älven. Där älvstranden utgörs av slänt bör inga markarbeten utföras inom ett område av 15-20 meter från släntkrön. Lätt bebyggelse, som till exempel normalstora enbostadshus, bör lokaliseras minst 20-30 meter från släntkrön. Geoteknisk undersökning ska ligga till grund för älvnära byggnation.

Risken för erosion, ras eller skred ska även beaktas i andra områden där markens sammansättning kan medföra risk. Inledande undersökning av risk utförs genom kontroll mot olika kartsikt i webbaserade kartvisare hos Sveriges Geologiska Undersökning (SGU).

Fortsatt bevakning av stränder vid redan bebyggda områden i fråga om erosion, ras och skred ska utföras av kommunen.

Ett förändrat klimat, med bland annat ökad nederbörd och mer frekvent förekomst av skyfall, medför bland annat att risker med erosion, ras och skred kan komma att öka. Detta kräver att hela samhället, såväl stat och kommun som företag och enskilda, dels beaktar dessa risker och arbetar tillsammans för att anpassa både nya exploateringar och befintlig bebyggelse till detta.

Skyfall, höga flöden och översvämning

Skyfall, höga flöden och översvämningar kommer bli allt vanligare och mer extrema i samband med klimatförändringar. Erosion av strandlinjer kan komma att öka på grund av större flöden i vattendrag och sjöar samtidigt som en större andel av befintlig bebyggelse och infrastruktur kan komma att påverkas av översvämningar.

I översiktsplanen redovisas skyfallskartering för hela kommunen samt översvämningsskartering för Dalälven, dess sjöar och dess direkta biflöden. Underlaget kommer från SMHI, Länsstyrelsen Dalarnas län och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Ställningstagande

Skyfall och höga flöden ska beaktas i all planering och bebyggelseområden ska då utformas så att risker med detta kan hanteras.

Ett förändrat klimat, med bland annat ökad nederbörd och mer frekvent förekomst av skyfall, medför bland annat att risken för översvämningar kan komma att öka. Detta kräver att hela samhället, såväl stat och kommun som företag och enskilda, dels beaktar dessa risker och arbetar tillsammans för att anpassa både nya exploateringar och befintlig bebyggelse till detta.

Risk för översvämning ska beaktas i såväl planarbete som vid hantering av bygglov och förhandsbesked och i detta ska gällande rekommendationer följas. Som exempel i detta ska då inte samhällskritiska anläggningar, som till exempel sjukhus, placeras i områden högre belägna än översvämningsnivåer för högsta beräknat flöde.

Befintliga bebyggelseområden som riskerar att översvämmas ska kartläggas utifrån behov av eventuella skyddsåtgärder så att möjliga sådana kan vidtas.

Transportleder för farligt gods

Som farligt gods betecknas ämnen som kan vara skadliga för människors hälsa eller miljön om de sprids. Det kan vara ämnen som kan orsaka förgiftning, brand eller explosion eller som kan förorena grund- eller ytvatten eller skada miljön på annat sätt. Vägarna 68 och 70 genom kommunen är rekommenderade primära transportvägar för farligt gods. På grund av detta bör de vara så trafiksäkra som möjligt, för att minimera risken för trafikolyckor med utsläpp av farligt gods som följd.

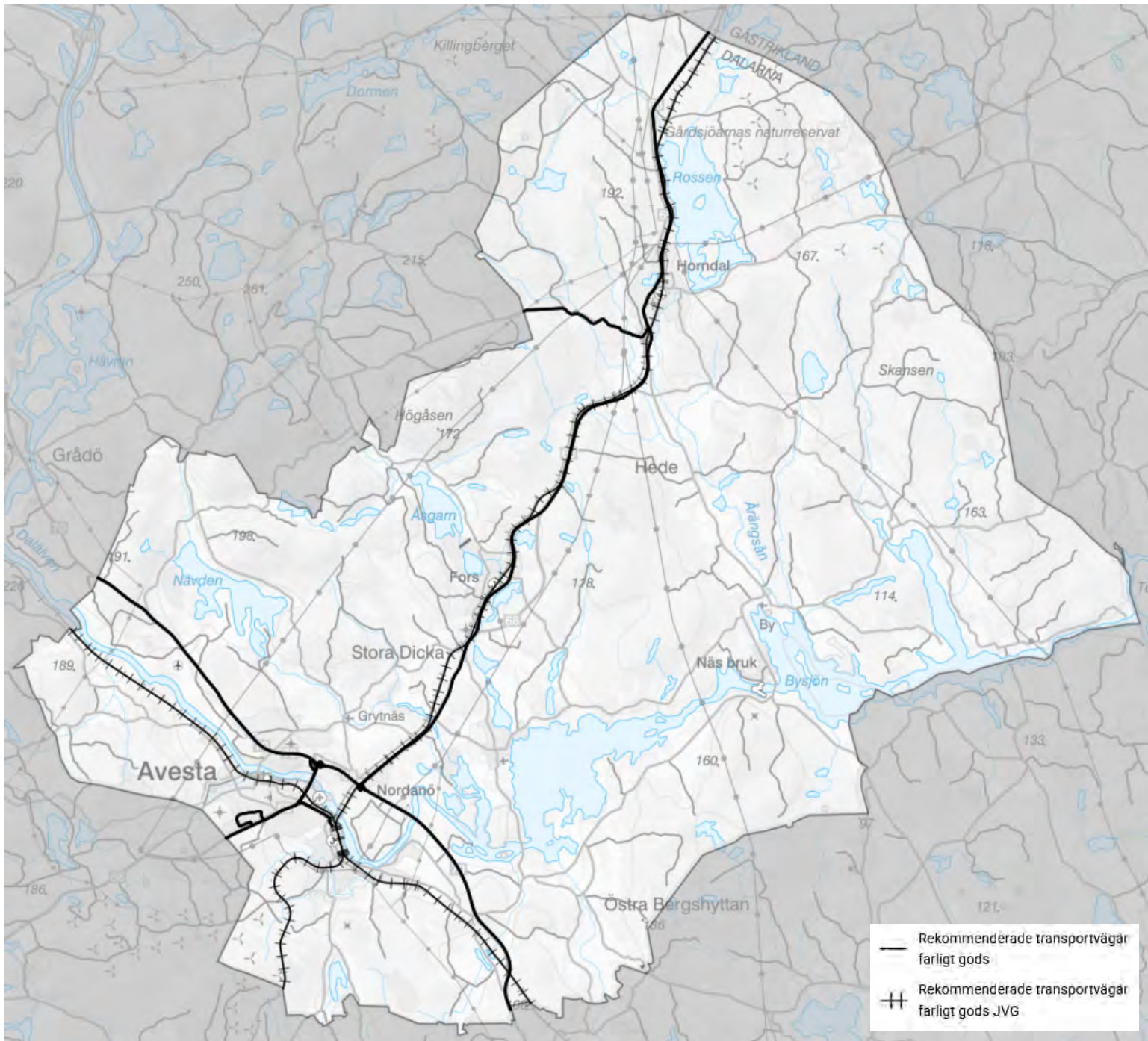
Där väg passerar känsliga områden kan det behövas tätskikt i diken för att förhindra att kemikalier vid en olycka når vattendrag eller grundvattnet. Även på mindre vägar och inom bebyggelseområden sker transporter av farligt gods. För att minska de risker som detta innebär bör i första hand verksamheter lokaliseras så att farligt gods inte behöver transporteras genom bebyggelseområden.

Även på de två järnvägarna genom kommunen transporteras farligt gods. Sannolikheten för olyckor på järnvägen är mycket små, men konsekvenserna av en olycka med farligt gods kan bli mycket stora. Därför bör olycksrisker alltid undersökas och minimeras.

Riskerna med farligt gods ska ägnas särskild uppmärksamhet i områden inom 100 meter från väg eller järnväg upplåten för farligt gods.

Ställningstagande

Vid planarbete och hantering av bygglov/förhandsbesked ska gällande normer för riskhantering följas. Dessa anger då att all tänkt byggnation inom 150 meter från transportled för farligt gods behöver riskutredas och eventuella risker ska sedan hanteras.

GENOMFÖRANDE

Översiktsplanen är ett visionärt planeringsdokument där genomförandet av de ställningstaganden och mål som översiktsplanen ställer är ett långsiktigt åtagande för kommunen. För att genomförandet av översiktsplanen ska kunna säkerställas, och dess intentioner prioriteras, behöver kommunen ta fram en genomförandeplan. Genomförandeplanen bör behandla nedanstående utgångspunkter. Genomförandeplanen bör inom dessa teman konkretisera vad som ska genomföras, vilken som är ansvarig för utförandet, ekonomi och behov av budgetanslag och prioritering. Genomförandeplanen bör följas upp årligen inför budgetberedning. Åtgärder i genomförandeplanen ska återkommande kunna omprioriteras för att genomförandet ska vara anpassat till den tid som råder.

Genomförande genom samverkan och prioriteringar

Genomförandet av översiktsplanen bygger mycket på samverkan mellan kommunens olika förvaltningar, prioritering mellan vilka åtaganden man vill genomföra först och integrering i kommunens planerings- och investeringsprocesser. Utöver samverkan inom kommunorganisationen krävs även samverkan med andra aktörer såsom företagare, privata markägare och exploatörer. I ett större perspektiv krävs även samarbete mellan angränsande kommuner, regionala organ och statliga myndigheter.

Genomförande genom efterföljande planering

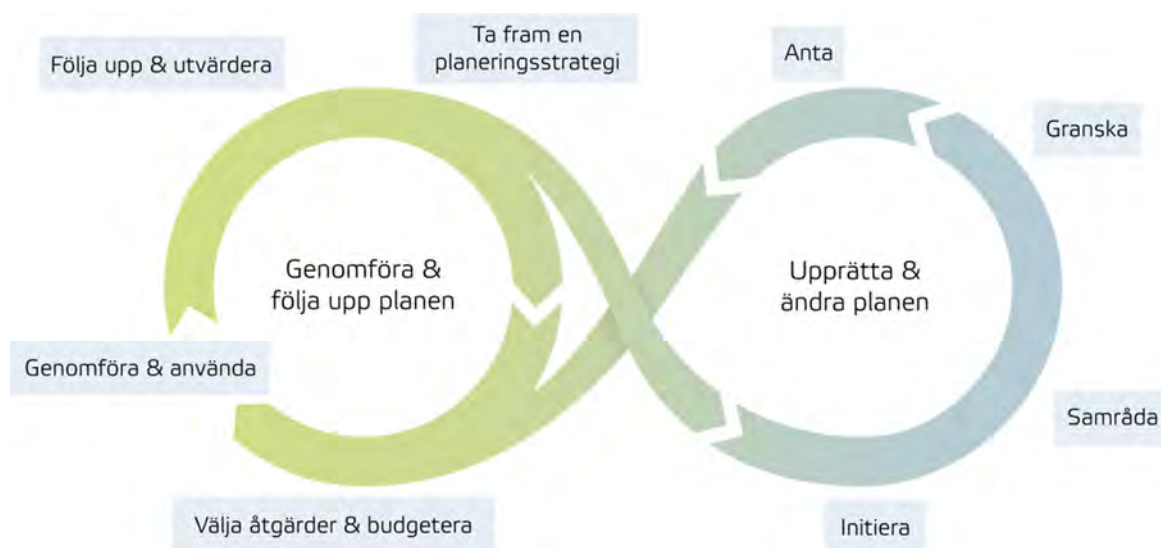
Det främsta kommunala instrumentet för att genomföra översiktsplanen är det kommunala planmonopolet. Planmonopolet innebär att det är bara kommunen som får ta fram detaljplaner för att juridiskt styra mark- och vattenanvändningen inom avgränsade geografiska områden. Att områden detaljplaneras för bostäder eller verksamheter har oftast sin grund i de ställningstaganden och utpekanden man gjorde i översiktsplanen. Detaljplanering blir därför ett stort steg i genomförandet av översiktsplanen.

Genomförande genom en kontinuerlig översiktsplanering

För att översiktsplanen ska vara ett användbart verktyg för kommunen så behöver den regelbundet uppdateras utefter relevansen i riktlinjer och ställningstagande, underlag, information samt sett till utvecklingen i kommunen och omvärlden. Ett verktyg för att främja en aktuell och relevant översiktsplan är planeringsstrategin. Kommunen behöver enligt lag ta fram en planeringsstrategi inom 24 månader efter ett ordinarie val och låta kommunfullmäktige ta ställning till den. Om planeringsstrategin inte tas fram inom 24 månader så kommer översiktsplanen automatiskt klassas som inaktuell. Planeringsstrategin blir därför ett viktigt verktyg för kommunen att hålla översiktsplanen aktuell och relevant för den efterföljande planeringen.

Ställningstagande

- En genomförandeplan för översiktsplanen ska tas fram.
- Efterföljande planering, till exempel genom framarbetande av detaljplaner, ska ta avstamp i översiktsplanen.
- Kommunens planorganisation ska, tillsammans med övriga delar av kommunens organisation, riggas så att den kan genomföra fortlöpande/kontinuerlig översiktsplanering.

KONSEKVENSER

En översiktsplan ska i princip alltid antas medföra betydande miljöpåverkan och då ska en strategisk miljöbedömning göras när översiktsplanen upprättas eller förändras. Syftet med den strategiska miljöbedömningen är att arbeta in miljöaspekter i planering men även beslutsfattandet så att en hållbar utveckling kan främjas.

Som ett led i kommunens aktiva hållbarhetsarbete ingår den strategiska miljöbedömningen för översiktsplanen i en bredare hållbarhetsbedömning. Hållbarhetsbedömningen undersöker, utöver det som är krav för en strategisk miljöbedömning, även hur översiktsplanen förhåller sig till de tre hållbarhetsdimensionerna ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet och stäms då av mot alla de globala målen för hållbar utveckling, se bild till vänster.

Dessa tre dimensioner omfattar långsiktigt bevarande av vattnets, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och minskad påverkan på naturen och människans hälsa. Ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga och demokratiska behov uppfylls. Långsiktig hushållning med mänskliga och materiella resurser.

Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning

Översiktsplan Avesta

Granskningshandling

Hållbarhetsbedömningen av översiktsplanen innehåller också miljökonsekvensbeskrivning och är en bilaga till översiktsplanen.

Kortfattad sammanfattning

Det finns flera otydligheter kring förutsättningarna i den föreslagna översiktsplanen, bland annat behov och efterfrågan på nya bostäder och verksamhetsområden. Befolkningsmängden har minskat de senaste åren och planen för inget resonemang kring den förväntade framtida befolkningsutvecklingen. Det saknas även en beskrivning av omfattningen och vilken typ av ny bebyggelse som det planeras för inom respektive utvecklingsområde, vilket bör baseras på förväntad befolkningsutveckling.

Planförslaget bedöms medföra negativ påverkan på flera miljöaspekter. Exploatering föreslås på naturmark som antingen har eller ligger i anslutning till områden med höga naturvärden. Exploatering föreslås även i avrinningsområden till recipienter vars status inte är god eller har otillräcklig status.

För de sociala aspekterna bedöms planen medföra både negativa och positiva konsekvenser. Utifrån perspektivet vardagsliv och levande samhälle bedöms utvecklingsområdenas lokaliseringar välmotiverade med närhet till viktiga målpunkter. Däremot kan planförslaget medföra att fler människor utsätts för störningar och risker än idag då utveckling planeras i tätortsnära miljöer samt i riskområden för bland annat översvämning och skred.

För de ekonomiska aspekterna bedöms planen medföra såväl negativa som positiva konsekvenser. Planförslaget bedöms gynna näringslivet i kommunen genom att kommunikationer stärks. Däremot innebär planförslaget att jordbruksmark tas i anspråk.

De negativa effekterna och konsekvenserna av planförslaget bedöms vara mindre än i nollalternativet eftersom det senare bedöms ge en mer tydlig vägledning och medge en mer spridd bebyggelse än planförslaget.

UNDERLAG

Utöver de Riksintressen och Andra värden som finns redovisade i översiktsplanens fjärde kapitel och de Mål, planer och program som redovisas i översiktsplanens första kapitel har nedan listade underlag använts i olika överväganden i arbetet med att ta fram översiktsplanen.

- VA-policy, Dagvattenpolicy och Kretsloppsplan (Avesta kommun)
- Skyddsområden för vattentäkter (Avesta kommun)
- Regional vattenförsörjningsplan (Länsstyrelsen Dalarna)
- Serviceplan för Avesta kommun
- Program för landsbygdsutveckling Avesta kommun
- Hållbarhetsprogram för Avesta kommun 2020 - 2030
- Handelsutredning 2008 (Avesta kommun)
- Trafiknätsanalys 2006 (Avesta kommun)
- Statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion (bland annat SGI, MSB och SGU)
- Artportalen (SLU Artdatabanken och Artportalsrådet)
- Ekologisk och kemisk status för vattendrag utifrån gällande miljö kvalitetsnormer för vatten
- Ängs- och betesmarksinventering (Jordbruksverket)
- Ängs- och hagmarksinventering (Länsstyrelsen Dalarna)
- Kulturvägar i Dalarna. Kulturhistorisk inventering av allmänna vägar (Länsstyrelsen Dalarna)
- Objekt med naturvärden (Skogsstyrelsen)
- Skogens Pärlor, med registrerade fornlämningar och kulturlämningar (Skogsstyrelsen)
- Myrskyddsplan (Naturvårdsverket)
- Våtmarksinventering (Länsstyrelsen Dalarna)
- Sumpskogar (Skogsstyrelsen)

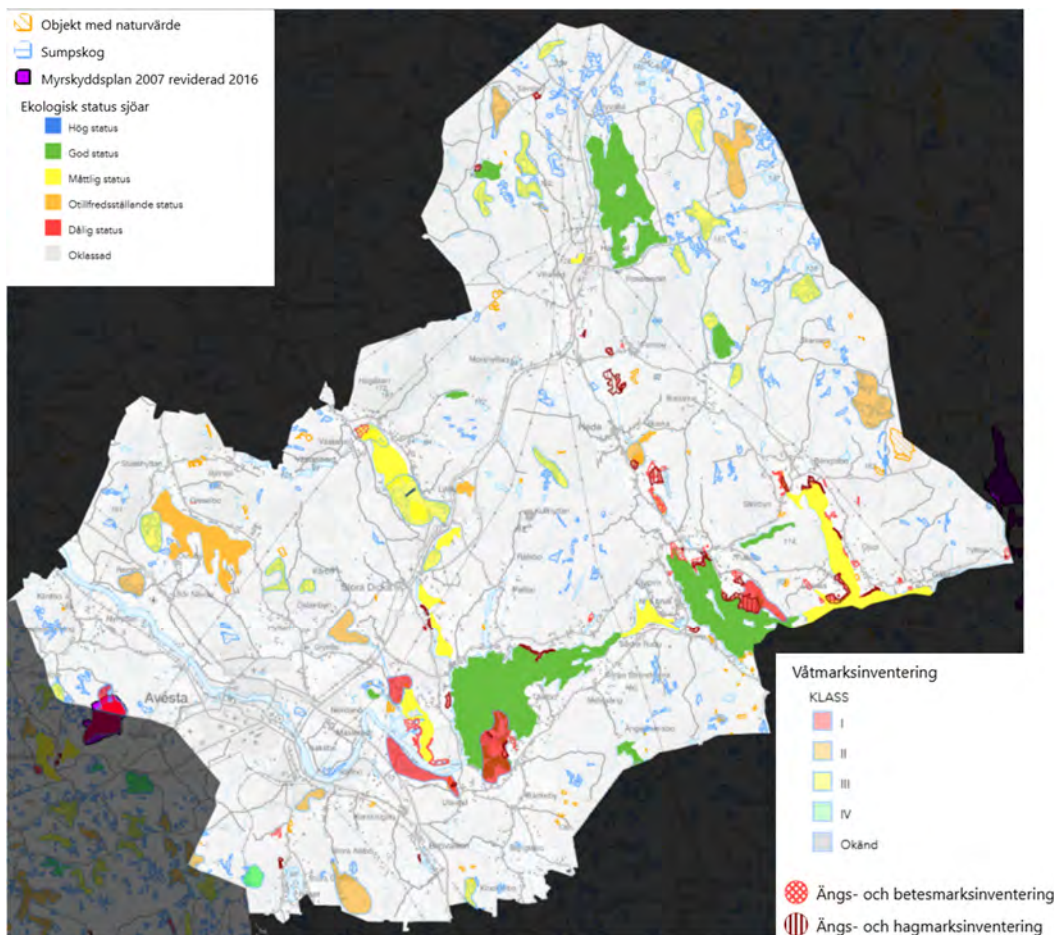
Många av de regionala och nationella underlagen finns att ta del av genom länsstyrelsens webbaserade karttjänst för planeringsunderlag.

Där finns också fler förutsättningar som är på en sådan detaljeringsnivå i fråga om läge och utbredning att de inte påverkat översiktsplanen men ska beaktas i andra prövningar som detaljplan och bygglov.

Beaktande av underlagen

Även dessa olika underlag har vägts in i de analyser som föregått olika utpekande av bevarad, utvecklad eller ändrad markanvändning i kapitel 3 för Mark- och vattenanvändning.

Några av underlagen finns dessutom beskrivna i relevanta delar i till exempel kapitlet Mark- och vattenanvändning.

BEHOV AV NYTT UNDERLAG

Utöver de underlag som redan finns ser Avesta kommun ett behov av att dessa underlag tas fram:

- Kulturmiljöprogram
- Arkitekturpolicy
- Cykelplan
- Grönstrukturplan
- Inventering av brukningsvärd åkermark i kommunen

De flesta av dessa underlag är sådana som kommunen behöver arbeta fram och för att så ska vara möjligt krävs resurser, både i form av arbetstid för organisationen och pengar för anlitande av eventuell expertkompetens.

TIDIG DIALOG

En tidig dialog inleddes i slutet av år 2022, och fortsatta in i början av år 2023, med syftet att medborgare, politiker och tjänstepersoner samt övriga aktörer aktivt skulle engageras och tycka till om översiktsplanen. Dessutom var syftet med kommunikationen att målgrupperna ska förstå att deras åsikter har betydelse för översiktsplanens innehåll. Den ska också tydligt förankra planen och informera om projektet på ett sätt som alla förstår och kan relatera till.

Den tidiga dialogen finns sammanfattad i en dialograpport och här redogörs enbart kortfattat för arbetet.

Genomförande av dialogen

Workshop 1

Som ett första steg i arbetet genomfördes workshop 1 den 14 nov 2022 med politiker, tjänstepersoner och medverkande konsulter med syfte att identifiera och prioritera nyckelfrågor.

Resultat

Kommunikationer och infrastruktur ansågs absolut viktigast och särskilt viktig ansågs frågan om kommunikationer. Även behovet av energiproduktion inom kommunen för att skapa en högre grad av självförsörjande, liksom behovet av attraktiva boenden och trygga miljöer, lyftes som viktiga.

Klimat och natur lyftes som viktigt och att då arbeta mer proaktiv än reaktivt med dessa frågor.

Digital enkät

En digital enkät genomfördes med medborgare under februari - mars 2023. Det inkom cirka 270 svar och av de som svarade var ca hälften kvinnor och hälften män. Svar inkom från alla åldersgrupper. Flest synpunkter lämnades kring Avesta och Krylbo, där det också bor flest människor.

Resultat

De som har svarat på den digitala enkäten uppger att de bland annat uppskattar natur natur-och kulturmiljöerna i kommunen och vill att dessa ska bevaras och utvecklas. Bra kollektivtrafik är en viktig fråga. Man vill ha trygga, attraktiva och levande centrum och tätorter. Fler cykelvägar och mer grönska i stadskärnan, att kulturutbudet främjas och att naturen samt landsbygden ska bevaras.

Möten med råden

I mars månad år 2023 träffade översiktsplanens projektledare kommunens funktionshinderråd, ungdomsråd och pensionärsråd. Projektledaren ställde frågor om vad som är bra i Avesta kommun idag och vad man vill ha mer av i Avestas i framtiden.

Resultat

Funktionshinderrådet ansåg bland annat att Avesta kommun har bra service och utbud av affärer, att det är nära till andra större orter men att kommunen behöver tillgängliggöra tätorterna och göra det lättare att ta sig ut i naturen för dem med.

Ungdomsrådet tog bland annat upp att det finns bra skolor, en bra gemenskap på landsbygden och mycket aktiviteter för unga. De vill dock ha bättre kollektivtrafik, fler cykelbanor samt önskar ett tryggare centrum och fler mötesplatser. De tar upp vikten att naturområden bevaras.

Pensionärsrådet tog bland annat upp att det är bra att det finns cykelleder och promenadstråk samt bra att biblioteket, apotek och sjukvård finns centralt. De vill ha fler aktiviteter för äldre, mer resurser till hemtjänsten och önskar trygga samhällen.

Workshop 2

Denna genomfördes med politiker och tjänstepersoner den 13 mars 2023 med syftet att, utifrån resultatet från den tidiga dialogen med medborgare och de olika råden, skapa en förståelse för förutsättningar och hur medborgarna ser på kommunens utmaningar och utveckling.

Resultat

I arbetet med två framtidsscenarioer kring bebyggelse, centralisering mot centralorten eller flerkärnighet i form av kommunens olika orter ansågs scenariot flerkärnighet ge flest fördelar.

I fråga om utvecklingsinriktning fanns en relativt stor samstämmighet kring inriktning för natur- och friluftsliv och kommunikationer. De olika förslagen för bebyggelseriktning skiljde sig dock kraftig åt.

I den kommunikationsplan som togs fram lades dessa fyra operativa mål för den tidiga dialogen fast:

- 500 av kommunens medborgare ska aktivt engagera sig i processen
- Jämlik representation mellan könen och olika åldrar via den digitala dialogkartan
- 800 klick på digitala dialogkartan under tidig dialog och under samråd
- 300 svar i tidig dialog och under samråd

Den digitala enkäten nådde cirka 650 unika besökare och hade 269 svarande vilket ger en svarsandel på cirka 40 %. Dessutom samlades synpunkter in under dialoger med ungdoms-, funktionshinder- och pensionärsrådet, vilket ökar andelen engagerade i översiktsplaneprocessen. Därmed anses målen uppnådda för den tidiga dialogen.

DIALOGRAPPORT –

2023-04-21

Sammanställning av resultat från tidig dialog i arbetet med ny översiktsplan i Avesta kommun

V-Dala Miljö & Bygg
Avesta - Fagersta - Norberg

SAMRÅD

Ett framarbetat förslag till översiktsplan genomgick samråd under tiden 24 februari till 25 maj 2025 i syfte att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och samtidigt ge möjlighet till insyn och påverkan.

Samråd genomfördes enligt lagkrav med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Samrådet mötte även upp mot lagens krav på att kommunens medlemmar (invånare), andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget ska ges tillfälle att delta i samrådet.

I samrådet redovisades förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse för bedömningen av förslaget.

De synpunkter som inkom under samrådet och hur de påverkat översiktsplanen, eller bemötts, finns sammanfattat i en samrådsredogörelse och här redogörs enbart kortfattat för aktiviteter under samrådstiden.

Genomförande av samrådet

Annonsering och övrig informationsspridning

Samrådet annonserades i lokaltidningen Avesta tidning och i veckobladet Lokalt-i den 28 februari. Därutöver annonserades de öppna möten som hölls, se nedan, i dessa tidningar vid tre tillfällen under samrådstiden. Dessa blev då samtidigt en påminnelse om att samrådet pågår.

De större föreningar som finns i Avesta kommun, 36 enligt sändlistan, tillsändes alla varsin inbjudan att delta i samrådet.

Information om samrådet lyftes också fram tydligt på kommunens webb och delades vid olika tillfällen i sociala medier genom kommunens konton. Även vid företagarrukost och andra arrangemang som kommunen deltar i spreds information om samrådet.

Öppna möten för allmänheten

Under samrådstiden hölls fem öppna möten för intresserade vid dessa tider och på dessa platser:

12 mars	Folkets hus i Fors
18 mars	Solbacka i By
10 april	Korskrogens Bygdegård
15 april	Horndals Församlingshem
15 maj	Avesta Församlingsgård

Deltagande i andra möten och arrangemang

Under samrådet deltog projektledaren, ofta tillsammans med projektägaren, som inbjuden/inbjudna till dessa möten och arrangemang för att informera och svara på frågor:

12 februari	Möte med Centerpartiet och Socialdemokraterna
17 mars	Möte med Centergrupp för By-Horndal
3 april	Möte med vissa rektorer i Avesta kommun
15 april	Företagarfrukost
23 april	Möte med Vänsterpartiet
30 maj	Avestafestivalen

Möten med de kommunala råden

Under samrådstiden hölls träffar med de kommunala råden vid deras inplanerade möten enligt nedan:

10 mars	Möte med Ungdomsrådet
22 maj	Möte med Funktionshinderrådet
22 maj	Möte med Pensionärsrådet

TYCK TILL OM ÖVERSIKTSPLANEN

Under översiktsplanens granskningsskede, som pågår till och med den 17 augusti, har alla som vill möjlighet att lämna synpunkter på det förslag som kommunen föreslår efter tidigare genomfört samråd.

Hur lämnar jag synpunkter?

Vi vill gärna ha dina synpunkter på förslaget och då senast den 17 augusti 2026. Synpunkter ska lämnas skriftligt, antingen via mejl till miljo-bygg@avesta.se eller via post till Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Plan- och byggenheten, 774 81 Avesta – märk gärna e-post eller post med "Yttrande granskning ÖP Avesta."

Skriftligt inkomna synpunkter kommer att sammanställas och behandlas i ett särskilt utlåtande som sedan kommer att utgöra underlag för beslut om översiktsplanens antagande.

Informationsmöte

Kommunen kommer att genomföra ett "öppet hus" där allmänheten vid valfri tidpunkt under öppettiden har möjlighet att komma och ställa frågor om förslaget till översiktsplan. Där kommer också att finnas möjlighet att få hjälp att använda den digitala plattformen och dess kartverktyg.

Öppet hus: Den 16 juni 2026 kl. 17:00 – 19:30 i Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltnings lokaler i Månsbo.

Adress: Strandbacksvägen 7 Avesta.

Enskilda möten eller frågor

Om du har frågor eller vill diskutera översiktsplanen och dess innehåll kan du boka in möten eller ringa till översiktsplanens projektledare Peter Granqvist.

Kontakt

E-post: peter.granqvist@avesta.se

Telefon: 0226-64 51 69

